

Doküman	Adı	VADELİ İŞLEM VE OPSİYON PİYASASI PROSEDÜRÜ	 BORSA İSTANBUL
	Türü	PROSEDÜR	
	Kodu	30.PRO.01	
	Onay Tarihi	24/03/2017	
	Revizyon Tarihi	01/07/2025	
	Revizyon Numarası	65	
	Hazırlayan	TÜREV PİYASALAR DİREKTÖRLÜĞÜ	
	Onaylayan	GENEL MÜDÜR	

BORSA İSTANBUL A.Ş.

VADELİ İŞLEM VE OPSİYON PİYASASI PROSEDÜRÜ

İSTANBUL - 2017

Bu doküman Borsa İstanbul A.Ş. mülkiyetindedir. Bu dokümanın güncel versiyonu Borsa İstanbul A.Ş. kurumsal internet sitesinde yer almaktadır. Kullanmadan önce bu dosyanın doğru versiyon olduğunu kontrol ediniz.

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM.....	5
GENEL HÜKÜMLER	5
1. Amaç.....	5
2. Kapsam	5
3. Dayanak.....	5
4. Tanım ve Kısaltmalar	5
İKİNCİ BÖLÜM	7
SÖZLEŞMELERE İLİŞKİN ESASLAR	7
5. Sözleşmelere İlişkin Genel Esaslar	7
5.1. İşlem Görebilecek Sözleşmeler	7
5.2. Sözleşmelerin Bağlayıcılığı	7
5.3. Sözleşme Kodları	7
6. Kullanıcılar Tarafından Oluşturulan (Esnek) Sözleşmeler	9
7. Akşam Seansına Dahil Olan Sözleşmeler	9
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	9
İŞLEMLERE İLİŞKİN ESASLAR	9
8. Pazarlar.....	9
9. Günlük İş Akışı	9
9.1. İşlem Yapılmayan Dönemler	10
9.2. Açılış Seansı.....	10
9.3. Normal Seans.....	10
9.4. Uzlaşma Fiyatlarının İlanı.....	11
9.5. Akşam Seansı	11
9.6. Gün Sonu İşlemleri	11
10. İşlem Saatleri	11
11. İşlem Günü Bölümlerinin Farkılaştırılabilirliği	11
12. İşlem Yöntemi.....	11
13. Özel İşlem Bildirimi	11
13.1. Tek Taraflı Özel İşlem Bildirimi.....	12
13.2. Çift Taraflı Özel İşlem Bildirimi	12
14. Gruplandırma Uygulaması.....	12
15. Piyasa ve Pazarların Kapatılması	12
16. Sözleşmelerde İşlemlerin Durdurulması.....	12
16.1. Endekse Bağlı Devre Kesici Sistemi Sonucunda Sözleşmelerde İşlemlerin Durdurulması.....	13
17. Sözleşmelerin İşlem Görmesinin Sonlandırılması.....	13
18. İşlemlerin Bildirimi ve İlanı	13
19. İşlem İptali	13
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	15
EMİRLERE İLİŞKİN ESASLAR	15
20. Piyasa Erişimine İlişkin Hususlar	15
20.1. Piyasa Erişiminde Kullanılan Protokoller.....	15
20.2. Algoritmik Emir İletim Sistemlerine İlişkin Hususlar.....	16
21. Emirlerin Eşleşmesinde Öncelik Kuralları	17
22. Emir Yöntemleri.....	17
23. Emir Geçerlilik Süreleri	17
24. Vadeler Arası Strateji Emirleri	18
25. Şarta Bağlı Emirler	19
26. Akşam Seansında Geçerli Olan Emirlerle İlişkin Hususlar.....	20

27. Açılış Seansında Geçerli Olan Emirlerle İlişkin Hususlar	20
28. Fiziki Teslimatlı Döviz Vadeli İşlem ve Opsiyon Sözleşmelerine İlişkin Özel Durumlar	21
29. Kotasyon İsteği	21
30. Minimum ve Maksimum Emir Büyüklükleri	21
31. Emir Düzeltme	22
32. Emirlerin Askıya Alınması	23
33. Emir İptali	23
34. İşlem Öncesi Risk Yönetimi Uygulaması	24
BEŞİNCİ BÖLÜM	24
KOMİTELER VE İŞLEYİŞLERİNE İLİŞKİN ESASLAR	24
35. Uzlaşma Fiyatı Komitesi	24
36. Uzlaşma Fiyatı Komitesinin Çalışma Usul ve Esasları	25
37. Günlük ve Vade Sonu Uzlaşma Fiyatının Komite Tarafından Tespiti	25
38. Uzlaşma Fiyatı Komitesi Üyelerinin Yükümlülükleri	25
39. Özsermaye Halleri ve Özsermaye Halleri Komitesi	25
40. Özsermaye Halleri Komitesinin Çalışma Usul ve Esasları	26
41. Özsermaye Halleri Sonrasında Yapılan Değişikliklerin Komite Tarafından Tespiti	26
42. Özsermaye Halleri Komitesi Üyelerinin Yükümlülükleri	26
ALTINCI BÖLÜM	26
ÖZEL UYGULAMALARA İLİŞKİN ESASLAR	26
43. Piyasa Yapıcılığı Genel Esasları	26
44. Piyasa Yapıcılığı Başvuru Şartları ve Başvuru Sırasında Borsaya Verilecek Belgeler	27
45. Piyasa Yapıcılık Programı	27
45.1. Genel İşleyiş Esasları	27
45.2. Piyasa Yapıcıların Yükümlülükleri	29
45.3. Piyasa Yapıcıların Hakları	29
45.4. Programa Yönelik İstisna Durumlar	30
45.5. Piyasa Yapıcılarının Değerlendirilmesi	30
45.6. Gelir Paylaşımı	30
45.7. Borsa Payı İndirimi	31
45.8. Piyasa Yapıcılara Tahsis Edilecek Kullanıcılar	31
45.9. Program Süresi	31
46. Piyasa Yapıcılığı Yetkisinin İptali	31
YEDİNCİ BÖLÜM	32
ÖZSERMAYE HALLERİNE İLİŞKİN ESASLAR	32
47. Özsermaye Halleri Uyarlamaları	32
SEKİZİNCİ BÖLÜM	33
OLAĞANÜSTÜ DURUMLAR	33
48. Olağanüstü Durumlara Yönelik Uygulamalar	33
49. Günlük Fiyat Değişim Limitlerinin Değiştirilmesi	36
50. Bekleyen Emirlerin Telefon veya E-posta ile İptali	36
DOKUZUNCU BÖLÜM	37
DİĞER HUSUSLAR	37
51. Borsanın Yetkileri	37
52. Takas Merkezi	38
53. Borsa Payı ve Diğer Ücretler	38
54. Veri Yayını	38
55. Bülten ve Raporlar	38

56. Hüküm Bulunmayan Haller.....	38
57. Yürürlükten Kaldırılan Düzenlemeler	38
58. Yürürlük	38
59. Yürütme.....	38
60. Revizyon	38

EK-1: BORSA İSTANBUL VADELİ İŞLEM VE OPSİYON PİYASASINDA İŞLEM GÖREN SÖZLEŞME ÖZELLİKLERİ 39

A. Pay Opsiyon Sözleşmeleri	39
B. Pay Vadeli İşlem Sözleşmeleri	41
C. BIST 30 Endeks Opsiyon Sözleşmeleri	42
D. BIST 30 Endeks Vadeli İşlem Sözleşmeleri	44
E. BIST Likit Banka Endeks Vadeli İşlem Sözleşmeleri.....	46
F. BIST Banka Dışı Likit 10 Endeks Vadeli İşlem Sözleşmeleri	47
G. BIST Sürdürülebilirlik 25 Endeksi Vadeli İşlem Sözleşmeleri	49
H. Fiziki Teslimatlı USD/TL Opsiyon Sözleşmeleri	51
I. USD/TL Opsiyon Sözleşmeleri.....	53
J. Fiziki Teslimatlı USD/TL Vadeli İşlem Sözleşmeleri	55
K. USD/TL Vadeli İşlem Sözleşmeleri	56
L. EUR/TL Vadeli İşlem Sözleşmeleri	58
M. EUR/USD Vadeli İşlem Sözleşmeleri	59
N. RUB/TL Vadeli İşlem Sözleşmeleri	60
O. CNH/TL Vadeli İşlem Sözleşmeleri.....	61
P. GBP/USD Vadeli İşlem Sözleşmeleri	63
Q. Altın Vadeli İşlem Sözleşmeleri.....	64
R. Dolar/Ons Altın Vadeli İşlem Sözleşmeleri	66
S. Dolar/Ons Gümüş Vadeli İşlem Sözleşmeleri	68
T. Dolar/Ons Platin Vadeli İşlem Sözleşmeleri	69
U. Dolar/Ons Paladyum Vadeli İşlem Sözleşmeleri Sözleşme Unsurları	71
V. Dolar/Ton Bakır Vadeli İşlem Sözleşmeleri.....	72
W. Yıllık Baz Yük Elektrik Vadeli İşlem Sözleşmeleri.....	74
X. Üç Aylık (Çeyreklik) Baz Yük Elektrik Vadeli İşlem Sözleşmeleri	76
Y. Baz Yük Elektrik Vadeli İşlem Sözleşmeleri.....	77
Z. SASX 10 Endeksi Vadeli İşlem Sözleşmeleri.....	79
AA. 1 Aylık TLREF Vadeli İşlem Sözleşmeleri	80
BB. Fiziki Teslimatlı Devlet İç Borçlanma Senedi (DİBS) Vadeli İşlem Sözleşmeleri	82

EK-2: PAZAR TANIMLARI LİSTESİ 84

EK-3: VİOP'TA İŞLEM VE GÜNLÜK İŞ AKIŞI SAATLERİ İLE İŞLEM GÜNÜ BÖLÜMLERİNE İLİŞKİN AÇIKLAMALAR 86

EK-4: ÖZEL İŞLEM BİLDİRİMİ ONAYINDA ARANACAK KURALLAR 93

EK-5: BORSA PAYI VE DİĞER ÜCRETLER TARİFESİ 94

EK-6: İŞLEM ÖNCESİ RİSK YÖNETİMİ UYGULAMASI 95

EK-7: ÖZSERMAYE HALLERİ UYARLAMALARINA İLİŞKİN ÖRNEKLER VE HESAPLAMA METHODU 108

EK-8: BORSA İSTANBUL VADELİ İŞLEM VE OPSİYON PİYASASI PİYASA YAPICILIK TAAHHÜTNAMESİ 119

EK-9: PİYASA YAPICILIK BAŞVURU DİLEKÇESİ 122

EK-10: NORMAL SEANS PİYASA YAPICILARIN YÜKÜMLÜLÜKLERİ 123

EK-11: NORMAL SEANS PİYASA YAPICILARIN HAKLARI 132

EK-12: AKŞAM SEANSI PİYASA YAPICILARIN YÜKÜMLÜLÜKLERİ..... 141

EK-13: AKŞAM SEANSI PİYASA YAPICILARIN HAKLARI 143

EK-14: OPSİYON SÖZLEŞMELERİNDE GÜNLÜK FİYAT DEĞİŞİM LİMİTLERİ 144

EK-15: ALGORİTMİK EMİR İLETİM SİSTEMLERİ BİLGİ FORMU	145
EK-16: BORSA İSTANBUL A.Ş. ALGORİTMİK EMİR İLETİM SİSTEMLERİ TAAHHÜTNAMESİ	147
EK-17: VADELER ARASI STRATEJİ EMİRLERİNE İLİŞKİN AÇIKLAMALAR VE ÖRNEKLER.....	149
EK-18: TEK FİYAT İŞLEM YÖNTEMİ ÖRNEKLERİ	153
EK-19: BORSA İSTANBUL A.Ş. VADELİ İŞLEM VE OPSİYON PİYASASI PROSEDÜRÜ REVİZYON KARŞILAŞTIRMA TABLOSU.....	155

TABLOLAR

TABLO 1: VADELİ İŞLEM SÖZLEŞMELERİ SÖZLEŞME KODU	7
TABLO 2: OPSİYON SÖZLEŞMELERİ SÖZLEŞME KODU	8
TABLO 3: VADELER ARASI STRATEJİ EMİR KODU	8
TABLO 4: ESNEK OPSİYON SÖZLEŞMELERİ SÖZLEŞME KODU	8
TABLO 5: ESNEK VADELİ İŞLEM SÖZLEŞMELERİ SÖZLEŞME KODU.....	9
TABLO 6: REFERANS FİYAT ÜZERİNDEN HESAPLANACAK FİYAT DEĞİŞİM ARALIKLARI	14
TABLO 7: MINIMUM VE MAKSİMUM EMİR BÜYÜKLÜKLERİ	21
TABLO 8: EMİR DÜZELTMEDE YAPILABİLECEK DEĞİŞİKLİKLER VE ZAMAN ÖNCELİĞİ	22
TABLO 9: KOŞULU GERÇEKLEŞMEMİŞ ŞARTA BAĞLI EMİR DÜZELTMELERİNDE YAPILABİLECEK DEĞİŞİKLİKLER VE ZAMAN ÖNCELİĞİ	23
TABLO 10: SORUMLU SÖZLEŞMELER VE SORUMLU OLUNMASI GEREKEN EK SÖZLEŞMELER	29

BORSA İSTANBUL A.Ş. VADELİ İŞLEM VE OPSİYON PİYASASI PROSEDÜRÜ

BİRİNCİ BÖLÜM Genel Hükümler

1. Amaç

Bu Prosedürün amacı, Borsa İstanbul A.Ş. Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasasının işleyişine ilişkin çalışma esaslarını ve kurallarını düzenlemektir.

2. Kapsam

Bu Prosedür, vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri ile diğer türev araçların Borsa İstanbul A.Ş. Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasasında işleme açılma, işlem görme, işlemlerin sonlandırılması, özsermaye halleri, piyasa yapıcılık ve komitelerin faaliyet esaslarını düzenlemektedir.

3. Dayanak

Bu Prosedür, Borsa İstanbul A.Ş. Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası Yönergesine dayanılarak çıkarılmıştır.

4. Tanım ve Kısaltmalar

Bu Prosedürün uygulanmasında;

- a) Açık pozisyon: Piyasada gerçekleştirilen işlemler neticesinde veya Takas Mevzuatında belirtilen yöntemlerle oluşan ve ters işlem, nakdi uzlaşma, fiziki teslimat veya Takas Mevzuatında belirtilen yöntemlerle kapatılmamış olan pozisyonları,
- b) Algoritmik Emir İletim Sistemleri: Parametreleri önceden belirlenmiş bir kurallar setine bağlı olarak insan müdahalesi olmadan, çeşitli yazılımlar tarafından oluşturulan algoritmalar kullanılarak sermaye piyasası araçlarına yönelik alım-satım emirleri üreten sistemleri,
- c) Borsa: Borsa İstanbul Anonim Şirketini,
- ç) Borsa Yönetmeliği: 19/10/2014 tarihli ve 29150 sayılı Borsa İstanbul A.Ş. Borsacılık Faaliyetlerine İlişkin Esaslar Yönetmeliğini,
- d) Dayanak varlık: Sözleşmede alma veya satma hakkı ve/veya yükümlülüğüne konu olan sermaye piyasası aracını, malı, kıymeti, ekonomik veya finansal göstergeyi, emtiayı ve bunlara dayalı senetleri,
- e) Eşyerleşim: Veri yayın kuruluşlarına, servis sağlayıcılara, Piyasa üyelerine ve müşterilerine ait sistem ve sunucuların, belirli standartlar dahilinde Sisteme en yakın şekilde konuşturularak, emir iletiminde ve veriye erişimde hız kazandırmak üzere sunulan bir veri merkezi hizmeti,
- f) Genel Müdür: Borsa İstanbul A.Ş. Genel Müdürünü,
- g) Genel Müdürlük: Borsa İstanbul A.Ş. Genel Müdürü veya ilgili Genel Müdür Yardımcısını,
- ğ) Kanun: 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununu,
- h) KAP, Kamuyu Aydınlatma Platformu: Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (k) bendinde tanımlanan sistemi,
- ı) Kısa pozisyon: Sahibine, vadeli işlem sözleşmelerine ilişkin işlemlerde, sözleşmenin vadesi geldiğinde dayanak varlığı belirli bir fiyattan ve belirli bir miktarda satmak ya da nakdi uzlaşmayı sağlamak, alım opsiyonuna ilişkin işlemlerde sözleşmenin vadesinde veya vadeye kadar olan süre içinde dayanak varlığı, sözleşmede belirtilen fiyattan ve belirli bir

miktarda satma ya da nakdi uzlaşmayı sağlama, satım opsiyonuna ilişkin işlemlerde ise sözleşmenin vadesinde veya vadeye kadar olan süre içinde dayanak varlığı, sözleşmede belirtilen fiyattan ve belirli bir miktarda satın alma ya da nakdi uzlaşmayı sağlama yükümlülüğü veren pozisyonu,

i) Kurul: Sermaye Piyasası Kurulunu,

j) Opsiyon primi: Opsiyon sözleşmesini alan tarafın opsiyon sözleşmesini satan tarafa sözleşmede yer alan haklar karşılığında ödediği tutarı,

k) Opsiyon sözleşmesi: Opsiyonu alan tarafa ödediği prim karşılığında belirli bir vadede veya belirli bir vadeye kadar, önceden belirlenen fiyat, miktar ve nitelikte dayanak varlığı alma veya satma hakkı veren, satan tarafı ise kazandığı prim karşılığında alma veya satmaya yükümlü kılan sözleşmeyi,

l) Özsermaye halleri: Bir ortaklığın pay değerini ve/veya pay miktarını etkileyen temettü ödemeleri, bedelli ve/veya bedelsiz sermaye artırımları, sermaye azaltımları, devralma veya devrolma suretiyle ortaklık birleşmeleri, ortaklık bölünmeleri ve ortaklığın pay grupları arasındaki değişim işlemleri gibi durumları,

m) Pazar: İşlem gören sözleşmelerin türlerine, işleyiş esaslarına veya belirlenen diğer özelliklerine göre Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası alım satım sistemi üzerinde oluşturulan elektronik alım satım ortamlarını,

n) Piyasa, VİOP: Borsa İstanbul A.Ş. Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasasını,

o) Piyasa Üyesi: 19/7/2013 tarihli ve 28712 sayılı Borsalar ve Piyasa İşleticilerinin Kuruluş, Faaliyet, Çalışma ve Denetim Esasları Hakkında Yönetmeliğin 24 üncü maddesi çerçevesinde Piyasada işlem yapma yetkisi verilenleri,

ö) Seans: Sözleşmelerin Borsada alım satımı için belirlenen zaman dilimini,

p) Sermaye piyasası araçları: Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının 3 bendinde belirlenen sermaye piyasası araçlarını,

r) Sistem: VİOP Alım Satım Sistemini,

s) Sözleşme: Vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri ile diğer türev araçları,

ş) Sözleşme grubu: Sözleşme tipinin vadeli işlem sözleşmeleri, alım veya satım opsiyonu sözleşmeleri ya da Borsa tarafından belirlenen diğer sözleşmelerden oluştuğunu gösteren tanımlamayı,

t) Sözleşme sınıfı: Sözleşme tipi ve dayanak varlık bilgileri ile Piyasada işlem gören sözleşmelere ait diğer bilgileri ihtiva eden tanımlamayı,

u) Sözleşme tipi: Pazar ve sözleşme grubu bilgilerini ihtiva eden tanımlamayı,

ü) Takas Merkezi: Kurul onayı alınarak Piyasada gerçekleşen işlemlerin takasını gerçekleştirmek üzere Borsada oluşturulan merkezi veya Yönetim Kurulu tarafından takas merkezi olarak görevlendirilen diğer kurumları,

v) Takas Mevzuatı: 30/5/2013 tarihli ve 28662 sayılı Merkezi Takas Kuruluşlarının Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Genel Yönetmelik, 18/7/2013 tarihli ve 28711 sayılı İstanbul Takas ve Saklama Bankası Anonim Şirketi Merkezi Takas Yönetmeliği ve İstanbul Takas ve Saklama Bankası Anonim Şirketi Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği ile Takas Merkezi tarafından çıkarılan Yönerge, Prosedür ve diğer düzenlemeleri,

y) TCMB: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasını,

z) Ters işlem: Aynı sözleşmede, uzun pozisyon karşısında kısa pozisyon, kısa pozisyon karşısında uzun pozisyon alınarak pozisyonun tasfiyesini,

aa) Türev araçlar: Kanunun 3 üncü maddesinin u bendinde sayılan türev araçları,

ab) Uzlaşma fiyatı: Hesapların güncellenmesinde ve nakdi uzlaşma veya fiziki teslimatta kullanılmak üzere belirlenen fiyatı,

ac) Uzun pozisyon: Sahibine, vadeli işlem sözleşmelerine ilişkin işlemlerde, sözleşmenin vadesi geldiğinde dayanak varlığı belirli bir fiyattan ve belirli bir miktarda satın alma ya da

nakdi uzlaşmayı sağlama yükümlülüğü, alım opsiyonuna ilişkin sözleşmelerde, sözleşmenin vadesinde veya vadeye kadar olan süre içinde dayanak varlığı, sözleşmede belirtilen fiyattan ve belirli bir miktarda satın alma ya da nakdi uzlaşmada bulunma hakkı, satım opsiyonuna ilişkin işlemlerde sözleşmenin vadesinde veya vadeye kadar olan süre içinde dayanak varlığı, sözleşmede belirtilen fiyattan ve belirli bir miktarda satma ya da nakdi uzlaşmada bulunma hakkı veren pozisyonu,
aç) Vadeli işlem sözleşmesi: Belirli bir vadede, önceden belirlenen fiyat, miktar ve nitelikte dayanak varlığı alma veya satma yükümlülüğü veren sözleşmeyi,
ad) Yönerge: Borsa İstanbul A.Ş. Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası Yönergesini,
ae) Yönetim Kurulu: Borsa İstanbul A.Ş. Yönetim Kurulunu,
af) Yüksek frekanslı işlem kullanıcıları: Algoritmik emir üretim/iletim sistemlerini kullanarak yüksek hızda ve çok sayıda emir iletme ve işlem gerçekleştirme potansiyeline sahip olan kullanıcıları,
ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Sözleşmelere İlişkin Esaslar

5. Sözleşmelere İlişkin Genel Esaslar

5.1. İşlem Görebilecek Sözleşmeler

Piyasada işlem görececek sözleşmeler ve sözleşmelerin unsurları Prosedür aracılığıyla ilan edilir. Bu sözleşmeler ilgili mevzuatta yer alan esaslar çerçevesinde işlem görür.

Piyasada işlem görececek sözleşmelerin unsurları ekte ([Ek-1](#)) yer almaktadır.

5.2. Sözleşmelerin Bağlayıcılığı

Piyasada işlem görececek sözleşmelerin hükümleri Yönergenin 6 ncı maddesi çerçevesinde ayrıca bir bildirimle gerek olmaksızın işlem yapan tüm tarafları bağlar.

5.3. Sözleşme Kodları

Piyasada işlem görececek sözleşmelerin her biri için Sistemde sözleşme kodu tanımlanır. Söz konusu sözleşme kodları aşağıdaki bilgileri içermekle birlikte, sözleşmelerin niteliğine göre kodlarda ilave bilgiler yer alabilir.

Vadeli işlem sözleşmelerinde sözleşme kodu; sözleşme grubu, gerekmesi halinde uzlaşma şekli kodu, dayanak varlık kodu, mini sözleşme bilgisi kodu ve vade tarihi bilgilerini içerir.

Tablo 1: Vadeli İşlem Sözleşmeleri Sözleşme Kodu

Kod	Açıklama
F_	Sözleşme grubu (Vadeli İşlem Sözleşmeleri)
P_	Uzlaşma şekli kodu (P: Fiziki teslimat)
XAUTRY	Dayanak varlık kodu
M	Mini sözleşme bilgisi kodu
_	Fiziki Teslimatlı DİBS VİS için vade ayracı
0317	Vade tarihi (Örn. Mart 2017)

Opsiyon sözleşmelerinde sözleşme kodu ise; sözleşme grubu, gerekmesi halinde uzlaşma şekli kodu, dayanak varlık kodu, mini sözleşme bilgisi kodu, opsiyon tipi, vade tarihi, opsiyon sınıfı ve kullanım fiyatı bilgilerini içerir.

Tablo 2: Opsiyon Sözleşmeleri Sözleşme Kodu

Kod	Açıklama
O_	Sözleşme grubu (Opsiyon Sözleşmeleri)
P_	Uzlaşma şekli kodu (P: Fiziki teslimat)
XU030	Dayanak varlık kodu
E	Opsiyon tipi (A: Amerikan - Sözleşme ile tanınan hak vade sonu dahil olmak üzere vade sonuna kadar herhangi bir tarihte kullanılabilir. E: Avrupa - Sözleşme ile tanınan hak vade sonunda kullanılabilir.)
0417	Vade tarihi (Örn. Nisan 2017)
C	Opsiyon sınıfı (C: Alım opsiyonu P: Satım opsiyonu)
1240.00	Kullanım fiyatı

Özsermaye hali uyarlamasına tabi olan ve böylelikle unsurları standart sözleşme unsurlarından farklılaşan pay vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerinde sözleşme kodlarının sonuna özsermaye hali uyarlamasına bağlı olarak ilgili sözleşmenin standart olmayan sözleşme olduğunu belirten bilgi (N1, N2, N3 vb.) ayrıca eklenir.

Vadeler arası strateji emirleri sözleşme kodu yerine özellikleri aşağıdaki gibi belirlenen strateji emri kodu kullanılarak Sisteme gönderilir.

Tablo 3: Vadeler Arası Strateji Emri Kodu

Kod	Açıklama
F_	Vadeler arası strateji emri sözleşme grubu (Vadeli İşlem Sözleşmeleri)
XU030	Dayanak varlık kodu
M2-M1	Strateji emrinin hangi vade aylarını içerdiği (M1:en yakın vade ayı – M2: en yakın vadeden sonraki vade ayı)

Borsa tarafından tespit edilen limitler dahilinde vade tarihi ve kullanım fiyatı kullanıcılar tarafından belirlenerek oluşturulabilen esnek opsiyon sözleşmelerinin kodu aşağıdaki alanlardan oluşur.

Tablo 4: Esnek Opsiyon Sözleşmeleri Sözleşme Kodu

Kod	Açıklama
TM_O	Esnek opsiyon sözleşmesi
P_	Uzlaşma şekli kodu (P: Fiziki teslimat)
XU030	Dayanak varlık kodu
E	Opsiyon tipi (A: Amerikan - Sözleşme ile tanınan hak vade sonu dahil olmak üzere vade sonuna kadar herhangi bir tarihte kullanılabilir. E: Avrupa - Sözleşme ile tanınan hak vade sonunda kullanılabilir.)
250419	Vade tarihi (Örn. 25 Nisan 2019)
C	Opsiyon sınıfı (C: Alım opsiyonu P: Satım opsiyonu)
1235.00	Kullanım fiyatı

Borsa tarafından tespit edilen limitler dahilinde vade tarihi kullanıcılar tarafından belirlenerek oluşturulabilen esnek vadeli işlem sözleşmelerinin kodu aşağıdaki alanlardan oluşur.

Tablo 5: Esnek Vadeli İşlem Sözleşmeleri Sözleşme Kodu

Kod	Açıklama
TM_F	Esnek vadeli işlem sözleşmesi
P_	Uzlaşma şekli kodu (P: Fiziki teslimat)
USDTRY	Dayanak varlık kodu
261020	Vade tarihi (Örn. 26 Ekim 2020)

Özsermaye hali uyarlamalarına konu olan esnek sözleşme kodlarının sonuna sözleşmenin standart olmayan sözleşme olduğunu belirten bilgi (N1, N2, N3 vb.) ayrıca eklenir.

6. Kullanıcılar Tarafından Oluşturulan (Esnek) Sözleşmeler

Temsilciler/baş temsilciler ve emir girmeye yetkili FixAPI kullanıcıları aracılığı ile esnek sözleşme oluşturma özelliği kullanılarak normal seans boyunca mevcut bir sözleşme üzerinden esnek vadeli işlem ve/veya opsiyon sözleşmeleri oluşturulabilir. Esnek vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerinin vade tarihi ve/veya kullanım fiyatları sözleşmelerin unsurlarında ([Ek-1](#)) belirtilen limitler dahilinde kullanıcılar tarafından belirlenir. Esnek opsiyon sözleşmelerinin kullanım fiyatları, ilgili sözleşme sınıfının kullanım fiyatı ondalık hanesine uymak koşuluyla, opsiyon sözleşmeleri için geçerli olan standart kullanım fiyat adımları dışında da belirlenebilir.

İşleme açık sözleşmeler ile aynı kullanım fiyatına ve vade tarihine sahip esnek opsiyon sözleşmeleri ve aynı vade tarihine sahip esnek vadeli işlem sözleşmeleri oluşturulmasına izin verilmez. Esnek sözleşme olarak oluşturulmuş kullanım fiyatı ve vade tarihleri, gerekli şartların oluşması halinde standart kullanım fiyatı ve vade tarihi olarak belirlenebilir. Bu takdirde sözleşme bilgisi içerisindeki esnek sözleşme bilgisi kaldırılır ancak sözleşme kodu ve ISIN bilgisi aynı kalır.

7. Akşam Seansına Dahil Olan Sözleşmeler

Akşam seansında BIST 30 Endeks, BIST Likit Banka Endeks, BIST Banka Dışı Likit 10 Endeks, BIST Sürdürülebilirlik 25 Endeks, Dolar/Ons Altın, Dolar/Ons Gümüş, Dolar/Ons Platin, Dolar/Ons Paladyum ve Dolar/Ton Bakır Vadeli İşlem Sözleşmeleri işlem görür.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM İşlemlere İlişkin Esaslar

8. Pazarlar

Piyasada işlem gören sözleşmelerin türlerine ve işlem esaslarına göre Sistemde ekteki ([Ek-2](#)) tabloda yer alan Pazarlar oluşturulmuştur. Emirlerin eşleştirilmesi ve özel işlem bildirimleri ilgili Pazar altında gerçekleşir. Ayrıca ilgili Pazarlar altında işlem istatistiklerinin toplu olarak yayınlanması amacıyla Pazar segmentleri tanımlanmıştır.

9. Günlük İş Akışı

VİOP'ta günlük iş akışı içerisinde; işlem yapılmayan dönemler, açılış seansı, normal seans, uzlaşma fiyatının ilanı, akşam seansı ve gün sonu işlemleri yer almaktadır.

9.1. İşlem Yapılmayan Dönemler

İşlem sisteminin açıldığı andan seansların başlangıcına veya açılış seansı olması durumunda bu seansın başlangıcına kadar geçen dönem “işlem yapılmayan dönemler” olarak adlandırılır. İşlem yapılmayan dönemlerde, işlem sistemi açık olmakla birlikte emir girişi, özel işlem bildirimi yapılması ya da işlem gerçekleşmesi mümkün değildir. Bu dönemlerde kullanıcılar tarafından;

- a) işlem sistemine bağlanılabilir,
- b) sorgulama yapılabilir,
- c) önceki günlerden kalan “iptale kadar geçerli” veya “tarihli” emirler iptal edilebilir veya inaktif hale getirilebilir,
- ç) önceki günlerden kalan “iptale kadar geçerli” veya “tarihli” emirlerin miktarı azaltılabilir ve/veya fiyatları daha kötü (alışta daha düşük, satışta daha yüksek) fiyatlarla değiştirilebilir,
- d) işlem sistemine daha sonra gönderilmek üzere inaktif emirler hazırlanabilir.

9.2. Açılış Seansı

Açılış seansı, emirlerin belirli bir zaman dilimi boyunca herhangi bir eşleşme yapılmaksızın Sisteme kabul edildiği ve bu süre sonunda bu Prosedürde yer alan esaslar çerçevesinde tek fiyat işlem yöntemi ile eşleştirildiği seanstır.

Tek fiyat işlem yönteminde; Sisteme iletilen emirler fiyat ve zaman önceliğine göre önceliklendirilerek uygun olan emirler bu emirlere ait fiyat seviyeleri içerisinde en çok işlem miktarının gerçekleşmesini sağlayan ve denge fiyatı olarak adlandırılan fiyat seviyesinden eşleştirilir. En fazla işlemin gerçekleşmesini sağlayan birden fazla fiyat seviyesi bulunması halinde bu fiyat seviyelerinde eşleşme sağlayabilecek emirlerden işlem görmeden kalan miktarın en az olmasını sağlayan fiyat seviyesi denge fiyatı olur. Belirtilen bu iki koşulu sağlayan birden fazla fiyat bulunması halinde, koşulu sağlayan fiyatlarla eşleşme sağlayabilecek fiyat seviyelerinde bekleyen emirlerden; alış emirlerinin toplam miktarı satış emirlerinin toplam miktarından fazla ise yüksek olan fiyat, satış emirlerinin toplam miktarı alış emirlerinin toplam miktarından fazla ise düşük olan fiyat, alış emirlerinin toplam miktarı satış emirlerinin toplam miktarına eşit ise fiyatların aritmetik ortalaması denge fiyatı olarak belirlenir. (Ek-18) Denge fiyatı açılış seansı fiyatı olarak ilan edilir.

Açılış seansı, emir toplama ve eşleştirme olmak üzere iki aşamadan oluşur. Emir toplama aşaması, emir toplama başlangıç saatinde başlar, emir toplama bitiş saatinde sonraki 30 saniye içinde herhangi bir zamanda sonlanır. Emir toplama aşamasını eşleştirme aşaması takip eder.

Emir toplama aşamasında kullanıcılar tarafından;

- a) açılış, normal ve akşam seansında geçerli olabilecek emir girişi yapılabilir,
- b) emirler üzerinde miktar ve fiyat değişikliği yapılabilir ve emirlerin geçerlilik süreleri değiştirilebilir,
- c) emirler iptal edilebilir ve/veya inaktif duruma çekilebilir,
- ç) inaktif durumdaki emirler aktive edilerek işlem sistemine gönderilebilir.

9.3. Normal Seans

Normal seans, fiyat ve zaman önceliğine dayanan çok fiyat yöntemi esasıyla işlemlerin gerçekleştirildiği ana seanstır. Bu dönemde kullanıcılar tarafından;

- a) normal seansta ve akşam seansında geçerli olabilecek emir girişi yapılabilir,
- b) özel işlem bildirimi yapılabilir,
- c) emirler üzerinde miktar ve fiyat değişikliği yapılabilir ve emirlerin geçerlilik süreleri değiştirilebilir,
- ç) emirler iptal edilebilir ve/veya inaktif duruma çekilebilir,
- d) inaktif durumdaki emirler aktif edilerek işlem sistemine gönderilebilir,
- e) esnek sözleşme oluşturulabilir.

9.4. Uzlaşma Fiyatlarının İlanı

Her işlem günü sonunda günlük uzlaşma fiyatları, vade sonlarında ise vade sonu uzlaşma fiyatları ilan edilir.

9.5. Akşam Seansı

Akşam seansı, normal seansın sonrasında fiyat ve zaman önceliğine dayanan çok fiyat yöntemi esasıyla işlemlerin gerçekleştirildiği, gerçekleştirilen işlemlerin bir sonraki normal seans işlemi olarak değerlendirildiği seanstır. Bu dönemde kullanıcılar tarafından;

- a) akşam seansında geçerli olabilecek günlük emir girişi yapılabilir,
- b) akşam seansında geçerli olan günlük emirlerin üzerinde miktar ve fiyat değişikliği yapılabilir,
- c) emirler iptal edilebilir ve/veya inaktif duruma çekilebilir,
- ç) inaktif durumdaki emirler aktif edilerek işlem sistemine gönderilebilir.

9.6. Gün Sonu İşlemleri

Gün sonu işlemleri, raporların oluşturulması ve dağıtımı ile Sistemin bir sonraki işlem gününe hazırlanması için gerekli işlemleri kapsar.

10. İşlem Saatleri

VIOP'ta geçerli işlem saatleri, işlem günü bölümleri ve söz konusu işlem günü bölümlerinde yapılabilecek ya da yapılamayacak iş ve işlemlere ilişkin açıklamalar ekte ([Ek-3](#)) yer almaktadır.

11. İşlem Günü Bölümlerinin Farklılaştırılabilmesi

Sistemde Pazar ve/veya sözleşme bazında işlem günü bölümleri farklılaştırılabilmektedir. Bu çerçevede, sözleşmeye ait işlem günü bölümü sözleşmenin işlem gördüğü Pazarda tanımlı olan işlem günü bölümünden farklı olarak belirlenebilmektedir.

12. İşlem Yöntemi

Piyasada esas olarak, emirlerin fiyat ve zaman önceliği esaslarına göre eşleştirildiği, çok fiyat işlem yöntemi uygulanır. Açılış seansında ise, emirlerin belirli bir zaman dilimi boyunca herhangi bir eşleşme yapılmaksızın Sisteme kabul edildiği ve bu süre sonunda bu Prosedürde yer alan esaslar çerçevesinde tek fiyat seviyesinden eşleştirildiği tek fiyat işlem yöntemi uygulanır. Genel Müdür, gerekli görmesi halinde, seansların belirli bölümlerinde veya tamamında farklı işlem yöntemlerinin uygulanmasına karar verebilir.

13. Özel İşlem Bildirimi

Piyasa üyeleri, ekte ([Ek-4](#)) yer alan sözleşmeler için belirtilen minimum emir miktarları üzerindeki emirlerini emir defterine iletmeden işleme dönüştürmek amacıyla Sistemin özel işlem bildirimi özelliğini kullanarak Borsaya bildirebilirler. Bu çerçevede, ekte ([Ek-4](#)) yer

alan onay koşullarını sağlayan özel işlem bildirimleri otomatik olarak eşleşir. Sistemde işleme dönüştürülen bu bildirimlere ilişkin fiyat istatistikleri Piyasadaki diğer işlemlerin istatistiklerinden ayrı olarak yayımlanmakla birlikte ilgili sözleşmenin ve tüm Piyasanın hacim ve miktar istatistiklerine dahil olur.

Özel işlem bildirimleri temsilciler/baş temsilciler tarafından işlem terminalleri ve FIX kullanıcıları vasıtasıyla sadece normal seansta gerçekleştirilebilir. Sistemde iki türlü özel işlem bildirimi yöntemi bulunmaktadır.

13.1. Tek Taraflı Özel İşlem Bildirimi

İşlemin taraflarının farklı Piyasa üyeleri olması durumunda kullanılır. Taraflardan biri sadece kendi tarafına (alış veya satış) ait özel işlem bildirimi tipi, miktar, fiyat, hesap bilgilerini ve karşı taraf bilgisini sisteme iletmektedir. Karşı taraf ise kendisine gelen özel işlem bildirimini kendi nezdindeki hesap bilgisini girerek eşlemektedir.

13.2. Çift Taraflı Özel İşlem Bildirimi

Piyasa üyesinin hem alıcı hem satıcı olduğu durumda işlemin alış ve satış tarafına ait özel işlem bildirimi tipi, miktar, fiyat ve hesap bilgilerinin girilerek bildirilmesidir.

14. Gruplandırma Uygulaması

Sistem, emir işleme ve hız kapasitesinden optimum düzeyde yararlanılabilmesi amacıyla gruplardan oluşmakta olup, sistemde işlem gören tüm sözleşmeler bu gruplara dağıtılmıştır.

Gruplandırma uygulamasının sonucu olarak bazı piyasa erişim protokollerinde bütün gruplara ayrı ayrı bağlantı sağlanması ve emir iletim esaslarında özel durumlara dikkat edilmesi gerekmektedir.

15. Piyasa ve Pazarların Kapatılması

Piyasa ya da Pazarlar, Genel Müdür kararıyla, herhangi bir işlem gününde ya da beş işlem gününe kadar sürekli veya geçici olarak kapatılabilir. Aynı şekilde işlemlerin tekrar başlatılması için de Genel Müdürün kararı gereklidir. Beş işlem gününü aşan durumlarda Borsa Yönetmeliğinin 39 uncu maddesi hükümleri geçerlidir. Piyasa ya da Pazarların geçici olarak kapatılması durumunda, bu durum nedenleri ile birlikte Borsa tarafından KAP'tan duyurulur.

16. Sözleşmelerde İşlemlerin Durdurulması

Dayanak varlıkların Sistemde durdurulması halinde, Piyasada ilgili varlıklara dayalı sözleşmelerdeki işlemler Genel Müdür kararı ile durdurulabilir. Piyasada, dayanak varlığın işleme açık olduğu dönemler içinde ilgili sözleşmelerin de işleme açık olması esas olmakla beraber, Genel Müdür sözleşmelerin işleme açık veya kapalı olma halini dayanak varlıktan farklı olarak belirleyebilir. Ayrıca sözleşmelerin işleme açılış zamanı Genel Müdür tarafından dayanak varlığın işleme açıldığı andan farklı olarak belirlenebilir.

Borsa Yönetmeliğinin 25 inci maddesinde belirtilen yazılı durumlardan birinin varlığı halinde de, ilgili sözleşmeler için işlemler Genel Müdür tarafından geçici olarak durdurulabilir. Genel Müdür sözleşmelerdeki işlemleri en fazla bir ay için durdurabilir. Bir ayı aşan süreler için Yönetim Kurulu kararı gereklidir. Sözleşmelerde işlemlerin durdurulması halinde gerekçeleriyle durdurma zamanı ve ayrıca yeniden işleme açılış zamanı KAP'ta duyurulur. Genel Müdür yetkisini görevlendireceği Genel Müdür Yardımcısına veya Genel Müdür Yardımcılarına devredebilir.

16.1. Endekse Bağlı Devre Kesici Sistemi Sonucunda Sözleşmelerde İşlemlerin Durdurulması

Endekse bağlı devre kesici sisteminin tetiklenmesi sonucunda dayanak varlıklarda işlemlerin durdurulması ile birlikte söz konusu dayanak varlıklara dayalı pay ve pay endeksi vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerinde işlemler 30 dakika boyunca geçici olarak durdurulur. Bu aşamada ilgili sözleşmelerde emirler iptal edilebilir ve/veya inaktif statüye çekilebilir ancak emirlerde değişiklik yapılamaz.

Endekse bağlı devre kesici sisteminin 17:00'dan sonra devreye girmesi halinde ilgili dayanak varlıklara dayalı pay ve pay endeksi vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerinde işlemler geçici olarak durdurulur ve sürekli işlem seansı ile 18:08:00 itibarıyla yeniden başlatılır.

17. Sözleşmelerin İşlem Görmesinin Sonlandırılması

Piyasada işlem gören sözleşmelerin işlemleri aşağıdaki durumlarda Genel Müdür tarafından sonlandırılabilir:

- a) Sözleşmenin dayanak varlığının spot piyasasında işlem görmemesi ya da belirli süre ile işlemlerinin sonlandırılması,
- b) Sözleşmenin dayanak varlığına ilişkin olarak yapılan lisans anlaşmalarının sona ermesi,
- c) Sözleşmede en az üç ay işlem olmaması veya açık pozisyon bulunmaması,
- ç) İşlem görme kabiliyetini engelleyecek veya Piyasada işlemleri etkileyebilecek diğer durumların ortaya çıkması.

Bir sözleşmenin işlem görmesinin sonlandırılmasından sonra asgari unsurlar değişmemek kaydıyla Genel Müdür kararı ile yeniden işleme açılabilir.

18. İşlemlerin Bildirimi ve İlanı

Piyasada gerçekleşen işlemlere ilişkin fiyatların, miktarların ve tutarların belirtildiği raporlar elektronik ortamda Piyasa üyelerinin erişimine sunulur. Bununla birlikte, Sisteme iletilen emirler ve gerçekleşen işlemlere ait bilgiler Sistemin açık olduğu süre içerisinde istenildiği zaman temin edilebilir.

İşlemlere ilişkin raporlardaki bilgiler hakkında herhangi bir uyuşmazlık oluşması durumunda Borsa kayıtları esas alınır.

19. İşlem İptali

Borsa Yönetmeliğinin 33 üncü maddesi hükümleri saklı kalmak kaydıyla, hatalı emir veya emirler dolayısıyla gerçekleşen işlemler aşağıdaki kurallar çerçevesinde Borsa tarafından iptal edilebilir.

- a) Hatalı gerçekleşen işlem/işlemlerin Piyasa üyelerinin en az birinin hatalı emri dolayısıyla gerçekleşmiş olması esastır.
- b) Hatalı emir dolayısıyla gerçekleşen işlem/işlemlerin iptale konu olabilmesi için aşağıda belirtilen tüm kriterlerin iptal talebi esnasında sağlanması gerekir.

- i. Hatalı İşlem İptal Başvuru Süresi: İşlem gerçekleşme zamanından itibaren 30 dakika içerisinde hatalı işlem iptal başvurusu yapılabilir. Tam iş günü normal seans

işlemleri için hatalı işlem iptali son başvuru saati 18:30'dur, yarım iş günü normal seans işlemleri için 13:00'dır.

ii. Hatalı İşlem İptal Talebi Başvurusunda Gerekli Bilgiler: Hatalı işleme/işlemlere ilişkin olarak sözleşme bilgisi ve hesap numarası bilgilerinin başvuru süresi içerisinde bildirilmesi gerekmektedir. İptal konu emir numarası ve ilgili emre bağlı olarak gerçekleşen hatalı işlemlerin işlem numarası, fiyat ile miktar bilgilerinin ise başvuruyu takiben iletilmesi gerekir.

iii. Hatalı İşlem İptalinin Kabul Edileceği Fiyat Seviyeleri: Hatalı işlemlerden, iptal talebinin bulunduğu ilgili sözleşme sınıfı bazında aşağıdaki tabloda belirtilen oranlarla referans fiyat üzerinden hesaplanacak fiyat aralıkları dışında kalan fiyatlardan gerçekleşmiş işlemler hatalı işlem iptali talebine konu olabilir.

Tablo 6: Referans Fiyat Üzerinden Hesaplanacak Fiyat Değişim Aralıkları

Sözleşme Sınıfı	Referans Fiyat Üzerinden Hesaplanacak Fiyat Değişimi
BIST30 Endeks ve Pay Vadeli İşlem Sözleşmeleri	+/- % 5
Döviz Vadeli İşlem Sözleşmeleri	+/- % 3
Diğer Vadeli İşlem Sözleşmeleri	+/- % 4
Tüm Alım ve Satım Opsiyon Sözleşmeleri	Referans prim fiyatının +/- %50'si veya ilgili sözleşme için belirlenmiş piyasa yapıcı maksimum spread miktarından büyük olan

iv. Hatalı İşlem İptaline Konu Olan İşlem/İşlemler Dolayısıyla Elde Edilen Minimum Zarar Tutarı: Referans fiyat ile hatalı işlem iptaline konu olan işlem/işlemlerin fiyatları karşılaştırılarak hesaplanan zarar tutarının tam iş günü normal seans işlemleri için 17:30'dan önce, yarım iş günü normal seans işlemleri için 12:00'den önce yapılan başvurularda minimum 150.000 TL, tam gün normal seans işlemleri için 17:30 ve sonrasında, yarım iş günü normal seans işlemleri için 12:00 ve sonrasında yapılan başvurularda minimum 600.000 TL, akşam seansı işlemleri için yapılan başvurularda minimum 150.000 TL olması gerekir.

v. Referans Fiyat: Hatalı işlem iptalinin kabul edilebileceği fiyat seviyelerinin ve hatalı işlem dolayısıyla elde edilen zararın hesaplanmasında aşağıdaki yöntemlerden biri ya da birkaçı dikkate alınarak Piyasayı adil bir şekilde yansıttığı değerlendirilen referans fiyat kullanılır.

- Hatalı işlemden önce gerçekleşen fiyat/fiyatlar,
- Hatalı işlemden sonra gerçekleşen fiyat/fiyatlar,
- Önceki gün uzlaşma fiyatı,
- Hatalı işlem/işlemlerin Piyasada bekleyen emir ile gerçekleşmesi halinde hatalı emir sonucu gerçekleşen ilk işlem fiyatı,
- İlgili dayanak varlığın spot fiyatı veya diğer vade aylarındaki fiyatlar dikkate alınarak hesaplanan teorik fiyat,
- Piyasa yapıcılarından alınan fiyat,
- Yukarıda belirtilen yöntemlerle bulunan fiyatın Piyasayı adil bir şekilde yansıtmadığına kanaat getirilmesi halinde Genel Müdürlük tarafından farklı bir referans fiyat tespit edilebilir.

- c) Vadeler arası strateji emirlerinden kaynaklanan işlemlerin iptalinde ilgili sözleşmelerde gerçekleşen işlemlerin fiyatları ve strateji emri fiyatı birlikte değerlendirilir.
- ç) Yukarıda belirtilen şartları sağlayan hatalı işlem iptal talepleri işleme taraf olan üyelerden biri ya da her ikisi tarafından İşlem Terminalleri (TW, Omnet API) aracılığıyla veya viop@borsaistanbul.com e-posta adresine iletilir. Akşam seansında gerçekleşen işlemlere ilişkin iptal talepleri sadece e-posta ile iletilir. Üyeler 0212 298 24 27 numaralı telefon (3 tuşlanarak) yoluyla VİOP'a bilgi de verebilir ancak bu durumda iptal başvurusunun geçerli olması için gerekli bilgilerin viop@borsaistanbul.com e-posta adresine de iletilmesi gerekir.
- d) Hatalı işlem/işlemlerin iptale konu olabilmesi için hatanın açıklığını teminen piyasa eğiliminin hatalı işlem iptali talebinde bulunulan fiyat/fiyatlar yönünde olup olmaması ayrıca dikkate alınabilir.
- e) İşlem iptaline karar verilmesi halinde, iptal kararları ilgili mevzuat çerçevesinde ilan edilir. İşlem iptalinden önce ilgili sözleşmede işlemler durdurulabilir, ayrıca işlemi iptal edilecek taraflara bilgilendirme yapılabilir.
- f) Hatalı işlem iptaline ilişkin olarak yukarıda belirtilen şartlar sağlanmış olsa dahi Borsanın işlem iptali talebinin tamamını ya da bir kısmını yerine getirme/getirmeme hakkı saklı kalmakla birlikte, yukarıda belirtilen şartlar sağlanmadığı takdirde Borsa Yönetmeliğinin 33 üncü maddesi uygulanır.
- g) Hatalı gerçekleşen özel işlem bildirimleri yukarıdaki belirtilen şartlar sağlanmasa dahi işlem taraflarının onayları olması halinde iptal edilebilir.
- ğ) Akşam seansında gerçekleşen hatalı işlem/işlemlere ilişkin iptal talepleri takip eden normal seans içerisinde değerlendirilir ve uygun görülmesi halinde ilgili hatalı işlem/işlemler iptal edilir.
- h) İşlem iptali talebinin değerlendirilmesinde emirler/işlemler arasındaki ilişki göz önünde bulundurularak aynı sicile ait işlem iptal talepleri birlikte ya da ayrı ayrı değerlendirilebilir.
- ı) Açılış seansında gerçekleşen işlemlerin iptal edilmesi durumunda denge fiyatı değişmez.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Emirlere İlişkin Esaslar

20. Piyasa Erişimine İlişkin Hususlar

20.1. Piyasa Erişiminde Kullanılan Protokoller

Piyasa erişimi için aşağıda belirtilen protokoller kullanılmaktadır:

- a) İşlem terminalleri (TW, Omnet API),
- b) FixAPI,
- c) OUCH,
- ç) ITCH.

20.1.1. İşlem Terminalleri (TW, Omnet API)

Piyasa üyelerine Borsa düzenlemeleri çerçevesinde işlem terminalleri tahsis edilir.

20.1.2. FixAPI

Sistemde FixAPI protokolü üç amaçla kullanılmaktadır:

- **Emir İletimi (FixAPI Order Entry):** Eşyerleşim (co-location) ve uzak erişim noktalarından emir, kotasyon, kotasyon isteği ve özel işlem bildirimi girişi, değişikliği, iptali ile esnek sözleşme oluşturma için kullanılır.

- **Referans Veri (FixAPI Reference Data):** Sözleşme bazında referans bilgileri sağlayan FixAPI bağlantısıdır.
- **FixAPI Drop-Copy:** Belli bir Piyasa üyesine ait emir, kotasyon, işlem ve özel işlem bildirimleri akışının sağlandığı FixAPI bağlantısıdır. Kullanıcı filtreleme şeklindeki bu özellik sayesinde Piyasa üyelerine kullanıcılar bazında filtreleme yapma imkanı sağlanmaktadır. Başka bir ifadeyle Piyasa üyeleri tarafından tüm kullanıcıları içerisinden belli bir kullanıcı grubuna ait bilgilerin alınması yönünde filtreleme gerçekleştirilebilmektedir.

20.1.3. OUCH

Diğer emir iletim kanallarına göre daha hızlı emir iletimine ve böylece yüksek frekanslı işlemlerin gerçekleştirilmesine imkân sağlayan bir emir iletim protokolüdür. Bu emir iletim protokolünde limit emirler ve kotasyon emirleri ile emir girişi, emir düzeltmesi ve emir iptali fonksiyonları kullanılabilir.

20.1.4. ITCH

Diğer veri yayın protokollerine göre daha hızlı veri akışı sağlayan bir protokoldür. İşlem gören sözleşmelere ait emir ve işlem bilgilerinin düşük gecikme ile yayınlanmasında kullanılır.

20.2. Algoritmik Emir İletim Sistemlerine İlişkin Hususlar

Algoritmik emir iletim sistemleri aracılığıyla kendi merkezlerinden veya eşyerleşim merkezinden emir gönderecek Piyasa üyelerinin kullanacakları yazılım hakkında ekte ([Ek-15](#)) yer alan bilgi formu ile Borsaya yazılı olarak bilgi vermeleri zorunludur. Ayrıca Piyasa üyesinin algoritmik emir iletim sistemleri aracılığıyla emir göndermeye başlamadan önce bu sistemlerin test edildiğini, sonuçlarının öngörülebilir olduğunu ve Piyasayı bozacak işlemlere sebep olmayacağını ekte ([Ek-16](#)) yer alan taahhütname ile Borsaya yazılı olarak taahhüt etmesi gerekmektedir. Sistemler devreye alındıktan sonra Piyasa üyesinin oluşabilecek riskleri gerçek zamanlı olarak izleyip, bu riskleri sınırlandırmak ve gerekli durumlarda en kısa sürede yazılımı durdurarak emir iletimini sonlandırmak üzere gerekli tedbirleri alması zorunludur.

Yüksek frekanslı işlemlerin normal müşteri emirlerinden farklılaştırılmasını ve takibini sağlamak amacıyla bu işlemler için Piyasa üyesi başvurusu ile farklı kullanıcılar tahsis edilecektir. Yüksek frekanslı işlemler esaslı algoritmaların emir iletiminde, her bir farklı algoritmik emir iletim sistemi için ayrı birer kullanıcı tanımlanması zorunludur. Bu kullanıcıların İşlem Öncesi Risk Yönetimi Uygulamasının risk grubu kontrollerini (kullanıcı limitleri) kullanmaları zorunludur. İşlem öncesi risk yönetimi uygulamasına ilişkin işleyiş esasları ekte ([Ek-6](#)) yer almaktadır. OUCH emir iletim protokolü kullanarak emir iletecek kullanıcılar da yüksek frekanslı işlemler kapsamında değerlendirilir. Bir kullanıcının yüksek frekanslı işlem kullanıcısı sayılabilmesi için bu kullanıcı adına emir üretecek sunucuların Piyasa üyesi tarafından Borsanın eşyerleşim merkezinde konuşlandırılması ve Borsa tarafından bu kullanıcılara ayırt edici özellikteki kullanıcı kodu verilmiş olması gerekmektedir.

Piyasa üyesi kendisine veya müşterilerine ait emirleri Borsaya iletmek için kullandığı algoritmik emir iletim sistemlerinden Borsaya karşı doğrudan sorumludur. Bu sistemlerin Piyasada yaratacağı etkiler ve sonuçları hakkında kullanan/aracılık eden Piyasa üyesinin devredilemez bir sorumluluğu bulunmaktadır. Piyasa üyesi, emirlerin piyasaların işleyişini

engellemeyecek, riske atmayacak, yanlış yönlendirilmesine neden olmayacak şekilde gönderileceğini ve bunun için kontrol uygulamalarının oluşturulacağını kabul etmiş ve taahhüt etmiş sayılacaktır. Algoritmik emir iletim sistemleri ile Sisteme emir iletiminde kullanılacak yazılımlar ile ilgili gerekli kontrolleri ve testleri yapmış olmak, devreye aldıktan sonra ise oluşabilecek riskleri gerçek zamanlı olarak izleyip, bu riskleri sınırlandırmak ve gerekli durumlarda en kısa sürede yazılımı durdurarak emir iletimini sonlandırmak Piyasa üyelerinin sorumluluğundadır. Piyasa üyesi algoritmik emir iletim sistemlerinin neden olduğu problemleri veya aksaklıkları gerçekleştiği andan itibaren en hızlı iletişim kanalı ile Borsaya bildirmekle yükümlüdür. Piyasa üyesinin İşlem Öncesi Risk Yönetimi Uygulaması kapsamında oluşturacağı her bir risk grubu için belirleyeceği risk limitlerinin hangi yöntem ve hesaplamalarla oluşturulduğunu yazılı hale getirmesi ve Borsa tarafından talep edilmesi durumunda aynı gün içinde Borsaya bildirmesi zorunludur.

Algoritmik emir iletim sistemlerinin ve özelde yüksek frekanslı işlem kullanıcılarının işlemlerinden kaynaklı piyasa bozucu durumların ortaya çıkması durumunda, Borsa tarafından ilgili kullanıcıların işlemlerine ara verilebilir, verilen hizmetler kısmen veya tamamen durdurulabilir. Verilen hizmetlerin Borsa tarafından durdurulması durumunda üye kâr mahrumiyeti, zarar ve sair tazminat talebinde bulunamaz.

21. Emirlerin Eşleşmesinde Öncelik Kuralları

Sisteme gönderilen emirlerin çok fiyat yöntemi ile eşleşmesi esnasında uygulanacak öncelik kuralları aşağıdaki gibidir:

- a) Fiyat Önceliği Kuralı: Daha düşük fiyatlı satım emirleri, daha yüksek fiyatlı satım emirlerinden; daha yüksek fiyatlı alım emirleri, daha düşük fiyatlı alım emirlerinden önce karşılanır.
- b) Zaman Önceliği Kuralı: Fiyat eşitliği halinde, zaman açısından işlem sistemine daha önce gelen emirler önce karşılanır.

22. Emir Yöntemleri

Sisteme emir gönderilirken aşağıda belirtilen emir yöntemlerinden birinin seçilmesi zorunludur:

- a) Limit: Belirlenen limit fiyat seviyesine kadar işlem gerçekleştirmek için kullanılan emir yöntemidir. Bu yöntem kullanıldığında fiyat ve miktar girilmesi zorunludur.
- b) Piyasa: Emrin girildiği anda ilgili sözleşmede piyasada bulunan en iyi fiyatlı emirden başlayarak emrin karşılanması amacıyla kullanılan emir yöntemidir. “Piyasa” emir türü “Gerçekleşmezse İptal Et” ya da “Kalanı İptal Et” emir geçerlilik süreleri seçilerek Sisteme iletilir.
- c) Piyasadan Limite: Piyasa emirleri gibi fiyatsız olarak sadece miktar belirtilerek girilen emirlerdir. Karşı taraftaki sadece en iyi fiyat kademesinde bekleyen emirlerle eşleşerek işleme dönüşürler. Ancak işleme dönüşmeyen kısım, gerçekleşen son işlem fiyatını alarak limit fiyatlı emre dönüşür ve emir defterinde beklemeye geçer. Girilen bir piyasadan limite emir, karşı tarafta bekleyen bir emir olmaması durumunda hemen iptal edilir.

İşlem günü bölümlerine göre girilebilecek emir yöntemleri ekte ([Ek-3](#)) yer almaktadır.

23. Emir Geçerlilik Süreleri

Sisteme gönderilecek emirlerde aşağıda belirtilen emir geçerlilik sürelerinden birinin seçilmesi zorunludur:

- a) Gün: Emir, girildiği günde geçerlidir. Gün sonuna kadar eşleşmezse Sistem tarafından otomatik olarak iptal edilir.
- b) İptale Kadar Geçerli: Emir iptal edilene kadar geçerlidir. Bu emir süresi seçildiğinde, emrin iptal edilmediği ve eşleşmediği durumda, emir sözleşmenin vade sonuna kadar geçerli olur ve vade sonunda Sistem tarafından otomatik olarak iptal edilir.
- c) Tarihli: Emir, Sisteme girilirken belirtilen tarihe kadar geçerlidir. Belirtilen tarihe kadar eşleşmezse ya da iptal edilmezse, bu tarihte gün sonunda Sistem tarafından otomatik olarak iptal edilir. Sistemde, sözleşmenin vade sonundan daha ileri bir tarih girilmesine izin verilmez.
- ç) Gerçekleşmezse İptal Et: Girildiği veya aktif olduğu anda, pasifte karşı tarafta bekleyen emirlerin durumuna göre emrin tamamının gerçekleşmesi, aksi takdirde tamamının iptal edilmesi için kullanılan emir türüdür.
- d) Kalanı İptal Et: Girildiği veya aktif olduğu anda, pasifte karşı tarafta bekleyen emirlerin durumuna göre emrin tamamının veya bir kısmının gerçekleşmesi, gerçekleşmeyen kısmının iptal edilmesi için kullanılan emir türüdür.
- Günlük fiyat limitleri dışında alt limit fiyatından daha düşük alış emirleri, üst limit fiyatından daha yüksek fiyatlı satış emirleri Sisteme gönderilebilir. Gerçekleşmezse İptal Et ve Kalanı İptal Et emir geçerlilik süresine sahip olanlar dahil söz konusu emirler “Durdurulmuş” statüyle Sistem tarafından kabul edilmekte olup, fiyat değişim limitleri içine girdiklerinde aktif hâle gelerek işleme konu olurlar ve geçerlilik süreleri/gerçekleşme koşulları emirler aktif olduğu anda kontrol edilir.

İşlem günü bölümlerine göre girilebilecek emir yöntemleri ekte ([Ek-3](#)) yer almaktadır.

24. Vadeler Arası Strateji Emirleri

İşlem gören vadeli işlem sözleşmelerinin farklı vade aylarına (spread fiyatıyla girilecek tek bir emir üzerinden) aynı anda ters yönlü otomatik iki emir gönderilmesine imkan sağlayan emirlerdir. Stratejiyi oluşturan farklı vadeler stratejinin “bacağı” olarak adlandırılırken; yakın vade “M1”, bir sonraki (uzak) vade “M2” ile ifade edilir. Vadeler arası strateji emirlerinin kullanılabileceği vadeli işlem sözleşmeleri ekte ([Ek-17](#)) yer almaktadır. Strateji emirlerinin işleyişine ilişkin kurallar aşağıda verilmektedir:

- i. Strateji Alış Emri: Uzak vade (M2) alış yakın vade (M1) satış işlemini birleştiren spread fiyatı (uzak vade alış fiyatı – yakın vade satış fiyatı) dikkate alınarak Sisteme girilir.
- ii. Strateji Satış Emri: Uzak vade (M2) satış yakın vade (M1) alış işlemini birleştiren spread fiyatı (uzak vade satış fiyatı – yakın vade alış fiyatı) dikkate alınarak Sisteme girilir.
- iii. Emir girişi sözleşme koduna benzer nitelikteki strateji emri kodları üzerinden yapılır.
- iv. Alış ya da satış yönlü strateji emri, fiyat limitleri içinde olması koşuluyla, negatif fiyat ile de girilebilir.
- v. Strateji emirlerinde girilebilecek maksimum emir miktarı stratejiyi oluşturan sözleşmelerin maksimum emir miktarına eşit olur.
- vi. Emir yöntemlerinden Limit ve Gün harici sürelerde strateji emir girişine izin verilmez. Strateji emirleri herhangi bir şart koşuluna bağlanamaz ve strateji emri kodları üzerinden özel işlem bildirimi yapılamaz.

vii. Eşleştirme: Sistem öncelikli olarak alış ya da satış yönlü vadeler arası strateji emrine ait fiyat ve miktarın uzak/yakın vadelerde bekleyen emirlerden karşılanıp karşılanmadığını kontrol eder ve koşulların sağlanması halinde strateji emrini bu emirlerle eş zamanlı eşleştirir. Girilen spread ve/veya miktar vadelerde bekleyen emirlerden karşılanamıyorsa bu kez koşulları sağlayacak (ters yönlü) bir strateji emrinin bulunup bulunmadığına bakılır. Eğer böyle bir emir sistemde mevcutsa işlemlere konu spread, ilgili vadelerdeki en iyi alış/en iyi satış ve baz fiyatlar referans alınarak uzak ve yakın vade için uygun fiyatlar belirlenir ve uzak/yakın vadelerdeki otomatik işlemler oluşturulur. Vadeler arası strateji emirleri eşleştirme algoritmasına ilişkin detaylı bilgi ve sayısal örnekler ekte ([Ek-17](#)) yer almaktadır.

viii. Otomatik işlemler stratejiyi oluşturan uzak ve yakın vade sözleşmelerin uzlaşma fiyatı hesaplamalarına ve son, en düşük, en yüksek gibi işlem fiyatı istatistiklerine dahil edilmezler. Ayrıca Piyasada son işlem fiyatı koşuluyla girilmiş inaktif statüdeki şarta bağlı emirlerin aktivasyonunu sağlamazlar. İşlem tarafları Sistemin her iki vade için belirlediği otomatik fiyatları gün içerisinde işlem terminalleri veya FixAPI Drop-copy ile gün sonunda ise işlem defterlerini kullanarak sorgulayabilir.

ix. Fiyat Limitleri: Strateji emirleri için uygulanacak alt ve üst fiyat limitleri aşağıdaki formüllere göre hesaplanır.

Alt Limit = (Uzak Vade Baz Fiyat – Yakın Vade Baz Fiyat) – k

Üst Limit = (Uzak Vade Baz Fiyat – Yakın Vade Baz Fiyat) + k

Sözleşmelerin dayanak varlığına göre belirlenen k parametre bilgisi ekte ([Ek-17](#)) yer almaktadır. .

x. Stratejiyi oluşturan uzak ve/veya yakın vadedeki sözleşmede işlemlerin herhangi bir nedenle durdurulması halinde strateji emri girişine de izin verilmez.

25. Şarta Bağlı Emirler

Emir girilirken belirtilen koşulun sağlandığı anda aktif hale gelen emirlerdir. Koşul olarak, emrin girildiği veya aynı grupta yer alan başka bir sözleşmedeki son, en iyi alış ve en iyi satış fiyatı kullanılabilir. Şarta bağlı emirlerin özellikleri aşağıda yer almaktadır:

i. Belirli bir fiyat (son fiyat, en iyi alış veya satış) koşuluna bağlı olarak girilirler.

ii. Belirlenen fiyat koşulundan emir girilmesi veya işlem gerçekleşmesi durumunda şarta bağlı emir aktif hâle gelir yani belirtilen koşul gerçekleştiğinde emir tetiklenir.

iii. Emrin girildiği anda aktivasyon koşulunu sağlayan bir emrin Sistemde bekliyor olması veya son işlem fiyatının aktivasyon koşulunu sağlıyor olması durumunda emir sisteme girildiği anda aktif hâle gelir.

iv. Emir aktif hâle gelene kadar emir defterinde yer almaz.

v. Emrin girildiği sözleşmeler ile koşul olarak kullanılan sözleşmelerin aynı grupta yer almaları gerekir. FixAPI aracılığıyla iletilen şarta bağlı emirlerde BISTECH sistemi içerisinde işlem gören diğer enstrümanlar koşul olarak kullanılabilir. Bu şekilde iletilen emirlerin emir detayları için FixAPI kanalından gelen mesajlar esas alınmalıdır. Kullanıcı menü hakları nedeniyle bu emirlere ilişkin bazı detaylar işlem terminallerinde gösterilmeyebilir. VİOP'ta işlem gören sözleşmelere dayanak varlık olması açısından Sistemde oluşturulmuş ancak işlem görmeyen enstrümanları (örneğin D_XU030D, D_USDTRY vb. gibi) koşul olarak kullanan şarta bağlı emirler, koşul sağlansa bile aktif hale gelmezler.

vi. Günlük fiyat limitleri dışında alt limit fiyatından daha düşük alış emirleri, üst limit fiyatından daha yüksek fiyatlı satış emirleri Sisteme gönderilebilir. Söz konusu emirler aktif hâle geldiği anda “Durdurulmuş” statüyle Sistem tarafından kabul edilir.

Ayrıca şarta bağlı emirlerde günlük alt limit fiyatının altında satış, günlük üst limit fiyatının üstünde alış emirleri de girilebilir. Fiyat limitlerine ilişkin kontroller emir aktif hâle geldiği anda Sistem tarafından yapılır.

vii. Maksimum emir büyüklükleri ile fiyat adımına ilişkin kontroller emir girişi sırasında Sistem tarafından yapılır.

İşlem günü bölümlerine göre girilebilecek emir yöntemleri ekte ([Ek-3](#)) yer almaktadır.

26. Akşam Seansında Geçerli Olan Emirlerle İlişkin Hususlar

Sisteme akşam seansında geçerli olacak bir emir gönderilmek istendiği takdirde ilgili emrin akşam seansında geçerli olacağının belirtilmesi gerekir. Akşam seansında piyasa ile piyasadan limite emir türleri ve iptale kadar geçerli ile tarihli emir geçerlilik süreleri kullanılamaz. Akşam seansında geçerli olacağı belirtilmemiş iptale kadar geçerli ve tarihli emirler akşam seansına geçerken Sistem tarafından “Durdurulmuş” statüye çekilir. İlgili emirler normal seansa geçerken ise zaman öncelikleri korunarak Sistem tarafından “Aktif” statüye çekilir. Normal seans içerisinde akşam seansında geçerli olmayacak şekilde gönderilen günlük emirler ilgili normal seansın sonunda iptal edilir. Normal seans içerisinde akşam seansında geçerli olacak şekilde gönderilen günlük emirler ile akşam seansı içerisinde gönderilen günlük emirler ise akşam seansı sonunda iptal edilir.

Normal seans ve akşam seansında farklı fiyat limitleri uygulanabileceğinden normal seansta akşam seansında da geçerli olacak şekilde gönderilen emirler, akşam seansına geçildiğinde fiyat limitlerinin dışında kalabileceğinden “Durdurulmuş” statüye çekilebilir.

Normal seans içerisinde akşam seansında geçerli olacak şekilde veya akşam seansı içerisinde iptale kadar geçerli ve tarihli şarta bağlı emirler Sisteme gönderilebilir. Ancak bu emirlerin şartlarının akşam seansında gerçekleşmesi halinde şarta bağlı emir aktif hale geldikten sonra iptal olur.

Akşam seansında vadeler arası strateji emirleri kullanılmaz.

27. Açılış Seansında Geçerli Olan Emirlerle İlişkin Hususlar

Açılış seansı emir toplama aşamasında; sadece limit fiyatlı ve “gerçekleşmezse iptal et” dışındaki emir geçerlilik süreleri ile emir girişine izin verilir. Önceki günlerden kalan “tarihli” ve “iptale kadar geçerli” emirler de açılış seansına dahil edilir.

Vadeler arası strateji emirleri ile şarta bağlı emir girişi yapılamaz, esnek sözleşme oluşturulamaz ve özel işlem bildirimi yapılamaz.

Açılış seansı eşleştirme aşamasında emir girişi, iptali ve düzeltilmesi yapılamaz.

Açılış seansında eşleşmeyen ve herhangi bir nedenden dolayı iptal edilmeyen emirler normal seansa aktarılır.

Açılış seansında önceki günlerde girilen şarta bağlı emirlerin aktivasyon koşulunun sağlanması durumunda ilgili şarta bağlı emirler normal seansın başlaması ile tetiklenir.

28. Fiziki Teslimatlı Döviz Vadeli İşlem ve Opsiyon Sözleşmelerine İlişkin Özel Durumlar

Fiziki teslimatlı döviz vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerinde gerçek kişilere ait hesaplardan emir kabul edilmez.

29. Kotasyon İsteği

Piyasa üyeleri, kotasyon isteği fonksiyonunu kullanarak FixAPI Emir İletimi kanalı üzerinden bir Piyasa üyesine ya da tüm Piyasa üyelerine belirli bir sözleşmeye ilişkin kotasyon isteği gönderebilir. Kotasyon isteği çift ya da tek taraflı olarak gönderilebilir.

30. Minimum ve Maksimum Emir Büyüklükleri

Emir girişinde Sistem tarafından fiyat ve miktar kontrolü yapılır. İlgili işlem günü bölümü özelliklerine uygun olmayan emirler Sisteme girilemez. Piyasada uygulanan minimum ve maksimum emir büyüklükleri aşağıdaki tabloda gösterilmektedir:

Tablo 7: Minimum ve Maksimum Emir Büyüklükleri

Sözleşme	Minimum Emir Miktarı	Maksimum Emir Miktarı
Pay Sözleşmeleri (Dayanak Varlık Kapanış Fiyatı)		
0-2,49	1	40.000
2,50-4,99	1	20.000
5,00-9,99	1	10.000
10,00-19,99	1	5.000
20,00-39,99	1	2.500
40,00-79,99	1	1.250
80,00-149,99	1	750
150,00-249,99	1	350
250,00-499,99	1	200
500,00-749,99	1	125
750,00-999,99	1	75
≥1.000,00	1	50
Endeks Sözleşmeleri	1	2.000
Döviz Sözleşmeleri	1	5.000
Dolar/Ons Altın Sözleşmeleri	1	1.250
TL/Gram Altın Sözleşmeleri	1	25.000
Dolar/Ons Gümüş Sözleşmeleri	1	5.000
Dolar/Ons Platin Sözleşmeleri	1	500
Dolar/Ons Paladyum Sözleşmeleri	1	500
Dolar/Ton Bakır Sözleşmeleri	1	500
Baz Yük Elektrik Sözleşmeleri	1	50
TLREF Sözleşmeleri	1	100
Fiz. Tes. DİBS Sözleşmeleri	1	200
Diğer Sözleşmeler	1	2.000

31. Emir Düzeltme

Durdurulmuş statüdeki emirler hariç Sistemde bekleyen açık emirler ya da kısmi olarak gerçekleşmiş olan emirlerin gerçekleşmeden bekleyen kısımları üzerinde ekte ([Ek-3](#)) belirtildiği şekilde ilgili işlem günü bölümünde Sistem tarafından izin verilen değişiklikler yetkilendirilmiş temsilciler tarafından yapılabilir.

Temsilciler kendi emirlerini, baş temsilciler ise yetkilendirildikleri Piyasa üyesine ait tüm emirleri değiştirebilirler. Sistemde emrin bazı unsurları asli kabul edilerek değiştirilemezken, bazı unsurlarında değişiklik yapılabilir. Aşağıdaki tabloda emir defterinde yer alan emirlerin unsurlarında değişiklik yapılabilen alanlar ve yapılan değişiklikler dolayısıyla emirlerin zaman önceliğinin korunup korunmadığı gösterilmektedir:

Tablo 8: Emir Düzeltmede Yapılabilecek Değişiklikler ve Zaman Önceliği

Alan	Değiştirilebilir	Zaman Önceliği Korunur
Hesap numarası	Emir defterinde yer alan emirler için değiştirilemez.	-
Pozisyon	Değiştirilebilir	Evet
Fiyat	Değiştirilebilir	Hayır
Miktar	Arttırılabilir/Azaltılabilir	Hayır/Evet
Emir Geçerliliği	Değiştirilebilir	Hayır
Geçerlilik Süresi	Arttırılabilir/Azaltılabilir	Hayır/Evet
Off-hours	Değiştirilemez*	-
Açıklamalar	Değiştirilebilir	Evet

*İşlem terminallerinden Off-hours alanında değişiklik yapılmak istendiğinde mevcut emir silinip yeni emir numarasına sahip bir emir oluşturulur. Piyasa erişiminde kullanılan diğer protokoller aracılığıyla Off-hours bilgisi değiştirilemez, istenirse emir iptal edilip yeni bir emir girilebilir.

Yukarıdaki tabloda belirtilen değişiklikler ve zaman önceliği kuralları akşam seansında girilen günlük emirler için de geçerli olmakla birlikte, akşam seansında geçerlilik süresine ilişkin bir değişiklik yapılamaz.

Aşağıdaki tabloda henüz koşulu gerçekleşmemiş şarta bağlı emirlerin unsurlarında değişiklik yapılabilen alanlar ve yapılan değişiklikler dolayısıyla emirlerin zaman önceliğinin korunup korunmadığı gösterilmektedir:

Tablo 9: Koşulu Gerçekleşmemiş Şarta Bağlı Emir Düzeltmelerinde Yapılabilecek Değişiklikler ve Zaman Önceliği

Alan	Değiştirilebilir	Zaman Önceliği Korunur
Koşul Sözleşmesi	Değiştirilemez	-
Koşul Fiyatı	Değiştirilemez*	-
Koşul	Değiştirilemez*	-
Sözleşme	Değiştirilemez	-
Hesap numarası	Değiştirilebilir	Evet
Pozisyon	Değiştirilebilir	Evet
Fiyat	Değiştirilebilir	Evet
Miktar	Değiştirilebilir	Evet
Tip	Değiştirilemez	-
Emir Geçerliliği	Değiştirilebilir	Evet
Geçerlilik Süresi	Değiştirilebilir	Evet
Off-hours	Değiştirilemez*	-
Açıklamalar	Değiştirilebilir	Evet

*İşlem terminallerinden koşul fiyatı, koşul ve Off-hours alanlarında değişiklik yapılmak istendiğinde mevcut emir silinip yeni emir numarasına sahip bir emir oluşturulur. Piyasa erişiminde kullanılan diğer protokoller aracılığıyla koşul fiyatı, koşul ve Off-hours bilgileri değiştirilemez, istenirse emir iptal edilip yeni bir emir girilebilir.

32. Emirlerin Askıya Alınması

Piyasa üyelerinin temsilcileri/baş temsilcileri emirlerini kendi isteği ile askıya alıp gün içerisinde istediği zaman tekrar aktif hâle getirebilirler. Ayrıca Piyasa üyelerinin talebi halinde kullanıcılarının bağlantılarının kopması gibi belirli koşullar için kullanıcıları tarafından girilmiş olan tüm emirlerin Sistem tarafından otomatik olarak askıya alınabilmesi amacıyla Sistemde gerekli tanımlamalar Borsa tarafından yapılabilir. Emirlerin askıya alınması Sistem açısından emrin iptal edilmesi ile eşdeğerdir. Askıya alınan emirler yalnızca temsilcilerin/baş temsilcilerin bilgisayarlarında tutulmakta ve istenilirse tekrar Sisteme gönderilebilmektedir. Aktif hâle getirilen emirler zaman önceliğini kaybedip yeni bir emir numarası alırlar ve emir defterinde yeniden sıralanırlar. Emirler sadece işlem terminali kullanıcıları vasıtasıyla askıya alınabilir. Bununla birlikte, FixAPI Drop-copy kullanıcıları inaktif edilen emirler ile ilgili mesajları alabilecektir. İşlem terminali kullanıcıları emir girişi ekranı aracılığıyla inaktif emirler oluşturabilecek, istedikleri anda emirleri aktifleştirmek suretiyle Sisteme iletebileceklerdir.

33. Emir İptali

Sistemde açık olarak bekleyen emirler ya da kısmi olarak gerçekleşmiş olan emirlerin gerçekleşmemiş olarak bekleyen kısımları günlük iş akışında belirtilen süreler içerisinde iptal edilebilir ya da askıya alınabilir. Temsilciler kendi emirlerini, baş temsilciler ise yetkilendirildikleri Piyasa üyesine ait tüm emirleri, yetkili Borsa personeli ise Sistemdeki tüm emirleri iptal edebilir ya da askıya alabilir.

İşlem öncesi risk yönetimi çerçevesinde, emirler Sistem tarafından iptal edilebilir. Ayrıca Piyasada işlem yapma yetkileri geçici olarak kaldırılanlara veya kapatılanlara ait "iptale kadar geçerli" ya da "tarihli" emirler, Borsa tarafından başka bir uyarıya gerek kalmaksızın Sistemden silinir.

İptal edilen ya da askıya alınan emirlerin parasal büyüklüğü üzerinden ilgili Piyasa üyelerinden ekte ([Ek-5](#)) belirtilen oranda "İradi Emir İptal Ücreti" alınır. Bu şekilde iptal

edilen ya da askıya alınan emirlerin parasal büyüklüğünün aylık olarak ilgili Piyasa üyesi tarafından gerçekleştirilen aylık işlem hacmine oranının %50'yi aşması durumunda aşan kısmın parasal büyüklüğü iradi emir iptal ücretine konu olur. İlgili oran hesabında vade sonundaki pozisyon kapamalar ve özel işlem bildirimleri sonucu oluşan işlem hacmi dikkate alınmaz. Parasal büyüklük ve işlem hacmi sözleşme büyüklüğü, miktar ve fiyatın çarpılması ile hesap edilir. Yabancı para birimi cinsinden işlem gören sözleşmelere ilişkin hesaplamalarda döviz kuru bilgisi de kullanılır.

Piyasa yapıcı olanlar için piyasa yapıcı olunan sözleşme sınıflarında piyasa yapıcı hesapların tüm seanslarda gerçekleştirdikleri emir iptalleri İradi Emir İptal Ücreti hesaplamasından muaf tutulur.

Vadeler arası strateji emirleri İradi Emir İptal Ücreti hesaplamasından muaftır.

Dövize, altına, gümüşe, platine, paladyuma ve bakıra dayalı tüm sözleşmelerdeki emir iptalleri iradi emir iptal ücreti hesaplamasına dahil edilmez.

İradi emir iptalleri dışındaki Sistem tarafından ya da diğer nedenlerden dolayı iptal edilen veya askıya alınan emirler emir iptal ücreti hesaplamasında dikkate alınmaz.

Emirlerin Borsa tarafından iptaline ilişkin olarak, Borsa Yönetmeliğinin 33 üncü maddesinde belirtilen hükümleri uygulanır.

34. İşlem Öncesi Risk Yönetimi Uygulaması

İşlem öncesi risk yönetimi uygulaması, Piyasada girilen emirler ve gerçekleştirilen işlemlerden dolayı karşılaşılabilecek olası riskleri kontrol etmeye ve söz konusu riskleri izlemeye yönelik olarak Sisteme entegre olarak geliştirilmiş bir risk yönetimi uygulamasıdır.

Uygulama ile işlem terminali, FixAPI ve OUCH protokollerinden Sisteme gönderilen emirlerin ve gerçekleşen işlemlerin riskleri kontrol edilir. Risk kontrolleri emirler Sisteme kabul edilmeden önce (emir öncesi), kabul edildikten sonra (emir sonrası) ve işlem anında olmak üzere farklı aşamalarda yapılabilir.

İşlem öncesi risk yönetimi uygulamasına ilişkin işleyiş esasları ekte ([Ek-6](#)) yer almaktadır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Komiteler ve İşleyişlerine İlişkin Esaslar

35. Uzlaşma Fiyatı Komitesi

Piyasada işlem gören sözleşmeler için Genel Müdür tarafından bir Uzlaşma Fiyatı Komitesi oluşturulur. Komite beş asil üyeden oluşur. Komite üyelerinin görev süresi iki yıl olup, bu sürenin sonunda tekrar seçilebilirler. Komitenin oluşturulmasında yedi adet yedek üye seçilir. Komite başkanı, imza yetkisi olan komite üyeleri arasından seçilir. Asil üyelerin komiteden ayrılması durumunda, Komite başkanının bilgisi dahilinde yedek üyeler arasından asil üyeliğe geçiş yapılır. Komite başkanının herhangi bir nedenle bulunmadığı durumlarda, komite başkanının belirlediği komite üyelerinden birisi başkana vekâlet eder. Komite asil üyeleri yerlerine yenisi seçilinceye kadar görevde kalırlar. Komite asil üyelerinden üç kişi Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasasından, bir kişi Pay Piyasasından ve bir kişi de Denetim ve Gözetim Kurulundan görevlendirilir.

36. Uzlaşma Fiyatı Komitesinin Çalışma Usul ve Esasları

Uzlaşma Fiyatı Komitesinin kararlarını en kısa sürede alması esastır. Herhangi bir Komite üyesi Komiteyi toplantıya çağırabileceği gibi, Piyasa tarafından da Komite toplantıya çağırılabilir veya Komiteye öneri sunularak karar almaları talep edilebilir. Toplantı ve toplantı kararlarının onaylanması telefon, video konferans ve e-posta gibi haberleşme yöntemleriyle de yapılabilir. Komite salt çoğunlukla toplanır ve kararlarını katılanların salt çoğunluğu ile alır. Eşitlik durumunda Komite başkanının oy verdiği karar kabul edilmiş sayılır. Komite üyeleri diğer üyeler adına oy kullanamaz. Komite tarafından alınan kararlar, Komite üyelerinin teklifleri ve gerekli diğer belgeler, sıhhatlerinden şüpheye yer bırakmayacak şekilde Piyasa tarafından muhafaza edilir.

Komite üyelerinin kararlarının telefonla alınması durumunda, görüşmeler elektronik ortamda kaydedilebilir. Görüşmelerin kaydedilememesi ve gerekli görülmesi hallerinde Komite üyelerinin oyları ve teklifleri sıhhatlerinden şüpheye yer bırakmayacak şekilde Piyasa tarafından tutanağa geçirilir.

37. Günlük ve Vade Sonu Uzlaşma Fiyatının Komite Tarafından Tespiti

Günlük uzlaşma fiyatları ilgili sözleşmelerin unsurlarında belirtilen yöntemlere göre normal seans sonunda tespit edilir.

Komite, sözleşme unsurlarında öngörülen yöntemlere göre yeni bir fiyat belirleyebilir. Söz konusu değişiklik talebi Piyasa tarafından onay için Komiteye elektronik posta yoluyla iletilir. Böylece belirlenen fiyatlar oylamaya sunulur. Her Komite üyesinin bir oy hakkı vardır. Eşitlik halinde Komite başkanının oyu belirleyici olur. Komite onayı doğrultusunda uzlaşma fiyatları Sistemde Borsa tarafından ilan edilir.

Piyasada işlem gören sözleşmelerin vade sonu uzlaşma fiyatı, yukarıda belirtilen yöntem kullanılarak Komite kararı ile bu Prosedürde öngörülen şekilde düzeltilebilir.

38. Uzlaşma Fiyatı Komitesi Üyelerinin Yükümlülükleri

Komite üyeleri, görevin gerektirdiği tarafsızlığı sağlamakla yükümlüdürler. Komite üyeleri verdikleri kararlardan dolayı sorumlu tutulamaz. Komite üyeleri seçilmeleri halinde görevi kabul etmekle Borsa Yönetmeliği ve ilgili mevzuatta yer alan hükümleri beyan, kabul ve taahhüt etmiş sayılırlar.

39. Özsermaye Halleri ve Özsermaye Halleri Komitesi

Özsermaye hallerine bağlı olarak yapılacak uyarlamalar ekte ([Ek-7](#)) belirtilen esaslar çerçevesinde gerçekleştirilir.

Piyasada işlem gören sözleşmeler için Genel Müdür tarafından bir Özsermaye Halleri Komitesi oluşturulur. Komite beş asil üyeden oluşur. Komite üyelerinin görev süresi iki yıl olup, bu sürenin sonunda tekrar seçilebilirler. Komitenin oluşturulmasında yedi adet yedek üye seçilir. Komite başkanı, imza yetkisi olan komite üyeleri arasından seçilir. Asil üyelerin komiteden ayrılması durumunda, Komite başkanının bilgisi dahilinde yedek üyeler arasından asil üyeliğe geçiş yapılır. Komite başkanının herhangi bir nedenle bulunmadığı durumlarda, komite başkanının belirlediği komite üyelerinden birisi başkana vekâlet eder. Komite asil üyeleri yerlerine yenisi seçilinceye kadar görevde kalırlar. Komite asil üyelerinden iki kişi Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasalarından, iki kişi Endeks Direktörlüğünden ve bir kişi de Pay Piyasasından görevlendirilir.

40. Özsermaye Halleri Komitesinin Çalışma Usul ve Esasları

Özsermaye Halleri Komitesinin kararlarını en kısa sürede alması esastır. Herhangi bir Komite üyesi Komiteyi toplantıya çağırabileceği gibi, Piyasa tarafından da Komite toplantıya çağırılabilir veya Komiteye öneri sunularak karar almaları talep edilebilir. Toplantı ve toplantı kararlarının onaylanması telefon, video konferans ve e-posta gibi haberleşme yöntemleriyle de yapılabilir. Komite salt çoğunlukla toplanır ve kararlarını katılanların salt çoğunluğu ile alır. Eşitlik durumunda Komite başkanının oy verdiği karar kabul edilmiş sayılır. Komite üyeleri diğer üyeler adına oy kullanamazlar. Komite tarafından alınan kararlar, Komite üyelerinin teklifleri ve gerekli diğer belgeler, sıhhatlerinden şüpheye yer bırakmayacak şekilde Piyasa tarafından muhafaza edilir.

Komite üyelerinin kararlarının telefonla alınması durumunda, görüşmeler elektronik ortamda kaydedilebilir. Görüşmelerin kaydedilememesi ve gerekli görülmesi hallerinde Komite üyelerinin oyları ve teklifleri sıhhatlerinden şüpheye yer bırakmayacak şekilde Piyasa tarafından tutanağa geçirilir.

41. Özsermaye Halleri Sonrasında Yapılan Değişikliklerin Komite Tarafından Tespiti

Özsermaye hallerine ilişkin düzeltme bilgileri, Endeks Direktörlüğü tarafından Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasasına gönderilir. Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası tarafından, bu düzeltme bilgilerine istinaden bu Prosedür ekinde belirtilen esaslara uygun bir şekilde ilgili sözleşmelerin fiyat ve diğer unsurlarında yapılacak uyarlamalar Komite üyeleri ile paylaşılır.

Özsermaye hallerinde yapılan uyarlamaların ilgili sözleşmelerin fiyat ve diğer unsurlarına yansıtılmasında itiraz veya tereddütlerin oluşması durumunda Komite tarafından özsermaye halinin ilgili sözleşmelerin fiyat ve diğer unsurlarına makul ve adil bir şekilde yansıtılmasına yönelik öneri getirilebilir. Söz konusu öneri Komite tarafından oylanır. Her Komite üyesinin bir oy hakkı vardır. En yüksek oy alan öneri Komite tarafından kabul edilir. Eşitlik halinde Komite başkanının oyu belirleyici olur.

Özsermaye halinin ilgili sözleşmelere makul ve adil bir şekilde yansıtılamayacağına Komite tarafından karar verilmesi durumunda, ilgili sözleşmelerin nakdi uzlaşma ile sonlandırılması da dahil gerekli tedbirler konusunda Genel Müdür tarafından karar alınması sağlanır.

42. Özsermaye Halleri Komitesi Üyelerinin Yükümlülükleri

Komite üyeleri, görevin gerektirdiği tarafsızlığı sağlamakla yükümlüdürler. Komite üyeleri verdikleri kararlardan dolayı sorumlu tutulamazlar. Komite üyeleri seçilmeleri halinde görevi kabul etmekle Borsa Yönetmeliği ve ilgili mevzuatta yer alan hükümleri beyan, kabul ve taahhüt etmiş sayılırlar.

ALTINCI BÖLÜM

Özel Uygulamalara İlişkin Esaslar

43. Piyasa Yapıcılığı Genel Esasları

Piyasa yapıcılar, sorumlu oldukları sözleşmelerde piyasanın dürüst, düzenli ve etkin çalışmasını sağlamak, likit ve sürekli bir piyasanın oluşmasını teşvik etmek amacıyla Genel Müdür tarafından yetkilendirilen ve bu alandaki performansları dönemsel olarak değerlendirilen kurumlardır.

Hangi sözleşmelerde piyasa yapıcılığı uygulanacağı veya uygulamadan kaldırılacağı Genel Müdür tarafından belirlenir.

Piyasa yapıcılarının gün sonunda tutabilecekleri pozisyon limitleri, günlük işlem limitleri, minimum emir büyüklükleri, alış ve satış kotasyonları arasındaki farkın azami miktarı ve/veya oranı (spread), vadeye kalan gün sayısı, sorumlu olunan sözleşmeler, yapabilecekleri işlemler ve taşıyabilecekleri açık pozisyon miktarlarına ilişkin diğer değişkenler ve diğer benzeri kriterler esas alınarak Genel Müdür tarafından seans, sözleşme, sözleşme sınıfı, sözleşme tipi, sözleşme grubu veya piyasa yapıcılar bazında farklı piyasa yapıcılık sistemleri belirlenebilir.

Birden fazla sözleşmede piyasa yapıcısı olunabileceği gibi bir sözleşmede birden fazla piyasa yapıcısı da işlem yapabilir. Genel Müdür tarafından sözleşme, sözleşme sınıfı, sözleşme tipi ve/veya sözleşme grubu bazında piyasa yapıcı sayısına kısıtlama getirilebilir.

44. Piyasa Yapıcılığı Başvuru Şartları ve Başvuru Sırasında Borsaya Verilecek Belgeler

Borsaya piyasa yapıcılığı için başvuruda bulunanlar, aşağıda belirtilen asgari şartları sağlamak zorundadırlar:

- a) Aracı kurumlar için Kurul'un ilgili düzenlemeleri çerçevesinde geniş yetkili olmak,
- b) Piyasa yapıcılık faaliyetine başlamak için gerekli sistemsel, teknik ve altyapısal hazırlıkları tamamlamış olmak,
- c) Piyasa yapıcıların genel yükümlülüğünü kapsayan ve ekte yer alan ([Ek-8](#)) Piyasa Yapıcılığı Taahhünamesini imzalamak.

Asgari şartları sağlayan piyasa yapıcılar başvurusu sırasında aşağıdaki belgeleri Borsaya sunmak zorundadırlar.

- a) Borsaya hitaben yazılmış piyasa yapıcı olma isteğini belirten resmi yazı ile birlikte ekte yer alan ([Ek-9](#)) “Piyasa Yapıcılık Başvuru Dilekçesi”,
- b) “Piyasa Yapıcılık Taahhünamesi”.

Piyasa yapıcılık faaliyetinde kullanılmak üzere Piyasa Yapıcı OUCH kullanıcısı talebinde bulunan piyasa yapıcılar yukarıda belirtilen belgelere ilave olarak ekte yer alan ([Ek-15](#) ve [Ek-16](#)) “Algoritmik Emir İletim Sistemleri Bilgi Formu” ile “Borsa İstanbul A.Ş. Algoritmik Emir İletim Sistemleri Taahhünamesi” belgelerini de Borsaya sunarlar.

Piyasa yapıcılık başvurusu, piyasa yapıcılık faaliyetlerine başlamak istenilen ayın ilk iş gününden en az 10 iş günü önce Borsaya iletilmelidir.

Asgari şartları sağlayan piyasa yapıcılık başvuruları Genel Müdür tarafından değerlendirilir.

45. Piyasa Yapıcılık Programı

45.1. Genel İşleyiş Esasları

Piyasa yapıcılık programı unsurları aşağıda yer almaktadır:

- a) Minimum emir büyüklüğü: Piyasa yapıcının sorumlu olduğu sözleşmelerde belirlenen miktarlarda alış ve satış tarafında bulundurması gereken minimum emir miktarıdır.
- b) Maksimum Alım-Satım Fiyatı Aralığı (Spread): Piyasa yapıcının sorumlu olduğu sözleşmelerde sahip olduğu en iyi alış ve en iyi satış emirlerinin fiyatları arasındaki farktır.
- c) Piyasada Bulunma Oranı: Piyasa yapıcının Borsa tarafından belirlenen maksimum spread ve minimum emir büyüklüğü yükümlülüğünü aynı anda karşıladığı sürenin ilgili sözleşmelerde Piyasanın açık olduğu süreye oranıdır.
- ç) Vadeye Kalan Gün Sayısı: Minimum emir büyüklüğü, maksimum spread, piyasada bulunma oranı gibi şartlar ilgili sözleşmelerde vadeye kalan gün sayısına göre değişiklik gösterebilir.
- d) Sorumlu olunan sözleşmeler: Piyasa yapıcının performans ölçütleriyle sorumlu olduğu sözleşmelerdir.

Piyasa yapıcılık programı kapsamında yer alan sözleşmeler aşağıda belirtilmiştir:

A Grubu Sözleşmeler

- a) Pay vadeli işlem sözleşmeleri,
- b) Dolar/Ons Altın vadeli işlem sözleşmeleri (Normal Seans/Akşam Seansı),
- c) TL/Gram Altın vadeli işlem sözleşmeleri.
- ç) Dolar/Ons Gümüş vadeli işlem sözleşmeleri (Normal Seans/Akşam Seansı),

B Grubu Sözleşmeler

- a) Baz Yük Elektrik vadeli işlem sözleşmeleri,
- b) RUB/TL vadeli işlem sözleşmeleri,
- c) CNH/TL vadeli işlem sözleşmeleri,
- ç) BIST Likit Banka, BIST Banka Dışı Likit 10 ve BIST Sürdürülebilirlik 25 Endeks vadeli işlem sözleşmeleri (Normal Seans/Akşam Seansı),
- d) Dolar/Ons Platin ve Dolar/Ons Paladyum vadeli işlem sözleşmeleri (Normal Seans/Akşam Seansı),
- e) Fiziki Teslimatlı DİBS Vadeli İşlem Sözleşmeleri,
- f) Dolar/Ton Bakır Vadeli İşlem Sözleşmeleri (Normal Seans/Akşam Seansı),
- g) Pay opsiyon sözleşmeleri,
- ğ) BIST30 Endeks opsiyon sözleşmeleri,
- h) USD/TL opsiyon sözleşmeleri.

Normal seans ve akşam seanslarında ayrı piyasa yapıcılık programı uygulanır. Bu seanslarda yürütülen piyasa yapıcılık faaliyetleri ayrı ayrı değerlendirilir ve gelir paylaşımı ayrı yapılır.

Piyasa yapıcılık için Takasbank nezdinde piyasa yapıcı hesabı açılır ve Borsaya piyasa yapıcılık faaliyetlerinin bu hesaplar aracılığıyla gerçekleştirileceği konusunda yazılı olarak bildirimde bulunulur. Piyasa yapıcılık faaliyeti portföy ve/veya müşteri hesapları üzerinden yürütülebilir.

Piyasa yapıcılık faaliyetleri için kullanılacak hesap sadece piyasa yapıcılık işlemlerinde kullanılabilir. Piyasa yapıcı hesabı ile özel işlem bildirimini yapılabilir. Piyasa yapıcı, bütün piyasa yapıcılık faaliyetlerini tek bir hesap üzerinden yürütebileceği gibi, bildirimde bulunarak Takasbank nezdinde birden fazla hesap açabilir. Gelir paylaşımının,

yükümlülüklerin ve hakların yerine getirilmesinde Piyasa üyeleri nezdindeki piyasa yapıcı hesaplar bazında değerlendirme yapılır.

Piyasa yapıcılık faaliyetinin müşteri hesapları üzerinden A grubu sözleşmelerde yürütülmek istenmesi halinde aşağıda belirtilen ek sözleşmelerde de piyasa yapıcılığı başvurusunda bulunulmalıdır.

Tablo 10: Sorumlu Sözleşmeler ve Sorumlu Olunması Gereken Ek Sözleşmeler

Sorumlu Sözleşmeler	Sorumlu Olunması Gereken Ek Sözleşmeler
Grup 1 Pay Vadeli İşlem Sözleşmeleri	Bir opsiyon grubu ve bir B grubu vadeli işlem sözleşmesi
Grup 2 Pay Vadeli İşlem Sözleşmeleri	Bir opsiyon grubu ve bir B grubu vadeli işlem sözleşmesi
Grup 3 Pay Vadeli İşlem Sözleşmeleri	Bir opsiyon grubu ve bir B grubu vadeli işlem sözleşmesi
Dolar/Ons Altın Vadeli İşlem Sözleşmeleri	Bir opsiyon grubu ve bir B grubu vadeli işlem sözleşmesi
TL/Gram Altın Vadeli İşlem Sözleşmeleri	Bir opsiyon grubu ve bir B grubu vadeli işlem sözleşmesi
Dolar/Ons Gümüş Vadeli İşlem Sözleşmeleri	Bir opsiyon grubu ve bir B grubu vadeli işlem sözleşmesi

Notlar:

- 1- Pay opsiyonlarında her 5 dayanak varlığı dayalı opsiyon sözleşmeleri bir opsiyon grubu sayılır.
- 2- İki A grubu sözleşmede piyasa yapıcı olunması halinde, sonraki başvurularda ek B Grubu vadeli işlem sözleşmesi şartı aranmaz.

Program kapsamında yapılan başvurular neticesinde piyasa yapıcılar Genel Müdür kararını takip eden ayın başından itibaren piyasa yapıcılık programına dahil olurlar. Genel Müdür kararını takip eden üç ay içerisinde piyasa yapıcılık faaliyetlerine başlanması esastır. Söz konusu dönem sonunda fiili olarak piyasa yapıcılık faaliyetine başlamayanlar ilgili sözleşme sınıfında/tipinde/grubunda program dışında bırakılır.

45.2. Piyasa Yapıcıların Yükümlülükleri

Piyasa yapıcılar, Genel Müdür tarafından belirlenen performans koşullarını yerine getirmekle sorumludurlar. Söz konusu koşullar sözleşme veya sözleşmeler bazında farklılaştırılabilir.

Gerekli görülmesi halinde Genel Müdür tarafından aşağıda belirtilen hususlar çerçevesinde piyasa yapıcılık programı kapsamında değişiklikler yapılabilir:

- i. Programın unsurlarının 1 ay öncesinden açıklanmak suretiyle değiştirilmesi esastır.
- ii. Programa yeni sözleşmeler dahil edilmesi veya programla ilgili olarak geliştirme ihtiyacı ortaya çıkması durumunda veya Genel Müdürün değerlendirmesine bağlı olarak değişiklikler yukarıda belirtilen süre dikkate alınmaksızın devreye alınabilir.

Piyasa yapıcıların yükümlülükleri ekte ([Ek-10](#) ve [Ek-12](#)) yer almaktadır.

45.3. Piyasa Yapıcıların Hakları

Piyasa yapıcılara sağlanan haklar Genel Müdür tarafından belirlenir ve sözleşme veya sözleşmeler bazında farklılaştırılabilir.

Genel Müdür, piyasa yapıcılığı programı uygulanan sözleşmelerde piyasa yapıcılar için belirlenen hakları Piyasadaki işlem hacmi ve gelişmeler çerçevesinde en az 1 ay önceden haber vererek değiştirebilir.

Piyasa yapıcıların hakları ekte ([Ek-11](#) ve [Ek-13](#)) yer almaktadır.

45.4. Programa Yönelik İstisna Durumlar

Piyasada oynaklığın çok yüksek olduğu veya diğer olağandışı durumlarda piyasa yapıcı Borsa ile irtibata geçerek piyasa yapıcılık yükümlülüklerinin esnetilmesini veya kaldırılmasını talep edebilir. Söz konusu talebin, gerekçesi ile birlikte aynı gün Borsaya iletilmesi esastır. Borsaya iletimin piyasa yapıcısı hesabının bulunduğu Piyasa üyesi tarafından veya Piyasa üyesinin bilgisi dahilinde yapılması gereklidir. Borsanın değerlendirmesi sonucunda Genel Müdürlük tarafından piyasa yapıcılık yükümlülükleri geçici bir süre ile kaldırılabilir veya değiştirilebilir. Söz konusu değişiklikler Piyasaya duyurulur.

Borsa istisnai durumlarda piyasa yapıcının talebi üzerine piyasa yapıcı hesabın/hesapların Sistemde bekleyen açık emirlerini iptal edebilir ve/veya ilgili hesabın/hesapların durdurulması için Takasbank'a bildirimde bulunabilir.

45.5. Piyasa Yapıcılarının Değerlendirilmesi

Günlük performans piyasa yapıcının sorumlu olduğu sözleşme sınıfında sorumlu olduğu vadelerde gerçekleştirdiği performansların aritmetik ortalaması alınarak hesaplanır. Aylık performans günlük performansların aritmetik ortalamasıdır. İstisnai durumların yaşandığı günler aylık performans hesaplamasında dikkate alınmaz. Piyasa yapıcıların yükümlülüklerini karşılayıp karşılamadıkları altı aylık dönemler itibarıyla Haziran ve Aralık ay sonları baz alınarak incelenir. Altı aylık bir dönemde en az üç ayda performans şartını sağlayanlar yükümlülüklerini yerine getirmiş sayılır. Yapılan performans değerlendirmesi sonucunda performans yükümlülüklerini yerine getirmeyen piyasa yapıcılara yazılı uyarılarda bulunulabilir, faaliyetlerine devam etmeleri için süre tanınabilir ya da hakları elinden alınabilir. Piyasa yapıcılık faaliyetine değerlendirme dönemi arasında başlayan üyeler için performans değerlendirme yapılmaz. Borsa, piyasa yapıcı performanslarını gerekli görmesi halinde altı aydan daha kısa dönemlerde de değerlendirebilir.

45.6. Gelir Paylaşımı

Piyasa yapıcı olunan sözleşmelerdeki işlemlerden (pozisyon kapama ücretleri dahil edilmez) tahsil edilen borsa payı toplamının ekte ([Ek-11](#) ve [Ek-13](#)) belirtilen oranlardaki kısımları, gelir paylaşımı çerçevesinde en az iki örnek düzenlenmek ve bir örneği Borsamıza verilmek üzere, "İşlem Sonuç Formu" mukabili piyasa yapıcılık performanslarıyla orantılı olarak piyasa yapıcılara dağıtılır. Piyasa yapıcı kurumların ilgili sözleşmelerdeki performansı aşağıdaki iki kritere göre değerlendirilir.

- a) Piyasada Bulunma Oranı: Piyasa yapıcının Borsa tarafından belirlenen maksimum spread ve minimum emir büyüklüğü yükümlülüğünü aynı anda karşıladığı sürenin ilgili sözleşmelerde piyasanın açık olduğu süreye oranı.
- b) İşlem Hacmi Oranı: Bir piyasa yapıcı kuruluşun ilgili sözleşmede piyasa yapıcı olmayan hesaplarla karşılaşarak yaptığı işlemlerin, yine ilgili sözleşmedeki tüm piyasa yapıcıların piyasa yapıcı olmayan hesaplarla karşılaşarak yaptıkları toplam işlem hacmi içindeki payı.

Gelir paylaşımı sözleşme sınıfı/tipi/grubu bazında yapılır. Yalnızca sorumlu sözleşmelerde değil ilgili sözleşme sınıfı/tipi/grubu içerisindeki tüm sözleşmelerde gerçekleşen işlemlerden elde edilen borsa payı, özel işlem bildirimlerinden elde edilen borsa payı hariç olmak üzere, gelir paylaşım hesabına dahil edilir. Gelir paylaşım hesabında açılış seansında elde edilen borsa payı ve işlem hacimleri normal seans borsa payı ve işlem hacmine dahil edilir.

Gelir paylaşım tutarı performans koşulunu sağlasın ya da sağlamasın tüm piyasa yapımcılarının piyasada bulunma oranları ve piyasa yapıcı olmayan hesaplarla gerçekleştirdikleri işlem hacimleri dikkate alınarak günlük olarak hesaplanır. İlgili günde performans koşulunu sağlayan piyasa yapımcılar bu tutarı almaya hak kazanır. Gelir paylaşım ödemeleri aylık yapılır. Piyasa yapıcılık faaliyetinin A grubu sözleşmelerde müşteri hesapları üzerinden yürütülmesi halinde gelir paylaşımından pay alınabilmesi için sorumlu olunan ek sözleşmelerde aylık performansın da sağlanmış olması gerekir.

Gelir paylaşım tutarının hesaplanmasında işlem hacmi oranı ve piyasada bulunma oranı için ekte ([Ek-11](#) ve [Ek-13](#)) belirtilen hesaplama katsayıları kullanılır. Bu hesaplamada piyasa yapıcı işlem hacimlerine özel işlem bildirimleri işlem hacimleri dahil edilmez. Pay vadeli işlem sözleşmeleri için yükümlülüklerini yerine getiren piyasa yapımcılara ödenecek gelir paylaşım tutarı hesaplamasında Pay Piyasası sürekli işlem seansı süresinin VİOP normal seans süresine oranının %95'i de dikkate alınır. Seans saatlerine ilişkin değişiklikler, piyasa yapımcıların lehine ise ilgili ay, değilse bir sonraki ay itibarıyla geçerli olur.

45.7. Borsa Payı İndirimi

Piyasa yapıcı hesaplara, piyasa yapıcı olunan sözleşmelerde, [Ek-11](#) ve [Ek-13](#) 'te belirlenen piyasada bulunma oranını sağladıkları takdirde ilgili eklerde belirtilen oranlarda borsa payı indirimi uygulanır. Borsa payı indirimi yalnızca sorumlu sözleşmelerde değil ilgili sözleşme sınıfı/tipi/grubu içerisindeki tüm sözleşmelerde gerçekleştirilen işlemlere uygulanır. İndirim günlük olarak hesaplanır. Normal seansta geçerli olan borsa payı indirimi kuralları açılış seansı için de geçerlidir.

Özel işlem bildirimlerine borsa payı indirimi uygulanmaz.

45.8. Piyasa Yapıcılara Tahsis Edilecek Kullanıcılar

Piyasa yapımcılara sadece piyasa yapıcı hesaplar üzerinden ve piyasa yapıcı oldukları sözleşmelere emir göndermek üzere ücretsiz Piyasa Yapıcı FixAPI veya OUCH kullanıcıları tahsis edilebilir. Söz konusu kullanıcıların tahsisinde, piyasa yapımcıların sorumlu oldukları sözleşmeler dışındaki ilgili diğer sözleşmelere de risk yönetimi amacıyla piyasa yapıcı hesabı ile emir gönderebilmesi imkanı göz önünde bulundurulur. Piyasa yapımcılara ücretsiz olarak tahsis edilen Piyasa Yapıcı kullanıcı sayısı düşürülebilir veya tüm Piyasa Yapıcı kullanıcıları geri alınabilir.

45.9. Program Süresi

Piyasa yapıcılık programı süresiz olarak uygulanmaktadır. Genel Müdür programı Piyasaya en az 3 ay önce haber vermek suretiyle sonlandırabilir.

46. Piyasa Yapıcılığı Yetkisinin İptali

Piyasa yapıcılığı yetkisi Genel Müdür tarafından re'sen ya da piyasa yapıcının başvurusu üzerine Genel Müdür tarafından belirlenen süre içerisinde geçici ya da sürekli olarak iptal edilebilir. Piyasa yapımcıları görevlerinden geçici veya sürekli olarak ayrılma talebini Borsaya yazılı olarak bildirir.

Geçici ayrılma en fazla bir yıllık süre için talep edilebilir. Geçici ayrılma talebi Genel Müdür tarafından uygun görülerek piyasa yapıcılığı yetkisi geçici süre ile iptal edilenler, belirlenen sürenin sonunda, o tarihte geçerli hak ve yükümlülükler ile piyasa yapıcılık görevlerine ayrıca bir bildirimle gerek olmaksızın devam ederler. Genel Müdürün piyasa yapıcılık yetkisini tekrar piyasa yapıcılık faaliyetine başlamadan önce re'sen iptal etme yetkisi saklıdır.

Sürekli ayrılma talepleri Genel Müdür tarafından uygun görülerek piyasa yapıcılığı yetkisi iptal edilenler, başvurmaları halinde yeniden piyasa yapıcısı olabilirler. Bu konuda karar vermeye Genel Müdür yetkilidir.

Piyasa yapıcılığı yetkisinin iptali, Piyasada işlem yapma yetkisini etkilemez.

YEDİNCİ BÖLÜM

Özsermaye Hallerine İlişkin Esaslar

47. Özsermaye Halleri Uyarlamaları

Özsermaye halleri uyarlamasına ilişkin olarak örnekler ve hesaplama yapılırken kullanılan formüller ekte ([Ek-7](#)) yer almaktadır.

Özsermaye halleri uyarlaması çerçevesinde sözleşmenin fiyatı, kullanım fiyatı ve büyüklüğünde yapılacak işlemlerin amacı, dayanak varlık olan payın fiyat ve miktarıyla ilgili spot piyasada meydana gelen değişimin ilgili sözleşmeye makul ve adil olarak yansıtılmasıdır. Ayrıca, bu yansıtma ile, Piyasadaki açık pozisyonların özsermaye hali öncesi toplam değeri ile özsermaye hali uyarlaması sonrası toplam değeri denkliği korunacaktır.

Dayanak varlık olan payın fiyat ve/veya miktarındaki özsermaye hallerine ilişkin yapılan düzeltmelere paralel olarak Piyasada işlem gören sözleşmelerin fiyatı, kullanım fiyatı ve sözleşme büyüklüğü ile bunlara bağlı olarak ilgili sözleşmelerin kodları üzerinde uyarlamalar yapılır. İlgili sözleşmelerdeki açık pozisyon sayısında herhangi bir düzeltme yapılmaz. Uyarlama işlemlerinde yapılan yuvarlamalara bağlı olarak pozisyonların Türk Lirası değerlerinde özsermaye öncesi değerlere göre ortaya çıkabilecek olası farklara ilişkin olarak herhangi bir işlem yapılmayacaktır.

Dayanak varlıkta özsermaye hallerine ilişkin uyarlama yapıldığında, Piyasada bulunan mevcut standart tüm sözleşmeler işleme kapatılırken, aynı vadelere ait standart olmayan sözleşmeler işleme açılır. İşleme kapatılan standart sözleşmelerde bulunan açık pozisyonlar yeni bir kodla tanımlanan standart olmayan sözleşmelere aktarılır. İlgili sözleşmelerde bekleyen “iptale kadar geçerli” ve “tarihli emir”ler iptal edilir. Ayrıca özsermaye hali sonrası dayanak varlığın teorik fiyatı baz alınarak standart opsiyon sözleşmeleri ilgili sözleşme unsurlarında belirtildiği şekilde işleme açılır.

Daha önce özsermaye uyarlaması yapılmış, standart ve/veya standart olmayan sözleşmelerin işlem gördüğü pay vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerine dayanak teşkil eden payda yeni bir özsermaye hali uyarlaması yapılması durumunda, mevcut durumdaki standart ve standart olmayan sözleşmeler işleme kapatılır, standart olmayan yeni sözleşmeler işleme açılır.

İşleme kapatılan sözleşmelerdeki pozisyonlar standart olmayan yeni sözleşmelere aktarılır. Ayrıca özsermaye hali sonrası dayanak varlığın teorik fiyatı baz alınarak standart opsiyon sözleşmeleri ilgili sözleşme unsurlarında belirtildiği şekilde işleme açılır.

Özsermaye haline ilişkin uyarlamalar yapılırken, uyarlama sonrası ilgili sözleşmelerin baz veya kullanım fiyatları virgülden sonra iki ondalık basamaklı olacak şekilde genel yuvarlama kurallarına göre en yakın fiyat adımına doğru yuvarlanır. Sözleşme büyüklüğü ise yuvarlama kurallarına göre en yakın tam sayıya yuvarlanmış olarak belirlenir. Hesaplamalara baz teşkil eden ve spot piyasadaki değişikliği Piyasadaki ilgili sözleşmelere yansıtan “Düzeltilme Katsayısı” ise virgülden sonra 7 basamaklı olacak şekilde en yakın değere yuvarlanarak elde edilir.

Özsermaye haline ilişkin olarak spot piyasada ilgili payın fiyat hareket limitlerinin serbest bırakıldığı durumda, ilgili pay vadeli işlem sözleşmelerinde uygulanacak fiyat değişim limitlerine Özsermaye Halleri Komitesi karar verir. Bu durumda, spot piyasada hesaplanan ve/veya Özsermaye Halleri Komitesi tarafından tespit edilen referans fiyat kullanılarak pay vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeler için ilgili düzeltmeler yapılır.

Nakit temettü dağıtımlarında özsermaye hali uyarlaması yapılmaz. Temettü ödemesinin pay dağıtımı şeklinde olması durumunda bedelsiz sermaye artırımında uygulanan formül ile uyarlama yapılır. Temettünün bir kısmının nakit diğer kısmının pay biçiminde dağıtılması durumunda sadece pay biçiminde dağıtılan kısım için uyarlama yapılır. Diğer taraftan, Özsermaye Halleri Komitesi bahsedilen yöntemlerden farklı bir yöntem ile uyarlama yapmaya karar verebilir.

Esnek sözleşmeler de özsermaye hali uyarlamalarına tabi olur. Özsermaye hali uyarlaması sonrasında esnek sözleşmeleri sözleşme büyüklükleri, kullanım fiyatları ve uzlaşma fiyatları standart sözleşmelerde olduğu gibi düzeltilir. Özsermaye hali uyarlaması sonrasında mevcut standart olmayan sözleşmeler üzerinden oluşturulan esnek sözleşmeler de standart olmayan sözleşme büyüklüğüne sahip olur.

Yeni işleme açılan sözleşmeler ve yapılan düzeltmelere ilişkin bilgiler Borsa tarafından Piyasaya duyurulur.

Prosedürde belirtilen özsermaye halleri uyarlamalarına ilişkin durumlar dışında yeni durumların ortaya çıkması halinde, pay vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerin fiyat ve miktarında yapılacak uyarlamalar Özsermaye Halleri Komitesi belirlenir ve Borsa tarafından ilan edilir.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Olağanüstü Durumlar

48. Olağanüstü Durumlara Yönelik Uygulamalar

Piyasaların, pazarların, platformların ve sistemlerin şartlarından veya altyapıdan kaynaklanan ve işlemlerin dürüst ve güvenilir bir şekilde gerçekleşmesini engelleyen veya engelleyebilecek tüm işlemler ve gelişmeler ile beklenmedik diğer olaylar olağanüstü durum olarak kabul edilir.

Açılış seansı öncesinde aşağıdaki durumlardan en az birinin ortaya çıkması halinde Genel Müdür tarafından açılış seansının başlatılmaması veya başlamış ise durdurulması kararı verilebilir:

- Sistem, şebeke (network), VİOP'a ilişkin veri yayını (Borsadan kaynaklanan) ya da veriden/veritabanından kaynaklanan teknik sorunların ortaya çıkması ve bu sorunların Sistemin tamamını etkileyeceğinin anlaşılması,
- Borsa bünyesinde elektrik veya kesintisiz güç kaynağı (UPS) sistemlerindeki arızalar nedeniyle enerji kesintisi olması ve bunun sonucunda Sistemin çalışmaması veya çalışmasının tehlikeye girmesi,
- Açılış seansının yapılmasını engelleyecek nitelikte olaylar ile deprem, radyasyon tehlikesi, yangın, su baskını, doğal afetler, enerji kesintileri veya terör olayları gibi durumlar olması.

Yukarıda belirtilen nedenlerden dolayı açılış seansının olağan saatinde başlatılamaması veya kesintiye uğraması durumunda yeniden açılış seansı ve normal seans düzenlenip düzenlenmemesine ve/veya açılış seansı ve normal seansın başlangıç ve bitiş saatinin değiştirilmesine Genel Müdür tarafından karar verilir.

Normal seans öncesinde aşağıdaki durumlardan en az birinin ortaya çıkması halinde Genel Müdür tarafından normal seansın başlatılmaması veya başlamış ise durdurulması kararı verilebilir:

- Sistem, şebeke (network), VİOP'a ilişkin veri yayını (Borsadan kaynaklanan) ya da veriden/veritabanından kaynaklanan teknik sorunların ortaya çıkması ve bu sorunların Sistemin tamamını etkileyeceğinin anlaşılması,
- Piyasada faaliyette bulunan (Sistemde açık olarak tanımlanmış ve VİOP'ta son takvim ayından geriye doğru son üç ayda işlem hacmi yapan) Piyasa üyelerinin 1/4'ünden fazlasının teknik nedenler dolayısıyla Sisteme girememesi ve/veya Sisteme giremeyen Piyasa üyelerinin -en az 5 üye olmak kaydıyla- VİOP'ta son takvim ayından geriye doğru son üç aydaki toplam işlem hacminin aynı dönemde VİOP'ta gerçekleşen toplam işlem hacminin % 50'sini oluşturması,
- Olağandışı iklim koşullarına bağlı olarak veya diğer olağanüstü koşullar nedeniyle İstanbul dahilinde ulaşımın aksaması sonucunda Piyasa üyelerinin yeterli sayıda elemanın Piyasa üyelerinin merkezlerine/şubelerine ya da erişim noktalarına ulaşamaması nedeniyle Piyasa üyelerinin 1/4'ünden fazlasının Sisteme girememesi ve/veya Sisteme giremeyen Piyasa üyelerinin -en az 5 üye olmak kaydıyla- VİOP'ta son takvim ayından geriye doğru son üç aydaki toplam işlem hacminin aynı dönemde VİOP'ta gerçekleşen toplam işlem hacminin % 50'sini oluşturması,
- Takasbank sisteminde veya işlem öncesi risk yönetimi uygulamasında sorun yaşanması durumunda, yaşanan sorunun Piyasa üyelerinin 1/4'ünün emirlerinin Sisteme ulaşımını etkilemesi ve/veya sorun nedeniyle emir gönderemeyen hesapların -etkilenen Piyasa üyesi sayısının en az 5 olması kaydıyla- VİOP'ta son takvim ayından geriye doğru son üç aydaki toplam işlem hacminin aynı dönemde VİOP'ta gerçekleşen toplam işlem hacminin % 50'sini oluşturması ve sorunun kısa sürede giderilemeyeceğinin anlaşılması,
- Borsa bünyesinde elektrik veya kesintisiz güç kaynağı (UPS) sistemlerindeki arızalar nedeniyle enerji kesintisi olması ve bunun sonucunda Sistemin çalışmaması veya çalışmasının tehlikeye girmesi,

- Normal seansın yapılmasını engelleyecek nitelikte olaylar ile deprem, radyasyon tehlikesi, yangın, su baskını, doğal afetler, enerji kesintileri veya terör olayları gibi durumlar olması.

Yukarıda belirtilen nedenlerden dolayı normal seansın olağan saatinde başlatılamaması veya kesintiye uğraması durumunda seans süreleri aşağıdaki kurallar çerçevesinde belirlenir:

- Normal seansın zamanında başlatılamaması veya kesintiye uğraması durumunda ilgili seans bitiş saatinden 15 dakika öncesine kadar başlatılamaz ve normal seans bitiş saatine kadar başlatılamayacağı anlaşılırsa seans tekrar başlatılmaz.
- Normal seans başlamış ve daha sonra yukarıdaki bölümde belirtilen durumlardan herhangi birinin oluşması nedeniyle kesintiye uğramış ve yeniden başlatılamamışsa, veri kaybı yaşanmadığının Borsaca tespiti halinde gerçekleşen işlemler ve girilen emirler geçerli sayılır.
- Yukarıdaki bölümde belirtilen durumlardan herhangi birinin oluşması nedeniyle normal seans başlatılamamış, kesilmiş ve yeniden başlamışsa normal seans bitiş saati Genel Müdürlük tarafından değiştirilebilir.
- Normal seansın başlatılamaması veya normal seans saati değişikliği yapılmaması durumunun vade sonu ve/veya özsermaye hali işlemleri açısından Piyasaya etkileri değerlendirilerek Genel Müdürlük kararıyla farklı esaslar da uygulanabilir.

Borsa İstanbul merkezinde açılış seansı ve/veya normal seansın başlatılamaması veya kesintiye uğrayan açılış seansı ve/veya normal seansın tekrar başlatılamayacak olması durumlarında işlemler Borsa İstanbul Olağanüstü Durum Merkezinde (ODM) yapılabilir. Açılış seansı ve/veya normal seansın ODM’de yapılması durumunda da yukarıda belirtilen kurallar uygulanır. ODM’de Sisteme tüm bağlantılar uzaktan erişim yöntemiyle gerçekleştirilir.

Akşam seansı öncesinde aşağıdaki durumlardan en az birinin ortaya çıkması halinde Genel Müdür tarafından akşam seansının başlatılmaması veya başlamış ise durdurulması kararı verilebilir:

- Sistem, şebeke (network), VIOP’a ilişkin veri yayını (Borsadan kaynaklanan) ya da veriden/veritabanından kaynaklanan teknik sorunların ortaya çıkması ve bu sorunların Sistemin tamamını etkileyeceğinin anlaşılması,
- Normal seansın uzatılması veya normal seans günsonu süreçlerinde gecikme yaşanması,
- Borsa bünyesinde elektrik veya kesintisiz güç kaynağı (UPS) sistemlerindeki arızalar nedeniyle enerji kesintisi olması ve bunun sonucunda Sistemin çalışmaması veya çalışmasının tehlikeye girmesi,
- Akşam seansının yapılmasını engelleyecek nitelikte olaylar ile deprem, radyasyon tehlikesi, yangın, su baskını, doğal afetler, enerji kesintileri veya terör olayları gibi durumlar olması.

Yukarıda belirtilen nedenlerden dolayı akşam seansının olağan saatinde başlatılamaması veya kesintiye uğraması durumunda seans süreleri aşağıdaki kurallar çerçevesinde belirlenir:

- Akşam seansının zamanında başlatılamaması veya kesintiye uğraması durumunda ilgili seans bitiş saatinden 1 saat öncesine kadar başlatılamaz ve akşam seansı bitiş saatine kadar başlatılamayacağı anlaşılırsa seans tekrar başlatılmaz.
- Akşam seansı başlamış ve daha sonra yukarıdaki bölümde belirtilen durumlardan herhangi birinin oluşması nedeniyle kesintiye uğramış ve yeniden başlatılamamışsa, veri kaybı yaşanmadığının Borsaca tespiti halinde gerçekleşen işlemler ve girilen emirler geçerli sayılır.
- Yukarıdaki bölümde belirtilen durumlardan herhangi birinin oluşması nedeniyle akşam seansı başlatılamamış, kesilmiş ve yeniden başlamışsa akşam seansı bitiş saati Genel Müdürlük tarafından değiştirilebilir.

Yukarıda belirtilen tedbirler dışında, Piyasada işlemlerin dürüst ve güvenilir bir şekilde yapılmasını sağlamak amacıyla, Genel Müdür tarafından olağanüstü durumun niteliğine göre bunlarla sınırlı olmaksızın aşağıdaki tedbirlerden uygun görülenlerden biri veya birkaçı da birlikte alınabilir:

- a) Piyasa üyelerinin mali yükümlülükleriyle ilgili şartları değiştirmek,
- b) İşlemlerin sadece mevcut pozisyonların kapatılmasına yönelik olarak yapılmasını istemek,
- c) Sözleşmelerin vade tarihini değiştirmek,
- ç) Uzlaşma yöntemi ve şartlarını değiştirmek
- d) Günlük fiyat değişim limitlerini değiştirmek,
- e) Açık pozisyonların kapatılmasını istemek ve sözleşmenin uzlaşma fiyatını belirlemek,
- f) Seans açılış ve kapanış saatlerini değiştirmek, işlemleri durdurmak veya kısıtlamak.

Olağanüstü durumun niteliğine göre Takas Merkezi tarafından alınabilecek tedbirlere ilişkin olarak Takas Mevzuatı hükümleri uygulanır.

Bu madde uyarınca Piyasa üyelerinden veya bir müşterisinden yerine getirilmesi istenen işlemlerin verilen süre içerisinde yapılmaması durumunda, Borsa veya Takas Merkezi tarafından yerine getirilmesi mümkün olan işlemler, başkaca bir bildirim gereksiz olmaksızın Borsa veya Takas Merkezi tarafından re'sen yerine getirilir.

Olağanüstü durumlar çerçevesinde düzenlenen veya Genel Müdür tarafından bu kapsamda ayrıca belirlenen uygulamalar VİOP tarafından yürütülür.

49. Günlük Fiyat Değişim Limitlerinin Değiştirilmesi

Baz fiyat üzerinden hesaplanan günlük fiyat değişim limitleri olağanüstü durumların ortaya çıkması veya piyasa koşulları çerçevesinde gerekli görülmesi halinde Genel Müdür tarafından geçici olarak belirli süreler dahilinde seans ve/veya sözleşme bazında değiştirilebilir. Söz konusu değişiklik Piyasaya duyurulur.

Günlük fiyat değişim limitleri değişiklikleri açılış seansı, normal seans veya akşam seansı içerisinde yapılabileceği gibi bu seansların öncesi veya sonrasında da yapılabilir. Piyasa koşulları çerçevesinde gerekli görülmesi halinde sözleşme bazında günlük fiyat değişim limitleri Genel Müdür Yardımcısı veya Piyasa Müdürü tarafından iki katına kadar yükseltilebilir.

50. Bekleyen Emirlerin Telefon veya E-posta ile İptali

Piyasa üyelerinin teknik nedenler ile Sisteme girememesi durumunda, operasyonel ve teknik açıdan risk görülmemesi halinde, imkanlar dahilinde ve en iyi gayret prensibiyle aşağıda belirtilen kurallar çerçevesinde telefon veya e-posta ile bekleyen emirlerin iptal talepleri kabul edilebilir.

- a) Emir iptal talepleri sadece Borsa tarafından belirlenen ve ses kaydına imkan tanıyan telefonlardan ve üye e-posta adreslerinden emir kabul edilir. Bunun için 0212 298 24 27 numaralı telefon yoluyla (3 tuşlanarak) ya da viop@borsaistanbul.com adresine e-posta gönderilerek ilgili Piyasa personeline ulaşılabilir.
- b) Piyasa personeli, temsilcinin/baş temsilcinin telefon veya e-posta ile emir iptal talebini bildirmesi ve gerekirse güvenlik kontrollerinin tamamlanması sonrasında emirleri kendi kullanıcısı ile Piyasa üyesi adına iptal edebilir.
- c) Emir iptal talebi iletilirken Sistemdeki emir numarası, sözleşme veya strateji emri kodu, hesap numarası, emrin yöntemi, yönü, fiyatı ve miktarı bilgileri Piyasa personeline iletilmelidir. Ancak üyenin/kullanıcının/hesabın tüm veya herhangi bir sözleşme/sözleşme sınıfı/tipinde bekleyen emirlerinin tamamının iptal edilmek istenmesi halinde ilgili ayırımın yapılabilmesi için gerekli olan bilgiler yeterlidir. Her durumda Piyasa personeli gerek duyarsa teyit için ek bilgi isteyebilir.
- ç) Üyenin iptal etmek istediği bekleyen emirler, piyasa personeli tarafından iptal edilinceye kadar geçen zaman içerisinde, Sistemde eşleşip işleme dönüşebilir. Üye, bu Prosedürün hatalı emir veya emirler dolayısıyla gerçekleşen işlemlerin iptaline ilişkin hükümleri saklı kalmak kaydıyla, bu işlemlerin iptalini talep edemez.
- d) Telefonla emir iptal taleplerini ileten Piyasa üyesi, Borsa tarafından kayda alınan telefon görüşmesi kayıtları ile emir iptallerinin yansıyacağı Borsa defter, kayıt ve belgelerinin kesin ve geçerli delil olacağını, iptale kadar gerçekleşen işlemlere itirazı olmadığını, telefonda alınan taleplerin Sisteme girişinde yapılabilecek hataları ve sonuçlarını kabul etmiş sayılır.

DOKUZUNCU BÖLÜM **DiĞER HUSUSLAR**

51. Borsanın Yetkileri

Borsa Yönetmeliği, Yönerge ve diğer düzenlemelerde yer alan yetkileri saklı kalmak üzere Genel Müdür, Piyasanın etkin, dürüst ve güvenilir bir şekilde çalışmasını sağlamak amacıyla veya olağanüstü fiyat ve miktar hareketleri, yapay fiyat oluşumu ve benzeri etkilere sahip durumlarda gerekli gördüğünde;

- a) Tek fiyat işlem yöntemi dahil farklı işlem yöntemleri belirlemeye,
- b) Fiyat hareketlerine ve işlem miktarlarına bağlı olarak seansa belirli bir süre ara vermeye,
- c) Özel İşlem Bildirimi kabul edip etmemeye,
- ç) Emir yöntemlerine, türlerine ve sürelerine kısıtlama getirmeye,
- d) Bekleyen emirlerin tamamını veya bir kısmını iptal etmeye,
- e) Piyasa üyesine ait erişim protokollerine kısıtlama getirmeye veya kullanımlarını durdurmaya,
- f) Yayınlanacak verilerin kapsamını değiştirmeye,
- g) Günlük iş akışında belirtilen saatleri değiştirmeye yetkilidir.

Genel Müdür, yukarıda sayılan işlemleri önceden bildirimde bulunmaksızın gerçekleştirebilir.

52. Takas Merkezi

Piyasada gerçekleşen işlemler için Takas Merkezi, İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş. (Takasbank)'dir.

53. Borsa Payı ve Diğer Ücretler

Piyasada gerçekleştirilen alım-satım işlemleri üzerinden Borsa tarafından belirlenen oranlarda borsa payı tahsil edilir. Borsa payı işlemin her iki tarafından ayrı ayrı alınır. Vade sonlarındaki açık pozisyonların kapatılması işleminden de borsa payı tahsil edilir.

Borsa payı ve diğer ücretlere ilişkin tarife ekte ([Ek-5](#)) yer almaktadır.

54. Veri Yayını

Sistemde yer alan emirler, fiyat derinliği ve emir derinliği gibi sorgu ekranlarından takip edilebilirken, her bir sözleşme için Sistemde beklemekte olan emirlere ilişkin fiyat ve derinlik bilgileri veri yayın kuruluşları aracılığıyla gerçek zamanlı ya da gecikmeli olarak da yayımlanır. Bunun yanı sıra her gün başlangıcında işlem günü tarihini ve gün içerisinde işlem görecektir her bir sözleşme için gün içerisinde değişmeyen referans veriler de aynı şekilde yayımlanır.

Yayımlanacak emir ve işlem bilgileri ve bu bilgilerin içeriği, yayımlanacağı elektronik ortamlar ve yayımlanan bilgilerin güncellenme sıklıkları Genel Müdürlük tarafından belirlenir.

55. Bülten ve Raporlar

Piyasaya ilişkin bülten ve raporlar elektronik ortamda yayımlanır. Söz konusu bülten ve raporlarda bulunan alanlar ve bu alanlara ilişkin açıklamalar “VİOP Veri Bildirim ve Kabul Formatları”nda ilan edilir. Genel Müdürlük, bülten ve raporların içeriğini ve şeklini belirlemeye, değiştirmeye yetkilidir.

56. Hüküm Bulunmayan Haller

Bu Prosedürde yer almayan veya açıklık bulunmayan konularda ilgili mevzuat çerçevesinde karar vermeye, uygulamayı düzenlemeye ve yönlendirmeye Genel Müdür yetkilidir.

57. Yürürlükten Kaldırılan Düzenlemeler

Bu Prosedürün yürürlüğe girmesiyle birlikte, 19/7/2013 tarihli ve 433 sayılı Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası İşleyiş Esasları Genelgesi, 13/12/2012 tarihli ve 414 sayılı Pay Senedine Dayalı Vadeli İşlem ve Opsiyon Sözleşmelerinde Özsermaye Halleri Uyarlamalarına İlişkin Esaslar Genelgesi, 15/9/2015 tarihli ve 2015/86 sayılı Duyuru, 19/3/2015 tarihli ve 2015/31 sayılı Duyuru, 21/7/2014 tarihli ve 4186 sayılı Genel Mektup ve 26/3/2014 tarihli ve 4139 sayılı Genel Mektup yürürlükten kaldırılmıştır.

58. Yürürlük

Bu Prosedür yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

59. Yürütme

Bu Prosedür hükümlerini Genel Müdür yürütür.

60. Revizyon

Bu Prosedürde yapılan değişiklikler ekte ([Ek-19](#)) yer almaktadır.

EK-1: BORSA İSTANBUL VADELİ İŞLEM VE OPSİYON PİYASASINDA İŞLEM GÖREN SÖZLEŞME ÖZELLİKLERİ

A. Pay Opsiyon Sözleşmeleri

Dayanak Varlık	Borsa İstanbul Pay Piyasasında işlem gören ve Borsa tarafından belirlenen kriterlere göre seçilen paylardır.
Opsiyon Sınıfı	Alım veya Satım Opsiyonu.
Opsiyon Tipi	Avrupa (Sözleşme ile tanınan hak vade sonunda kullanılabilir)
Sözleşme Büyüklüğü (Standart Sözleşme)	Bir adet standart sözleşme, dayanak varlığa ait 100 adet payı temsil eder. Dayanak varlığın fiyatını ve miktarını etkileyecek bedelli/bedelsiz sermaye artırım, birleşme ve benzeri durumlarda (özsermaye halleri), Borsa tarafından sözleşmelerde fiyat, kullanım fiyatları ve/veya çarpan değişikliği yapılması halinde, sözleşme büyüklüğü standart sözleşme büyüklüğünden farklı belirlenebilir. Bu gibi durumlarda aynı dayanak varlık üzerine, "sözleşme büyüklüğü standart" ve "sözleşme büyüklüğü standart olmayan" olmak üzere farklı sözleşmeler işlem görebilir.
Fiyat Kotasyonu ve Minimum Fiyat Adımı (Standart Sözleşme)	Emir defterinde prim teklifleri 1 adet dayanak varlık bazında gösterilir. Diğer bir ifadeyle, sözleşmeler için Piyasada teklifler, bir adet dayanak varlık bazında verilen prim üzerinden girilir. Fiyat, bir adet dayanak varlığın opsiyon primi olarak, virgülden sonra iki basamak olacak şekilde işlem sistemine girilir. Minimum fiyat adımı 0,01'dir. Miktar teklifleri bir adet sözleşme ve katları şeklinde girilir.
Vade Ayları	Yılın tüm ayları. Aynı anda içinde bulunan ay ve bu aya en yakın iki ay olmak üzere toplam 3 vade ayına ait sözleşmeler işlem görür. Standart vade aylarına ek olarak, en fazla 180 güne kadar esnek vade tarihli sözleşmeler kullanıcılar tarafından işleme açılabilir.
Uzlaşma Şekli	Fiziki teslimat.
Günlük Uzlaşma Fiyatı	Seans sonunda günlük uzlaşma fiyatı aşağıdaki şekilde hesaplanır ve en yakın fiyat adımına yuvarlanır: a) Seans sona ermeden önceki son 10 dakika içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı, b) Eğer son 10 dakika içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde geriye dönük olarak bulunan son 10 işlemin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı, c) Seans içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı, d) Seans içerisinde hiç işlem yapılmamışsa, dayanak varlık ve dayanak varlığa bağlı diğer sözleşmelerdeki fiyatlar dikkate alınarak hesaplanan teorik fiyatlar günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir. Seans sonunda yukarıda belirtilen yöntemlere göre günlük uzlaşma fiyatının hesaplanamaması veya hesaplanan fiyatların piyasayı doğru olarak yansıtmadığına kanaat getirilmesi halinde Borsa tarafından, teorik fiyat, dayanak varlığın spot fiyatı, bir önceki günkü uzlaşma fiyatı veya seans sonundaki en iyi alış ve satış fiyatları dikkate alınarak günlük uzlaşma fiyatı tespit edilebilir. Özel İşlem Bildirimleri yukarıdaki hesaplamalara dahil edilmez. Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından günlük uzlaşma fiyatının değiştirilme durumu saklıdır.

Son İşlem Günü	Standart vade ayları için her vade ayının son iş günüdür. Esnek vade tarihli sözleşmeler için son işlem günü sözleşmenin vade tarihidir. Yurt içi piyasaların resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda son işlem günü bir önceki iş günüdür.																								
Vade Sonu	Standart vade ayları için her vade ayının son iş günüdür. Esnek vade tarihli sözleşmeler için vade sonu sözleşmenin vade tarihidir. Yurt içi piyasaların resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda vade sonu bir önceki iş günüdür.																								
Takas Süresi	Fiziki teslimat işlemlerinde takas süresi T + 2 olarak uygulanır. Prim borçları hesaplardan T günü tahsil edilir, prim alacakları hesaplara T günü aktarılır.																								
Baz Fiyat ve Günlük Fiyat Değişim Limiti	Baz fiyat, günlük fiyat değişim limitlerinin hesaplanmasında kullanılan ve sözleşmenin işleme açıldığı gün Takasbank tarafından belirlenen teorik fiyat, diğer işlem günleri için ise bir önceki günün uzlaşma fiyatıdır. Günlük fiyat değişim limitleri ekte (Ek-14) belirtildiği şekilde uygulanmaktadır.																								
Kullanım Fiyatları	İşlem sisteminde oluşturulan sözleşmelerin kullanım fiyatları aşağıdaki tabloya göre belirlenir. <table><thead><tr><th>Kullanım Fiyatı Aralığı (TL)</th><th>Kullanım Fiyat Adımı (TL)</th></tr></thead><tbody><tr><td>0,01 – 0,99</td><td>0,02</td></tr><tr><td>1,00 – 2,49</td><td>0,05</td></tr><tr><td>2,50 – 4,99</td><td>0,10</td></tr><tr><td>5,00 – 9,99</td><td>0,20</td></tr><tr><td>10,00 – 24,99</td><td>0,50</td></tr><tr><td>25,00 – 49,99</td><td>1,00</td></tr><tr><td>50,00 – 99,99</td><td>2,00</td></tr><tr><td>100,00 – 249,99</td><td>5,00</td></tr><tr><td>250,00 – 499,99</td><td>10,00</td></tr><tr><td>500,00 – 999,99</td><td>20,00</td></tr><tr><td>1.000,00 ve üzeri</td><td>50,00</td></tr></tbody></table> Her bir dayanak varlığın spot piyasadaki kapanış fiyatı baz alınarak teorik fiyat hesaplama yöntemi kullanılmak suretiyle her bir vade ayı için başabaşta kullanım fiyatı seviyeleri belirlenir ve biri “başabaşta” olmak üzere biri “karda” ve altısı “zararda” olmak üzere sekiz farklı kullanım fiyatı seviyesinden sözleşmeler işleme açılır. Standart kullanım fiyatlarına ek olarak, işleme açık sözleşmelerin standart vadeleri içerisindeki en düşük/en yüksek standart kullanım fiyatlarının %20 altı/üstü fiyat seviyesi arasında olmak kaydıyla esnek kullanım fiyatlı sözleşmeler kullanıcılar tarafından işleme açılabilir.	Kullanım Fiyatı Aralığı (TL)	Kullanım Fiyat Adımı (TL)	0,01 – 0,99	0,02	1,00 – 2,49	0,05	2,50 – 4,99	0,10	5,00 – 9,99	0,20	10,00 – 24,99	0,50	25,00 – 49,99	1,00	50,00 – 99,99	2,00	100,00 – 249,99	5,00	250,00 – 499,99	10,00	500,00 – 999,99	20,00	1.000,00 ve üzeri	50,00
Kullanım Fiyatı Aralığı (TL)	Kullanım Fiyat Adımı (TL)																								
0,01 – 0,99	0,02																								
1,00 – 2,49	0,05																								
2,50 – 4,99	0,10																								
5,00 – 9,99	0,20																								
10,00 – 24,99	0,50																								
25,00 – 49,99	1,00																								
50,00 – 99,99	2,00																								
100,00 – 249,99	5,00																								
250,00 – 499,99	10,00																								
500,00 – 999,99	20,00																								
1.000,00 ve üzeri	50,00																								
İşlem Saatleri	İşlem saatleri ekte (Ek-3) yer almaktadır.																								
İşlem Teminatı Esasları	Takas Mevzuatı çerçevesinde belirlenir.																								

B. Pay Vadeli İşlem Sözleşmeleri

Dayanak Varlık	Borsa İstanbul Pay Piyasasında işlem gören ve Borsa tarafından belirlenen kriterlere göre seçilen paylardır.																		
Sözleşme Büyüklüğü (Standart Sözleşme)	Bir adet standart sözleşme, dayanak varlığa ait 100 adet payı temsil eder. Dayanak varlığın fiyat ve miktarını etkileyecek bedelli/bedelsiz sermaye artırımı, birleşme ve benzeri durumlarda (özsermaye halleri), Borsa tarafından sözleşmelerde fiyat ve/veya çarpan değişikliği yapılması halinde, sözleşme büyüklüğü standart sözleşme büyüklüğünden farklı belirlenebilir. Bu gibi durumlarda aynı dayanak varlık üzerine, "sözleşme büyüklüğü standart" ve "sözleşme büyüklüğü standart olmayan" olmak üzere farklı sözleşmeler işlem görebilir.																		
Fiyat Kotasyonu ve Minimum Fiyat Adımı (Standart Sözleşme)	Emir defterinde fiyat teklifleri 1 adet dayanak varlık bazında gösterilir. Diğer bir ifadeyle, işlem sisteminde sözleşmelere ait teklifler, bir adet dayanak varlık için verilen fiyat üzerinden girilir. Sözleşmenin fiyatı, virgülden sonra iki basamak olacak şekilde işlem sistemine girilir. Fiyat seviyelerine göre minimum fiyat adımları aşağıdaki tabloda yer almaktadır. Miktar teklifleri bir adet sözleşme ve katları şeklinde girilir. <table><tr><th colspan="2">Fiyat Aralığı</th><th>Minimum Fiyat Adımı</th></tr><tr><td>0,01</td><td>99,99</td><td>0,01</td></tr><tr><td>100,00</td><td>499,99</td><td>0,05</td></tr><tr><td>500,00</td><td>999,99</td><td>0,10</td></tr><tr><td>1.000,00</td><td>2.499,99</td><td>0,25</td></tr><tr><td>2.500,00</td><td>-</td><td>0,50</td></tr></table>	Fiyat Aralığı		Minimum Fiyat Adımı	0,01	99,99	0,01	100,00	499,99	0,05	500,00	999,99	0,10	1.000,00	2.499,99	0,25	2.500,00	-	0,50
Fiyat Aralığı		Minimum Fiyat Adımı																	
0,01	99,99	0,01																	
100,00	499,99	0,05																	
500,00	999,99	0,10																	
1.000,00	2.499,99	0,25																	
2.500,00	-	0,50																	
Vade Ayları	Yılın tüm ayları. Aynı anda içinde bulunulan ay ve bu aya en yakın iki ay olmak üzere toplam 3 vade ayına ait sözleşmeler işlem görür.																		
Uzlaşma Şekli	Fiziki teslimat.																		
Günlük Uzlaşma Fiyatı	Seans sonunda hesapların güncellenmesinde kullanılan günlük uzlaşma fiyatı aşağıdaki şekilde hesaplanır ve en yakın fiyat adımına yuvarlanır: a) Seans sona ermeden önceki son 10 dakika içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir. b) Eğer son 10 dakika içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde geriye dönük olarak bulunan son 10 işlemin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı alınır. c) Seans içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı, d) Seans içerisinde hiç işlem yapılmamışsa, bir önceki günün uzlaşma fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir. Seans sonunda yukarıda belirtilen yöntemlere göre günlük uzlaşma fiyatının hesaplanamaması veya hesaplanan fiyatın piyasa gerçeklerini yansıtmaması durumunda, aşağıda belirtilen yöntemler tek başına ya da birlikte kullanılarak günlük uzlaşma fiyatı tespit edilebilir. a) Seans sonundaki en iyi alış ve satış kotasyonlarının ortalaması,																		

	b) Dayanak varlığın spot fiyatı veya sözleşmenin diğer vade ayları için geçerli olan günlük uzlaşma fiyatı dikkate alınarak hesaplanacak “teorik” fiyatlar. Özel İşlem Bildirimleri yukarıdaki hesaplamalara dahil edilmez. Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından günlük uzlaşma fiyatının değiştirilme durumu saklıdır.
Vade Sonu Uzlaşma Fiyatı	Dayanak varlık olarak kabul edilen her payın son işlem gününde spot piyasadaki seansta oluşan kapanış fiyatı, vade sonu uzlaşma fiyatı olarak kabul edilir. Son işlem gününde, spot piyasada seansın ve/veya kapanış seansının kısmen veya tamamen kapalı olması veya açık olup da fiyat oluşmaması durumunda vade sonu uzlaşma fiyatı, Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından belirlenir.
Son İşlem Günü	Her vade ayının son iş günü. Yurt içi piyasaların resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda son işlem günü bir önceki iş günüdür.
Vade Sonu	Her vade ayının son iş günü. Yurt içi piyasaların resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda vade sonu bir önceki iş günüdür.
Takas Süresi	Fiziki teslimat işlemlerinde takas süresi T + 2 olarak uygulanır. Zararlar hesaplardan T günü sonunda tahsil edilir, karlar hesaplara T günü sonunda aktarılır.
Baz Fiyat ve Günlük Fiyat Değişim Limiti	Baz fiyat, günlük fiyat değişim limitlerinin hesaplanmasında kullanılan ve sözleşmenin işleme açıldığı gün Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından belirlenen fiyat, diğer işlem günleri için ise bir önceki günün uzlaşma fiyatıdır. Günlük fiyat değişim limiti, her bir sözleşme için belirlenen baz fiyatın $\pm\%20$'sidir(*). Bu yöntemle hesaplanan alt veya üst limitin fiyat adımına tekabül etmemesi halinde üst limit bir alt fiyat adımına, alt limit ise bir üst fiyat adımına yuvarlanır.
İşlem Saatleri	İşlem saatleri ekte (Ek-3) yer almaktadır.
İşlem Teminatı Esasları	Takas Mevzuatı çerçevesinde belirlenir.

(*) 12/03/2020 tarihli ve 2020/20 sayılı Borsamız Duyurusu ile paya dayalı vadeli işlem sözleşmelerinde uygulanan günlük fiyat değişim limitleri ikinci bir duyuruya kadar geçerli olmak üzere $\pm\%10$ olarak uygulanmaktadır.

C. BIST 30 Endeks Opsiyon Sözleşmeleri

Dayanak Varlık	BIST 30 Fiyat Endeksi.
Opsiyon Sınıfı	Alım ve Satım Opsiyonları.
Opsiyon Tipi	Avrupa (Sözleşme ile tanınan hak vade sonunda kullanılabilir)
Sözleşme Büyüklüğü	Her bir endeks opsiyon sözleşmesi 10 adet dayanak varlığı temsil eder. (Örneğin (BIST 30 Endeksi)*10 TL = (10.240,00)*10 = 102.400,00 TL.)
Fiyat Kotasyonu ve Minimum Fiyat Adımı	Fiyat, yukarıdaki yöntemle hesaplanan bir adet dayanak varlığın opsiyon primi olarak, virgülden sonra iki basamak olacak şekilde işlem sistemine girilir. Minimum fiyat adımı 0,01'dir. Miktar teklifleri bir adet sözleşme ve katları şeklinde girilir.
Vade Ayları	Şubat, Nisan, Haziran, Ağustos, Ekim ve Aralık. Piyasada aynı anda, içinde bulunulan aya en yakın üç vade ayına ait sözleşmeler işlem görür.
	Standart vade aylarına ek olarak, en fazla 180 güne kadar esnek vade tarihli sözleşmeler kullanıcılar tarafından işleme açılabilir.
Uzlaşma Şekli	Nakdi uzlaşma.

Günlük Uzlaşma Fiyatı	Seans sonunda günlük uzlaşma fiyatı aşağıdaki şekilde hesaplanır ve en yakın fiyat adımına yuvarlanır: a) Seans sona ermeden önceki son 10 dakika içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı, b) Eğer son 10 dakika içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde geriye dönük olarak bulunan son 10 işlemin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı, c) Seans içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı, d) Seans içerisinde hiç işlem yapılmamışsa, dayanak varlık ve dayanak varlığa bağlı diğer sözleşmelerdeki fiyatlar dikkate alınarak hesaplanan teorik fiyatlar günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir. Seans sonunda yukarıda belirtilen yöntemlere göre günlük uzlaşma fiyatının hesaplanamaması veya hesaplanan fiyatların piyasayı doğru olarak yansıtmadığına kanaat getirilmesi halinde Borsa tarafından, teorik fiyat, bir önceki günlük uzlaşma fiyatı veya seans sonundaki en iyi alış ve satış fiyatları dikkate alınarak günlük uzlaşma fiyatı tespit edilebilir. Özel İşlem Bildirimleri yukarıdaki hesaplamalara dahil edilmez. Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından günlük uzlaşma fiyatının değiştirilme durumu saklıdır.
Vade Sonu Uzlaşma Fiyatı	Alım opsiyonları için vade sonu uzlaşma fiyatı, dayanak varlık olarak kabul edilen BIST 30 Endeksinin son işlem gününde spot piyasadaki seansta sürekli müzayedenin son 30 dakikası süresince ilan edilen değerlerinin zaman ağırlıklı ortalaması ile BIST 30 Endeksinin kapanış değerinin sırasıyla %80 ve %20 oranlarıyla ağırlıklandırılması ile hesaplanan değer (BIST30 Endeks Vadeli İşlem Sözleşmeleri için ilgili vade ayı için hesaplanan vade sonu uzlaşma fiyatı) ile opsiyon kullanım fiyatı arasındaki farkın en yakın fiyat adımına yuvarlanması sonucunda bulunur. Satım opsiyonları için vade sonu uzlaşma fiyatı, opsiyon kullanım fiyatı ile dayanak varlık olarak kabul edilen BIST 30 Endeksinin son işlem gününde spot piyasadaki seansta sürekli müzayedenin son 30 dakikası süresince ilan edilen değerlerinin zaman ağırlıklı ortalaması ile BIST 30 Endeksinin kapanış değerinin sırasıyla %80 ve %20 oranlarıyla ağırlıklandırılması ile hesaplanan değer (BIST30 Endeks Vadeli İşlem Sözleşmeleri için ilgili vade ayı için hesaplanan vade sonu uzlaşma fiyatı) arasındaki farkın en yakın fiyat adımına yuvarlanması sonucunda bulunur. Son işlem gününde, spot piyasada seansın ve/veya kapanış seansının kısmen veya tamamen kapalı olması veya spot piyasada endeks değerinin hesaplanamaması durumunda vade sonu uzlaşma fiyatı, Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından belirlenir.
Son İşlem Günü	Standart vade ayları için her vade ayının son iş günüdür. Esnek vade tarihli sözleşmeler için son işlem günü sözleşmenin vade tarihidir. Yurt içi piyasaların resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda son işlem günü bir önceki iş günüdür.

Vade Sonu	Standart vade ayları her vade ayının son iş günüdür. Esnek vade tarihli sözleşmeler için vade sonu sözleşmenin vade tarihidir. Yurt içi piyasaların resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda vade sonu bir önceki iş günüdür.																						
Takas Süresi	Takas süresi T+1 olarak uygulanır. Prim borçları hesaplardan T günü tahsil edilir, prim alacakları hesaplara T günü aktarılır.																						
Günlük Fiyat Değişim Limiti	Baz fiyat, günlük fiyat değişim limitlerinin hesaplanmasında kullanılan ve sözleşmenin işleme açıldığı gün Takasbank tarafından belirlenen teorik fiyat, diğer işlem günleri için ise bir önceki günün uzlaşma fiyatıdır. Günlük fiyat değişim limitleri ekte (Ek-14) belirtildiği şekilde uygulanmaktadır.																						
Kullanım Fiyatları	İşlem sisteminde oluşturulan sözleşmelerin kullanım fiyatları aşağıdaki tabloya göre belirlenir. <table><thead><tr><th>Kullanım Fiyatı Aralığı (TL)</th><th>Kullanım Fiyat Adımı (TL)</th></tr></thead><tbody><tr><td>0,01-99,99</td><td>1,00</td></tr><tr><td>100,00-249,99</td><td>2,50</td></tr><tr><td>250,00-499,99</td><td>5,00</td></tr><tr><td>500,00-999,99</td><td>10,00</td></tr><tr><td>1.000,00-2.499,99</td><td>25,00</td></tr><tr><td>2.500,00-4.999,99</td><td>50,00</td></tr><tr><td>5.000,00-9.999,99</td><td>100,00</td></tr><tr><td>10.000,00-24.999,99</td><td>250,00</td></tr><tr><td>25.000,00-49.999,99</td><td>500,00</td></tr><tr><td>50.000,00 ve üzeri</td><td>1.000,00</td></tr></tbody></table> Dayanak varlık olan endekslerin bir önceki işlem gününde spot piyasadaki seansta oluşan kapanış değeri baz alınarak teorik fiyat hesaplama yöntemi kullanılmak suretiyle her bir vade ayı için başabaşta kullanım fiyatı seviyeleri belirlenir ve biri “başabaşta”, ikisi “karda”, sekizi “zararda” olmak üzere onbir farklı kullanım fiyatı seviyesinden sözleşmeler işleme açılır. Standart kullanım fiyatlarına ek olarak, işleme açık sözleşmelerin standart vadeleri içerisindeki en düşük/en yüksek standart kullanım fiyatlarının %20 altı/üstü fiyat seviyesi arasında olmak kaydıyla esnek kullanım fiyatlı sözleşmeler kullanıcılar tarafından işleme açılabilir.	Kullanım Fiyatı Aralığı (TL)	Kullanım Fiyat Adımı (TL)	0,01-99,99	1,00	100,00-249,99	2,50	250,00-499,99	5,00	500,00-999,99	10,00	1.000,00-2.499,99	25,00	2.500,00-4.999,99	50,00	5.000,00-9.999,99	100,00	10.000,00-24.999,99	250,00	25.000,00-49.999,99	500,00	50.000,00 ve üzeri	1.000,00
Kullanım Fiyatı Aralığı (TL)	Kullanım Fiyat Adımı (TL)																						
0,01-99,99	1,00																						
100,00-249,99	2,50																						
250,00-499,99	5,00																						
500,00-999,99	10,00																						
1.000,00-2.499,99	25,00																						
2.500,00-4.999,99	50,00																						
5.000,00-9.999,99	100,00																						
10.000,00-24.999,99	250,00																						
25.000,00-49.999,99	500,00																						
50.000,00 ve üzeri	1.000,00																						
İşlem Saatleri	İşlem saatleri ekte (Ek-3) yer almaktadır.																						
İşlem Teminatı Esasları	Takas Mevzuatı çerçevesinde belirlenir.																						

D. BIST 30 Endeks Vadeli İşlem Sözleşmeleri

Dayanak Varlık	BIST 30 Fiyat Endeksi.
Sözleşme Büyüklüğü	Her bir endeks vadeli işlem sözleşmesi 10 adet dayanak varlığı temsil eder. (Örneğin (BIST 30 Endeksi)*10 TL=(10.240,00)*10=102.400,00 TL)

Fiyat Kotasyonu ve Minimum Fiyat Adımı	Emir defterinde fiyat teklifleri 1 adet dayanak varlık bazında gösterilir. Diğer bir ifadeyle, işlem sisteminde bir adet dayanak varlık için verilen fiyat üzerinden girilir. Sözleşme fiyatı virgülden sonra iki basamak olacak şekilde işlem sistemine girilir (Örnek: 10.240,00) ve bir defada gerçekleştirilecek en küçük fiyat adımı 1,00'dir (Örnek: 10.240,00; 10.241,00 vb.). Miktar teklifleri bir adet sözleşme ve katları şeklinde girilir.
Vade Ayları	Şubat, Nisan, Haziran, Ağustos, Ekim ve Aralık. Piyasada aynı anda, içinde bulunulan aya en yakın üç vade ayına ait sözleşmeler işlem görür. Bu üç vade ayından biri Aralık değilse, Aralık vade ayı ayrıca işleme açılır.
Uzlaşma Şekli	Nakdi uzlaşma.
Günlük Uzlaşma Fiyatı	Seans sonunda hesapların güncellenmesinde kullanılan günlük uzlaşma fiyatı aşağıdaki şekilde hesaplanır ve en yakın fiyat adımına yuvarlanır: a) Seans sona ermeden önceki son 10 dakika içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir. b) Eğer son 10 dakika içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde geriye dönük olarak bulunan son 10 işlemin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı alınır. c) Seans içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı, d) Seans içerisinde hiç işlem yapılmamışsa, bir önceki günün uzlaşma fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir. Seans sonunda yukarıda belirtilen yöntemlere göre günlük uzlaşma fiyatının hesaplanamaması veya hesaplanan fiyatın piyasayı doğru yansıtmadığına kanaat getirilmesi durumunda, aşağıda belirtilen yöntemler tek başına ya da birlikte kullanılarak günlük uzlaşma fiyatı tespit edilebilir. a) Seans sonundaki en iyi alış ve satış kotasyonlarının ortalaması, b) Dayanak varlığın spot fiyatı veya sözleşmenin diğer vade ayları için geçerli olan günlük uzlaşma fiyatları da dikkate alınarak hesaplanacak "teorik" fiyatlar. Özel İşlem Bildirimleri yukarıdaki hesaplamalara dahil edilmez. Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından günlük uzlaşma fiyatının değiştirilme durumu saklıdır.
Vade Sonu Uzlaşma Fiyatı	Vade sonu uzlaşma fiyatı, dayanak varlık olarak kabul edilen BIST 30 Endeksinin son işlem gününde spot piyasadaki seansa sürekli müzayedenin son 30 dakikası süresince ilan edilen endeks değerlerinin zaman ağırlıklı ortalaması ile BIST 30 Endeks kapanış değerinin sırasıyla %80 ve %20 oranlarıyla ağırlıklandırılması ile hesaplanan değer en yakın fiyat adımına yuvarlanması ile elde edilen değerdir. Son işlem gününde, spot piyasada seansın ve/veya kapanış seansının kısmen veya tamamen kapalı olması veya spot piyasada endeks değerinin hesaplanamaması durumunda vade sonu uzlaşma fiyatı, Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından belirlenir

Son İşlem Günü	Her vade ayının son iş günü. Yurt içi piyasaların resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda son işlem günü bir önceki iş günüdür.
Vade Sonu	Her vade ayının son iş günü. Yurt içi piyasaların resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda vade sonu bir önceki iş günüdür.
Takas Süresi	Takas süresi T+1 olarak uygulanır. Zararlar hesaplardan T günü sonunda tahsil edilir, karlar hesaplara T günü sonunda aktarılır.
Baz Fiyat ve Günlük Fiyat Değişim Limiti	Baz fiyat, günlük fiyat değişim limitlerinin hesaplanmasında kullanılan ve sözleşmenin işleme açıldığı gün Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından belirlenen fiyat, diğer işlem günleri için ise bir önceki günün uzlaşma fiyatıdır. Akşam seansında işlem gören sözleşmelerin baz fiyatı, normal seans sonunda hesaplanan uzlaşma fiyatıdır. Günlük fiyat değişim limiti, her bir sözleşme için belirlenen baz fiyatın normal seansta $\pm\%15$'i(*), akşam seansında $\pm\%3$'üdür. Bu yöntemle hesaplanan alt veya üst limitin fiyat adımına tekabül etmemesi halinde üst limit bir alt fiyat adımı, alt limit ise bir üst fiyat adımı yuvarlanır.
İşlem Saatleri	İşlem saatleri ekte (Ek-3) yer almaktadır.
İşlem Teminatı Esasları	Takas Mevzuatı çerçevesinde belirlenir.

(*) 12/03/2020 tarihli ve 2020/20 sayılı Borsamız Duyurusu ile pay endeksine dayalı vadeli işlem sözleşmelerinde uygulanan günlük fiyat değişim limitleri ikinci bir duyuruya kadar geçerli olmak üzere $\pm\%10$ olarak uygulanmaktadır.

E. BIST Likit Banka Endeksi Vadeli İşlem Sözleşmeleri

Dayanak Varlık	BIST Likit Banka Endeksi
Sözleşme Büyüklüğü	Her bir endeks vadeli işlem sözleşmesi 10 adet dayanak varlığı temsil eder. (Örnek: BIST Likit Banka Endeksi)*10 $TL=(10.240,00)*10=102.400,00$ TL)
Fiyat Kotasyonu ve Minimum Fiyat Adımı	Emir defterinde fiyat teklifleri 1 adet dayanak varlık bazında gösterilir. Diğer bir ifadeyle, işlem sisteminde bir adet dayanak varlık için verilen fiyat üzerinden girilir. Sözleşme fiyatı virgülden sonra iki basamak olacak şekilde işlem sistemine girilir (Örnek: 10.240,00) ve bir defada gerçekleştirilecek en küçük fiyat adımı 1,00'dir (Örnek: 10.240,00; 10.241,00 vb.). Miktar teklifleri bir adet sözleşme ve katları şeklinde girilir.
Vade Ayları	Şubat, Nisan, Haziran, Ağustos, Ekim ve Aralık. Piyasada aynı anda, içinde bulunulan aya en yakın üç vade ayına ait sözleşmeler işlem görür. Bu üç vade ayından biri Aralık değilse, Aralık vade ayı ayrıca işleme açılır.
Uzlaşma Şekli	Nakdi uzlaşma.
Günlük Uzlaşma Fiyatı	Seans sonunda hesapların güncellenmesinde kullanılan günlük uzlaşma fiyatı aşağıdaki şekilde hesaplanır ve en yakın fiyat adımı yuvarlanır: a) Seans sona ermeden önceki son 10 dakika içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir. b) Eğer son 10 dakika içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde geriye dönük olarak bulunan son 10 işlemin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı alınır. c) Seans içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı, d) Seans içerisinde hiç işlem yapılmamışsa, bir önceki günün uzlaşma fiyatı

	günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir. Seans sonunda yukarıda belirtilen yöntemlere göre günlük uzlaşma fiyatının hesaplanamaması veya hesaplanan fiyatın piyasayı doğru yansıtmadığına kanaat getirilmesi durumunda, aşağıda belirtilen yöntemler tek başına ya da birlikte kullanılarak günlük uzlaşma fiyatı tespit edilebilir. a) Seans sonundaki en iyi alış ve satış kotasyonlarının ortalaması, b) Dayanak varlığın spot fiyatı veya sözleşmenin diğer vade ayları için geçerli olan günlük uzlaşma fiyatları da dikkate alınarak hesaplanacak “teorik” fiyatlar. Özel İşlem Bildirimleri yukarıdaki hesaplamalara dahil edilmez. Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından günlük uzlaşma fiyatının değiştirilme durumu saklıdır.
Vade Sonu Uzlaşma Fiyatı	Vade sonu uzlaşma fiyatı, dayanak varlık olarak kabul edilen BIST Likit Banka Endeksinin son işlem gününde spot piyasadaki seansta sürekli müzayedenin son 30 dakikası süresince ilan edilen endeks değerlerinin zaman ağırlıklı ortalaması ile BIST Likit Banka Endeks kapanış değerinin sırasıyla %80 ve %20 oranlarıyla ağırlıklandırılması ile hesaplanan değer en yakın fiyat adımına yuvarlanması ile elde edilen değerdir. Son işlem gününde, spot piyasada seansın ve/veya kapanış seansının kısmen veya tamamen kapalı olması veya spot piyasada endeks değerinin hesaplanamaması durumunda vade sonu uzlaşma fiyatı, Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından belirlenir
Son İşlem Günü	Her vade ayının son iş günü. Yurt içi piyasaların resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda son işlem günü bir önceki iş günüdür.
Vade Sonu	Her vade ayının son iş günü. Yurt içi piyasaların resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda vade sonu bir önceki iş günüdür.
Takas Süresi	Takas süresi T+1 olarak uygulanır. Zararlar hesaplardan T günü sonunda tahsil edilir, karlar hesaplara T günü sonunda aktarılır.
Baz Fiyat ve Günlük Fiyat Değişim Limiti	Baz fiyat, günlük fiyat değişim limitlerinin hesaplanmasında kullanılan ve sözleşmenin işleme açıldığı gün Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından belirlenen fiyat, diğer işlem günleri için ise bir önceki günün uzlaşma fiyatıdır. Akşam seansında işlem gören sözleşmelerin baz fiyatı, normal seans sonunda hesaplanan uzlaşma fiyatıdır. Günlük fiyat değişim limiti, her bir sözleşme için belirlenen baz fiyatın normal seansta $\pm\%15$'i(*), akşam seansında $\pm\%3$'üdür. Bu yöntemle hesaplanan alt veya üst limitin fiyat adımına tekabül etmemesi halinde üst limit bir alt fiyat adımına, alt limit ise bir üst fiyat adımına yuvarlanır.
İşlem Saatleri	İşlem saatleri ekte (Ek-3) yer almaktadır.
İşlem Teminatı Esasları	Takas Mevzuatı çerçevesinde belirlenir.

(*) 12/03/2020 tarihli ve 2020/20 sayılı Borsamız Duyurusu ile pay endeksine dayalı vadeli işlem sözleşmelerinde uygulanan günlük fiyat değişim limitleri ikinci bir duyuruya kadar geçerli olmak üzere $\pm\%10$ olarak uygulanmaktadır.

F. BIST Banka Dışı Likit 10 Endeks Vadeli İşlem Sözleşmeleri

Dayanak Varlık	BIST Banka Dışı Likit 10 Endeksi
----------------	----------------------------------

Sözleşme Büyüklüğü	Her bir endeks vadeli işlem sözleşmesi bu şekilde hesaplanan 10 adet dayanak varlığı temsil eder. (Örnek: BIST Banka Dışı Likit 10 Endeksi)*10 TL=(10.240,00)*10=102.400,00 TL)
Fiyat Kotasyonu ve Minimum Fiyat Adımı	Emir defterinde fiyat teklifleri 1 adet dayanak varlık bazında gösterilir. Diğer bir ifadeyle, işlem sisteminde bir adet dayanak varlık için verilen fiyat üzerinden girilir. Sözleşme fiyatı virgülden sonra iki basamak olacak şekilde işlem sistemine girilir (Örnek: 10.240,00) ve bir defada gerçekleşebilecek en küçük fiyat adımı 1,00'dir (Örnek: 10.240,00; 10.241,00 vb.). Miktar teklifleri bir adet sözleşme ve katları şeklinde girilir.
Vade Ayları	Şubat, Nisan, Haziran, Ağustos, Ekim ve Aralık. Piyasada aynı anda, içinde bulunulan aya en yakın üç vade ayına ait sözleşmeler işlem görür. Bu üç vade ayından biri Aralık değilse, Aralık vade ayı ayrıca işleme açılır.
Uzlaşma Şekli	Nakdi uzlaşma.
Günlük Uzlaşma Fiyatı	Seans sonunda hesapların güncellenmesinde kullanılan günlük uzlaşma fiyatı aşağıdaki şekilde hesaplanır ve en yakın fiyat adımına yuvarlanır: a) Seans sona ermeden önceki son 10 dakika içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir. b) Eğer son 10 dakika içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde geriye dönük olarak bulunan son 10 işlemin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı alınır. c) Seans içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı, d) Seans içerisinde hiç işlem yapılmamışsa, bir önceki günün uzlaşma fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir. Seans sonunda yukarıda belirtilen yöntemlere göre günlük uzlaşma fiyatının hesaplanamaması veya hesaplanan fiyatın piyasayı doğru yansıtmadığına kanaat getirilmesi durumunda, aşağıda belirtilen yöntemler tek başına ya da birlikte kullanılarak günlük uzlaşma fiyatı tespit edilebilir. a) Seans sonundaki en iyi alış ve satış kotasyonlarının ortalaması, b) Dayanak varlığın spot fiyatı veya sözleşmenin diğer vade ayları için geçerli olan günlük uzlaşma fiyatları da dikkate alınarak hesaplanacak "teorik" fiyatlar. Özel İşlem Bildirimleri yukarıdaki hesaplamalara dahil edilmez. Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından günlük uzlaşma fiyatının değiştirilme durumu saklıdır.
Vade Sonu Uzlaşma Fiyatı	Vade sonu uzlaşma fiyatı, dayanak varlık olarak kabul edilen BIST Banka Dışı Likit 10 Endeksinin son işlem gününde spot piyasadaki seansta sürekli müzayedenin son 30 dakikası süresince ilan edilen endeks değerlerinin zaman ağırlıklı ortalaması ile BIST Banka Dışı Likit 10 Endeks kapanış değerinin sırasıyla %80 ve %20 oranlarıyla ağırlıklandırılması ile hesaplanan değer en yakın fiyat adımına yuvarlanması ile elde edilen değerdir.

	Son işlem gününde, spot piyasada seansın ve/veya kapanış seansının kısmen veya tamamen kapalı olması veya spot piyasada endeks değerinin hesaplanamaması durumunda vade sonu uzlaşma fiyatı, Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından belirlenir
Son İşlem Günü	Her vade ayının son iş günü. Yurt içi piyasaların resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda son işlem günü bir önceki iş günüdür.
Vade Sonu	Her vade ayının son iş günü. Yurt içi piyasaların resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda vade sonu bir önceki iş günüdür.
Takas Süresi	Takas süresi T+1 olarak uygulanır. Zararlar hesaplardan T günü sonunda tahsil edilir, karlar hesaplara T günü sonunda aktarılır.
Baz Fiyat ve Günlük Fiyat Değişim Limiti	Baz fiyat, günlük fiyat değişim limitlerinin hesaplanmasında kullanılan ve sözleşmenin işleme açıldığı gün Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından belirlenen fiyat, diğer işlem günleri için ise bir önceki günün uzlaşma fiyatıdır. Akşam seansında işlem gören sözleşmelerin baz fiyatı, normal seans sonunda hesaplanan uzlaşma fiyatıdır. Günlük fiyat değişim limiti, her bir sözleşme için belirlenen baz fiyatın normal seansta $\pm\%15$'i(*), akşam seansında $\pm\%3$'üdür. Bu yöntemle hesaplanan alt veya üst limitin fiyat adımına tekabül etmemesi halinde üst limit bir alt fiyat adımı, alt limit ise bir üst fiyat adımı yuvarlanır.
İşlem Saatleri	İşlem saatleri ekte (Ek-3) yer almaktadır.
İşlem Teminatı Esasları	Takas Mevzuatı çerçevesinde belirlenir.

(*) 12/03/2020 tarihli ve 2020/20 sayılı Borsamız Duyurusu ile pay endeksine dayalı vadeli işlem sözleşmelerinde uygulanan günlük fiyat değişim limitleri ikinci bir duyuruya kadar geçerli olmak üzere $\pm\%10$ olarak uygulanmaktadır.

G. BIST Sürdürülebilirlik 25 Endeksi Vadeli İşlem Sözleşmeleri

Dayanak Varlık	BIST Sürdürülebilirlik 25 Endeksi.
Sözleşme Büyüklüğü	Her bir endeks vadeli işlem sözleşmesi 10 adet dayanak varlığı temsil eder. (Örneğin (XSD25 Endeksi)*10 TL=(5.640,00)*10=56.400,00 TL)
Fiyat Kotasyonu ve Minimum Fiyat Adımı	Emir defterinde fiyat teklifleri 1 adet dayanak varlık bazında gösterilir. Diğer bir ifadeyle, işlem sisteminde bir adet dayanak varlık için verilen fiyat üzerinden girilir. Sözleşme fiyatı virgülden sonra iki basamak olacak şekilde işlem sistemine girilir (Örnek: 10.240,00) ve bir defada gerçekleştirilecek en küçük fiyat adımı 1,00'dir (Örnek: 10.240,00; 10.241,00 vb.). Miktar teklifleri bir adet sözleşme ve katları şeklinde girilir.
Vade Ayları	Şubat, Nisan, Haziran, Ağustos, Ekim ve Aralık. Piyasada aynı anda, içinde bulunulan aya en yakın üç vade ayına ait sözleşmeler işlem görür. Bu üç vade ayından biri Aralık değilse, Aralık vade ayı ayrıca işleme açılır.
Uzlaşma Şekli	Nakdi uzlaşma.

Günlük Uzlaşma Fiyatı	Seans sonunda hesapların güncellenmesinde kullanılan günlük uzlaşma fiyatı aşağıdaki şekilde hesaplanır ve en yakın fiyat adımına yuvarlanır: a) Seans sona ermeden önceki son 10 dakika içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir. b) Eğer son 10 dakika içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde geriye dönük olarak bulunan son 10 işlemin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı alınır. c) Seans içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı, d) Seans içerisinde hiç işlem yapılmamışsa, bir önceki günün uzlaşma fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir. Seans sonunda yukarıda belirtilen yöntemlere göre günlük uzlaşma fiyatının hesaplanamaması veya hesaplanan fiyatın piyasayı doğru yansıtmadığına kanaat getirilmesi durumunda, aşağıda belirtilen yöntemler tek başına ya da birlikte kullanılarak günlük uzlaşma fiyatı tespit edilebilir. a) Seans sonundaki en iyi alış ve satış kotasyonlarının ortalaması, b) Dayanak varlığın spot fiyatı veya sözleşmenin diğer vade ayları için geçerli olan günlük uzlaşma fiyatları da dikkate alınarak hesaplanacak "teorik" fiyatlar. Özel İşlem Bildirimleri yukarıdaki hesaplamalara dahil edilmez. Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından günlük uzlaşma fiyatının değiştirilme durumu saklıdır.
Vade Sonu Uzlaşma Fiyatı	Vade sonu uzlaşma fiyatı, dayanak varlık olarak kabul edilen XSD25 Endeksinin son işlem gününde spot piyasadaki seansta sürekli müzayedenin son 30 dakikası süresince ilan edilen endeks değerlerinin zaman ağırlıklı ortalaması ile XSD25 Endeks kapanış değerinin sırasıyla %80 ve %20 oranlarıyla ağırlıklandırılması ile hesaplanan değer en yakın fiyat adımına yuvarlanması ile elde edilen değerdir. Son işlem gününde, spot piyasada seansın ve/veya kapanış seansının kısmen veya tamamen kapalı olması veya spot piyasada endeks değerinin hesaplanamaması durumunda vade sonu uzlaşma fiyatı, Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından belirlenir
Son İşlem Günü	Her vade ayının son iş günü. Yurt içi piyasaların resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda son işlem günü bir önceki iş günüdür.
Vade Sonu	Her vade ayının son iş günü. Yurt içi piyasaların resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda vade sonu bir önceki iş günüdür.
Takas Süresi	Takas süresi T+1 olarak uygulanır. Zararlar hesaplardan T günü sonunda tahsil edilir, karlar hesaplara T günü sonunda aktarılır.

Baz Fiyat ve Günlük Fiyat Değişim Limiti	Baz fiyat, günlük fiyat değişim limitlerinin hesaplanmasında kullanılan ve sözleşmenin işleme açıldığı gün Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından belirlenen fiyat, diğer işlem günleri için ise bir önceki günün uzlaşma fiyatıdır. Akşam seansında işlem gören sözleşmelerin baz fiyatı, normal seans sonunda hesaplanan uzlaşma fiyatıdır. Günlük fiyat değişim limiti, her bir sözleşme için belirlenen baz fiyatın normal seansta $\pm\%15$'i(*), akşam seansında $\pm\%3$'üdür. Bu yöntemle hesaplanan alt veya üst limitin fiyat adımına tekabül etmemesi halinde üst limit bir alt fiyat adımı, alt limit ise bir üst fiyat adımı yuvarlanır.
İşlem Saatleri	İşlem saatleri ekte (Ek-3) yer almaktadır.
İşlem Teminatı Esasları	Takas Mevzuatı çerçevesinde belirlenir.

(*) 12/03/2020 tarihli ve 2020/20 sayılı Borsamız Duyurusu ile pay endeksine dayalı vadeli işlem sözleşmelerinde uygulanan günlük fiyat değişim limitleri ikinci bir duyuruya kadar geçerli olmak üzere $\pm\%10$ olarak uygulanmaktadır.

H. Fiziki Teslimatlı USD/TL Opsiyon Sözleşmeleri

Dayanak Varlık	ABD Doları/Türk Lirası kuru.
Opsiyon Sınıfı	Alım ve Satım Opsiyonları
Opsiyon Tipi	Avrupa (Sözleşme ile tanınan hak vade sonunda kullanılabilir)
Sözleşme Büyüklüğü	1.000 ABD Doları
Fiyat Kotasyonu ve Minimum Fiyat Adımı	Fiyat, 1.000 ABD Doları için, opsiyon primi olarak virgülden sonra bir basamak olacak şekilde Türk Lirası cinsinden işlem sistemine girilir. (Örnek: 20,1, 20,2 vb.) Minimum fiyat adımı 0,1'dir. Miktar teklifleri bir adet sözleşme ve katları şeklinde girilir.
Vade Ayları	Yılın tüm ayları. (Aynı anda içinde bulunulan ay ve bu aya en yakın vade olmak üzere toplam 2 vade ayına ait sözleşmeler işlem görür.) Standart vade aylarına ek olarak, en fazla 180 güne kadar esnek vade tarihli sözleşmeler kullanıcılar tarafından işleme açılabilir.
Uzlaşma Şekli	Fiziki teslimat.
Günlük Uzlaşma Fiyatı	Seans sonunda günlük uzlaşma fiyatı aşağıdaki şekilde hesaplanır ve en yakın fiyat adımı yuvarlanır: a) Seans sona ermeden önceki son 10 dakika içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı, b) Eğer son 10 dakika içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde geriye dönük olarak bulunan son 10 işlemin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı, c) Seans içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı, d) Seans içerisinde hiç işlem yapılmamışsa, dayanak varlık ve dayanak varlığına bağlı diğer sözleşmelerdeki fiyatlar dikkate alınarak hesaplanan teorik fiyatlar günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir. Seans sonunda yukarıda belirtilen yöntemlere göre günlük uzlaşma fiyatının hesaplanamaması veya hesaplanan fiyatların piyasayı doğru olarak yansıtmadığına kanaat getirilmesi halinde Borsa tarafından, teorik fiyat, bir önceki günkü uzlaşma fiyatı veya seans sonundaki en iyi alış ve satış fiyatları dikkate alınarak günlük uzlaşma fiyatı tespit edilebilir.

	Özel İşlem Bildirimleri yukarıdaki hesaplamalara dahil edilmez. Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından günlük uzlaşma fiyatının değiştirilme durumu saklıdır.																						
Son İşlem Günü	Standart vade ayları için her vade ayının son iş günüdür. Esnek vade tarihli sözleşmeler için son işlem günü sözleşmenin vade tarihidir. Yurt içi piyasaların resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda son işlem günü bir önceki iş günüdür.																						
Vade Sonu	Standart vade ayları için her vade ayının son iş günüdür. Esnek vade tarihli sözleşmeler için vade sonu sözleşmenin vade tarihidir. Yurt içi piyasaların resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda vade sonu bir önceki iş günüdür.																						
Takas Süresi	Fiziki teslimat işlemlerinde takas süresi T + 1 olarak uygulanır. ABD Doları tatil günlerinde ve yarım iş günlerinde takas işlemleri gerçekleştirilmez. Prim borçları hesaplardan T günü tahsil edilir, prim alacakları hesaplara T günü aktarılır.																						
Günlük Fiyat Değişim Limiti	Baz fiyat, günlük fiyat değişim limitlerinin hesaplanmasında kullanılan ve sözleşmenin işleme açıldığı gün Takasbank tarafından belirlenen teorik fiyat, diğer işlem günleri için ise bir önceki günün uzlaşma fiyatıdır. Günlük fiyat değişim limitleri ekte (Ek-14) belirtildiği şekilde uygulanmaktadır.																						
Kullanım Fiyatları	İşlem sisteminde oluşturulan sözleşmelerin kullanım fiyatları aşağıdaki tabloya göre belirlenir. <table><tr><th>Kullanım Fiyatı Aralığı (TL)</th><th>Kullanım Fiyat Adımı (TL)</th></tr><tr><td>1-99</td><td>1</td></tr><tr><td>100-249</td><td>2</td></tr><tr><td>250-499</td><td>5</td></tr><tr><td>500-999</td><td>10</td></tr><tr><td>1.000-2.499</td><td>25</td></tr><tr><td>2.500-4.999</td><td>50</td></tr><tr><td>5.000-9.999</td><td>100</td></tr><tr><td>10.000-24.999</td><td>250</td></tr><tr><td>25.000-49.999</td><td>500</td></tr><tr><td>50.000 ve üzeri</td><td>1.000</td></tr></table> Dayanak varlık olan yabancı para birimi için TCMB'nin gösterge niteliğindeki alış ve satış kurlarının ortalamasının 1.000 ile çarpılmasıyla elde edilen değer baz alınarak teorik fiyat hesaplama yöntemi kullanılmak suretiyle her bir vade ayı için başabaşta kullanım fiyatı seviyesinden sözleşmeler işleme açılır.	Kullanım Fiyatı Aralığı (TL)	Kullanım Fiyat Adımı (TL)	1-99	1	100-249	2	250-499	5	500-999	10	1.000-2.499	25	2.500-4.999	50	5.000-9.999	100	10.000-24.999	250	25.000-49.999	500	50.000 ve üzeri	1.000
Kullanım Fiyatı Aralığı (TL)	Kullanım Fiyat Adımı (TL)																						
1-99	1																						
100-249	2																						
250-499	5																						
500-999	10																						
1.000-2.499	25																						
2.500-4.999	50																						
5.000-9.999	100																						
10.000-24.999	250																						
25.000-49.999	500																						
50.000 ve üzeri	1.000																						

	Standart kullanım fiyatlarına ek olarak, işleme açık sözleşmelerin standart vadeleri içerisindeki standart kullanım fiyatlarının %100 altı/üstü fiyat seviyesi arasında olmak kaydıyla esnek kullanım fiyatlı sözleşmeler kullanıcılar tarafından işleme açılabilir.
İşlem Saatleri	İşlem saatleri ekte (Ek-3) yer almaktadır.
İşlem Teminatı Esasları	Takas Mevzuatı çerçevesinde belirlenir.

I. USD/TL Opsiyon Sözleşmeleri

Dayanak Varlık	ABD Doları/Türk Lirası kuru.
Opsiyon Sınıfı	Alım ve Satım Opsiyonları
Opsiyon Tipi	Avrupa (Sözleşme ile tanınan hak vade sonunda kullanılabilir)
Sözleşme Büyüklüğü	1.000 ABD Doları
Fiyat Kotasyonu ve Minimum Fiyat Adımı	Fiyat, 1.000 ABD Doları için, opsiyon primi olarak virgülden sonra bir basamak olacak şekilde Türk Lirası cinsinden işlem sistemine girilir. (Örnek: 20,1, 20,2 vb.) Minimum fiyat adımı 0,1'dir. Miktar teklifleri bir adet sözleşme ve katları şeklinde girilir.
Vade Ayları	Yılın tüm ayları. (Aynı anda içinde bulunulan ay ve bu aya en yakın 2 vade olmak üzere toplam 3 vade aya ait sözleşmeler işlem görür.) Standart vade aylarına ek olarak, en fazla 180 güne kadar esnek vade tarihli sözleşmeler kullanıcılar tarafından işleme açılabilir.
Uzlaşma Şekli	Nakdi uzlaşma.
Günlük Uzlaşma Fiyatı	Seans sonunda günlük uzlaşma fiyatı aşağıdaki şekilde hesaplanır ve en yakın fiyat adımına yuvarlanır: a) Seans sona ermeden önceki son 10 dakika içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı, b) Eğer son 10 dakika içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde geriye dönük olarak bulunan son 10 işlemin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı, c) Seans içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı, d) Seans içerisinde hiç işlem yapılmamışsa, dayanak varlık ve dayanak varlığına bağlı diğer sözleşmelerdeki fiyatlar dikkate alınarak hesaplanan teorik fiyatlar günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir. Seans sonunda yukarıda belirtilen yöntemlere göre günlük uzlaşma fiyatının hesaplanamaması veya hesaplanan fiyatların piyasayı doğru olarak yansıtmadığına kanaat getirilmesi halinde Borsa tarafından, teorik fiyat, bir önceki günlük uzlaşma fiyatı veya seans sonundaki en iyi alış ve satış fiyatları dikkate alınarak günlük uzlaşma fiyatı tespit edilebilir. Özel İşlem Bildirimleri yukarıdaki hesaplamalara dahil edilmez. Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından günlük uzlaşma fiyatının değiştirilme durumu saklıdır.
Vade Sonu Uzlaşma Fiyatı	Alım sözleşmelerinde vade sonu uzlaşma fiyatı, dayanak varlık olan ABD Doları için son işlem gününde TCMB'nin saat 15:30 itibarıyla açıklayacağı gösterge niteliğindeki alış ve satış kurunun ortalamasının 1.000 ile çarpılması suretiyle bulunan değer ile opsiyon kullanım fiyatı

	arasındaki farkın en yakın fiyat adımına yuvarlanması sonucunda bulunur. Satım sözleşmeleri için vade sonu uzlaşma fiyatı, opsiyon kullanım fiyatı ile dayanak varlık olan ABD Doları için son işlem gününde TCMB'nin saat 15:30 itibariyle açıklayacağı gösterge niteliğindeki alış ve satış kurunun ortalamasının 1.000 ile çarpılması suretiyle bulunan değer arasındaki farkın en yakın fiyat adımına yuvarlanması sonucunda bulunur. Son işlem gününde, TCMB tarafından ilgili kurun ilan edilmemesi durumunda vade sonu uzlaşma fiyatı, Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından belirlenir.																						
Son İşlem Günü	Standart vade ayları için her vade ayının veya haftasının son iş günüdür. Esnek vade tarihli sözleşmeler için son işlem günü sözleşmenin vade tarihidir. Yurt içi piyasaların resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda son işlem günü bir önceki iş günüdür.																						
Vade Sonu	Standart vade ayları için her vade ayının son iş günüdür. Esnek vade tarihli sözleşmeler için vade sonu sözleşmenin vade tarihidir. Yurt içi piyasaların resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda vade sonu bir önceki iş günüdür.																						
Takas Süresi	Takas süresi T+1 olarak uygulanır. Prim borçları hesaplardan T günü tahsil edilir, prim alacakları hesaplara T günü aktarılır.																						
Günlük Fiyat Değişim Limiti	Baz fiyat, günlük fiyat değişim limitlerinin hesaplanmasında kullanılan ve sözleşmenin işleme açıldığı gün Takasbank tarafından belirlenen teorik fiyat, diğer işlem günleri için ise bir önceki günün uzlaşma fiyatıdır. Günlük fiyat değişim limitleri ekte (Ek-14) belirtildiği şekilde uygulanmaktadır.																						
Kullanım Fiyatları	İşlem sisteminde oluşturulan sözleşmelerin kullanım fiyatları aşağıdaki tabloya göre belirlenir. <table><thead><tr><th>Kullanım Fiyatı Aralığı (TL)</th><th>Kullanım Fiyat Adımı (TL)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1-99</td><td>1</td></tr><tr><td>100-249</td><td>2</td></tr><tr><td>250-499</td><td>5</td></tr><tr><td>500-999</td><td>10</td></tr><tr><td>1.000-2.499</td><td>25</td></tr><tr><td>2.500-4.999</td><td>50</td></tr><tr><td>5.000-9.999</td><td>100</td></tr><tr><td>10.000-24.999</td><td>250</td></tr><tr><td>25.000-49.999</td><td>500</td></tr><tr><td>50.000 ve üzeri</td><td>1.000</td></tr></tbody></table>	Kullanım Fiyatı Aralığı (TL)	Kullanım Fiyat Adımı (TL)	1-99	1	100-249	2	250-499	5	500-999	10	1.000-2.499	25	2.500-4.999	50	5.000-9.999	100	10.000-24.999	250	25.000-49.999	500	50.000 ve üzeri	1.000
Kullanım Fiyatı Aralığı (TL)	Kullanım Fiyat Adımı (TL)																						
1-99	1																						
100-249	2																						
250-499	5																						
500-999	10																						
1.000-2.499	25																						
2.500-4.999	50																						
5.000-9.999	100																						
10.000-24.999	250																						
25.000-49.999	500																						
50.000 ve üzeri	1.000																						

	Dayanak varlık olan yabancı para birimi için TCMB'nin gösterge niteliğindeki alış ve satış kurlarının ortalamasının 1.000 ile çarpılmasıyla elde edilen değer baz alınarak teorik fiyat hesaplama yöntemi kullanılmak suretiyle her bir vade ayı için başabaşta kullanım fiyatı seviyeleri belirlenir ve ikisi karda, biri "başabaşta" ve sekizi "zararda" olmak üzere onbir farklı kullanım fiyatı seviyesinden sözleşmeler işleme açılır. Standart kullanım fiyatlarına ek olarak, işleme açık sözleşmelerin standart vadeleri içerisindeki en düşük/en yüksek standart kullanım fiyatlarının %20 altı/üstü fiyat seviyesi arasında olmak kaydıyla esnek kullanım fiyatlı sözleşmeler kullanıcılar tarafından işleme açılabilir.
İşlem Saatleri	İşlem saatleri ekte (Ek-3) yer almaktadır.
İşlem Teminatı Esasları	Takas Mevzuatı çerçevesinde belirlenir.

J. Fiziki Teslimatlı USD/TL Vadeli İşlem Sözleşmeleri

Dayanak Varlık	ABD Doları/Türk Lirası kuru.
Sözleşme Büyüklüğü	1.000 ABD Doları.
Fiyat Kotasyonu ve Minimum Fiyat Adımı	1 ABD Doları'nın Türk Lirası cinsinden değeri virgülden sonra dört basamak halinde kote edilir (Örnek: 34,0430; 34,0440; 34,0450 gibi). Minimum fiyat adımı 0,0010 TL'dir. Minimum fiyat adımının değeri bir sözleşme için 1 TL'ye (0,0010*1000) karşılık gelir.
Vade Ayları	Vade döngü ayları Şubat, Nisan, Haziran, Ağustos, Ekim ve Aralık'tır. Piyasada aynı anda içinde bulunulan ay, takip eden ay, sonraki ilk döngü ayı ve aynı yılın Aralık ayı olmak üzere toplam dört vade ayına ait sözleşmeler işlem görür. Dört vade ayını tamamlamak için gerektiğinde bir sonraki takvim yılının Aralık vadeli sözleşmeleri de ayrıca işleme açılır. Standart vade aylarına ek olarak, en fazla 364 güne kadar esnek vade tarihli sözleşmeler kullanıcılar tarafından işleme açılabilir.
Uzlaşma Şekli	Fiziki teslimat.
Günlük Uzlaşma Fiyatı	Seans sonunda hesapların güncellenmesinde kullanılan günlük uzlaşma fiyatı aşağıdaki şekilde hesaplanır ve en yakın fiyat adımına yuvarlanır: a) Seans sona ermeden önceki son 10 dakika içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir. b) Eğer son 10 dakika içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde geriye dönük olarak bulunan son 10 işlemin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı alınır. c) Seans içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı, d) Seans içerisinde hiç işlem yapılmamışsa, bir önceki günün uzlaşma fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir. Seans sonunda yukarıda belirtilen yöntemlere göre günlük uzlaşma fiyatının hesaplanamaması veya hesaplanan fiyatın piyasayı doğru yansıtmaması durumunda, aşağıda belirtilen yöntemler tek başına ya da birlikte kullanılarak günlük uzlaşma fiyatı tespit edilebilir. a) Seans sonundaki en iyi alış ve satış kotasyonlarının ortalaması,

	b) Dayanak varlığın spot fiyatı veya sözleşmenin diğer vade ayları için geçerli olan günlük uzlaşma fiyatları da dikkate alınarak hesaplanacak “teorik” fiyatlar. Özel İşlem Bildirimleri yukarıdaki hesaplamalara dahil edilmez. Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından günlük uzlaşma fiyatının değiştirilme durumu saklıdır.
Vade Sonu Uzlaşma Fiyatı	Son işlem günü saat 15:30’da TCMB tarafından açıklanan gösterge niteliğindeki ABD Doları alış ve satış kurları ortalaması. Belirlenen vade sonu uzlaşma fiyatı en yakın fiyat adımına yuvarlanır.
Son İşlem Günü	Standart vade ayları için her vade ayının son iş günüdür. Esnek vade tarihli sözleşmeler için son işlem günü sözleşmenin vade tarihidir. Yurtiçi piyasalarda resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda son işlem günü bir önceki iş günüdür.
Vade Sonu	Standart vade ayları için her vade ayının son iş günüdür. Esnek vade tarihli sözleşmeler için vade sonu sözleşmenin vade tarihidir. Yurtiçi piyasalarda resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda vade sonu bir önceki iş günüdür.
Takas Süresi	Fiziki teslimat işlemlerinde takas süresi T + 1 olarak uygulanır. ABD Doları tatil günlerinde ve yarım iş günlerinde takas işlemleri gerçekleştirilmez. Prim borçları hesaplardan T günü tahsil edilir, prim alacakları hesaplara T günü aktarılır.
Baz Fiyat ve Günlük Fiyat Değişim Limiti	Baz fiyat, günlük fiyat değişim limitlerinin hesaplanmasında kullanılan ve sözleşmenin işleme açıldığı gün Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından belirlenen fiyat, diğer işlem günleri için ise bir önceki günün uzlaşma fiyatıdır. Günlük fiyat değişim limiti, her bir sözleşme için belirlenen baz fiyatın $\pm\%10$’udur. Bu yöntemle hesaplanan alt veya üst limitin fiyat adımına tekabül etmemesi halinde üst limit bir alt fiyat adımına, alt limit ise bir üst fiyat adımına yuvarlanır.
İşlem Saatleri	İşlem saatleri ekte (Ek-3) yer almaktadır.
İşlem Teminatı Esasları	Takas Mevzuatı çerçevesinde belirlenir.

K. USD/TL Vadeli İşlem Sözleşmeleri

Dayanak Varlık	ABD Doları/Türk Lirası kuru.
Sözleşme Büyüklüğü	1.000 ABD Doları.
Fiyat Kotasyonu ve Minimum Fiyat Adımı	1 ABD Doları’nın Türk Lirası cinsinden değeri virgülden sonra dört basamak halinde kote edilir (Örnek: 34,0430; 34,0440; 34,0450 gibi). Minimum fiyat adımı 0,0010 TL’dir. Minimum fiyat adımının değeri bir sözleşme için 1 TL’ye (0,0010*1000) karşılık gelir.
Vade Ayları	Yılın tüm ayları. (Aynı anda içinde bulunulan ay ve bu aya en yakın 15 ay olmak üzere toplam 16 vade ayına ait sözleşmeler işlem görür.) Standart vade aylarına ek olarak, en fazla 364 güne kadar esnek vade tarihli sözleşmeler kullanıcılar tarafından işleme açılabilir.

Uzlaşma Şekli	Nakdi uzlaşma.
Günlük Uzlaşma Fiyatı	Seans sonunda hesapların güncellenmesinde kullanılan günlük uzlaşma fiyatı aşağıdaki şekilde hesaplanır ve en yakın fiyat adımına yuvarlanır: a) Seans sona ermeden önceki son 10 dakika içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir. b) Eğer son 10 dakika içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde geriye dönük olarak bulunan son 10 işlemin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı alınır. c) Seans içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı, d) Seans içerisinde hiç işlem yapılmamışsa, bir önceki günün uzlaşma fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir. Seans sonunda yukarıda belirtilen yöntemlere göre günlük uzlaşma fiyatının hesaplanamaması veya hesaplanan fiyatın piyasayı doğru yansıtmaması durumunda, aşağıda belirtilen yöntemler tek başına ya da birlikte kullanılarak günlük uzlaşma fiyatı tespit edilebilir. a) Seans sonundaki en iyi alış ve satış kotasyonlarının ortalaması, b) Dayanak varlığın spot fiyatı veya sözleşmenin diğer vade ayları için geçerli olan günlük uzlaşma fiyatları da dikkate alınarak hesaplanacak "teorik" fiyatlar. Özel İşlem Bildirimleri yukarıdaki hesaplamalara dahil edilmez. Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından günlük uzlaşma fiyatının değiştirilme durumu saklıdır.
Vade Sonu Uzlaşma Fiyatı	Son işlem günü saat 15:30'da TCMB tarafından açıklanan gösterge niteliğindeki ABD Doları alış ve satış kurları ortalaması. Belirlenen vade sonu uzlaşma fiyatı en yakın fiyat adımına yuvarlanır.
Son İşlem Günü	Standart vade ayları için her vade ayının son iş günüdür. Esnek vade tarihli sözleşmeler için son işlem günü sözleşmenin vade tarihidir. Yurtiçi piyasalarda resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda son işlem günü bir önceki iş günüdür.
Vade Sonu	Standart vade ayları için her vade ayının son iş günüdür. Esnek vade tarihli sözleşmeler için vade sonu sözleşmenin vade tarihidir. Yurtiçi piyasalarda resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda vade sonu bir önceki iş günüdür.
Takas Süresi	Takas süresi T+1 olarak uygulanır. Zararlar hesaplardan T günü sonunda tahsil edilir, karlar hesaplara T günü sonunda aktarılır.
Baz Fiyat ve Günlük Fiyat Değişim Limiti	Baz fiyat, günlük fiyat değişim limitlerinin hesaplanmasında kullanılan ve sözleşmenin işleme açıldığı gün Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından belirlenen fiyat, diğer işlem günleri için ise bir önceki günün uzlaşma fiyatıdır. Günlük fiyat değişim limiti, her bir sözleşme için belirlenen baz fiyatın $\pm\%10$'udur. Bu yöntemle hesaplanan alt veya üst limitin fiyat adımına

	tekabül etmemesi halinde üst limit bir alt fiyat adımına, alt limit ise bir üst fiyat adımına yuvarlanır.
İşlem Saatleri	İşlem saatleri ekte (Ek-3) yer almaktadır.
İşlem Teminatı Esasları	Takas Mevzuatı çerçevesinde belirlenir.

L. EUR/TL Vadeli İşlem Sözleşmeleri

Dayanak Varlık	Euro/Türk Lirası kuru.
Sözleşme Büyüklüğü	1.000 Euro.
Fiyat Kotasyonu ve Minimum Fiyat Adımı	1 Euro'nun Türk Lirası cinsinden değeri virgülden sonra dört basamak halinde kote edilir (37,8320; 37,8330; 37,8340 gibi). Minimum fiyat adımı 0,0010'dur. Minimum fiyat adımının değeri bir sözleşme için 1 TL'ye (0,0010*1.000) karşılık gelir.
Vade Ayları	Vade döngü ayları Şubat, Nisan, Haziran, Ağustos, Ekim ve Aralık'tır. Piyasada aynı anda içinde bulunulan ay, takip eden ay, sonraki ilk döngü ayı ve aynı yılın Aralık ayı olmak üzere toplam dört vade ayına ait sözleşmeler işlem görür. Dört vade ayını tamamlamak için gerektiğinde bir sonraki takvim yılının Aralık vadeli sözleşmeleri de ayrıca işleme açılır.
Uzlaşma Şekli	Nakdi uzlaşma.
Günlük Uzlaşma Fiyatı	Seans sonunda hesapların güncellenmesinde kullanılan günlük uzlaşma fiyatı aşağıdaki şekilde hesaplanır ve en yakın fiyat adımına yuvarlanır: a) Seans sona ermeden önceki son 10 dakika içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir. b) Eğer son 10 dakika içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde geriye dönük olarak bulunan son 10 işlemin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı alınır. c) Seans içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı, d) Seans içerisinde hiç işlem yapılmamışsa, bir önceki günün uzlaşma fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir. Seans sonunda yukarıda belirtilen yöntemlere göre günlük uzlaşma fiyatının hesaplanamaması veya hesaplanan fiyatın piyasayı doğru yansıtmadığına kanaat getirilmesi durumunda, aşağıda belirtilen yöntemler tek başına ya da birlikte kullanılarak günlük uzlaşma fiyatı tespit edilebilir. a) Seans sonundaki en iyi alış ve satış kotasyonlarının ortalaması, b) Dayanak varlığın spot fiyatı veya sözleşmenin diğer vade ayları için geçerli olan günlük uzlaşma fiyatları da dikkate alınarak hesaplanacak "teorik" fiyatlar. Özel İşlem Bildirimleri yukarıdaki hesaplamalara dahil edilmez. Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından günlük uzlaşma fiyatının değiştirilme durumu saklıdır.
Vade Sonu Uzlaşma Fiyatı	Son işlem günü saat 15:30'da TCMB tarafından açıklanan gösterge niteliğindeki Euro alış ve satış kurları ortalaması. Belirlenen vade sonu uzlaşma fiyatı en yakın fiyat adımına yuvarlanır.

Son İşlem Günü	Her vade ayının son iş günü. Yurtiçi piyasalarda resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda son işlem günü bir önceki iş günüdür.
Vade Sonu	Her vade ayının son iş günü. Yurtiçi piyasalarda resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda vade sonu bir önceki iş günüdür.
Takas Süresi	Takas süresi T+1 olarak uygulanır. Zararlar hesaplardan T günü sonunda tahsil edilir, karlar hesaplara T günü sonunda aktarılır.
Baz Fiyat ve Günlük Fiyat Değişim Limiti	Baz fiyat, günlük fiyat değişim limitlerinin hesaplanmasında kullanılan ve sözleşmenin işleme açıldığı gün Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından belirlenen fiyat, diğer işlem günleri için ise bir önceki günün uzlaşma fiyatıdır. Günlük fiyat değişim limiti, her bir sözleşme için belirlenen baz fiyatın $\pm 10\%$'udur. Bu yöntemle hesaplanan alt veya üst limitin fiyat adımına tekabül etmemesi halinde üst limit bir alt fiyat adımı, alt limit ise bir üst fiyat adımı yuvarlanır.
İşlem Saatleri	İşlem saatleri ekte (Ek-3) yer almaktadır.
İşlem Teminatı Esasları	Takas Mevzuatı çerçevesinde belirlenir.

M. EUR/USD Vadeli İşlem Sözleşmeleri

Dayanak Varlık	Euro/Amerikan (ABD) Doları (EUR/USD) çapraz kurudur.
Sözleşme Büyüklüğü	1.000 Euro
Fiyat Kotasyonu ve Minimum Fiyat Adımı	1 Euro'nun ABD Doları cinsinden değeri virgülden sonra dört basamak halinde kote edilir. (Örnek: 1,3050; 1,3051 gibi). Minimum fiyat adımı 0,0001'dir. Minimum fiyat adımının değeri 0,1 ABD Doları'na karşılık gelmektedir.
Vade Ayları	Vade döngü ayları Şubat, Nisan, Haziran, Ağustos, Ekim ve Aralık'tır. Piyasada aynı anda içinde bulunulan ay, takip eden ay, sonraki ilk döngü ayı ve aynı yılın Aralık ayı olmak üzere toplam dört vade ayına ait sözleşmeler işlem görür. Dört vade ayını tamamlamak için gerektiğinde bir sonraki takvim yılının Aralık vadeli sözleşmeleri de ayrıca işleme açılır.
Uzlaşma Şekli	Nakdi uzlaşma.
Günlük Uzlaşma Fiyatı	Seans sonunda hesapların güncellenmesinde kullanılan günlük uzlaşma fiyatı aşağıdaki şekilde hesaplanır ve en yakın fiyat adımı yuvarlanır: a) Seans sona ermeden önceki son 10 dakika içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir. b) Eğer son 10 dakika içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde geriye dönük olarak bulunan son 10 işlemin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı alınır. c) Seans içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı, d) Seans içerisinde hiç işlem yapılmamışsa, bir önceki günün uzlaşma fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir. Seans sonunda yukarıda belirtilen yöntemlere göre günlük uzlaşma fiyatının hesaplanamaması veya hesaplanan fiyatın piyasayı doğru yansıtmadığına kanaat getirilmesi durumunda, aşağıda belirtilen yöntemler tek başına ya da birlikte kullanılarak günlük uzlaşma fiyatı tespit edilebilir.

	a) Seans sonundaki en iyi alış ve satış kotasyonlarının ortalaması, b) Dayanak varlığın spot fiyatı veya sözleşmenin diğer vade ayları için geçerli olan günlük uzlaşma fiyatları da dikkate alınarak hesaplanacak “teorik” fiyatlar. Özel İşlem Bildirimleri yukarıdaki hesaplamalara dahil edilmez. Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından günlük uzlaşma fiyatının değiştirilme durumu saklıdır.
Vade Sonu Uzlaşma Fiyatı	TCMB’nin son işlem gününde açıkladığı gösterge niteliğindeki Euro/Amerikan Doları çapraz kurudur. Belirlenen vade sonu uzlaşma fiyatı en yakın fiyat adımına yuvarlanır.
Son İşlem Günü	Her vade ayının son iş günü. Yurtiçi piyasalarda resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda son işlem günü bir önceki iş günüdür.
Vade Sonu	Her vade ayının son iş günü. Yurtiçi piyasalarda resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda vade sonu bir önceki iş günüdür.
Takas Süresi	Takas süresi T+1 olarak uygulanır. Zararlar hesaplardan T günü sonunda tahsil edilir, karlar hesaplara T günü sonunda aktarılır.
Baz Fiyat ve Günlük Fiyat Değişim Limiti	Baz fiyat, günlük fiyat değişim limitlerinin hesaplanmasında kullanılan ve sözleşmenin işleme açıldığı gün Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından belirlenen fiyat, diğer işlem günleri için ise bir önceki günün uzlaşma fiyatıdır. Günlük fiyat değişim limiti, her bir sözleşme için belirlenen baz fiyatın $\pm 10\%$’udur. Bu yöntemle hesaplanan alt veya üst limitin fiyat adımına tekabül etmemesi halinde üst limit bir alt fiyat adımına, alt limit ise bir üst fiyat adımına yuvarlanır.
İşlem Saatleri	İşlem saatleri ekte (Ek-3) yer almaktadır.
İşlem Teminatı Esasları	Takas Mevzuatı çerçevesinde belirlenir.
Dolar Kuru	Bu sözleşmeye ilişkin işlemlerde ABD Doları değerlerinin TL’ye çevrilmesinde TCMB tarafından saat 15:30 itibarıyla açıklanan gösterge niteliğindeki ABD Doları Alış Kuru esas alınır. Borsa tarafından gerekli görülen durumlarda ya da TCMB tarafından gösterge niteliğindeki ABD Doları Alış Kurunun açıklanmaması durumunda, Dolar Kuru spot piyasada oluşan Dolar kurları dikkate alınarak güncellenebilir.

N. RUB/TL Vadeli İşlem Sözleşmeleri

Dayanak Varlık	Rus Rublesi/Türk Lirası kuru.
Sözleşme Büyüklüğü	100.000 Rus Rublesi.
Fiyat Kotasyonu ve Minimum Fiyat Adımı	1 Rus Rublesi’nin Türk Lirası cinsinden değeri virgülden sonra beş basamak halinde kote edilir (Örnek: 0,06432; 0,06579; 0,06698 gibi). Minimum fiyat adımı 0,00001 TL’dir. Minimum fiyat adımının değeri bir sözleşme için 1 TL’ye (0,00001*100.000) karşılık gelir.
Vade Ayları	Vade döngü ayları Şubat, Nisan, Haziran, Ağustos, Ekim ve Aralık’tır. Piyasada aynı anda içinde bulunulan ay, takip eden ay, sonraki ilk döngü ayı ve aynı yılın Aralık ayı olmak üzere toplam dört vade ayına ait sözleşmeler işlem görür. Dört vade ayını tamamlamak için gerektiğinde bir sonraki takvim yılının Aralık vadeli sözleşmeleri de ayrıca işleme açılır.
Uzlaşma Şekli	Nakdi uzlaşma.
Günlük Uzlaşma Fiyatı	Seans sonunda hesapların güncellenmesinde kullanılan günlük uzlaşma fiyatı aşağıdaki şekilde hesaplanır ve en yakın fiyat adımına yuvarlanır:

	a) Seans sona ermeden önceki son 10 dakika içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir. b) Eğer son 10 dakika içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde geriye dönük olarak bulunan son 10 işlemin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı alınır. c) Seans içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı, d) Seans içerisinde hiç işlem yapılmamışsa, bir önceki günün uzlaşma fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir. Seans sonunda yukarıda belirtilen yöntemlere göre günlük uzlaşma fiyatının hesaplanamaması veya hesaplanan fiyatın piyasayı doğru yansıtmaması durumunda, aşağıda belirtilen yöntemler tek başına ya da birlikte kullanılarak günlük uzlaşma fiyatı tespit edilebilir. a) Seans sonundaki en iyi alış ve satış kotasyonlarının ortalaması, b) Dayanak varlığın spot fiyatı veya sözleşmenin diğer vade ayları için geçerli olan günlük uzlaşma fiyatları da dikkate alınarak hesaplanacak “teorik” fiyatlar. Özel İşlem Bildirimleri yukarıdaki hesaplamalara dahil edilmez. Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından günlük uzlaşma fiyatının değiştirilme durumu saklıdır.
Vade Sonu Uzlaşma Fiyatı	Son işlem günü 15:30'da TCMB tarafından açıklanan gösterge niteliğindeki Rus Rublesi alış ve satış kurları ortalaması. Belirlenen vade sonu uzlaşma fiyatı en yakın fiyat adımına yuvarlanır.
Son İşlem Günü	Her vade ayının son iş günü. Yurtiçi piyasalarda resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda son işlem günü bir önceki iş günüdür.
Vade Sonu	Her vade ayının son iş günü. Yurtiçi piyasalarda resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda vade sonu bir önceki iş günüdür.
Takas Süresi	Takas süresi T+1 olarak uygulanır. Zararlar hesaplardan T günü sonunda tahsil edilir, karlar hesaplara T günü sonunda aktarılır.
Baz Fiyat ve Günlük Fiyat Değişim Limiti	Baz fiyat, günlük fiyat değişim limitlerinin hesaplanmasında kullanılan ve sözleşmenin işleme açıldığı gün Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından belirlenen fiyat, diğer işlem günleri için ise bir önceki günün uzlaşma fiyatıdır. Günlük fiyat değişim limiti, her bir sözleşme için belirlenen baz fiyatın $\pm\%10$'udur. Bu yöntemle hesaplanan alt veya üst limitin fiyat adımına tekabül etmemesi halinde üst limit bir alt fiyat adımına, alt limit ise bir üst fiyat adımına yuvarlanır.
İşlem Saatleri	İşlem saatleri ekte (Ek-3) yer almaktadır.
İşlem Teminatı Esasları	Takas Mevzuatı çerçevesinde belirlenir.

O. CNH/TL Vadeli İşlem Sözleşmeleri

Dayanak Varlık	Offshore Çin Yuanı/Türk Lirası kuru.
Sözleşme Büyüklüğü	10.000 Offshore Çin Yuanı.
Fiyat Kotasyonu ve Minimum Fiyat Adımı	1 Offshore Çin Yuanı 'nın Türk Lirası cinsinden değeri virgülden sonra dört basamak halinde kote edilir (Örnek: 0,4893; 0,4917; 0,5005 gibi). Minimum fiyat adımı 0,0001 TL'dir. Minimum fiyat adımının değeri bir sözleşme için 1 TL'ye (0,0001*10.000) karşılık gelir.
Vade Ayları	Vade döngü ayları Şubat, Nisan, Haziran, Ağustos, Ekim ve Aralık'tır.

	Piyasada aynı anda içinde bulunulan ay, takip eden ay, sonraki ilk döngü ayı ve aynı yılın Aralık ayı olmak üzere toplam dört vade ayına ait sözleşmeler işlem görür. Dört vade ayını tamamlamak için gerektiğinde bir sonraki takvim yılının Aralık vadeli sözleşmeleri de ayrıca işleme açılır.
Uzlaşma Şekli	Nakdi uzlaşma.
Günlük Uzlaşma Fiyatı	Seans sonunda hesapların güncellenmesinde kullanılan günlük uzlaşma fiyatı aşağıdaki şekilde hesaplanır ve en yakın fiyat adımına yuvarlanır: a) Seans sona ermeden önceki son 10 dakika içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir. b) Eğer son 10 dakika içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde geriye dönük olarak bulunan son 10 işlemin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı alınır. c) Seans içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı, d) Seans içerisinde hiç işlem yapılmamışsa, bir önceki günün uzlaşma fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir. Seans sonunda yukarıda belirtilen yöntemlere göre günlük uzlaşma fiyatının hesaplanamaması veya hesaplanan fiyatın piyasayı doğru yansıtmaması durumunda, aşağıda belirtilen yöntemler tek başına ya da birlikte kullanılarak günlük uzlaşma fiyatı tespit edilebilir. a) Seans sonundaki en iyi alış ve satış kotasyonlarının ortalaması, b) Dayanak varlığın spot fiyatı veya sözleşmenin diğer vade ayları için geçerli olan günlük uzlaşma fiyatları da dikkate alınarak hesaplanacak "teorik" fiyatlar. Özel İşlem Bildirimleri yukarıdaki hesaplamalara dahil edilmez. Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından günlük uzlaşma fiyatının değiştirilme durumu saklıdır
Vade Sonu Uzlaşma Fiyatı (*)	Hong Kong Treasury Markets Association tarafından son işlem gününde açıklanan ABD Doları/Offshore Çin Yuanı çapraz kuru (USD/CNY (HK)) ile TCMB tarafından son işlem günü açıklanan gösterge niteliğindeki ABD Doları alış ve satış kurları ortalaması kullanılarak hesaplanan Offshore Çin Yuanı/Türk Lirası kuru. Son işlem gününde resmi tatil veya başka bir nedenle ABD Doları/Offshore Çin Yuanı çapraz kuru açıklanamaması halinde, uluslararası spot piyasalarda Türkiye saatiyle 17:00'de oluşan ABD Doları/Offshore Çin Yuanı alış ve satış fiyatlarının ortalaması kullanılır. Belirlenen yöntem ile hesaplanan vade sonu uzlaşma fiyatı en yakın fiyat adımına yuvarlanır. Uzlaşma Fiyatı Komitesi'nin vade sonu uzlaşma fiyatını değiştirme hakkı saklıdır.
Son İşlem Günü	Her vade ayının son iş günü. Yurtiçi piyasalarda resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda son işlem günü bir önceki iş günüdür.
Vade Sonu	Her vade ayının son iş günü. Yurtiçi piyasalarda resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda vade sonu bir önceki iş günüdür.
Takas Süresi	Takas süresi T+1 olarak uygulanır. Zararlar hesaplardan T günü sonunda tahsil edilir, karlar hesaplara T günü sonunda aktarılır.
Baz Fiyat ve Günlük Fiyat Değişim Limiti	Baz fiyat, günlük fiyat değişim limitlerinin hesaplanmasında kullanılan ve sözleşmenin işleme açıldığı gün Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından belirlenen fiyat, diğer işlem günleri için ise bir önceki günün uzlaşma fiyatıdır.

	Günlük fiyat değişim limiti, her bir sözleşme için belirlenen baz fiyatın $\pm 10\%$ 'udur. Bu yöntemle hesaplanan alt veya üst limitin fiyat adımına tekabül etmemesi halinde üst limit bir alt fiyat adımına, alt limit ise bir üst fiyat adımına yuvarlanır.
İşlem Saatleri	İşlem saatleri ekte (Ek-3) yer almaktadır.
İşlem Teminatı Esasları	Takas Mevzuatı çerçevesinde belirlenir.

(*) Vade sonu tarihi 31/12/2024'ten sonra olan sözleşmeler için vade sonu uzlaşma fiyatı, son işlem gününde Türkiye Saati ile 17:00:00 – 17:00:59 arasında LSEG Data & Analytics Workspace tarafından CNH= kodu ile açıklanan ABD Doları/Offshore Çin Yuanı kuru alış ve satış fiyatlarının ortalaması ile TCMB tarafından son işlem günü açıklanan gösterge niteliğindeki ABD Doları alış ve satış kurları ortalaması kullanılarak hesaplanan Offshore Çin Yuanı/Türk Lirası kurudur.

Belirlenen yöntem ile hesaplanan vade sonu uzlaşma fiyatı en yakın fiyat adımına yuvarlanır.

Son işlem gününde resmi tatil veya başka bir nedenle fiyat açıklanmaması, yeterli veri bulunamaması veya fiyatların piyasayı yansıtmadığına kanaat getirilmesi halinde vade sonu uzlaşma fiyatı Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından belirlenir.

P. GBP/USD Vadeli İşlem Sözleşmeleri

Dayanak Varlık	İngiliz Sterlini/ABD Doları çapraz kurudur.
Sözleşme Büyüklüğü	1.000 İngiliz Sterlini
Fiyat Kotasyonu ve Minimum Fiyat Adımı	1 İngiliz Sterlininin ABD Doları cinsinden değeri virgülden sonra dört basamak halinde kote edilir (Örnek: 1,2667 gibi). Minimum fiyat adımı 0,0001'dir. Minimum fiyat adımının değeri 0,1 ABD Doları'na karşılık gelmektedir.
Vade Ayları	Vade döngü ayları Şubat, Nisan, Haziran, Ağustos, Ekim ve Aralık'tır. Piyasada aynı anda içinde bulunulan ay, takip eden ay, sonraki ilk döngü ayı ve aynı yılın Aralık ayı olmak üzere toplam dört vade ayına ait sözleşmeler işlem görür. Dört vade ayını tamamlamak için gerektiğinde bir sonraki takvim yılının Aralık vadeli sözleşmeleri de ayrıca işleme açılır.
Uzlaşma Şekli	Nakdi uzlaşma.
Günlük Uzlaşma Fiyatı	Seans sonunda hesapların güncellenmesinde kullanılan günlük uzlaşma fiyatı aşağıdaki şekilde hesaplanır ve en yakın fiyat adımına yuvarlanır: a) Seans sona ermeden önceki son 10 dakika içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir. b) Eğer son 10 dakika içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde geriye dönük olarak bulunan son 10 işlemin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı alınır. c) Seans içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı, d) Seans içerisinde hiç işlem yapılmamışsa, bir önceki günün uzlaşma fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir. Seans sonunda yukarıda belirtilen yöntemlere göre günlük uzlaşma fiyatının hesaplanamaması veya hesaplanan fiyatın piyasayı doğru yansıtmadığına kanaat getirilmesi durumunda, aşağıda belirtilen

	yöntemler tek başına ya da birlikte kullanılarak günlük uzlaşma fiyatı tespit edilebilir. a) Seans sonundaki en iyi alış ve satış kotasyonlarının ortalaması, b) Dayanak varlığın spot fiyatı veya sözleşmenin diğer vade ayları için geçerli olan günlük uzlaşma fiyatları da dikkate alınarak hesaplanacak “teorik” fiyatlar. Özel İşlem Bildirimleri yukarıdaki hesaplamalara dahil edilmez. Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından günlük uzlaşma fiyatının değiştirilme durumu saklıdır.
Vade Sonu Uzlaşma Fiyatı	Son işlem günü saat 15:30’da TCMB tarafından açıklanan gösterge niteliğindeki İngiliz Sterlini/ABD Doları çapraz kurudur. Belirlenen yöntem ile hesaplanan vade sonu uzlaşma fiyatı en yakın fiyat adımına yuvarlanır.
Son İşlem Günü	Her vade ayının son iş günü. Yurtiçi piyasalarda resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda son işlem günü bir önceki iş günüdür.
Vade Sonu	Her vade ayının son iş günü. Yurtiçi piyasalarda resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda vade sonu bir önceki iş günüdür.
Takas Süresi	Takas süresi T+1 olarak uygulanır. Zararlar hesaplardan T günü sonunda tahsil edilir, karlar hesaplara T günü sonunda aktarılır.
Baz Fiyat ve Günlük Fiyat Değişim Limiti	Baz fiyat, günlük fiyat değişim limitlerinin hesaplanmasında kullanılan ve sözleşmenin işleme açıldığı gün Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından belirlenen fiyat, diğer işlem günleri için ise bir önceki günün uzlaşma fiyatıdır. Günlük fiyat değişim limiti, her bir sözleşme için belirlenen baz fiyatın $\pm\%10$’udur. Bu yöntemle hesaplanan alt veya üst limitin fiyat adımına tekabül etmemesi halinde üst limit bir alt fiyat adımı, alt limit ise bir üst fiyat adımı yuvarlanır.
İşlem Saatleri	İşlem saatleri ekte (Ek-3) yer almaktadır.
İşlem Teminatı Esasları	Takas Mevzuatı çerçevesinde belirlenir.
Dolar Kuru	Bu sözleşmeye ilişkin işlemlerde ABD Doları değerlerinin TL’ye çevrilmesinde TCMB tarafından saat 15:30 itibarıyla açıklanan gösterge niteliğindeki ABD Doları Alış Kuru esas alınır. Borsa tarafından gerekli görülen durumlarda ya da TCMB tarafından gösterge niteliğindeki ABD Doları Alış Kurunun açıklanmaması durumunda, dolar kuru spot piyasada oluşan değer dikkate alınarak güncellenebilir.

Q. Altın Vadelî İşlem Sözleşmeleri

Dayanak Varlık	Saf altın.
Sözleşme Büyüklüğü	1 gram.
Fiyat Kotasyonu ve Minimum Fiyat Adımı	1 gram altının Türk Lirası cinsinden değeri virgülden sonra iki basamak olacak şekilde sisteme girilir. Minimum fiyat adımı 0,10 TL’dir.
Vade Ayları	Şubat, Nisan, Haziran, Ağustos, Ekim ve Aralık. Aynı anda içinde bulunulan aya en yakın üç vade ayına ait sözleşmeler işlem görür.
Uzlaşma Şekli	Nakdi uzlaşma.
Günlük Uzlaşma Fiyatı	Seans sonunda hesapların güncellenmesinde kullanılan günlük uzlaşma fiyatı aşağıdaki şekilde hesaplanır ve en yakın fiyat adımı yuvarlanır: a) Seans sona ermeden önceki son 10 dakika içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir.

	b) Eğer son 10 dakika içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde geriye dönük olarak bulunan son 10 işlemin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı alınır. c) Seans içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı, d) Seans içerisinde hiç işlem yapılmamışsa, bir önceki günün uzlaşma fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir. Seans sonunda yukarıda belirtilen yöntemlere göre günlük uzlaşma fiyatının hesaplanamaması veya hesaplanan fiyatın piyasayı doğru yansıtmadığına kanaat getirilmesi durumunda, aşağıda belirtilen yöntemler tek başına ya da birlikte kullanılarak günlük uzlaşma fiyatı tespit edilebilir. a) Seans sonundaki en iyi alış ve satış kotasyonlarının ortalaması, b) Dayanak varlığın spot fiyatı veya sözleşmenin diğer vade ayları için geçerli olan uzlaşma fiyatları da dikkate alınarak hesaplanacak "teorik" fiyatlar. Özel İşlem Bildirimleri yukarıdaki hesaplamalara dahil edilmez. Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından günlük uzlaşma fiyatının değiştirilme durumu saklıdır.
Vade Sonu Uzlaşma Fiyatı	Vade sonu uzlaşma fiyatı, son işlem gününde Londra'da öğleden sonra oluşan altın Dolar/ons fiyatının (ICE Benchmark Administration tarafından açıklanan LBMA Gold Price P.M.) Merkez Bankasının saat 15.30'da açıklayacağı gösterge niteliğindeki ABD Doları alış ve satış kurları ortalaması kullanılarak TL/gram'a çevrilmesi ile bulunan değer vade sonu uzlaşma fiyatı olarak kullanılır. Londra'da öğleden sonra altın fiyat sabitleme seansı yapılmazsa, sabah seansında oluşan altın Dolar/ons fiyatı vade sonu uzlaşma fiyatı olarak kullanılır. Son işlem gününde resmi tatil veya başka bir nedenle fiyat açıklanmaması halinde, uluslararası spot piyasalarda Türkiye saati ile saat 17:00'de oluşan Dolar/ons altın alış ve satış fiyatının ortalaması baz alınır. Ons ağırlık birimi 31,1035'e bölünerek grama çevrilir. Yukarıdaki yöntemlerle belirlenen vade sonu uzlaşma fiyatı en yakın fiyat adımına yuvarlanır.
Son İşlem Günü	Her vade ayının son iş günü. Yurtiçi piyasalarda resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda son işlem günü bir önceki iş günüdür.
Vade Sonu	Her vade ayının son iş günü. Yurtiçi piyasalarda resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda vade sonu bir önceki iş günüdür.
Takas Süresi	Takas süresi T+1 olarak uygulanır. Zararlar hesaplardan T günü sonunda tahsil edilir, karlar hesaplara T günü sonunda aktarılır.
Baz Fiyat ve Günlük Fiyat Değişim Limiti	Baz fiyat, günlük fiyat değişim limitlerinin hesaplanmasında kullanılan ve sözleşmenin işleme açıldığı gün Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından belirlenen fiyat, diğer işlem günleri için ise bir önceki günün uzlaşma fiyatıdır. Günlük fiyat değişim limiti, her bir sözleşme için belirlenen baz fiyatın $\pm\%10$'udur. Bu yöntemle hesaplanan alt veya üst limitin fiyat adımına tekabül etmemesi halinde üst limit bir alt fiyat adımına, alt limit ise bir üst fiyat adımına yuvarlanır.
İşlem Saatleri	İşlem saatleri ekte (Ek-3) yer almaktadır.
İşlem Teminatı Esasları	Takas Mevzuatı çerçevesinde belirlenir.

R. Dolar/Ons Altın Vadeli İşlem Sözleşmeleri

Dayanak Varlık	Saf altın.
Sözleşme Büyüklüğü	1 ons altın.
Fiyat Kotasyonu ve Minimum Fiyat Adımı	1 ons altının ABD Doları cinsinden değeri virgülden sonra iki basamak olacak şekilde işlem sistemine girilir. (Örnek: 2.450,10; 2.450,20 gibi). Minimum fiyat adımı 0,10'dır. Minimum fiyat adımının değeri 0,10 ABD Doları'na karşılık gelmektedir.
Vade Ayları	Şubat, Nisan, Haziran, Ağustos, Ekim ve Aralık. (Aynı anda içinde bulunulan aya en yakın üç vade ayına ait sözleşmeler işlem görür.)
Uzlaşma Şekli	Nakdi uzlaşma.
Günlük Uzlaşma Fiyatı	Seans sonunda hesapların güncellenmesinde kullanılan günlük uzlaşma fiyatı aşağıdaki şekilde hesaplanır ve en yakın fiyat adımına yuvarlanır: a) Seans sona ermeden önceki son 10 dakika içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir. b) Eğer son 10 dakika içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde geriye dönük olarak bulunan son 10 işlemin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı alınır. c) Seans içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı, d) Seans içerisinde hiç işlem yapılmamışsa, bir önceki günün uzlaşma fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir. Seans sonunda yukarıda belirtilen yöntemlere göre günlük uzlaşma fiyatının hesaplanamaması veya hesaplanan fiyatın piyasayı doğru yansıtmadığına kanaat getirilmesi durumunda, aşağıda belirtilen yöntemler tek başına ya da birlikte kullanılarak günlük uzlaşma fiyatı tespit edilebilir. a) Seans sonundaki en iyi alış ve satış kotasyonlarının ortalaması, b) Dayanak varlığın spot fiyatı veya sözleşmenin diğer vade ayları için geçerli olan günlük uzlaşma fiyatları da dikkate alınarak hesaplanacak "teorik" fiyatlar. Özel İşlem Bildirimleri yukarıdaki hesaplamalara dahil edilmez. Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından günlük uzlaşma fiyatının değiştirilme durumu saklıdır.
Vade Sonu Uzlaşma Fiyatı	Vade sonu uzlaşma fiyatı, son işlem gününde Londra'da öğleden sonra oluşan altın Dolar/ons fiyatıdır (ICE Benchmark Administration tarafından açıklanan LBMA Gold Price P.M.). Son işlem gününde Londra'da öğleden sonra altın fiyat sabitleme seansı yapılmazsa, sabah seansında oluşan altın Dolar/Ons fiyatı vade sonu uzlaşma fiyatı olarak kullanılır. Son işlem gününde resmi tatil veya başka bir nedenle fiyat açıklanmaması halinde, uluslararası spot piyasalarda Türkiye saati ile saat 17:00'de oluşan Dolar/Ons altın alış ve satış fiyatının ortalaması vade sonu uzlaşma fiyatı olarak kullanılır.

	Yukarıdaki yöntemlerle belirlenen vade sonu uzlaşma fiyatı en yakın fiyat adımına yuvarlanır.
Son İşlem Günü	Her vade ayının son iş günü. Yurtiçi piyasalarda resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda son işlem günü bir önceki iş günüdür.
Vade Sonu	Her vade ayının son iş günü. Yurtiçi piyasalarda resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda vade sonu bir önceki iş günüdür.
Takas Süresi	Takas süresi T+1 olarak uygulanır. Zararlar hesaplardan T günü sonunda tahsil edilir, karlar hesaplara T günü sonunda aktarılır.
Baz Fiyat ve Günlük Fiyat Değişim Limiti	Baz fiyat, günlük fiyat değişim limitlerinin hesaplanmasında kullanılan ve sözleşmenin işleme açıldığı gün Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından belirlenen fiyat, diğer işlem günleri için ise bir önceki günün uzlaşma fiyatıdır. Akşam seansında işlem gören sözleşmelerin baz fiyatı, normal seans sonunda hesaplanan uzlaşma fiyatıdır. Günlük fiyat değişim limiti, her bir sözleşme için belirlenen baz fiyatın $\pm\%10$'udur. Bu yöntemle hesaplanan alt veya üst limitin fiyat adımına tekabül etmemesi halinde üst limit bir alt fiyat adımı, alt limit ise bir üst fiyat adımı yuvarlanır.
İşlem Saatleri	İşlem saatleri ekte (Ek-3) yer almaktadır.
İşlem Teminatı Esasları	Takas Mevzuatı çerçevesinde belirlenir.
Dolar Kuru	Bu sözleşmeye ilişkin işlemlerde ABD Doları değerlerinin TL'ye çevrilmesinde TCMB tarafından saat 15:30 itibarıyla açıklanan gösterge niteliğindeki ABD Doları Alış Kuru esas alınır. Borsa tarafından gerekli görülen durumlarda ya da TCMB tarafından gösterge niteliğindeki ABD Doları Alış Kurunun açıklanmaması durumunda, Dolar Kuru spot piyasada oluşan Dolar kurları dikkate alınarak güncellenebilir.

S. Dolar/Ons Gümüş Vadeli İşlem Sözleşmeleri

Dayanak Varlık	Saf gümüş.
Sözleşme Büyüklüğü	10 ons gümüş.
Fiyat Kotasyonu ve Minimum Fiyat Adımı	1 ons gümüşün ABD Doları cinsinden değeri virgülden sonra üç basamak olacak şekilde işlem sistemine girilir. (Örnek: 19,010; 19,020 gibi). Minimum fiyat adımı 0,010'dur. Minimum fiyat adımının değeri 0,10 ABD Doları'na karşılık gelmektedir.
Vade Ayları	Şubat, Nisan, Haziran, Ağustos, Ekim ve Aralık. Aynı anda, içinde bulunulan aya en yakın üç vade ayına ait sözleşmeler işlem görür.
Uzlaşma Şekli	Nakdi uzlaşma.
Günlük Uzlaşma Fiyatı	Seans sonunda hesapların güncellenmesinde kullanılan günlük uzlaşma fiyatı aşağıdaki şekilde hesaplanır ve en yakın fiyat adımına yuvarlanır: a) Seans sona ermeden önceki son 10 dakika içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir. b) Eğer son 10 dakika içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde geriye dönük olarak bulunan son 10 işlemin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı alınır. c) Seans içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı, d) Seans içerisinde hiç işlem yapılmamışsa, bir önceki günün uzlaşma fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir. Seans sonunda yukarıda belirtilen yöntemlere göre günlük uzlaşma fiyatının hesaplanamaması veya hesaplanan fiyatın piyasayı doğru yansıtmaması durumunda, aşağıda belirtilen yöntemler tek başına ya da birlikte kullanılarak günlük uzlaşma fiyatı tespit edilebilir. a) Seans sonundaki en iyi alış ve satış kotasyonlarının ortalaması, b) Dayanak varlığın spot fiyatı veya sözleşmenin diğer vade ayları için geçerli olan günlük uzlaşma fiyatları da dikkate alınarak hesaplanacak "teorik" fiyatlar. Özel İşlem Bildirimleri yukarıdaki hesaplamalara dahil edilmez. Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından günlük uzlaşma fiyatının değiştirilme durumu saklıdır.

Vade Sonu Uzlaşma Fiyatı	Vade sonu uzlaşma fiyatı, son işlem gününde Londra’da oluşan gümüş Dolar/Ons fiyatıdır. (ICE Benchmark Administration tarafından açıklanan LBMA Silver Price) Son işlem gününde resmi tatil veya başka bir nedenle fiyat açıklanmaması halinde, uluslararası spot piyasalarda Türkiye saati ile saat 17:00’de oluşan Dolar/Ons gümüş alış ve satış fiyatının ortalaması vade sonu uzlaşma fiyatı olarak kullanılır. Yukarıdaki yöntemlerle belirlenen vade sonu uzlaşma fiyatı en yakın fiyat adımına yuvarlanır.
Son İşlem Günü	Her vade ayının son iş günü. Yurtiçi piyasalarda resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda son işlem günü bir önceki iş günüdür.
Vade Sonu	Her vade ayının son iş günü. Yurtiçi piyasalarda resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda vade sonu bir önceki iş günüdür.
Takas Süresi	Takas süresi T+1 olarak uygulanır. Zararlar hesaplardan T günü sonunda tahsil edilir, karlar hesaplara T günü sonunda aktarılır.
Baz Fiyat ve Günlük Fiyat Değişim Limiti	Baz fiyat, günlük fiyat değişim limitlerinin hesaplanmasında kullanılan ve sözleşmenin işleme açıldığı gün Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından belirlenen fiyat, diğer işlem günleri için ise bir önceki günün uzlaşma fiyatıdır. Akşam seansında işlem gören sözleşmelerin baz fiyatı, normal seans sonunda hesaplanan uzlaşma fiyatıdır. Günlük fiyat değişim limiti, her bir sözleşme için belirlenen baz fiyatın $\pm\%10$’udur. Bu yöntemle hesaplanan alt veya üst limitin fiyat adımına tekabül etmemesi halinde üst limit bir alt fiyat adımına, alt limit ise bir üst fiyat adımına yuvarlanır.
İşlem Saatleri	İşlem saatleri ekte (Ek-3) yer almaktadır.
İşlem Teminatı Esasları	Takas Mevzuatı çerçevesinde belirlenir.
Dolar Kuru	Bu sözleşmeye ilişkin işlemlerde ABD Doları değerlerinin TL’ye çevrilmesinde TCMB tarafından saat 15:30 itibarıyla açıklanan gösterge niteliğindeki ABD Doları Alış Kuru esas alınır. Borsa tarafından gerekli görülen durumlarda ya da TCMB tarafından gösterge niteliğindeki ABD Doları Alış Kurunun açıklanmaması durumunda, dolar kuru spot piyasada oluşan değer dikkate alınarak güncellenebilir.

T. Dolar/Ons Platin Vadelî İşlem Sözleşmeleri

Dayanak Varlık	Platin.
Sözleşme Büyüklüğü	1 ons platin.
Fiyat Kotasyonu ve Minimum Fiyat Adımı	1 ons platinin ABD Doları cinsinden değeri virgülden sonra iki basamak olacak şekilde işlem sistemine girilir. (Örnek: 1058,10; 1058,20 gibi). Minimum fiyat adımı 0,10’dur. Minimum fiyat adımının değeri 0,10 ABD Doları’na karşılık gelmektedir.
Vade Ayları	Şubat, Nisan, Haziran, Ağustos, Ekim ve Aralık. Piyasada aynı anda, içinde bulunulan aya en yakın üç vade ayına ait sözleşmeler işlem görür.

Uzlaşma Şekli	Nakdi uzlaşma
Günlük Uzlaşma Fiyatı	Seans sonunda hesapların güncellenmesinde kullanılan günlük uzlaşma fiyatı aşağıdaki şekilde hesaplanır ve en yakın fiyat adımına yuvarlanır: a) Seans sona ermeden önceki son 10 dakika içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir. b) Eğer son 10 dakika içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde geriye dönük olarak bulunan son 10 işlemin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı alınır. c) Seans içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı alınır. d) Seans içerisinde hiç işlem yapılmamışsa, bir önceki günün uzlaşma fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir. Seans sonunda yukarıda belirtilen yöntemlere göre günlük uzlaşma fiyatının hesaplanamaması veya hesaplanan fiyatın piyasayı doğru yansıtmadığına kanaat getirilmesi halinde, aşağıda belirtilen yöntemler tek başına ya da birlikte kullanılarak günlük uzlaşma fiyatı tespit edilebilir. a) Seans sonundaki en iyi alış ve satış kotasyonlarının ortalaması, b) Dayanak varlığın spot fiyatı veya sözleşmenin diğer vade ayları için geçerli olan günlük uzlaşma fiyatları da dikkate alınarak hesaplanacak “teorik” fiyatlar. Özel İşlem Bildirimleri yukarıdaki hesaplamalara dahil edilmez. Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından günlük uzlaşma fiyatının değiştirilme durumu saklıdır.
Vade Sonu Uzlaşma Fiyatı	Vade sonu uzlaşma fiyatı, son işlem gününde Türkiye Saati ile 17:00:00 – 17:00:59 arasında Refinitiv tarafından XPT= kodu ile açıklanan Platin Dolar/Ons fiyatlarının (Mid Price) ortalamasıdır. Yukarıdaki yöntemle belirlenen vade sonu uzlaşma fiyatı en yakın fiyat adımına yuvarlanır. Son işlem gününde resmi tatil veya başka bir nedenle fiyat açıklanmaması, yeterli veri bulunamaması veya fiyatların piyasayı yansıtmadığına kanaat getirilmesi halinde vade sonu uzlaşma fiyatı Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından belirlenir.
Son İşlem Günü	Her vade ayının son iş günü. Yurtiçi piyasalarda resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda son işlem günü bir önceki iş günüdür.
Vade Sonu	Her vade ayının son iş günü. Yurtiçi piyasalarda resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda vade sonu bir önceki iş günüdür.
Takas Süresi	Takas süresi T+1 olarak uygulanır. Zararlar hesaplardan T günü sonunda tahsil edilir, karlar hesaplara T günü sonunda aktarılır.
Baz Fiyat ve Günlük Fiyat Değişim Limiti	Baz fiyat, günlük fiyat değişim limitlerinin hesaplanmasında kullanılan ve sözleşmenin işleme açıldığı gün Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından belirlenen fiyat, diğer işlem günleri için ise bir önceki günün uzlaşma

	fiyatıdır. Akşam seansında işlem gören sözleşmelerin baz fiyatı, normal seans sonunda hesaplanan uzlaşma fiyatıdır. Günlük fiyat değişim limiti, her bir sözleşme için belirlenen baz fiyatın $\pm\%10$'udur. Bu yöntemle hesaplanan alt veya üst limitin fiyat adımına tekabül etmemesi halinde üst limit bir alt fiyat adımı, alt limit ise bir üst fiyat adımı yuvarlanır.
İşlem Saatleri	İşlem saatleri ekte (Ek-3) yer almaktadır.
İşlem Teminatı Esasları	Takas Mevzuatı çerçevesinde belirlenir.
Döviz Kuru	Bu sözleşmeye ilişkin işlemlerde ABD Doları değerlerinin TL'ye çevrilmesinde TCMB tarafından saat 15:30 itibarıyla açıklanan gösterge niteliğindeki ABD Doları Alış Kuru esas alınır. Borsa tarafından gerekli görülen durumlarda ya da TCMB tarafından gösterge niteliğindeki ABD Doları Alış Kurunun açıklanmaması durumunda, dolar kuru spot piyasada oluşan değer dikkate alınarak güncellenebilir.

U. Dolar/Ons Paladyum Vadeli İşlem Sözleşmeleri Sözleşme Unsurları

Dayanak Varlık	Paladyum.
Sözleşme Büyüklüğü	1 ons paladyum.
Fiyat Kotasyonu ve Minimum Fiyat Adımı	1 ons Paladyumun ABD Doları cinsinden değeri virgülden sonra iki basamak olacak şekilde işlem sistemine girilir. (Örnek: 1090,10; 1090,20 gibi). Minimum fiyat adımı 0,10'dur. Minimum fiyat adımının değeri 0,10 ABD Doları'na karşılık gelmektedir.
Vade Ayları	Şubat, Nisan, Haziran, Ağustos, Ekim ve Aralık. Piyasada aynı anda, içinde bulunulan aya en yakın üç vade ayına ait sözleşmeler işlem görür.
Uzlaşma Şekli	Nakdi uzlaşma
Günlük Uzlaşma Fiyatı	Seans sonunda hesapların güncellenmesinde kullanılan günlük uzlaşma fiyatı aşağıdaki şekilde hesaplanır ve en yakın fiyat adımı yuvarlanır: a) Seans sona ermeden önceki son 10 dakika içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir. b) Eğer son 10 dakika içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde geriye dönük olarak bulunan son 10 işlemin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı alınır. c) Seans içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı alınır. d) Seans içerisinde hiç işlem yapılmamışsa, bir önceki günün uzlaşma fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir. Seans sonunda yukarıda belirtilen yöntemlere göre günlük uzlaşma fiyatının hesaplanamaması veya hesaplanan fiyatın piyasayı doğru yansıtmadığına kanaat getirilmesi halinde, aşağıda belirtilen yöntemler tek başına ya da birlikte kullanılarak günlük uzlaşma fiyatı tespit edilebilir. a) Seans sonundaki en iyi alış ve satış kotasyonlarının ortalaması,

	b) Dayanak varlığın spot fiyatı veya sözleşmenin diğer vade ayları için geçerli olan günlük uzlaşma fiyatları da dikkate alınarak hesaplanacak “teorik” fiyatlar. Özel İşlem Bildirimleri yukarıdaki hesaplamalara dahil edilmez. Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından günlük uzlaşma fiyatının değiştirilme durumu saklıdır.
Vade Sonu Uzlaşma Fiyatı	Vade sonu uzlaşma fiyatı, son işlem gününde Türkiye Saati ile 17:00:00 – 17:00:59 arasında Refinitiv tarafından XPD= kodu ile açıklanan Paladyum Dolar/Ons fiyatlarının (Mid Price) ortalamasıdır. Yukarıdaki yöntemle belirlenen vade sonu uzlaşma fiyatı en yakın fiyat adımına yuvarlanır. Son işlem gününde resmi tatil veya başka bir nedenle fiyat açıklanmaması, yeterli veri bulunamaması veya fiyatların piyasayı yansıtmadığına kanaat getirilmesi halinde vade sonu uzlaşma fiyatı Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından belirlenir.
Son İşlem Günü	Her vade ayının son iş günü. Yurtiçi piyasalarda resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda son işlem günü bir önceki iş günüdür.
Vade Sonu	Her vade ayının son iş günü. Yurtiçi piyasalarda resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda vade sonu bir önceki iş günüdür.
Takas Süresi	Takas süresi T+1 olarak uygulanır. Zararlar hesaplardan T günü sonunda tahsil edilir, karlar hesaplara T günü sonunda aktarılır.
Baz Fiyat ve Günlük Fiyat Değişim Limiti	Baz fiyat, günlük fiyat değişim limitlerinin hesaplanmasında kullanılan ve sözleşmenin işleme açıldığı gün Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından belirlenen fiyat, diğer işlem günleri için ise bir önceki günün uzlaşma fiyatıdır. Akşam seansında işlem gören sözleşmelerin baz fiyatı, normal seans sonunda hesaplanan uzlaşma fiyatıdır. Günlük fiyat değişim limiti, her bir sözleşme için belirlenen baz fiyatın $\pm\%10$'udur. Bu yöntemle hesaplanan alt veya üst limitin fiyat adımına tekabül etmemesi halinde üst limit bir alt fiyat adımına, alt limit ise bir üst fiyat adımına yuvarlanır.
İşlem Saatleri	İşlem saatleri ekte (Ek-3) yer almaktadır.
İşlem Teminatı Esasları	Takas Mevzuatı çerçevesinde belirlenir.
Döviz Kuru	Bu sözleşmeye ilişkin işlemlerde ABD Doları değerlerinin TL'ye çevrilmesinde TCMB tarafından saat 15:30 itibarıyla açıklanan gösterge niteliğindeki ABD Doları Alış Kuru esas alınır. Borsa tarafından gerekli görülen durumlarda ya da TCMB tarafından gösterge niteliğindeki ABD Doları Alış Kurunun açıklanmaması durumunda, dolar kuru spot piyasada oluşan değer dikkate alınarak güncellenebilir.

V. Dolar/Ton Bakır Vadeli İşlem Sözleşmeleri

Dayanak Varlık	Bakır
Sözleşme Büyüklüğü	0,1 ton

Fiyat Kotasyonu ve Minimum Fiyat Adımı	1 ton bakırın ABD Doları cinsinden değeri virgülden sonra iki basamak olacak şekilde işlem sistemine girilir. (Örnek: 10.058,50; 10.059,00 gibi). Minimum fiyat adımı 0,50'dir. Minimum fiyat adımının değeri 0,05 ABD Doları'na karşılık gelmektedir.
Vade Ayları	Şubat, Nisan, Haziran, Ağustos, Ekim ve Aralık. Piyasada aynı anda, içinde bulunulan aya en yakın üç vade ayına ait sözleşmeler işlem görür.
Uzlaşma Şekli	Nakdi uzlaşma.
Günlük Uzlaşma Fiyatı	Seans sonunda hesapların güncellenmesinde kullanılan günlük uzlaşma fiyatı aşağıdaki şekilde hesaplanır ve en yakın fiyat adımına yuvarlanır: a) Seans sona ermeden önceki son 10 dakika içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir. b) Eğer son 10 dakika içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde geriye dönük olarak bulunan son 10 işlemin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı alınır. c) Seans içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı alınır. d) Seans içerisinde hiç işlem yapılmamışsa, bir önceki günün uzlaşma fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir. Seans sonunda yukarıda belirtilen yöntemlere göre günlük uzlaşma fiyatının hesaplanamaması veya hesaplanan fiyatın piyasayı doğru yansıtmadığına kanaat getirilmesi halinde, aşağıda belirtilen yöntemler tek başına ya da birlikte kullanılarak günlük uzlaşma fiyatı tespit edilebilir. a) Seans sonundaki en iyi alış ve satış kotasyonlarının ortalaması, b) Dayanak varlığın spot fiyatı veya sözleşmenin diğer vade ayları için geçerli olan günlük uzlaşma fiyatları da dikkate alınarak hesaplanacak "teorik" fiyatlar. Özel İşlem Bildirimleri yukarıdaki hesaplamalara dahil edilmez. Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından günlük uzlaşma fiyatının değiştirilme durumu saklıdır.
Vade Sonu Uzlaşma Fiyatı	Vade sonu uzlaşma fiyatı son işlem gününde London Metal Exchange (LME) tarafından Grade A Bakır için USD/Ton olarak açıklanan LME Resmi Uzlaşma Fiyatıdır (LME Official Settlement Price for Copper). Son işlem gününde resmi tatil veya başka bir nedenle fiyat açıklanmaması halinde en son açıklanan LME Resmi Uzlaşma Fiyatı vade sonu uzlaşma fiyatı olarak kullanılır. Son işlem gününde fiyatların piyasayı yansıtmadığına kanaat getirilmesi halinde vade sonu uzlaşma fiyatı Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından belirlenir. Yukarıdaki yöntemlerle belirlenen vade sonu uzlaşma fiyatı en yakın fiyat adımına yuvarlanır.
Son İşlem Günü	Her vade ayının son iş günü. Yurtiçi piyasalarda resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda son işlem günü bir önceki iş günüdür.
Vade Sonu	Her vade ayının son iş günü. Yurtiçi piyasalarda resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda vade sonu bir önceki iş günüdür.

Takas Süresi	Takas süresi T+1 olarak uygulanır. Zararlar hesaplardan T günü sonunda tahsil edilir, karlar hesaplara T günü sonunda aktarılır.
Baz Fiyat ve Günlük Fiyat Değişim Limiti	Baz fiyat, günlük fiyat değişim limitlerinin hesaplanmasında kullanılan ve sözleşmenin işleme açıldığı gün Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından belirlenen fiyat, diğer işlem günleri için ise bir önceki günün uzlaşma fiyatıdır. Akşam seansında işlem gören sözleşmelerin baz fiyatı, normal seans sonunda hesaplanan uzlaşma fiyatıdır. Günlük fiyat değişim limiti, her bir sözleşme için belirlenen baz fiyatın $\pm 10\%$'udur. Bu yöntemle hesaplanan alt veya üst limitin fiyat adımına tekabül etmemesi halinde üst limit bir alt fiyat adımına, alt limit ise bir üst fiyat adımına yuvarlanır.
İşlem Saatleri	İşlem saatleri ekte (Ek-3) yer almaktadır.
İşlem Teminatı Esasları	Takas Mevzuatı çerçevesinde belirlenir.
Döviz Kuru	Bu sözleşmeye ilişkin işlemlerde ABD Doları değerlerinin TL'ye çevrilmesinde TCMB tarafından saat 15:30 itibarıyla açıklanan gösterge niteliğindeki ABD Doları Alış Kuru esas alınır. Borsa tarafından gerekli görülen durumlarda ya da TCMB tarafından gösterge niteliğindeki ABD Doları Alış Kurunun açıklanmaması durumunda, dolar kuru spot piyasada oluşan değer dikkate alınarak güncellenebilir.

W. Yıllık Baz Yük Elektrik Vadeli İşlem Sözleşmeleri

Dayanak Varlık	Vade döneminin her bir saati için Piyasa İşleticisi tarafından açıklanan Kısıtsız Piyasa Takas Fiyatlarının (KPTF) basit aritmetik ortalamasıdır.
Sözleşme Büyüklüğü	Vade dönemindeki saat sayısı x 0,1 MWh Vade dönemindeki saat sayısı: Vade dönemindeki gün sayısı x 24. Sözleşme büyüklüğü vade dönemindeki gün sayısına ve yaz saati/kış saati uygulamalarına göre değişiklik gösterir. Örnek: Sözleşme büyüklüğü normal yıllar için 876 MWh (365x24x0,1MWh), artık yıllar için 878,4 MWh'dir. (366x24x0,1MWh).
Fiyat Kotasyonu ve Minimum Fiyat Adımı	1 MWh elektrik enerjisinin TL değeri virgülden sonra iki basamak olarak ifade edilir (Örnek: 121,20). Minimum fiyat adımı 0,10 TL'dir. (Örnek: Sözleşme büyüklüğü 876 MWh olan sözleşmeler için minimum fiyat adımı değeri 87,6 TL, sözleşme büyüklüğü 878,4 MWh olan sözleşmeler için minimum fiyat adımı değeri 87,84 TL'dir.)
Vade Ayları	Aynı anda içinde bulunulan yılı takip eden iki yıla ait yıllık sözleşmeler işlem görür.
Uzlaşma Şekli	Nakdi uzlaşma.
Günlük Uzlaşma Fiyatı	Seans sonunda hesapların güncellenmesinde kullanılan günlük uzlaşma fiyatı aşağıdaki şekilde hesaplanır ve en yakın fiyat adımına yuvarlanır: - Seans sona ermeden önceki son 10 dakika içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir. - Eğer son 10 dakika içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde geriye dönük olarak bulunan son 10 işlemin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı alınır. - Seans içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı, - Seans içerisinde hiç işlem yapılmamışsa, bir önceki günün uzlaşma fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir.

	Seans sonunda yukarıda belirtilen yöntemlere göre günlük uzlaşma fiyatının hesaplanamaması veya hesaplanan fiyatın piyasayı doğru yansıtmadığına kanaat getirilmesi durumunda, aşağıda belirtilen yöntemler tek başına ya da birlikte kullanılarak günlük uzlaşma fiyatı tespit edilebilir. a) Seans sonundaki en iyi alış ve satış kotasyonlarının ortalaması, b) b) Sözleşmenin vadesine kadar olan süre için geçerli olan ve Borsa tarafından belirlenen faiz oranı, dayanak varlığın spot fiyatı veya sözleşmenin diğer vade ayları için geçerli olan günlük uzlaşma fiyatı kullanılarak hesaplanacak “teorik” fiyatlar. Özel İşlem Bildirimleri yukarıdaki hesaplamalara dahil edilmez. Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından günlük uzlaşma fiyatının değiştirilme durumu saklıdır.
Vade Sonu Uzlaşma Fiyatı	Yıllık sözleşmeler basamaklandırma işlemine tabi olacağı için vade sonu uzlaşma fiyatı hesaplanmaz.
Vade Dönemi	Sözleşme kodunda belirtilen dönem. (Örnek F_ELCBASY18 sözleşmesinin vade dönemi 2018 yılıdır.)
Son İşlem Günü	Vade dönemi başlangıcından önceki ay baz alınarak hesaplanır. Vade dönemi başlamadan önceki ayın son takvim gününden önceki üçüncü iş günüdür. Yurt içi piyasaların resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda son işlem günü bir önceki iş günüdür.
Vade Sonu	Yıllık sözleşmeler basamaklandırma işlemine tabi olacağı için son işlem günüdür.
Takas Süresi	Takas süresi T+1 olarak uygulanır. Zararlar hesaplardan T günü sonunda tahsil edilir, karlar hesaplara T günü sonunda aktarılır.
Baz Fiyat ve Günlük Fiyat Değişim Limiti	Baz fiyat, günlük fiyat değişim limitlerinin hesaplanmasında kullanılan ve sözleşmenin işleme açıldığı gün Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından belirlenen fiyat, diğer işlem günleri için ise bir önceki günün uzlaşma fiyatıdır. Günlük fiyat değişim limiti, her bir sözleşme için belirlenen baz fiyatın $\pm\%20$'sidir. Bu yöntemle hesaplanan alt veya üst limitin fiyat adımına tekabül etmemesi halinde üst limit bir alt fiyat adımına, alt limit ise bir üst fiyat adımına yuvarlanır.
İşlem Saatleri	İşlem saatleri ekte (Ek-3) yer almaktadır.
İşlem Teminatı Esasları	Takas Mevzuatı çerçevesinde belirlenir.
Basamaklandırma	Yıllık sözleşmelerdeki pozisyonlar sözleşmenin son işlem gününde, günlük uzlaşma fiyatı baz alınarak otomatik olarak üç aylık sözleşmelere aktarılır. Örneğin, F_ELCBASY18 sözleşmesindeki pozisyonlar 2017 yılı Aralık ayında sözleşmenin son işlem gününde F_ELCBASQ118, F_ELCBASQ218, F_ELCBASQ318, F_ELCBASQ418 sözleşmelerine aktarılır.

X. Üç Aylık (Çeyreklik) Baz Yük Elektrik Vadeli İşlem Sözleşmeleri

Dayanak Varlık	Vade döneminin her bir saati için Piyasa İşleticisi tarafından açıklanan Kısıtsız Piyasa Takas Fiyatlarının (KPTF) basit aritmetik ortalamasıdır.
Sözleşme Büyüklüğü	Vade dönemindeki saat sayısı x 0,1 MWh Vade dönemindeki saat sayısı: Vade dönemindeki gün sayısı x 24. Sözleşme büyüklüğü vade dönemindeki gün sayısına ve yaz saati/kış saati uygulamasına göre değişkenlik gösterir. Kış saatinden yaz saatine geçiş yapılan gün için saat sayısı 23, yaz saatinden kış saatine geçiş yapılan gün için ise saat sayısı 25 olarak uygulanacaktır. Örnek: Birinci çeyrek için sözleşme büyüklüğü 216 MWh (90x24x0,1MWh), artık yıllar için 218,4 MWh, (91x24x0,1MWh), ikinci çeyrek için 218,4 MWh, (91x24x0,1MWh), üçüncü çeyrek için 220,8 MWh (92x24x0,1MWh), dördüncü çeyrek için 220,8 MWh'dir (92x24x0,1MWh). Belirtilen sözleşme büyüklükleri kış saatinden yaz saatine/yaz saatinden kış saatine geçilen aylar için geçerli değildir.
Fiyat Kotasyonu ve Minimum Fiyat Adımı	1 MWh elektrik enerjisinin TL değeri virgülden sonra iki basamak olarak ifade edilir (Örnek: 121,20). Minimum fiyat adımı 0,10 TL'dir. (Örnek: Sözleşme büyüklüğü 216 MWh olan sözleşmeler için minimum fiyat adımı değeri 21,6 TL, sözleşme büyüklüğü 218,4 MWh olan sözleşmeler için minimum fiyat adımı değeri 21,84 TL, sözleşme büyüklüğü 220,8 MWh olan sözleşmeler için minimum fiyat adımı değeri 22,08 TL'dir.)
Vade Ayları	Aynı anda içinde bulunulan yıla ve takip eden iki yıla ait çeyreklik sözleşmeler işlem görür. Q1 (Oca-Mar), Q2 (Nis-Haz), Q3 (Tem-Eyl) ve Q4 (Eki-Ara).
Uzlaşma Şekli	Nakdi uzlaşma.
Günlük Uzlaşma Fiyatı	Seans sonunda hesapların güncellenmesinde kullanılan günlük uzlaşma fiyatı aşağıdaki şekilde hesaplanır ve en yakın fiyat adımına yuvarlanır: - Seans sona ermeden önceki son 10 dakika içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir. - Eğer son 10 dakika içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde geriye dönük olarak bulunan son 10 işlemin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı alınır. - Seans içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı, - Seans içerisinde hiç işlem yapılmamışsa, bir önceki günün uzlaşma fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir. Seans sonunda yukarıda belirtilen yöntemlere göre günlük uzlaşma fiyatının hesaplanamaması veya hesaplanan fiyatın piyasayı doğru yansıtmadığına kanaat getirilmesi durumunda, aşağıda belirtilen yöntemler tek başına ya da birlikte kullanılarak günlük uzlaşma fiyatı tespit edilebilir. - Seans sonundaki en iyi alış ve satış kotasyonlarının ortalaması, - Sözleşmenin vadesine kadar olan süre için geçerli olan ve Borsa tarafından belirlenen faiz oranı, dayanak varlığın spot fiyatı veya sözleşmenin diğer vade ayları için geçerli olan günlük uzlaşma fiyatı kullanılarak hesaplanacak "teorik" fiyatlar.

	Özel İşlem Bildirimleri yukarıdaki hesaplamalara dahil edilmez. Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından günlük uzlaşma fiyatının değiştirilme durumu saklıdır.
Vade Sonu Uzlaşma Fiyatı	Üç aylık sözleşmeler basamaklandırma işlemine tabi olacağı için vade sonu uzlaşma fiyatı hesaplanmaz.
Vade Dönemi	Sözleşme kodunda belirtilen dönem. (Örnek F_ELCBASQ317 sözleşmesinin vade dönemi 2017 yılının üçüncü çeyreğidir.)
Son İşlem Günü	Vade dönemi başlangıcından önceki ay baz alınarak hesaplanır. Vade dönemi başlamadan önceki ayın son takvim gününden önceki ilk iş günüdür. Yurt içi piyasaların resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda son işlem günü bir önceki iş günüdür.
Vade Sonu	Üç aylık sözleşmeler basamaklandırma işlemine tabi olacağı için son işlem günüdür.
Takas Süresi	Takas süresi T+1 olarak uygulanır. Zararlar hesaplardan T günü sonunda tahsil edilir, karlar hesaplara T günü sonunda aktarılır.
Baz Fiyat ve Günlük Fiyat Değişim Limiti	Baz fiyat, günlük fiyat değişim limitlerinin hesaplanmasında kullanılan ve sözleşmenin işleme açıldığı gün Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından belirlenen fiyat, diğer işlem günleri için ise bir önceki günün uzlaşma fiyatıdır. Günlük fiyat değişim limiti, her bir sözleşme için belirlenen baz fiyatın $\pm\%20$'sidir. Bu yöntemle hesaplanan alt veya üst limitin fiyat adımına tekabül etmemesi halinde üst limit bir alt fiyat adımına, alt limit ise bir üst fiyat adımına yuvarlanır.
İşlem Saatleri	İşlem saatleri ekte (Ek-3) yer almaktadır.
İşlem Teminatı Esasları	Takas Mevzuatı çerçevesinde belirlenir.
Basamaklandırma	Üç aylık sözleşmelerdeki pozisyonlar sözleşmenin son işlem gününde, günlük uzlaşma fiyatı baz alınarak otomatik olarak aylık sözleşmelere aktarılır. Örneğin, F_ELCBASQ317 sözleşmesindeki pozisyonlar 2017 yılı Haziran ayında sözleşmenin son işlem gününde F_ELCBAS0717, F_ELCBAS0817, F_ELCBAS0917 sözleşmelerine aktarılır.

Y. Baz Yük Elektrik Vadeli İşlem Sözleşmeleri

Dayanak Varlık	Vade ayının her bir saati için Piyasa İşleticisi tarafından açıklanan Kısıtsız Piyasa Takas Fiyatlarından (KPTF) hesaplanan basit aritmetik ortalamasıdır.
Sözleşme Büyüklüğü	Vade ayındaki saat sayısı x 0,1 MWh Vade Ayındaki Saat Sayısı: Vade ayındaki gün sayısı x 24 Sözleşme büyüklüğü vade ayındaki gün sayısına ve yaz saati/kış saati uygulamasına göre değişkenlik gösterir. Kış saatinden yaz saatine geçiş yapılan gün için saat sayısı 23, yaz saatinden kış saatine geçiş yapılan gün için ise saat sayısı 25 olarak uygulanacaktır. Örnek: 30 gün içeren aylar için sözleşme büyüklüğü 72 MWh'dir (30x24x0,1MWh), 31 gün içeren aylar için sözleşme büyüklüğü 74,4 MWh'dir (31x24x0,1MWh), 28 gün çeken Şubat ayı için sözleşme büyüklüğü 67,2 MWh'dir (28x24x0,1MWh), 29 gün çeken Şubat ayı için sözleşme büyüklüğü 69,6 MWh'dir (29x24x0,1 MWh). Belirtilen sözleşme büyüklükleri kış saatinden yaz saatine/yaz saatinden kış saatine geçilen aylar için geçerli değildir.

Fiyat Kotasyonu ve Minimum Fiyat Adımı	1 MWh elektrik enerjisinin TL değeri virgülden sonra iki basamak olarak ifade edilir(Örnek: 121,20). Minimum fiyat adımı 0,10 TL'dir. (Örnek: Sözleşme büyüklüğü 72 MWh olan vade ayları için minimum fiyat adımı değeri 7,2 TL, sözleşme büyüklüğü 74,4 MWh olan vade ayları için minimum fiyat adımı değeri 7,44 TL, sözleşme büyüklüğü 67,2 MWh olan vade ayları için minimum fiyat adımı değeri 6,72 TL, sözleşme büyüklüğü 69,6 MWh olan vade ayları için minimum fiyat adımı değeri 6,96 TL'dir.)
Vade Ayları	Aynı anda içinde bulunulan ay ve takip eden 6 ay olmak üzere toplam 7 ay.
Uzlaşma Şekli	Nakdi uzlaşma.
Günlük Uzlaşma Fiyatı	Seans sonunda hesapların güncellenmesinde kullanılan günlük uzlaşma fiyatı aşağıdaki şekilde hesaplanır ve en yakın fiyat adımına yuvarlanır: a) Seans sona ermeden önceki son 10 dakika içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir. b) Eğer son 10 dakika içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde geriye dönük olarak bulunan son 10 işlemin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı alınır. c) Seans içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı, d) Seans içerisinde hiç işlem yapılmamışsa, bir önceki günün uzlaşma fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir. Seans sonunda yukarıda belirtilen yöntemlere göre günlük uzlaşma fiyatının hesaplanamaması veya hesaplanan fiyatın piyasayı doğru yansıtmadığına kanaat getirilmesi durumunda, aşağıda belirtilen yöntemler tek başına ya da birlikte kullanılarak günlük uzlaşma fiyatı tespit edilebilir. a) Seans sonundaki en iyi alış ve satış kotasyonlarının ortalaması, b) Sözleşmenin vadesine kadar olan süre için geçerli olan ve Borsa tarafından belirlenen faiz oranı, dayanak varlığın spot fiyatı veya sözleşmenin diğer vade ayları için geçerli olan günlük uzlaşma fiyatı kullanılarak hesaplanacak "teorik" fiyatlar. Özel İşlem Bildirimleri yukarıdaki hesaplamalara dahil edilmez. Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından günlük uzlaşma fiyatının değiştirilme durumu saklıdır.
Vade Sonu Uzlaşma Fiyatı	Vade ayının her bir saati için Piyasa İşleticisi tarafından açıklanan Kısıtsız Piyasa Takas Fiyatlarından (KPTF) hesaplanan basit aritmetik ortalama son uzlaşma fiyatı olur. Bu yöntemle belirlenen vade sonu uzlaşma fiyatı en yakın fiyat adımına yuvarlanır.
Son İşlem Günü	Her vade ayının son iş günü. Yurt içi piyasaların resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda son işlem günü bir önceki iş günüdür.
Vade Sonu	Her vade ayının son iş günü. Yurt içi piyasaların resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda vade sonu bir önceki iş günüdür.
Takas Süresi	Takas süresi T+1 olarak uygulanır. Zararlar hesaplardan T günü sonunda tahsil edilir, karlar hesaplara T günü sonunda aktarılır.
Baz Fiyat ve Günlük Fiyat Değişim Limiti	Baz fiyat, günlük fiyat değişim limitlerinin hesaplanmasında kullanılan ve sözleşmenin işleme açıldığı gün Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından

	belirlenen fiyat, diğer işlem günleri için ise bir önceki günün uzlaşma fiyatıdır. Günlük fiyat değişim limiti, her bir sözleşme için belirlenen baz fiyatın $\pm\%20$ 'sidir. Bu yöntemle hesaplanan alt veya üst limitin fiyat adımına tekabül etmemesi halinde üst limit bir alt fiyat adımına, alt limit ise bir üst fiyat adımına yuvarlanır.
İşlem Saatleri	İşlem saatleri ekte (Ek-3) yer almaktadır.
İşlem Teminatı Esasları	Takas Mevzuatı çerçevesinde belirlenir.

Z. SASX 10 Endeksi Vadeli İşlem Sözleşmeleri

Dayanak Varlık	Bosna Hersek Saraybosna Borsası'nın "The Sarajevo Stock Exchange Index 10" (SASX 10) adlı Fiyat Endeksi.
Sözleşme Büyüklüğü	Dayanak varlık olan SASX 10 endeks değerinin 1 TL ile çarpılmış halidir.
Fiyat Kotasyonu ve Minimum Fiyat Adımı	Emir defterinde fiyat teklifleri bir adet dayanak varlık bazında gösterilir. Diğer bir ifadeyle, işlem sisteminde bir adet dayanak varlık için verilen fiyat üzerinden girilir. Sözleşme fiyatı, endeks değerinin virgülden sonraki iki basamak olacak şekilde işlem sistemine girilir (Örnek: 750,50) ve bir defada gerçekleştirilecek en küçük fiyat adımı 0,25'dir. (Örnek: 750,50; 750,75 vb.). Miktar teklifleri bir adet sözleşme ve katları şeklinde girilir.
Vade Ayları	Şubat, Nisan, Haziran, Ağustos, Ekim ve Aralık. Piyasada aynı anda, içinde bulunulan aya en yakın iki vade ayına ait sözleşmeler işlem görür.
Uzlaşma Şekli	Nakdi uzlaşma.
Günlük Uzlaşma Fiyatı	Seans sonunda hesapların güncellenmesinde kullanılan günlük uzlaşma fiyatı aşağıdaki şekilde hesaplanır ve en yakın fiyat adımına yuvarlanır: a) Seans sona ermeden önceki son 10 dakika içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir. b) Eğer son 10 dakika içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde geriye dönük olarak bulunan son 10 işlemin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı alınır. c) Seans içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı, d) Seans içerisinde hiç işlem yapılmamışsa, bir önceki günün uzlaşma fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir. Seans sonunda yukarıda belirtilen yöntemlere göre günlük uzlaşma fiyatının hesaplanamaması veya hesaplanan fiyatın piyasayı doğru yansıtmadığına kanaat getirilmesi durumunda, aşağıda belirtilen yöntemler tek başına ya da birlikte kullanılarak günlük uzlaşma fiyatı tespit edilebilir. a) Seans sonundaki en iyi alış ve satış kotasyonlarının ortalaması, b) Dayanak varlığın spot fiyatı veya sözleşmenin diğer vade ayları için geçerli olan günlük uzlaşma fiyatları da dikkate alınarak hesaplanacak "teorik" fiyatlar.

	Özel İşlem Bildirimleri yukarıdaki hesaplamalara dahil edilmez. Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından günlük uzlaşma fiyatının değiştirilme durumu saklıdır.
Vade Sonu Uzlaşma Fiyatı	Son işlem gününde dayanak varlığın ilgili piyasadaki kapanış değeridir. Belirlenen vade sonu uzlaşma fiyatı en yakın fiyat adımına yuvarlanır. Dayanak varlığın işlem gördüğü piyasanın seansın tamamen kapalı olması veya açık olup da fiyat oluşmaması veya dayanak varlığın işlem gördüğü piyasada endeks değerinin hesaplanamaması durumunda vade sonu uzlaşma fiyatı, Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından belirlenir.
Son İşlem Günü	Her vade ayının son iş günü. Yurt içi piyasaların resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda son işlem günü bir önceki iş günüdür.
Vade Sonu	Her vade ayının son iş günü. Yurt içi piyasaların resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda sözleşmenin vadesi bir önceki iş günüdür.
Takas Süresi	Takas süresi T+1 olarak uygulanır. Zararlar hesaplardan T günü sonunda tahsil edilir, karlar hesaplara T günü sonunda aktarılır.
Baz Fiyat ve Günlük Fiyat Değişim Limiti	Baz fiyat, günlük fiyat değişim limitlerinin hesaplanmasında kullanılan ve sözleşmenin işleme açıldığı gün Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından belirlenen fiyat, diğer işlem günleri için ise bir önceki günün uzlaşma fiyatıdır. Günlük fiyat değişim limiti, her bir sözleşme için belirlenen baz fiyatın $\pm\%15$'idir. Bu yöntemle hesaplanan alt veya üst limitin fiyat adımına tekabül etmemesi halinde üst limit bir alt fiyat adımına, alt limit ise bir üst fiyat adımına yuvarlanır.
İşlem Saatleri	İşlem saatleri ekte (Ek-3) yer almaktadır.
İşlem Teminatı Esasları	Takas Mevzuatı çerçevesinde belirlenir.

AA. 1 Aylık TLREF Vadeli İşlem Sözleşmeleri

Dayanak Varlık	Borsa İstanbul tarafından açıklanan Türk Lirası Gecelik Referans Faiz Oranı (TLREF)
Sözleşme Büyüklüğü	Nominal Değer = 1.000.000 TL $\text{Sözleşme Büyüklüğü} = 1.000.000 \times \left(\frac{30}{360}\right) \times 0,01 = 833$
Fiyat Kotasyonu ve Minimum Fiyat Adımı	Fiyat, faiz oranının 100 ile çarpılması sonrasında virgülden sonra üç basamak olacak şekilde işlem sistemine girilir. (Örnek: 20,050, 20,060 vb.) Minimum fiyat adımı 0,010'dur. Minimum fiyat adımının değeri 8,33 TL'dir.
Vade Ayları	Yılın tüm ayları. (Aynı anda içinde bulunulan ay ve bu aya en yakın 6 vade ayı olmak üzere toplam 7 vade ayına ait sözleşmeler işlem görür.)
Uzlaşma Şekli	Nakdi uzlaşma.
Günlük Uzlaşma Fiyatı	Seans sonunda hesapların güncellenmesinde kullanılan günlük uzlaşma fiyatı aşağıdaki şekilde hesaplanır ve en yakın fiyat adımına yuvarlanır: a) Seans sona ermeden önceki son 10 dakika içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir. b) Eğer son 10 dakika içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde geriye dönük olarak bulunan son 10 işlemin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı alınır. c) Seans içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı,

	d) Seans içerisinde hiç işlem yapılmamışsa, bir önceki günün uzlaşma fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir. Seans sonunda yukarıda belirtilen yöntemlere göre günlük uzlaşma fiyatının hesaplanamaması veya hesaplanan fiyatın piyasayı doğru yansıtmadığına kanaat getirilmesi durumunda, aşağıda belirtilen yöntemler tek başına ya da birlikte kullanılarak günlük uzlaşma fiyatı tespit edilebilir. a) Seans sonundaki en iyi alış ve satış kotasyonlarının ortalaması, b) Dayanak varlığın spot fiyatı veya sözleşmenin diğer vade ayları için geçerli olan günlük uzlaşma fiyatları da dikkate alınarak hesaplanacak “teorik” fiyatlar. Özel İşlem Bildirimleri yukarıdaki hesaplamalara dahil edilmez. Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından günlük uzlaşma fiyatının değiştirilme durumu saklıdır.
Vade Sonu Uzlaşma Fiyatı	Vade sonu uzlaşma fiyatı aşağıdaki formülle hesaplanır ve en yakın fiyat adımına yuvarlanır. $VSUF = \left[\prod_{i=1}^{N_0} \left(1 + \frac{r_i \times n_i}{365} \right) - 1 \right] \times \frac{365}{N} \times 100$ N : vade dönemindeki takvim günü sayısı N_0 : hesaplama periyodundaki iş günü sayısı n_i : r_i faiz oranının geçerli olduğu takvim günü sayısı r_i : i günü için Borsa İstanbul tarafından açıklanan gecelik referans faiz oranı Türk Lirası Gecelik Referans Faiz Oranlarının belirlenemediği günler için bir önceki iş gününe ait oranlar kullanılabilir. Eğer bu yöntemlerle bir fiyat belirlenemezse, ya da bu yöntemler ile hesaplanan fiyatlar piyasayı tam yansıtmıyorsa, vade sonu uzlaşma fiyatı Uzlaşma Fiyat Komitesi tarafından belirlenir.
Vade Dönemi	Sözleşme kodunda belirtilen dönem (Örneğin F_TLREF1M1219 sözleşmesinin vade dönemi Aralık 2019 ayıdır).
Son İşlem Günü	Her vade döneminin son iş günü.
Vade Sonu	Her vade döneminin son iş günü.
Takas Süresi	Takas süresi T+1 olarak uygulanır. Zararlar hesaplardan T günü sonunda tahsil edilir, karlar hesaplara T günü sonunda aktarılır.
Baz Fiyat ve Günlük Fiyat Değişim Limiti	Baz fiyat, günlük fiyat değişim limitlerinin hesaplanmasında kullanılan ve sözleşmenin işleme açıldığı gün Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından belirlenen fiyat, diğer işlem günleri için ise bir önceki günün uzlaşma fiyatıdır. Günlük fiyat değişim limiti, her bir sözleşme için belirlenen baz fiyatın $\pm 20\%$'sidir. Bu yöntemle hesaplanan alt veya üst limitin fiyat adımına tekabül etmemesi halinde üst limit bir alt fiyat adımına, alt limit ise bir üst fiyat adımına yuvarlanır.
İşlem Saatleri	İşlem saatleri ekte (Ek-3) yer almaktadır.
İşlem Teminatı Esasları	Takas Mevzuatı çerçevesinde belirlenir.

BB. Fiziki Teslimatlı Devlet İç Borçlanma Senedi (DİBS) Vadeli İşlem Sözleşmeleri

Dayanak Varlık	Borsa İstanbul Borçlanma Araçları Piyasası'nda işlem gören ve Borsa tarafından belirlenen Devlet İç Borçlanma Senetleri.
Sözleşme Büyüklüğü	Nominal Değer= 100.000 TL Sözleşme Büyüklüğü= 1.000
Fiyat Kotasyonu ve Minimum Fiyat Adımı	Fiyat, 100 birim üzerinden, işlemiş faizi içermeyen temiz fiyat olarak virgülden sonra üç basamak olacak şekilde işlem sistemine girilir. (Örnek: 99,373, 99,374 vb.) Minimum fiyat adımı 0,001'dir. Minimum fiyat adımının değeri 1 TL'dir.
Vade Ayları	Mart, Haziran, Eylül ve Aralık. Piyasada aynı anda, içinde bulunulan aya en yakın iki vade ayına ait sözleşmeler işlem görür.
Uzlaşma Şekli	Fiziki teslimat.
Günlük Uzlaşma Fiyatı	Seans sonunda hesapların güncellenmesinde kullanılan günlük uzlaşma fiyatı aşağıdaki şekilde hesaplanır ve en yakın fiyat adımına yuvarlanır: a) Seans sona ermeden önceki son 10 dakika içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir. b) Eğer son 10 dakika içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde geriye dönük olarak bulunan son 10 işlemin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı alınır. c) Seans içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı, d) Seans içerisinde hiç işlem yapılmamışsa, bir önceki günün uzlaşma fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir. Seans sonunda yukarıda belirtilen yöntemlere göre günlük uzlaşma fiyatının hesaplanamaması veya hesaplanan fiyatın piyasayı doğru yansıtmaması durumunda, aşağıda belirtilen yöntemler tek başına ya da birlikte kullanılarak günlük uzlaşma fiyatı tespit edilebilir. a) Seans sonundaki en iyi alış ve satış kotasyonlarının ortalaması, b) Dayanak varlığın fiyatı dikkate alınarak hesaplanacak "teorik" fiyat. Özel İşlem Bildirimleri yukarıdaki hesaplamalara dahil edilmez. Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından günlük uzlaşma fiyatının değiştirilme durumu saklıdır.

Vade Sonu Uzlaşma Fiyatı	Son işlem gününde dayanak varlık olarak kabul edilen ilgili Devlet İç Borçlanma Senedinin T+1 valör için hesaplanan ağırlıklı ortalama temiz fiyatı vade sonu uzlaşma fiyatı olarak kabul edilir. Son işlem gününde, spot piyasada seansın kısmen veya tamamen kapalı olması veya açık olup da fiyat oluşmaması durumunda vade sonu uzlaşma fiyatı, Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından belirlenir. Fiziki teslimata esas fiyat, uzlaşma fiyatına işlemiş faizin eklenmesi suretiyle bulunan kirli fiyattır.
Son İşlem Günü	Her vade ayının son iş günü. Yurtiçi piyasalarda resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda son işlem günü bir önceki iş günüdür.
Vade Sonu	Her vade ayının son iş günü. Yurtiçi piyasalarda resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda vade sonu bir önceki iş günüdür.
Takas Süresi	Takas süresi T+1 olarak uygulanır. Zararlar hesaplardan T günü sonunda tahsil edilir, karlar hesaplara T günü sonunda aktarılır.
Baz Fiyat ve Günlük Fiyat Değişim Limiti	Baz fiyat, günlük fiyat değişim limitlerinin hesaplanmasında kullanılan ve sözleşmenin işleme açıldığı gün Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından belirlenen fiyat, diğer işlem günleri için ise bir önceki günün uzlaşma fiyatıdır. Günlük fiyat değişim limiti, her bir sözleşme için belirlenen baz fiyatın $\pm\%10$'udur. Bu yöntemle hesaplanan alt veya üst limitin fiyat adımına tekabül etmemesi halinde üst limit bir alt fiyat adımına, alt limit ise bir üst fiyat adımına yuvarlanır.
İşlem Saatleri	İşlem saatleri ekte (Ek-3) yer almaktadır.
İşlem Teminatı Esasları	Takas Mevzuatı çerçevesinde belirlenir.

EK-2: PAZAR TANIMLARI LİSTESİ

PAZAR KODU/ADI	PAZAR SEGMENT KODU/ADI	DAYANAK VARLIK
51/VİOP DİBS Türev Pazarı	BOP/Fiziki DİBS VİS TRY	DİBS
105/VİOP Pay Türev Pazarı	SSO/Pay Opsiyon-TRY	PAY
	SSF/Pay VİS-TRY	PAY
170/VİOP Endeks Türev Pazarı	INO/Endeks Opsiyon-TRY	XU030D
	INF/Endeks VİS-TRY	XU030D
		XLBNKD
		X10XBD
		XSD25
171/VİOP Yabancı Endeksler Türev Pazarı	FIF/Yabancı Endeksler VİS-TRY	SASX10
176/VİOP Döviz Türev Pazarı	PCF/Fiziki Döviz VİS-TRY	USDTRYP
	PCO/Fiziki Döviz Opsiyon-TRY	USDTRYKP
	CRO/Döviz Opsiyon-TRY	USDTRYK
	CRFU/Döviz VİS-USD	EURUSD
		GBPUSD
	CRF/Döviz VİS-TRY	USDTRY
		EURTRY
		RUBTRY
		CNHTRY
178/VİOP BYF Türev Pazarı	ETF/Borsa Yatırım Fonu VİS-TRY	-
179/VİOP Kıymetli Madenler Türev Pazarı	PMF/Kıymetli Madenler VİS-TRY	XAUTRY
	PMFU/Kıymetli Madenler VİS-USD	XAUUSD
		XAGUSD
		XPTUSD
		XPDUSD
180/VİOP Metal Türev Pazarı	MTF/Metal VİS-USD	XCUUSD

PAZAR KODU/ADI	PAZAR SEGMENT KODU/ADI	DAYANAK VARLIK
181/VİOP Faiz Türev Pazarı	ONF/Gecelik Repo VİS-TRY	-
	TRF/TLREF VİS-TRY	TLREF1M
182/VİOP Emtia Türev Pazarı	CMF/Emtia VİS-TRY	-
		-
185/VİOP Elektrik Türev Pazarı	ENF/Enerji VİS-TRY	ELCBAS01
		ELCBAS02
		ELCBAS03
		ELCBAS04
		ELCBAS05
		ELCBAS06
		ELCBAS07
		ELCBAS08
		ELCBAS09
		ELCBAS10
		ELCBAS11
		ELCBAS12
		ELCBASQ1
		ELCBASQ2
		ELCBASQ3
		ELCBASQ4
		ELCBASY

EK-3: VIOP'TA İŞLEM VE GÜNLÜK İŞ AKIŞI SAATLERİ İLE İŞLEM GÜNÜ BÖLÜMLERİNE İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

A) AKŞAM SEANSINA DAHİL OLMAYAN SÖZLEŞMELERİN GÜNLÜK İŞ AKIŞI SAATLERİ İLE İŞLEM GÜNÜ BÖLÜMLERİ

TAM İŞ GÜNÜ / YARIM İŞ GÜNÜ	
PAZAR	SEANS SAATLERİ
Akşam Seansına Dahil Olmayan Sözleşmeler	09:20-18:10 / 09:20-12:40
İŞLEM GÜNÜ BÖLÜMLERİ	SAATLER
VIOP_YAYIN	Sistem açılışı
VIOP_SEANS_ONCESI	07:30:00
VIOP_ACS_EMR_TP	09:20:00
VIOP_ACS_ESLESTIRME	09:25:00*
VIOP_SUREKLI_MZYD	09:30:00
VIOP_SEANS_SONU	18:10:00 / 12:40:00
VIOP_UF_ILANI	18:55:00+ / 13:25:00+
VIOP_GUNSONU_N	19:00:00+ / 13:30:00+

* Eşleştirme aşaması 30 saniye içerisindeki rassal bir zamanda başlar ve bu süreye kadar emir toplama aşaması devam eder.

B) AKŞAM SEANSINA DAHİL OLAN SÖZLEŞMELERİN GÜNLÜK İŞ AKIŞI SAATLERİ İLE İŞLEM GÜNÜ BÖLÜMLERİ

TAM İŞ GÜNÜ / YARIM İŞ GÜNÜ	
SÖZLEŞME	SEANS SAATLERİ
Akşam Seansına Dahil Olan Sözleşmeler	09:20-18:10 & 19:00-23:00 / 09:20-12:40
İŞLEM GÜNÜ BÖLÜMLERİ	SAATLER
VIOP_YAYIN_AS	Sistem açılışı
VIOP_SEANS_ONCESI_AH	07:30:00
VIOP_ACS_EMR_TP	09:20:00
VIOP_ACS_ESLESTIRME	09:25:00*
VIOP_SUREKLI_MZYD	09:30:00
VIOP_SEANS_SONU	18:10:00 / 12:40:00
VIOP_UF_ILANI	18:45:00+ / 13:25:00+
VIOP_GUNSONU / VIOP_GUNSONU_N	18:46:00+ / 13:30:00+
VIOP_AS_ONCESI	18:50:00
VIOP_AS_SUREKLI_MZYD	19:00:00
VIOP_AS_SONU	23:00:00
VIOP_GUNSONU_AS	23:15:00

* Eşleştirme aşaması 30 saniye içerisindeki rassal bir zamanda başlar ve bu süreye kadar emir toplama aşaması devam eder.

Takvim yılının son işlem gününde akşam seansı yapılmaz.

İŞLEM GÜNÜ BÖLÜMLERİ	AÇIKLAMALAR
BIST_DURDURMA	İşlemler durdurulduğunda kullanılır.
	Emir girilemez, iptal edilemez ve emirlerde herhangi bir değişiklik yapılamaz.
	Özel işlem bildirimi yapılamaz.
VIOP_ACS_EMR_TP	Emirlerin belirli bir zaman dilimi boyunca herhangi bir eşleşme yapılmaksızın Sisteme kabul edildiği açılış seansı dönemidir.
	Değişik tipte ve geçerlilikte emir girişi yapılabilir. (bkz. Tablo-2)
	Özel işlem bildirimi yapılamaz.
	Esnek sözleşme oluşturulamaz.
	Emirler üzerinde miktar ve fiyat değişikliği yapılabilir, emirlerin geçerlilik süreleri değiştirilebilir.
	Emirler iptal edilebilir ve/veya inaktif statüye çekilebilir.
	İnaktif statüdeki emirler aktif edilerek sisteme gönderilebilir.
VIOP_ACS_ESLESTIRME	İşlemlerin tek fiyat yöntemiyle gerçekleştirildiği açılış seansı dönemidir.
	Emir girilemez, iptal edilemez ve emirlerde herhangi bir değişiklik yapılamaz.
	Özel işlem bildirimi yapılamaz.
	Esnek sözleşme oluşturulamaz.
VIOP_ARA	Kullanıcılar tarafından oluşturulan esnek sözleşmelerin işleme açılana kadar içinde bulundukları ve işlemlere ara verilmesi durumunda işlem gerçekleştirilmeyen dönemdir.
	Emir girilemez ve emirlerde herhangi bir değişiklik yapılamaz.
	Emirler iptal edilebilir.
	Özel işlem bildirimi yapılamaz.
VIOP_ARA_AS	Akşam seansında işlemlere ara verilmesi durumunda işlem gerçekleştirilmeyen dönemdir.
	Emir girilemez ve emirlerde herhangi bir değişiklik yapılamaz.
	Emirler iptal edilebilir.
	Özel işlem bildirimi yapılamaz.
VIOP_AS_ONCESI	Akşam seansı öncesinde işlem gerçekleşmeyen dönemdir.
	İşlem sistemine bağlanılabilir ve sorgulama yapılabilir.
	Emir girilemez.
	Özel işlem bildirimi yapılamaz.
	Esnek sözleşme oluşturulamaz.
	Önceki günlerden veya aynı gün normal seanstan kalan akşam seansında geçerli olacak günlük emirler ile “iptale kadar geçerli” veya “tarihli” emirler iptal edilebilir.

İŞLEM GÜNÜ BÖLÜMLERİ	AÇIKLAMALAR
	Akşam seansında geçerli olacak ve ilgili akşam seansı sonunda geçerliliği sonlanacak emirlerin miktarı azaltılabilir ve/veya fiyatları daha kötü (alışta daha düşük, satışta daha yüksek) fiyatlarla değiştirilebilir. Normal seansa ait işlem istatistikleri (açık pozisyon, baz fiyat, uzlaşma fiyatı, alt limit, üst limit, kapanış hariç) temizlenir. Normal seansta ve akşam seansında geçerli olacak şekilde inaktif statüde emirler girilebilir.
VIOP_AS_SONU	Akşam seansının bittiğini gösteren seans dönemidir. Emir girilemez ve emirlerde herhangi bir değişiklik yapılamaz. Emirler iptal edilebilir. Özel işlem bildirimi yapılamaz.
VIOP_AS_SUREKLI_MZYD	Fiyat ve zaman önceliğine dayanılarak çok fiyat sürekli işlem yöntemiyle işlemlerin gerçekleştirildiği akşam seansı dönemidir. Akşam seansında geçerli olacak şekilde değişik tipte ve geçerlilikte emir girişi yapılabilir. (bkz. Tablo-2) Özel işlem bildirimi yapılamaz. Esnek sözleşme oluşturulamaz. Emirler üzerinde miktar ve fiyat değişiklikleri yapılabilir. Emirler iptal edilebilir ve/veya inaktif statüye çekilebilir. Akşam seansında geçerli inaktif emirler aktif statüye çekilebilir ve Sisteme gönderilebilir.
VIOP_DURDURMA	Normal seansta işlemler durdurulduğunda kullanılır. Emir girilemez, iptal edilemez ve emirlerde herhangi bir değişiklik yapılamaz. Özel işlem bildirimi yapılamaz.
VIOP_DURDURMA_AS	Akşam seansında işlemler durdurulduğunda kullanılır. Emir girilemez, iptal edilemez ve emirlerde herhangi bir değişiklik yapılamaz. Özel işlem bildirimi yapılamaz.
VIOP_DURDURMA_EI	Normal seansta ve endekse bağlı devre kesici sistemi tetiklendiğinde işlemlerin durdurulması amacıyla kullanılır. Emir girilemez ve emirlerde herhangi bir değişiklik yapılamaz. Emirler iptal edilebilir ve/veya inaktif statüye çekilebilir. Özel işlem bildirimi yapılamaz.
VIOP_DURDURMA_EI_AS	Akşam seansında işlemler durdurulduğunda kullanılır. Emir girilemez ve emirlerde herhangi bir değişiklik yapılamaz.

İŞLEM GÜNÜ BÖLÜMLERİ	AÇIKLAMALAR
	Emirler iptal edilebilir ve/veya inaktif statüye çekilebilir. Özel işlem bildirimi yapılamaz.
VIOP_GUNSONU	Akşam seansında dahil olan sözleşmeler için normal seans sürecinin bittiğini gösteren seans dönemidir. Emir girilemez, iptal edilemez ve emirlerde herhangi bir değişiklik yapılamaz. Akşam seansında geçerli olmayan ve işleme dönüşmeyen günlük emirler Sistem tarafından otomatik iptal edilir. Özel işlem bildirimi yapılamaz.
VIOP_GUNSONU_AS	Akşam seansı bitiminden Sistem kapanışına kadar geçen süreyi kapsayan ve işlem gerçekleşmeyen dönemdir. Emir girilemez, iptal edilemez ve emirlerde herhangi bir değişiklik yapılamaz. Akşam seansında geçerli olan ve işleme dönüşmeyen günlük emirler Sistem tarafından otomatik iptal edilir. Özel işlem bildirimi yapılamaz.
VIOP_GUNSONU_N	Akşam seansına dahil olmayan sözleşmeler için işlem gününün tamamlandığını gösterir. Emir girilemez, iptal edilemez ve emirlerde herhangi bir değişiklik yapılamaz. İşleme dönüşmeyen günlük emirler sistem tarafından otomatik iptal edilir. Özel işlem bildirimi yapılamaz.
VIOP_SEANS_ONCESI	Sistem açılışından normal seans (veya açılış seansı olması durumunda bu seansın) başlangıcına kadar geçen süreyi kapsayan ve işlem gerçekleşmeyen bölümdür. İşlem sistemine bağlanılabilir ve sorgulama yapılabilir. Emir girilemez. Özel işlem bildirimi yapılamaz. Önceki günlerden kalan “iptale kadar geçerli” veya “tarihli” emirler iptal edilebilir ya da inaktif yapılabilir. Önceki günlerden kalan “iptale kadar geçerli” veya “tarihli” emirlerin miktarı azaltılabilir ve/veya fiyatları daha kötü (alışta daha düşük, satışta daha yüksek) fiyatlarla değiştirilebilir. Sisteme daha sonra gönderilmek üzere inaktif statüde emirler hazırlanabilir.
VIOP_SEANS_ONCESI_AH	Akşam seansına dahil olan sözleşmeler için sistem açılışından normal seans (veya açılış seansı olması durumunda bu seansın) başlangıcına kadar geçen süreyi kapsayan ve işlem gerçekleşmeyen bölümdür. İşlem sistemine bağlanılabilir ve sorgulama yapılabilir. Emir girilemez. Özel işlem bildirimi yapılamaz.

İŞLEM GÜNÜ BÖLÜMLERİ	AÇIKLAMALAR
	Önceki günlerden kalan “iptale kadar geçerli” veya “tarihli” emirler iptal edilebilir. Önceki günlerden kalan “iptale kadar geçerli” veya “tarihli” emirlerin miktarı azaltılabilir ve/veya fiyatları daha kötü (alışta daha düşük, satışta daha yüksek) fiyatlarla değiştirilebilir. Akşam seansına ait işlem istatistikleri (açık pozisyon, baz fiyat, uzlaşma fiyatı, alt limit, üst limit, kapanış hariç) temizlenir.
VIOP_SEANS_SONU	Normal seans bittikten sonra uzlaşma fiyatlarının hesaplandığı seans dönemidir. Emir girilemez ve emirlerde herhangi bir değişiklik yapılamaz. Emirler iptal edilebilir. Özel işlem bildirimi yapılamaz.
VIOP_SUREKLI_MZYD	Fiyat ve zaman önceliğine dayanılarak çok fiyat sürekli işlem yöntemiyle işlemlerin gerçekleştirildiği normal seans dönemidir. Değişik tipte ve geçerlilikte emir girişi yapılabilir. (bkz. Tablo-2) Özel işlem bildirimi yapılabilir. Emirler üzerinde miktar ve fiyat değişikliği yapılabilir, emirlerin geçerlilik süreleri değiştirilebilir. Emirler iptal edilebilir ve/veya inaktif statüye çekilebilir. İnaktif statüdeki emirler aktif edilerek sisteme gönderilebilir. Esnek sözleşme oluşturulabilir.
VIOP_TUM_EMIR_IPTAL	Olağanüstü durumlarda Borsa tarafından Sistemde bulunan tüm emirlerin iptal edilmesi için kullanılan bölümdür.
VIOP_UF_ILANI	Hesaplanan uzlaşma fiyatlarının ve diğer fiyat istatistiklerinin nihai haline getirilerek yayınlandığı bölümdür. Emir girilemez, iptal edilemez ve emirlerde herhangi bir değişiklik yapılamaz. Özel işlem bildirimi yapılamaz.
VIOP_YAYIN	Veri yayına ilişkin olarak günsonu istatistiki bilgilerin doğru üretilmesini teminen oluşturulan bölümdür.
VIOP_YAYIN_AS	Akşam seansına dahil olan sözleşmeler için veri yayına ilişkin olarak günsonu istatistiki bilgilerin doğru üretilmesini teminen oluşturulan bölümdür.

İşlem Günü Bölümlerine Göre Girilebilecek Emir Türleri

İşlem Günü Bölümleri	Emir Yöntemi				Emir Süresi/ Geçerliliği						Emir Düzeltme/İptal							Diğer	
	A	B	C	D	H	I	J	K	L	M	N	O	P	R	S	T	U	V	Y
BIST_DURDURMA	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VIOP_ACS_EMR_TP	1	0	0	0	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0
VIOP_ACS_ESLESTIRME	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
VIOP_ARA	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
VIOP_ARA_AS	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
VIOP_AS_ONCESI	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	1
VIOP_AS_SONU	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
VIOP_AS_SUREKLI_MZYD	1	0	0	1	1	1	1	0	0	1	1	1	1	1	0	0	1	0	1
VIOP_DURDURMA	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VIOP_DURDURMA_AS	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VIOP_DURDURMA_EI	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
VIOP_DURDURMA_EI_AS	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
VIOP_GUNSONU	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VIOP_GUNSONU_AS	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VIOP_GUNSONU_N	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VIOP_SEANS_ONCESI	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	1
VIOP_SEANS_ONCESI_AH	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	1
VIOP_SEANS_SONU	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
VIOP_SUREKLI_MZYD	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
VIOP_TUM_EMIR_IPTAL	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VIOP_UF_ILANI	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
VIOP_YAYIN	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VIOP_YAYIN_AS	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

İşlem Günü Bölümlerine Göre Girilebilecek Emir Türleri Tablosuna İlişkin Açıklamalar

Emir Yöntemi:

A Limit

B Piyasa

C Piyasadan Limite

D Şarta Bağlı

Emir Süresi/Geçerliliği:

H Gün

I Kalanı İptal Et

J Gerçekleşmezse İptal Et

K Tarihli

L İptale Kadar Geçerli

M Akşam Seansında Geçerli Olan (Off-hours seçeneği)

Emir Düzeltme/İptal Etme:

N Miktar Azaltma

O Miktar Arttırma

P Fiyat İyileştirme

R Fiyat Kötüleştirme

S Süre Azaltma

İşlem Günü Bölümlerine Göre Girilebilecek Emir Türleri Tablosuna İlişkin Açıklamalar	
T	Süre Arttırma
U	Emir İptali
V	Özel İşlem Bildirimi
Y	Emir Derinlik Bilgisi
1	Var
0	Yok

EK-4: ÖZEL İŞLEM BİLDİRİMİ ONAYINDA ARANACAK KURALLAR

Pay Senedi Sözleşmeleri Özel İşlem Bildirimi Onayında Aranacak Kurallar

Dayanak Varlık Kapanış Fiyatı	Minimum Emir Miktarı	Maksimum Emir Miktarı	Özel İşlem Bildirimi Onay Kuralı
0-2,49	80.000	320.000	Özel İşlem Bildiriminin gerçekleşeceği fiyatın, ilgili sözleşmeye ait fiyat limitleri içerisinde olması gereklidir.
2,50-4,99	40.000	160.000	
5,00-9,99	20.000	80.000	
10,00-19,99	10.000	40.000	
20,00-39,99	5.000	20.000	
40,00-79,99	2.500	10.000	
80,00-149,99	1.250	5.000	
150,00-249,99	700	2.800	
250,00-499,99	400	1.600	
500,00-749,99	250	1.000	
750,00-999,99	175	700	
≥1.000,00	100	400	

Özel İşlem Bildirimi Onayında Aranacak Kurallar

Sözleşme	Minimum Emir Miktarı	Maksimum Emir Miktarı	Özel İşlem Bildirimi Onay Kuralı
Endeks Sözleşmeleri	2.000	4.000	Özel İşlem Bildiriminin gerçekleşeceği fiyatın, ilgili sözleşmeye ait fiyat limitleri içerisinde olması gereklidir.
Döviz Sözleşmeleri	5.000	10.000	
Dolar/Ons Altın Sözleşmeleri	1.250	2.500	
TL/Gram Altın Sözleşmeleri	25.000	50.000	
Dolar/Ons Gümüş Sözleşmeleri	5.000	10.000	
Dolar/Ons Platin Sözleşmeleri	500	1.000	
Dolar/Ons Paladyum Sözleşmeleri	500	1.000	
Dolar/Ton Bakır Sözleşmeleri	500	1.000	
Baz Yük Elektrik Sözleşmeleri	50	500	
TLREF Sözleşmeleri	100	1.000	
Fiz. Tes. DİBS Sözleşmeleri	200	2.000	
Diğer Sözleşmeler	2.000	4.000	

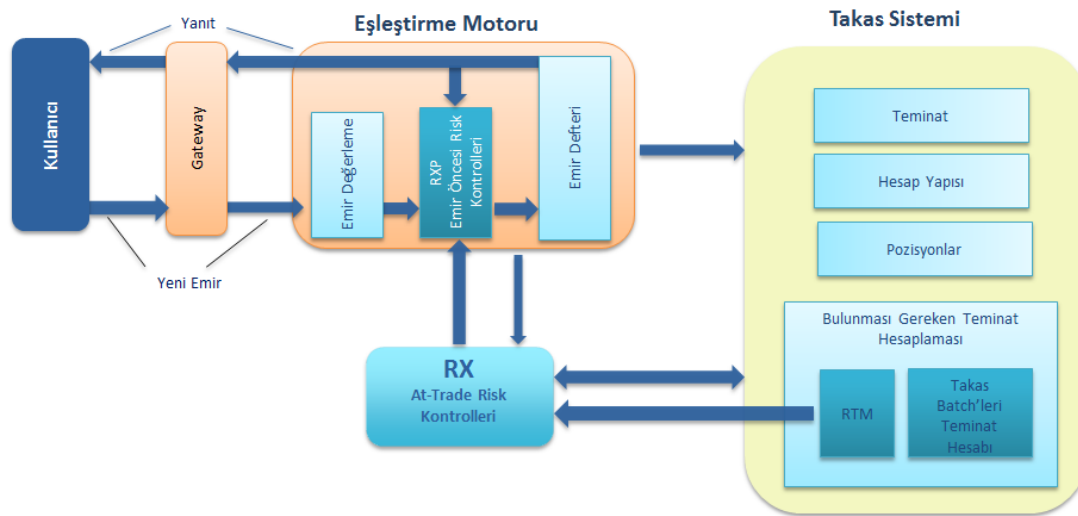
EK-5: BORSA PAYI VE DİĞER ÜCRETLER TARİFESİ

Gelir Kalemi	Açıklama		
	Baz Alınan Değer		Oran
İradi Emir İptal Ücreti	VİOP Prosedürünün 33 üncü maddesi çerçevesinde belirlenen parasal büyüklük		0,000012 (Yüzbinde 1,2)
	Sözleşme	Baz Alınan Değer	Borsa Payı Oranı
Borsa Payı	Pay Endeksine Dayalı Vadeli İşlem Sözleşmeleri	İşlem Hacmi	0,000004 (Yüzbinde 4)
	Pay Endeksine Dayalı Opsiyon Sözleşmeleri	İşlem Hacmi	0,000004 (Yüzbinde 4)
	TLREF ve Fiz. Tes. DİBS Vadeli İşlem Sözleşmeleri	Nominal Değer	0,000001 (Yüzbinde 1)
	Diğer Tüm Vadeli İşlem Sözleşmeleri	İşlem Hacmi	0,000003 (Yüzbinde 3)
	Diğer Tüm Opsiyon Sözleşmeleri	İşlem Hacmi	0,000003 (Yüzbinde 3)

EK-6: İŞLEM ÖNCESİ RİSK YÖNETİMİ UYGULAMASI

Sistemde, işlem öncesi ve işlem sonrası olmak üzere iki katmanlı bir risk yönetimi yapısı oluşturulmuştur. İşlem öncesi risk yönetimi, işlem öncesi risk yönetimi uygulaması olan PTRM tarafından yapılmaktadır. PTRM, Sisteme girilen emirler ve gerçekleştirilen işlemlerden dolayı karşılaşılabilecek olası riskleri kontrol etmeye ve söz konusu riskleri izlemeye yönelik olarak işlem ve takas platformları ile entegre olarak geliştirilmiş bir risk yönetimi uygulamasıdır. Uygulama ile işlem terminali, FixAPI ve OUCH protokollerinden sisteme gönderilen emirlerin ve gerçekleşen işlemlerin riskleri kontrol edilir. Risk kontrolleri emirler sisteme kabul edilmeden önce (emir öncesi), kabul edildikten sonra (emir sonrası) ve işlem anında olmak üzere farklı aşamalarda yapılabilir.

Şekil 1: İşlem Öncesi Risk Yönetimi - Genel Yapı

Piyasa üyeleri, PTRM uygulamasına Grafik Kullanıcı Arayüzü (GUI) ve Uygulama Programlama Arayüzü (API) ile Uzak Erişim Noktalarından (UEN) bağlanabilecektir. PTRM kullanıcılarının tanımlamaları ve yetkilendirilmeleri Borsa tarafından yapılacaktır. PTRM GUI kullanıcılarının PTRM uygulama eğitimi almış olması zorunludur.

İşlem öncesi risk yönetimi uygulaması kapsamında aşağıda belirtilen kontroller yapılır:

- Kullanıcı ve hesabın yetkisine ilişkin kontroller
- Risk grubu kontrolleri (Kullanıcı limitleri)
- Teminat kontrolleri
- Pozisyon limiti kontrolleri

Kullanıcı ve hesabın yetkisine ilişkin kontroller piyasa bazında belirlenen kurallar çerçevesinde emir Sisteme kabul edilmeden önce yapılır.

Risk grubu kontrolleri Piyasa üyesi tarafından tanımlanan limitler doğrultusunda emirler Sisteme kabul edilmeden önce, kabul edildikten sonra ve işlem anında olmak üzere farklı aşamalarda yapılabilir. Gerekli görülmesi durumunda Borsa da Piyasa üyeleri için limit belirleyebilir.

Teminat kontrolleri Takasbank tarafından belirlenen kurallar çerçevesinde hesap bazında yapılır. Piyasa üyeleri işlem yapan hesaplara ait güncel teminat bilgilerini PTRM uygulaması üzerinden takip edebilir.

Pozisyon limiti kontrolleri Takasbank tarafından belirlenen kurallar doğrultusunda piyasa ve sicil bazında yapılır.

PTRM, Takas sisteminden gönderilen Piyasa üyesi ve hesap engelleme talimatlarına uygun olarak gerekli aksiyonları alır. Takasbank, teminat yeterliliğine ilişkin sınırların aşılması durumunda, aşım gerçekleşen hesap üzerinden tüm emirlerin ya da yalnızca pozisyon artırıcı emirlerin iletimini engelleyebilir. Takasbank tarafından gerekli görülmesi halinde riskli hesaplardan gönderilen emirlerin pozisyon kapatıcı dahi olsa sisteme kabul edilmesi engellenebilir. Emir iletiminin engellenmesine ilişkin kurallar Takas Mevzuatında belirlenir. Ayrıca, teminat yeterliliğine ilişkin sınırların aşımı dışında Borsa ve Takas ilgili mevzuatlarında oluşan şartların oluşması durumunda, gerekli olması halinde, doğrudan PTRM uygulaması üzerinden Piyasa üyesi ve hesap engelleyebilir. Piyasa üyeleri durdurulan Piyasa üyesi ve hesap bilgilerini PTRM uygulaması üzerinden takip edebilir.

PTRM uygulamasında aşağıda belirtilen tanımlamalar haricindeki tanımlamalarda girişçi-onaycı özelliği kullanılabilir. Girişçi-onaycı özelliği Piyasa üyesinin talebi üzerine Borsa tarafından tanımlanır. Bu özellik ile Piyasa üyesinin okuma ve/veya yazma yetkisine sahip bir PTRM kullanıcısı ile yapılan işleme ilişkin onay şifresi oluşturulur ve Piyasa üyesinin yazma yetkisine sahip diğer bir PTRM kullanıcısı ile yapılan tanımlama onaylanır.

- Piyasa üyesinin tüm risk gruplarının toplu emir iptalini gerçekleştirme,
- Risk grubunun toplu emir iptalini gerçekleştirme,
- Risk grubunu engelleme/engellemesini kaldırma,
- Risk grubu altında engellenen sözleşme/sözleşme sınıfı/sözleşme tipinin engellemesini kaldırma,
- Kullanıcının tüm emirlerini iptal etme,
- Emir/sn limiti dolayısıyla riskli duruma gelen risk grubunun emir/sn limitini kaldırma.

Risk grubuna dahil kullanıcıların anlık bağlantı durumları PTRM uygulaması üzerinden Piyasa üyesi tarafından görüntülenebilir.

1. KULLANICI VE HESABIN YETKİSİNE İLİŞKİN KONTROLLER

Emir giriş ve emir düzeltme anında, PTRM tarafından kullanıcı ve hesabın yetkisine ilişkin aşağıdaki kontroller yapılır:

- Hesap numarası kontrolü: Geçerli bir hesap numarası girilmeden emir gönderilemez.
- Kullanıcının hesap yetkisi kontrolü: Bir kullanıcı yalnızca yetkili olduğu hesaplarda emir gönderebilir. Kullanıcı-hesap yetkilendirmeleri Piyasa üyeleri tarafından takas terminalleri üzerinden yapılacaktır.
- Hesabın sözleşme yetkisi kontrolü: Bir hesap yalnızca yetkili olduğu sözleşmelerde emir gönderebilir.

2. RİSK GRUBU KONTROLLERİ (KULLANICI LİMİTLERİ)

Risk grubu kontrolleri Piyasa üyeleri tarafından tanımlanan limitler doğrultusunda gerçekleştirilir. Risk grupları Piyasa üyelerinin kullanıcılarının gruplandırılmasıyla oluşturulur. Piyasa üyeleri bu uygulamayı isteğe bağlı olarak kullanabileceklerdir. Bu fonksiyona ilişkin yetkiler Piyasa üyelerine talepleri doğrultusunda verilir.

Algoritmik emir iletim sistemleri ile Sisteme emir iletiminde oluşabilecek riskleri gerçek zamanlı olarak izleyip, bu riskleri sınırlandırmak ve gerekli durumlarda en kısa sürede yazılımı durdurarak emir iletimini sonlandırmak algoritmik sistemi kullanan/Borsa'ya iletimine aracılık eden Piyasa üyelerinin sorumluluğundadır. Bu kapsam dahilindeki Piyasa üyelerinin gerekli tedbirleri alması, PTRM Risk Grubu Kontrolleri fonksiyonunu kullanmaları ve algoritmik emir iletim sistemlerinin neden olduğu problemleri veya aksaklıkları gerçekleştirdiği andan itibaren en hızlı iletişim kanalı ile Borsaya bildirmeleri beklenmektedir. Ayrıca Piyasa üyelerinin PTRM Risk Grubu Kontrolleri fonksiyonu kapsamında oluşturacağı her bir risk grubu için belirleyeceği risk limitlerinin hangi yöntem ve hesaplamalarla oluşturulduğunu dokümante etmesi ve Borsa tarafından talep edilmesi durumunda aynı gün içinde Borsaya bildirmesi zorunludur.

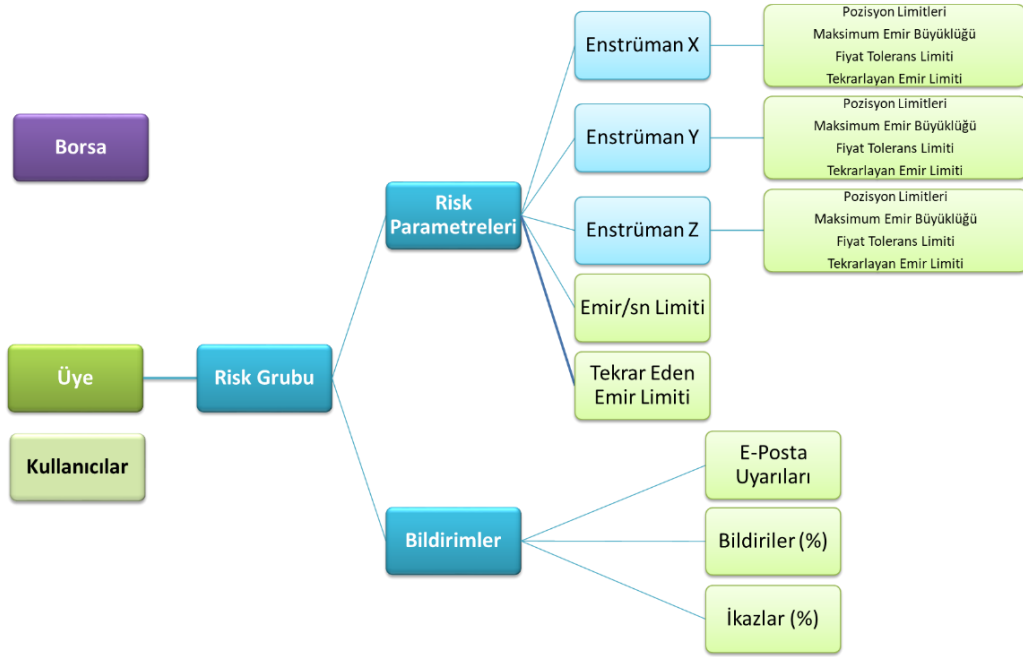
PTRM Risk Grubu Kontrolleri kapsamında aşağıdaki kontroller yapılır:

- Emir Öncesi Risk Kontrolleri
 - Maksimum emir büyüklüğü
 - İşlem yapılabilir sözleşme kısıtı
 - Fiyat tolerans limiti
- Emir Sonrası & İşlem Anı Risk Kontrolleri
 - Pozisyon risk limitleri
 - Emir/sn limiti
 - Tekrar eden emir limiti

Emir sonrası ve işlem anı kontrolleri emir ve işlemlerden sonra yapılmakta olup kullanımın belirlenen limite eşit ya da limitten büyük olması durumunda limit aşımı (ihlal) meydana gelir. Limitin aşılmasına neden olan emir ya da işlem engellenmez. Kullanım, emir veya işlemlerin PTRM tarafından işlenmesi sonrasında güncellenir. İletilen emir veya gerçekleşen işlemlerin kullanıma yansımaya kadar geçen sürede limit aşımı mümkün olabilir. İhlalin gerçekleşmesi sonrasında üye veya Borsa tarafından bu Prosedür ile belirlenen aksiyonlar uygulanır.

Bu fonksiyonlara ek olarak risk grubu altında bulunan tüm kullanıcıların veya seçilen kullanıcıların bekleyen emirleri tek seferde manuel olarak iptal edilebilir. Ayrıca PTRM uygulamasına Piyasa üyeleri tarafından tanımlanan limitlerin (Pozisyon Risk Limitleri, Tekrar Eden Emir Limiti ve Emir/Saniye Limiti) aşılmasıyla ve 2.3. başlığı altında detayları belirtilen izlenen kullanıcının bağlantısının kopmasıyla bekleyen emirlerin otomatik olarak toplu iptal edilmesi sağlanabilir.

Şekil 2: Risk Grubu Kontrolleri

Pozisyon risk limitleri ve maksimum emir büyüklüğü kontrollerinde yapılan risk hesaplamasında aşağıdaki farklı risk hesaplama yöntemleri kullanılabilir:

- Adet (sözleşme adedi)
- Miktar (sözleşme adedi*sözleşme büyüklüğü)
- Hacim (sözleşme adedi*sözleşme büyüklüğü*fıyat*döviz kuru)

Bir Piyasa üyesi farklı risk limitleriyle oluşturulmuş birden çok risk grubuna sahip olabilirken bir kullanıcı birden fazla risk grubuna atanamaz. Her risk grubu için farklı limitler tanımlanabilir. Risk gruplarına ait maksimum emir büyüklüğü, pozisyon risk limitleri ve risk hesaplama yöntemi sözleşme sınıfı ve sözleşme tipi seviyesinde belirlenebilir. Emir/sn limiti ise risk grubu seviyesinde belirlenir.

Sözleşme hiyerarşisi “Borsa → Pazar → Sözleşme Tipi → Sözleşme Sınıfı → İşlem Gören Sözleşmeler” şeklinde oluşturulmuştur. Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası sözleşme hiyerarşisi örneği “Borsa → Pazar (VİOP Endeks Türev Pazarı) → Sözleşme Tipi (Endeks Vadeli İşlem Sözleşmeleri) → Sözleşme Sınıfı (BIST30 Endeks Vadeli İşlem Sözleşmeleri) → İşlem Gören Sözleşmeler (F_XU0301218)” gibi olacaktır.

Bir risk grubunun riskinin belirlenen bildirim seviyelerini aşması halinde, Piyasa üyesi tarafından risk grubu için belirlenmiş olan bildirim listesindeki tüm alıcılara e-posta gönderimi yapılır. Üç tip bildirim seviyesi vardır:

- Bildiriler: Uyarının en düşük seviyesidir.
- İkazlar: Uyarının en yüksek seviyesidir.
- İhlaller: Risk limitleri aşılmıştır.

Bir risk grubu için tanımlanmış her limit, bir işlem gününde sadece bir bildiri, ikaz ve ihlal e-postası oluşturur.

2.1 Emir Öncesi Risk Kontrolleri

2.1.1 Maksimum Emir Büyüklüğü Kontrolü

Bir emir Sisteme kabul edilmeden ya da emir düzeltme öncesinde aşağıda belirtilen maksimum emir büyüklüğü kontrolünden geçer:

- Emir Büyüklüğü $\geq$ Maksimum Emir Büyüklüğü---> Emir reddedilir
- Emir Büyüklüğü $<$ Maksimum Emir Büyüklüğü---> Emir kabul edilir

Maksimum emir büyüklüğü bir emrin maksimum adedi, miktarı ya da hacmidir. Maksimum emir büyüklüğü kontrolünde kullanılacak olan limit ve hesaplama yöntemi bir risk grubu altında sözleşme sınıfı ve tipi seviyesinde belirlenebilir.

2.1.2 İşlem Yapılabilir Sözleşme Kısıtı

Bir risk grubu içerisindeki kullanıcıların işlem yapabileceği sözleşmelere sınırlama getirilmesi mümkündür. İşlem yapılabilen sözleşmelerin kısıtlanması halinde kullanıcılar yalnızca risk limiti tanımlanmış sözleşme tipi ve sınıfına ait sözleşmelerde işlem yapabilir; risk grubuna atanmamış olan sözleşme tipi ve sınıfına ait sözleşmelerde işlem yapamaz.

2.1.3 Fiyat Tolerans Limiti

Bir emrin kabul edilebileceği yüzdesel fiyat limitini belirtir. Söz konusu fiyat limitleri dışında kalan emirler Sistem tarafından kabul edilmez. Fiyat tolerans limitleri tespit edilirken aşağıdaki fiyatlar sırasıyla dikkate alınır:

- Son işlem fiyatı,
- Baz fiyat,
- En iyi alış veya satış fiyatı,
- Referans fiyat.

Söz konusu sıralama, normal seans ve akşam seansı için birbirleri ile bağlantılı olmadan ayrı şekilde oluşur ve ilgili seansın içinde oluşan fiyatlar o seanstaki sıralama için dikkate alınır.

Sistemde bekleyen emirler fiyat tolerans limitinin güncellenmesi ya da fiyat hareketleri nedeniyle limit dışında kalsalar dahi PTRM tarafından iptal edilmezler.

2.1.4 Tekrar Eden Emir Limiti

Bir risk grubu içerisindeki kullanıcılar tarafından belirli bir süre (saniye bazında) içerisinde aynı sözleşmeye iletilen aynı miktartlı, aynı fiyatlı ve aynı yönlü (alış/satış) emirlerin sayısına sınırlama getirilebilir. Sınırlama sözleşme sınıfı ve/veya sözleşme tipi bazında tanımlanabilir, sözleşme sınıfı/sözleşme tipi altındaki her bir sözleşme için geçerli olur. Bir sözleşmede tekrar eden emir limitine ulaşılması halinde ilgili risk grubu, limitin tanımlı olduğu sözleşme sınıfı/sözleşme tipi bazında engellenir ve risk grubunda tanımlı kullanıcılar tarafından söz konusu sözleşme sınıfı/sözleşme tipindeki tüm sözleşmelere yeni emir girişine izin verilmez.

2.2 Emir Sonrası & İşlem Anı Risk Kontrolleri

2.2.1 Pozisyon Risk Limitleri

Emir Sisteme kabul edildikten sonra risk grubuna dahil edilmiş kullanıcıların gün başından itibaren gerçekleştirdikleri işlemleri ve emir defterinde bulunan emirleri dikkate alınarak kullanılan risk hesaplama yöntemine göre dokuz farklı risk hesaplaması yapılabilir.

Hesaplanan risklerin aşağıda belirtilen limitler ile karşılaştırılmasıyla pozisyon risk limiti kontrolleri yapılır:

A:	Bekleyen Alım Emirleri	
B:	Bekleyen Satım Emirleri	
C:	Alım İşlemleri	
D:	Satım İşlemleri	
E:	Net İşlemler	$E = C-D $
F:	Toplam Alım	$F = A+C$
G:	Toplam Satım	$G = B+D$
H:	Toplam Net Alım	$H = C-D+A$
I:	Toplam Net Satım	$I = D-C+B$
J:	Toplam Bekleyen Emirler	$J = A+B$

Pozisyon risk limiti kontrollerinde kullanılacak olan limitler ve hesaplama yöntemi bir risk grubu altında sözleşme sınıfı ve tipi seviyesinde belirlenebilir. Belirlenmiş risk limitlerinin aşılması halinde limit aşımının gerçekleştiği sözleşme tipi ya da sınıfı limit ihlali durumuna geçer.

Bir risk grubu limit ihlalindeyken, risk grubu içindeki kullanıcılar:

- İhlal edilmiş sözleşme tipi ve sınıfına ait sözleşmelerde yeni emir giremez.
- İhlal edilmiş sözleşme tipi ve sınıfına ait sözleşmelerde mevcut emirlerinde değişiklik yapamaz.
- Bekleyen emirleri iptal edebilir.
- İhlal edilmemiş sözleşme tipi ve sınıfına ait sözleşmelerde emir girişine devam edebilir.
- Risk grubu içindeki kullanıcıların limit aşımını önleyecek şekilde bekleyen emirleri iptal etmesiyle ihlal sınırlaması otomatik olarak kalkar. Borsa ya da Piyasa üyesi risk grubu tarafından ihlal edilen limiti gün içinde arttırarak ihlal durumunu kaldırabilir.

Risk limitinin sıfır olarak tanımlanması ilgili limitin sonsuz olduğu anlamına gelir, Sistem sıfır olarak tanımlanan risk limiti için herhangi bir kontrol yapmaz.

2.2.2 Emir/Saniye Limiti Kontrolleri

Emir/saniye limiti, emir iletim hızına risk grubu bazında uygulanabilecek olan bir kısıtlamadır. Sisteme gönderilen yeni emirlerin kontrolüne dayanır ve aşağıda belirtilen emirler kontrolde dikkate alınmaz:

- Emir iptalleri
- Reddedilen emirler
- Emir güncellemeleri
- Gerçekleşmezse iptal et (GİE), Kalanı iptal et (KİE) gibi emir defterinde kalmayan emirler (giriş anında işleme dönen emirler hesaba katılır)

Belirlenen emir/saniye limiti, bir saniyede izin verilen emir iletim hızını belirtir. Emir/saniye limiti kontrolleri ise saniyenin 1/10'u (100 milisaniye) aralıklarla yapılır. Emir iletim hızının belirlenen limitin onda birinden daha yüksek olması durumunda limit aşımı gerçekleşir. Emir/saniye limitinin aşılması halinde, kullanıcının bağlı olduğu risk grubu engellenir.

Engellenmiş bir risk grubu içindeki kullanıcılar:

- Yeni emir giremez.
- Bekleyen emirleri değiştiremez.

- Bekleyen emirleri iptal edebilir.
- Sisteme bağlanabilir ve sorgulama yapabilir.

Emir/saniye limiti ihlalden kaynaklanan engelleme gün içinde otomatik olarak kaldırılmaz. Ancak Piyasa üyesi tarafından manuel olarak kaldırılabilir. Limit ihlalinin gerçekleştiği gün manuel olarak kaldırılmamış engellemeler ertesi işlem gününün başında otomatik olarak kalkar.

2.3 İzlenen Kullanıcı

Kullanıcıların gruplandırılmasıyla oluşturulan bir risk grubu, Piyasa üyesinin belirlenmiş bir kullanıcısının bağlantı durumunun izlenmesi üzerine yapılandırılabilir. Bu kullanıcının bağlantısının kopması halinde, risk grubuna dahil edilmiş tüm kullanıcılar engellenir. İzlenen kullanıcının bağlantısını yeniden sağlaması sonrasında engelleme durumunun manuel olarak kaldırılması gerekmektedir. Bu kullanıcının belirlenmesi tercihe bağlıdır.

2.4 Risk Grubunun Engellenmesi

Bir risk grubu aşağıda belirtilen üç farklı şekilde engellenebilir:

- Risk limitlerinin aşılmasıyla otomatik olarak sistem tarafından
- İzlenen kullanıcının bağlantısının kopmasıyla otomatik olarak sistem tarafından
- Manuel olarak Piyasa üyesi veya Borsa tarafından

Risk grubunun belirlenen limitleri aşması halinde risk grubu Sistem tarafından otomatik olarak engellenir. Risk grubu pozisyon risk limitlerinin aşılması sonucunda engellenmiş ise limit aşımının sona ermesiyle ya da Borsa ya da Piyasa üyesinin risk grubu tarafından ihlal edilen limiti gün içinde arttırmasıyla engelleme sona erer. Risk grubu, emir/saniye limitinin aşılmasıyla engellenmiş ise, engellenmenin manuel olarak kaldırılması gerekir. Aksi halde, risk grubu engellemesi bir sonraki gün otomatik olarak sonlanır.

Risk grubu, tekrar eden emir limitine ulaşılması sonucunda engellenmiş ise Borsa ya da Piyasa üyesinin ihlal edilen limiti gün içinde arttırmasıyla ya da engellenmenin manuel olarak kaldırılmasıyla engelleme sona erer. Aksi halde, risk grubu engellemesi bir sonraki gün otomatik olarak sonlanır.

İzlenen kullanıcının Sistem ile bağlantısının kesilmesi durumunda oluşan engellenmenin sonlanması için de manuel müdahale gerekli olup izlenen kullanıcının tekrar bağlanması yeterli olmaz.

Bir risk grubu Borsa ya da Piyasa üyesi tarafından manuel olarak de engellenebilir. Manuel olarak bloke edilen risk grubunun bloke durumu yine manuel olarak kaldırılabilir.

Engelleme durumunun ortadan kaldırılmasına ilişkin olarak herhangi aksiyon alınmaması durumunda engelleme durumu ertesi iş günü başlangıcında otomatik olarak ortadan kalkar.

Engellenen risk grubuna bağlı olan kullanıcılar;

- Sisteme yeni emir giremez.
- Sistemde bekleyen emirlerini düzeltemez.
- Emir iptali gerçekleştirebilir.
- Sisteme bağlı olmaya devam edebilir.
- Piyasayı izlemeye devam edebilir. (Yayın alma, emir/işlem takibi vs...)

2.5 Risk Grubu Kontrollerine İlişkin Tanımlamalar

Risk grubu kontrolleri yapılması için gerekli tanımlamaların bazıları tanımlamanın yapıldığı günün ardından geçerli olurken bazı tanımlamalar gün için geçerli olabilmektedir.

PTRM uygulamasında her zaman için yapılabilen ve etkin duruma geçen tanımlamalar aşağıda belirtildiği gibidir:

- Limitlerin güncellenmesi (pozisyon limitleri, emir/saniye limiti, maksimum emir büyüklüğü, fiyat tolerans limiti, tekrar eden emir limiti)
- İkaz & bildiri yüzdelerinin ve e-posta uyarılarının güncellenmesi
- E-posta alıcılarına ekleme yapılması
- Risk gruplarının engellenmesi ya da engellemelerin kaldırılması
- Emir/sn limiti ihlalden kaynaklanan engellemelerin kaldırılması
- Bir risk grubuna dahil edilmiş kullanıcıların işlem yapabileceği sözleşmelerin kısıtlanması
- Bir risk grubuna dahil edilmiş tüm kullanıcıların tek seferde tüm bekleyen emirlerinin iptal edilmesi

PTRM uygulamasında her zaman için yapılabilen ancak bir gün sonra Sistem açıldığında etkin duruma gelen tanımlamalar aşağıda belirtildiği gibidir:

- Yeni bir limit ekleme ya da mevcut bir limiti silme
- E-posta uyarılarını tetikleyen olayların güncellenmesi
- E-posta alıcılarının silinmesi
- Risk gruplarına yeni kullanıcı eklenmesi
- Bir risk grubundan kullanıcı çıkarılması
- Yeni bir risk grubu oluşturulması ya da mevcut bir risk grubunu silinmesi
- İzlenen kullanıcının değiştirilmesi
- Varsayılan grubun belirlenmesi

2.6 Risk Grubu Kontrollerine İlişkin Özel Durumlar

Bu bölümde emir tiplerine göre ortaya çıkan bazı özel durumların risk grubu kontrollerinde nasıl dikkate alındığı açıklanmıştır.

Özel İşlem Bildirimleri

Tek taraflı ve çift taraflı özel işlem bildirimi kapsamında yapılan bildirimler ve oluşan işlemler de risk grubu kontrollerinde alım işlemleri ve satım işlemleri hesaplamaları altında dikkate alınır. Risk hesaplamalarında işlem olarak değerlendirilen özel işlem bildirimleri, maksimum emir büyüklüğü kontrollerinde ya da risk grubunun engellenmesi halinde reddedilmez. Limit kullanımı kullanıcılar Sisteme özel işlem bildirimi gönderdiklerinde değil, işlem olduğunda gerçekleşir.

Vadeler Arası Strateji Emirleri

Vadeler arası stratejiler için sistemde sözleşme tipi ve sınıfına benzer strateji tipi ve sınıfı tanımlanmıştır. Pozisyon risk limitleri ve maksimum emir büyüklüğü tanımlamaları stratejiye dahil edilmiş sözleşmelerin sözleşme tipi ve sınıfı seviyesinde yapılabildiği gibi strateji tipi ve sınıfı seviyesinde de yapılabilir. Bu kontrollerde risk hesaplama yöntemi, sözleşme tipi ve sınıfı seviyesinde “adet”, “miktar” ya da “hacim” olarak belirlenebiliyorken, strateji tipi ve sınıfı seviyesinde yalnızca “adet” olarak belirlenebilir. Stratejiler işlem yapılabilir sözleşme kısıtı tanımlamalarına dahil edilebilir. Vvadeler arası strateji emirleri için fiyat tolerans limiti tanımlanabilir. Tanımlanan limit sadece vadeler arası strateji emirleri için geçerli olur.

Koşullu Emirler

Koşullu emirler fiyat koşullu (şarta bağlı emirler) olabilir ve koşul sağlanana kadar aktif değildir. Aktif olmayan koşullu emirler, aktivasyon anına kadar risk grubu kontrollerinde dikkate alınmaz. Koşullu emirler için fiyat tolerans limiti kontrolü yapılmaz.

Tarihli ve İptale Kadar Geçerli Emirler

Tarihli ve iptale kadar geçerli emirler her günün başında Sisteme yeniden yüklenir ve yeni güne ait hesaplamalar bu emirler dikkate alınarak yapılır. Bu aşamada emirlerin reddedilmesi ya da iptal edilmesi söz konusu değildir. Tarihli ve iptale kadar geçerli emirler için maksimum emir büyüklüğü kontrolleri her günün başında yeniden yapılmaz.

Aktif Olmayan Emirler

Emirlerin kullanıcı tarafından inaktif duruma getirilmesi halinde limit kullanımı söz konusu emirler iptal olmuşçasına güncellenir.

Sistem tarafından inaktif duruma getirilen emirler risk grubu hesaplamalarında açık emir gibi değerlendirilir.

İşlem İptali

Gerçekleştirilen işlemlerin iptal edilmesi durumunda ilgili risk limiti kullanımında herhangi bir güncelleme olmaz.

Piyasa Emirleri

Risk hesaplama yönteminin “hacim” olarak belirlenmesi halinde, son işlem fiyatı olmayan sözleşmelere gönderilen piyasa emirleri bu sözleşmelerde önceki güne ait hesaplanmış bir kapanış fiyatı ya da uzlaşma fiyatı olmaması durumunda reddedilir. Diğer risk hesaplama yöntemlerinde böyle bir durum söz konusu değildir. Piyasa emirleri ve piyasadan limite emirler için fiyat tolerans limiti kontrolü yapılmaz.

Gerçekleşmezse İptal Et ve Kalanı İptal Et Emirler

Pozisyon risk limitleri kontrolleri altında “Bekleyen Alım Emirleri”, “Bekleyen Satım Emirleri” ve “Toplam Bekleyen Emirler” limitleri tanımlamış olan Piyasa üyelerinin ilgili risk grubuna dahil edilmiş kullanıcılardan “gerçekleşmezse iptal et” veya “kalanı iptal et” geçerliliğine sahip limit, piyasa ya da piyasadan limite emir göndermesi ve gönderilen emrin parçalı olarak ya da tamamen eşleşmesi durumunda emir miktarının tamamı risk hesaplamalarına yansımakta ve hesaplanan son değerler ile tanımlanan limite ulaşılmışsa anlık olarak limit ihlali gerçekleşebilmektedir. PTRM GUI’de görünmeyecek hızda gerçekleşen bu olay, ilgili risk grubu için mail tanımlaması yapılmışsa ya da otomatik toplu emir iptali fonksiyonu kullanılıyorsa bu fonksiyonların tetiklenmesine yol açabilmektedir. Gönderilen “gerçekleşmezse iptal et” veya “kalanı iptal et” geçerliliğine sahip emirlerde eşleşme olmaması durumunda ise risk hesaplamalarına herhangi bir yansıma olmadan emir iptal edilmektedir. “Durdurulmuş” statü ile Sisteme kabul edilen emirler ise risk hesaplamalarına dahil edilmektedir.

3. TEMİNAT KONTROLLERİ

Piyasa üyeleri işlem yapan hesaplara ait güncel teminat bilgilerini PTRM uygulaması üzerinden takip edebilir. PTRM uygulaması kapsamında yapılacak olan teminat kontrolleri Takasbank tarafından belirlenen kurallar çerçevesinde hesap bazında yapılır ve gerçekleşen işlemler sonrasında hesapların teminatlarının yeterli olup olmadığı kontrol edilir. Teminat yeterliliği kontrolü, “Kullanılan Teminat” ve “Kullanılabilir Teminat” değerlerinin karşılaştırılmasıyla yapılır. Kullanılan teminat değeri, kullanılabilir teminat değerini aşan ya da kullanılabilir

teminat değeri negatif olan hesaplar riskli duruma geçer. Riskli durumda olan hesapların bekleyen emirleri iptal edilir ve bu hesaplar yalnızca pozisyon kapatıcı emir gönderebilir.

Kullanılabilir teminat değeri, işlem sonrası risk yönetimi sisteminin bir bileşeni olan RTM tarafından, işlem sonrası risk yönetimi teminat hesaplama yöntemine göre hesaplanır. Kullanılan teminat değeri ise, PTRM sistemine özel geliştirilmiş olan teminat hesaplama yöntemine göre hesaplanır. PTRM, gün içinde RTM ile bütünleşik olarak çalışır. RTM, bir işlem gerçekleşikten sonra, hesabın son pozisyon bilgisi ve gün içinde yeni fiyatlara göre güncellenmiş parametreleri dikkate alarak bulunması gereken teminat, geçici kar/zarar ve nihayetinde kullanılabilir teminatı hesaplar. Kullanılabilir teminatın güncel değeri ve bu değer hesaplanırken dikkate alınan işlem bilgileri RTM tarafından PTRM'e gönderilir. RTM'den gelen güncellenmenin ardından PTRM, teminat yeterliliği kontrolünde güncel kullanılabilir teminat değeri bilgisini kullanır ve kullanılan teminat değerini hesaplarken RTM hesabına dahil edilmiş işlemlere ilişkin bir hesaplama yapmaz.

3.1 PTRM Teminat Hesaplama Yöntemi

PTRM teminat hesaplama yöntemi, Takasbank'ın risk hesaplamalarında kullandığı teminatlandırma yöntemi temel alınarak geliştirilmiş olan portföy bazlı bir risk hesaplama yöntemidir. Emir iletiminde gecikmeye neden olmayacak düzeyde geliştirilmiş olan bu yöntem; işlem sonrası teminatlandırma yönteminde dikkate alınan vadeler arası yayılma teminatı, ürünler arası yayılma kredisi, kısa pozisyonlu opsiyon asgari teminatı ve net opsiyon değeri gibi hesaplamaları yapmaz. PTRM, kullanılan teminatı mevcut pozisyonların oluşturduğu en kötü durum senaryosunu dikkate alarak öncelikle sözleşme grubu seviyesinde hesaplar. Aynı dayanak varlığa sahip ya da dayanak varlık fiyat hareketleri yakın olan sözleşmeler aynı sözleşme grubunda yer alır. Bir sözleşme grubunun kullanılan teminat değerine katkısı hesaplanırken bu grup altındaki sözleşmeler arasındaki netleştirme hesaplamaları yapılır ve her sözleşme grubu için uzun ve kısa taraftaki riskler ayrı ayrı incelenerek en kötü durum senaryosu oluşturulur. Bir hesabın pozisyon bulunan tüm sözleşme gruplarının teminata katkısı toplanarak ilgili hesap için kullanılan teminat değeri hesaplanır.

3.1.1 Teminat Hesaplamasında Kullanılan Parametreler

i. Birim Teminat, BT

Birim teminat, her bir sözleşmede uzun ya da kısa pozisyon alınması halinde gerekli olan teminat değeridir. Sözleşme bazında uzun (UBT) ve kısa (KBT) olmak üzere belirlenir. PTRM tarafından gün başında Takas sisteminden alınan bu bilgi gün boyunca PTRM tarafından yapılan teminat hesaplamalarına temel oluşturur. Birim teminat değerleri gerektiğinde Piyasa üyesi veya hesap bazında farklılaştırılabilir.

ii. Birim Teminat Katsayısı, BTK

Birim teminat katsayısı, gün başında Takas sisteminden alınan birim teminat bilgisinin PTRM algoritması tarafından kullanılırken ağırlıklandırılmasını sağlayan parametredir. PTRM'in risk toleransına göre belirlenecek olan bu katsayı, hesap seviyesinde farklılaştırılabilir.

iii. Netleştirme Katsayısı, NK

Netleştirme katsayısı, sözleşme grubu seviyesinde belirlenir ve sözleşme grubu seviyesinde hesaplanan uzun ve kısa taraftaki riskler bu katsayı oranında birbiriyile netleşir.

iv. Tüketim Katsayısı, TK

Tüketim katsayısı, bulunması gereken teminat değerinin ağırlıklandırılmasında ve böylelikle işlem öncesi teminat kontrollerinde kullanılacak risk toleransının belirlenmesinde kullanılan

parametredir. Bu katsayı hesap seviyesinde belirlenir ve kullanılabilir teminat hesaplamasında dikkate alınır.

3.1.2 Teminat Hesaplamasında Kullanılan Algoritma

PTRM sisteminde, her bir marjin hesabı için sözleşme seviyesinde aşağıda belirtildiği gibi tutulan pozisyon bilgileri teminat hesaplamasına temel oluşturur.

- LP : Uzun Pozisyon (miktar)
- SP : Kısa Pozisyon (miktar)
- RLP : Serbest Uzun Pozisyon (miktar)
- RSP : Serbest Kısa Pozisyon (miktar)
- TM : Pozisyonların Toplam Teminata Katkısı (teminat değeri)
- MC : Kullanılan Teminat (teminat değeri)

Teminat değerleri hesaplanırken pozisyon bilgileri aşağı belirtilen teminat çarpanlarıyla çarpılır.

MCPL (Uzun pozisyon teminat çarpanı) : BTK * UBT
MCPS (Kısa pozisyon teminat çarpanı) : BTK * KBT

3.1.2.1 Tekil Hesaplar İçin Teminat Hesabı

Sözleşme grubu altında yapılan netleştirme hesaplamalarında kullanılmak üzere öncelikle her bir sözleşme grubu için gerçekleşen işlemler dikkate alınarak aşağıdaki hesaplamalar yapılır:

Uzun pozisyon teminatı (TL) : TOPLAM (LP*MCPL)_{sözleşme}
Kısa pozisyon teminatı (TS) : TOPLAM (SP*MCPS)_{sözleşme}

Netleştirme hesaplamaları miktar değerleri üzerinden değil, teminat çarpanları ile çarpılmış miktar değerleri üzerinden yapılır. İşlem miktarlarının teminat çarpanlarıyla çarpılmasının ardından her bir sözleşme grubu için mevcut pozisyonlar dikkate alınarak en kötü durum senaryosu bulunur. Bu amaçla uzun ve kısa taraftaki net pozisyonlar dikkate alınarak risk hesaplamaları yapılır. Bu hesaplamalardan elde edilen değerlerden yüksek olanı kullanılan teminat olarak belirlenir.

Net Pozisyon - Alım Teminatı (ML) : $\max(TL - TS * NK, 0)$
Net Pozisyon - Satım Teminatı (MS) : $\max(TS - TL * NK, 0)$
Kullanılan Teminat (MC) : $MC_{sözleşme\ grubu} = \max(ML, MS)$

Sözleşme gruplarının teminata katkısı toplanarak hesap seviyesinde kullanılan teminat değeri aşağıdaki gibi hesaplanır.

$$MC_{\text{Marjin hesabı}} = \sum_{\text{sözleşme grubu}} MC$$

3.1.2.2 Global Hesaplar İçin Teminat Hesabı

Global hesaplarda netleştirme yapılmaz. Kullanılan teminat hesabı sırasında mevcut pozisyonlar aşağıda belirtildiği gibi dikkate alınır:

$$\text{Kullanılan Teminat (MC)} = \text{Net Pozisyon Teminatı (MN): (LP) * MCPL} + (\text{SP}) * \text{MCPS}$$

3.2 Teminat Kontrollerine İlişkin Özel Durumlar

Bu bölümde emir tiplerine göre ortaya çıkan bazı özel durumların teminat kontrollerinde nasıl dikkate alındığı açıklanmıştır.

Özel İşlem Bildirimi

Tek taraflı işlem ve çift taraflı işlem bildirimleri sonucunda oluşan pozisyonlar diğer pozisyonlardan farksız olarak PTRM sistemi tarafından risk hesaplamasına dahil edilir. Hesabın riskli olması durumunda, bekleyen emirler iptal edilirken, özel işlem bildirimi kapsamında gönderilen ve teyit bekleyen emirler iptal edilir. Riskli durumda olan hesaplardan özel işlem bildirimi kapsamında gönderilen emirler pozisyon kapatıcı ise Sisteme kabul edilir, aksi durumda reddedilir.

Koşullu Emirler

Koşullu emirler fiyat koşullu (şarta bağlı emirler) olabilir ve koşul sağlanana kadar aktif değildir. Hesabın riskli olması durumunda, bekleyen emirler iptal edilirken, aktif olmayan koşullu emirler iptal edilmez. Riskli durumda olan hesaplardan gönderilen ve aktif olmayan koşullu emirler pozisyon arttırıcı da olsa sisteme kabul edilir. Aktivasyon anında yapılan değerlendirme sonucunda ise sadece pozisyon kapatıcı olanlar sisteme kabul edilir, pozisyon arttırıcı emirler reddedilir.

Tarihli ve İptale Kadar Geçerli Emirler

Tarihli ve iptale kadar geçerli emirler her günün başında Sisteme yeniden yüklenir ve bu esnada herhangi bir teminat kontrolü yapılmaz. Bu aşamada emirlerin reddedilmesi ya da iptal edilmesi söz konusu değildir. Tarihli ve iptale kadar geçerli emirlerin sisteme yüklenmesinin tamamlanmasının ardından hesabın riskli duruma düşmesi halinde tüm bekleyen emirler ile birlikte bu emirler de iptal edilir.

Aktif olmayan Emirler

Borsa tarafından belirlenen kurallar çerçevesinde emirler Sistem tarafından inaktif duruma getirilebilir. İnaktif durumda emri olan bir hesabın riskli olması halinde bekleyen emirler iptal edilirken, inaktif emirler de iptal edilir. İnaktif duruma getirilen emirlere ilişkin kayıtlar PTRM uygulaması tarafından tutulmaya devam eder ve bu nedenle riskli durumda olan bir hesap bu emirleri aktifleştirdiğinde pozisyon azaltıcı emir olma şartı aranmaksızın aktivasyon gerçekleşir.

Vadeler Arası Strateji Emirleri

Vadeler arası strateji emirlerinin teminat kontrolleri yapılırken stratejiye dahil edilmiş farklı vadelerdeki emirler ayrı ayrı değerlendirilir. Riskli durumda olan hesapların bekleyen emirleri iptal edilirken bekleyen strateji emirleri de iptal edilir. Riskli hesapların yalnızca pozisyon kapatıcı emir gönderebilme kuralı ise stratejiye dahil edilmiş tüm vadelerdeki emirler için geçerlidir.

4. POZİSYON LİMİTİ KONTROLLERİ

Piyasada uygulanmakta olan sicil bazında ve piyasa bazında pozisyon limitlerinin kontrolü de PTRM tarafından yapılır. Sicil bazında veya piyasa bazındaki limitlerin aşılması halinde, sadece pozisyon azaltıcı emirlere izin verilebilir. Pozisyon limitlerine ilişkin esaslar Takas Mevzuatında yer almaktadır.

Piyasa üyeleri PTRM uygulaması üzerinden pozisyon limitlerine ilişkin herhangi bir takip yapamazlar.

5. ENGELLENEN ÜYELER VE HESAPLAR

PTRM, Takas sisteminden gönderilen Piyasa üyesi ve hesap engelleme talimatlarına uygun olarak tüm emirlerin ya da yalnızca pozisyon artırıcı emirlerin iletimini engelleyebilir. Ayrıca Borsa ve Takasbank gerekli olması halinde doğrudan PTRM uygulaması üzerinden Piyasa üyesi ve hesap engelleyebilir.

Piyasa üyeleri engelleme zamanı ve seviyesi ya da hangi kaynak tarafından ve ne sebeple engelleme gerçekleştiğine ilişkin bilgileri PTRM uygulaması üzerinden takip edebilir. Engellenen bir hesabın tüm emirleri reddedilebilir ya da sadece pozisyon azaltıcı emirleri kabul edilebilir. Engellenen bir hesabın bekleyen tüm emirlerinin iptal edilmesi de mümkündür. Engellenen hesapta hangi aksiyonların alınacağına ilişkin bilgiler de uygulama üzerinden izlenebilir. An itibarıyla geçerli olan duruma ek olarak gün boyunca meydana gelen engelleme hareketlerini içeren engelleme geçmişi de ilgili gün için geriye dönük izlenebilir.

EK-7: ÖZSERMAYE HALLERİ UYARLAMALARINA İLİŞKİN ÖRNEKLER VE HESAPLAMA METHODU

Özsermaye halleri uyarlamalarında kullanılan genel formül ve formüle ilişkin bilgiler aşağıda yer almaktadır;

PVİS	: Paya dayalı vadeli işlem sözleşmesi
POS	: Paya dayalı opsiyon sözleşmesi
F_t	: Payların özsermaye hali sonrasında hesaplanan teorik fiyatı
F_{eski}	: Mevcut sermayeyi temsil eden eski pay senedinin teorik fiyatı
F_{yeni}	: Sermaye artırımını nedeniyle verilen yeni pay senedinin teorik fiyatı
F_k	: Payların özsermaye hali öncesi son kapanış fiyatı
n₁	: Bedelsiz pay alma oranı
n₂	: Rüçhan hakkı kullanma oranı
T	: Brüt temettü
R	: 1 TL nominal değerli bir payın rüçhan hakkı kullanma fiyatı
V_{baz}	: PVİS'in özsermaye hali sonrası ilk işlem günü baz fiyatı
V_u	: PVİS'in özsermaye hali öncesi son işlem günü uzlaşma fiyatı
K_{eski}	: POS'un özsermaye hali öncesi kullanım fiyatı
K_{yeni}	: POS'un özsermaye hali sonrası kullanım fiyatı
Ç_{eski}	: Özsermaye hali öncesi sözleşme büyüklüğü (sözleşme çarpanı)
Ç_{yeni}	: Özsermaye hali sonrası sözleşme büyüklüğü (sözleşme çarpanı)
D_{eski}	: Özsermaye hali öncesi toplam pozisyon değeri
D_{yeni}	: Özsermaye hali sonrası toplam pozisyon değeri
DK	: Düzeltme katsayısı
P	: Pozisyon sayısı

DK	:	F_t / F_k
V_{baz}	:	$V_u \times DK$
Ç_{yeni}	:	$\text{Ç}_{\text{eski}} / DK$
D_{eski}	:	$V_u \times \text{Ç}_{\text{eski}} \times P$
D_{yeni}	:	$V_{\text{baz}} \times \text{Ç}_{\text{yeni}} \times P$
K_{yeni}	:	$K_{\text{eski}} \times DK$

Genel Formül:

$$F_t = \frac{F_k + (n_2 \times R) - T}{1 + n_1 + n_2}$$

PVİS’lerde Özsermaye Hallerine İlişkin Uyarlamalar

Bu bölümde örnek olarak PVİS’lere ilişkin olarak özsermaye hallerinde yapılan uyarlamalardan bahsedilmektedir.

Özsermaye hali uyarlaması öncesinde ve sonrasında kullanılacak PVİS kodları aşağıda verilmiştir.

Tablo-1: Birinci Özsermaye Haline İlişkin Uyarlama Öncesi/Sonrası Sözleşme Kodları

Özsermaye Hali Uyarlaması Öncesi Sözleşme Kodları	Özsermaye Hali Uyarlaması Sonrası Sözleşme Kodları
F_GARAN0117	F_GARAN0117N1
F_GARAN0217	F_GARAN0217N1

Tablo 1’de görüldüğü gibi, GARAN payı üzerine ilk açılan vadeli işlem sözleşmelerinin kodları F_GARAN0117 ve F_GARAN0217 şeklindedir.

Bedelli/bedelsiz sermaye artırımını gibi özsermaye uyarlaması olarak tanımlanan olay gerçekleştiğinde; F_GARAN0117 ve F_GARAN0217 sözleşmelerindeki pozisyonlar sırasıyla yeni işleme açılan standart olmayan sözleşmeler olan F_GARAN0117N1 ve F_GARAN0217N1 kodlu sözleşmelere aktarılır. Bir özsermaye uyarlamasında, uyarlama yapılan tüm sözleşmelerde aynı grup kodu (N1, N2,..) kullanılmayabilir, dolayısıyla sözleşme grup kodları aynı olan sözleşmelerin sözleşme büyüklükleri farklı olabilir. Özsermaye hali uyarlamaları yapıldıktan sonra işleme açılacak yeni vade ayları standart sözleşme olarak işleme açılır.

Diğer taraftan, ikinci özsermaye uyarlaması yapılması (yeni vade ayı gelip standart vadeli işlem sözleşmesinin de yaratıldığı) durumunda kullanılacak sözleşme kodları Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo-2: İkinci Özsermaye Haline İlişkin Uyarlama Öncesi/Sonrası Sözleşme Kodları

İkinci Özsermaye Hali Uyarlaması Öncesi Sözleşme Kodları	
F_GARAN0217N1	F_GARAN0317
İkinci Özsermaye Hali Uyarlaması Sonrası Sözleşme Kodları	
F_GARAN0217N2	F_GARAN0317N1

Birinci özsermaye hali sonrası (ikinci özsermaye hali öncesi) Sistemde tanımlı vadeli işlem sözleşmelerinin kodları F_GARAN0217N1 ve F_GARAN0317 şeklindedir.

GARAN payı üzerine ikinci defa özsermaye uyarlaması olarak tanımlanan olay gerçekleştiğinde;

F_GARAN0217N1 ve F_GARAN0317 sözleşmeleri işleme kapatılır. Bu sözleşmelerdeki pozisyonlar sırasıyla yeni işleme açılan standart olmayan F_GARAN0217N2 ile F_GARAN0317N1 kodlu sözleşmelere aktarılır.

Hesaplanan “Düzeltilme Katsayısı”, özsermaye halinin yapıldığı sırada açık olan tüm vade aylarındaki PVİS’lerin fiyat ve sözleşme büyüklüğü için yapılacak düzeltmelerde kullanılır. Aşağıdaki örneklerde özsermaye hali sırasında sadece bir adet PVİS olduğu varsayılmıştır.

Bedelsiz Sermaye Artırımı Durumu

$$F_t = \frac{F_k}{1 + n_1}$$

B Şirketi'nin çıkarılmış sermayesinin %130 bedelsiz pay dağıtım işlemleri 9 Mayıs 2017 tarihinden itibaren gerçekleştirilmeye başlanmıştır. 8 Mayıs 2017 tarihinde son kapanış fiyatı 2.84 TL olan B payının 9 Mayıs 2017 tarihi itibarıyla teorik fiyatı 1.23 TL olmuştur.

$$F_k = 2.84$$

$$F_t = \frac{2.84}{(1 + 1.3)} = 1.23$$

Düzeltilme Katsayısı (DK), payın Endeks Direktörlüğü tarafından hesaplanan yeni teorik fiyatının özsermaye hali öncesi son kapanış fiyatına bölünmesiyle aşağıdaki gibi bulunur:

$$DK = 1.23/2.84 = 0.4330986$$

PVİS'in yeni baz fiyatı ise bir önceki günkü uzlaşma fiyatının DK ile çarpılarak ve genel yuvarlama kurallarına göre en yakın fiyat adımına yuvarlanmasıyla bulunur:

$$V_u = 3.42 \text{ (Özsermaye uyarlaması öncesi vadeli fiyat)}$$

$$V_{baz} = V_u \times DK$$

$$V_{baz} = 3.42 \times 0.4330986 = 1.48$$

Benzer şekilde fiyat 3.42 TL'den 1.48 TL'ye düzeltildiği için pozisyonların toplam TL değerinin en az etkilenmesi amacıyla sözleşme çarpanı aşağıdaki gibi yeniden belirlenir:

$$\mathcal{C}_{eski} = 100$$

$$\mathcal{C}_{yeni} = \mathcal{C}_{eski} / DK$$

$$\mathcal{C}_{yeni} = 100 / 0.4330986 = 230.89356 \text{ (231)}$$

8 Mayıs 2017 tarihinde bu vadeli işlem sözleşmesinde 150 adet pozisyonu olan yatırımcının pozisyonunun toplam değeri aşağıdaki şekilde hesaplanır:

$$P_{eski} = 150$$

$$D_{eski} = (\mathcal{C}_{eski}) \times \text{Pozisyon Sayısı} \times \text{Sözleşme Fiyatı} = 100 \times 150 \times 3.42 = 51,300 \text{ TL}$$

9 Mayıs 2017 tarihinde ise 150 adet pozisyonu olan yatırımcının pozisyonu yeni açılan standart olmayan sözleşmelere aktarılır ve pozisyonun değeri aşağıdaki gibi hesaplanır:

$$P_{yeni} = 150$$

$$D_{yeni} = (\mathcal{C}_{yeni}) \times \text{Pozisyon Sayısı} \times \text{Yeni Sözleşmenin Baz Fiyatı}$$

$$D_{yeni} = 231 \times 150 \times 1.48 = 51,282 \text{ TL}$$

Bedelli Sermaye Artırımı Durumu

$$F_t = \frac{F_k + (n_2 \times R)}{1 + n_2}$$

C Şirketi'nin çıkarılmış sermayesinin % 100 bedelli pay dağıtım işlemleri 19 Temmuz 2017 tarihinden itibaren gerçekleştirilmeye başlanmıştır. 18 Temmuz 2017 tarihi itibarıyla Borsa İstanbul'daki son kapanış fiyatı 6.00 TL olan C payının 19 Temmuz 2017 tarihi itibarıyla teorik fiyatı 3.50 TL olmuştur.

$$F_k = 6.00$$

$$F_t = \frac{[6.00 + (1 \times 1)]}{(1 + 1)} = 3.50$$

Düzeltilme Katsayısı (DK), payın Endeks Direktörlüğü tarafından hesaplanan yeni teorik fiyatının özsermaye hali öncesi son kapanış fiyatına bölünmesiyle aşağıdaki şekilde bulunur:

$$DK = 3.50 / 6.00 = 0.5833333$$

PVİS'in yeni baz fiyatı ise bir önceki günkü uzlaşma fiyatının DK ile çarpılarak ve genel yuvarlama kurallarına göre en yakın fiyat adımı yuvarlanmasıyla bulunur:

$$V_u = 6.20 \text{ (Özsermaye uyarlaması öncesi vadeli fiyat)}$$

$$V_{baz} = V_u \times DK$$

$$V_{baz} = 6.20 \times 0.5833333 = 3.62 \text{ TL}$$

Benzer şekilde fiyat 6.20 TL'den 3.62 TL'ye düzeltildiği için pozisyonların toplam TL değerinin en az etkilenmesi amacıyla sözleşme çarpanı aşağıdaki gibi yeniden belirlenir:

$$Ç_{eski} = 100$$

$$Ç_{yeni} = Ç_{eski} / DK$$

$$Ç_{yeni} = 100 / 0.5833333 = 171.42955 \text{ (171)}$$

18 Temmuz 2017 tarihinde bu vadeli işlem sözleşmesinde 150 adet pozisyonu olan yatırımcının pozisyonunun toplam değeri aşağıdaki gibi hesaplanır:

$$P_{eski} = 150$$

$$D_{eski} = (Ç_{eski}) \times \text{Pozisyon Sayısı} \times \text{Sözleşme Fiyatı} = 100 \times 150 \times 6.20 = 93,000 \text{ TL}$$

19 Temmuz 2017 tarihinde ise 150 adet pozisyonu olan yatırımcının pozisyonu yeni açılan standart olmayan sözleşmelere aktarılmış olup pozisyonun değeri aşağıdaki gibi hesaplanır:

$$P_{yeni} = 150$$

$$D_{yeni} = (Ç_{yeni}) \times \text{Pozisyon Sayısı} \times \text{Yeni Sözleşmenin Baz Fiyatı}$$

$$D_{yeni} = 171 \times 150 \times 3.62 = 92,853 \text{ TL}$$

Bedelsiz/Bedelli Sermaye Artırımı Durumu

$$F_t = \frac{F_k + (n_2 \times R)}{1 + n_1 + n_2}$$

D Şirketi'nin çıkarılmış sermayesinin %50 bedelsiz, % 100 bedelli pay dağıtım işlemleri 19 Temmuz 2017 tarihinden itibaren gerçekleştirilmeye başlanmıştır. 18 Temmuz 2017 tarihi itibarıyla Borsa İstanbul'daki son kapanış fiyatı 4.82 TL olan D payının 19 Temmuz 2017 itibarıyla teorik fiyatı 2.33 TL olmuştur.

$$F_k = 4.82$$

$$F_t = \frac{[4.82 + (1 \times 1)]}{(1 + 1 + 0.5)} = 2.33$$

Düzeltilme Katsayısı (DK), payın Endeks Direktörlüğü tarafından hesaplanan yeni teorik fiyatının özsermaye hali öncesi son kapanış fiyatına bölünmesiyle aşağıdaki şekilde bulunur:

$$DK = 2.33/4.82 = 0.4834025$$

PVİS'in yeni baz fiyatı ise bir önceki günlük uzlaşma fiyatının DK ile çarpılarak ve genel yuvarlama kurallarına göre en yakın fiyat adımına yuvarlanmasıyla bulunur:

$$V_u = 5.10 \text{ (Özsermaye uyarlaması öncesi vadeli fiyat)}$$

$$V_{\text{baz}} = V_u \times DK$$

$$V_{\text{baz}} = 5.10 \times 0.4834025 = 2.47 \text{ TL}$$

Benzer şekilde fiyat 5.10 TL'den 2.47 TL'ye düzeltildiği için pozisyonların toplam TL değerinin en az etkilenmesi amacıyla sözleşme çarpanı aşağıdaki gibi yeniden belirlenir:

$$Ç_{\text{eski}} = 100$$

$$Ç_{\text{yeni}} = Ç_{\text{eski}} / DK$$

$$Ç_{\text{yeni}} = 100 / 0.4834025 = 206.86802 \text{ (207)}$$

19 Temmuz 2017 tarihinde bu vadeli işlem sözleşmesinde 150 adet pozisyonu olan yatırımcının pozisyonunun toplam değeri aşağıdaki şekilde hesaplanır:

$$P_{\text{eski}} = 150$$

$$D_{\text{eski}} = (Ç_{\text{eski}}) \times \text{Pozisyon Sayısı} \times \text{Sözleşme Fiyatı} = 100 \times 150 \times 5.10 = 76,500 \text{ TL}$$

18 Temmuz 2017 tarihinde ise 150 adet pozisyonu olan yatırımcının pozisyonu yeni açılan standart olmayan sözleşmelere aktarılmış olup pozisyonun değeri aşağıdaki şekilde hesaplanır:

$$P_{\text{yeni}} = 150$$

$$D_{\text{yeni}} = (Ç_{\text{yeni}}) \times \text{Pozisyon Sayısı} \times \text{Yeni Sözleşmenin Baz Fiyatı}$$

$$D_{\text{yeni}} = 207 \times 150 \times 2.47 = 76,693 \text{ TL}$$

Sermaye Azaltımı Durumu

$$F_t = \frac{(\text{Azaltım Öncesi Pay Sayısı} \times \text{Azaltım Öncesi } F_k)}{\text{Şirketin Azaltım Sonrası Pay Sayısı}}$$

D Şirketi'nin çıkarılmış sermayesinin %20 oranında sermaye azaltılması işlemleri 19 Temmuz 2017 tarihinden itibaren gerçekleştirilmeye başlanmıştır. 18 Temmuz 2017 tarihi itibarıyla Borsa İstanbul'daki son kapanış fiyatı 4.84 TL olan D payının 19 Temmuz 2017 tarihi itibarıyla teorik fiyatı 6.05 TL olmuştur.

$$F_k = 4.84$$

$$F_t = \frac{[4.84 \times 1]}{(1 - 0.2)} = 6.05$$

Düzeltilme Katsayısı (DK), payın Endeks Direktörlüğü tarafından hesaplanan yeni teorik fiyatının özsermaye hali öncesi son kapanış fiyatına bölünmesiyle aşağıdaki şekilde bulunur:

$$DK = 6.05/4.84 = 1.2500000$$

PVİS'in yeni baz fiyatı ise bir önceki günkü uzlaşma fiyatının DK ile çarpılarak ve genel yuvarlama kurallarına göre en yakın fiyat adımına yuvarlanmasıyla bulunur:

$$V_u = 5.10 \text{ (Özsermaye uyarlaması öncesi vadeli fiyat)}$$

$$V_{baz} = V_u \times DK$$

$$V_{baz} = 5.10 \times 1.2500000 = 6.38 \text{ TL}$$

Benzer şekilde fiyat 5.10 TL'den 6.38 TL'ye düzeltildiği için pozisyonların toplam TL değerinin en az etkilenmesi amacıyla sözleşme çarpanı aşağıdaki gibi yeniden belirlenir:

$$Ç_{eski} = 100$$

$$Ç_{yeni} = Ç_{eski} / DK$$

$$Ç_{yeni} = 100 / 1.2500000 = 80$$

18 Temmuz 2017 tarihinde bu vadeli işlem sözleşmesinde 150 adet pozisyonu olan yatırımcının pozisyonunun toplam değeri aşağıdaki gibi hesaplanır:

$$P_{eski} = 150$$

$$D_{eski} = (Ç_{eski}) \times \text{Pozisyon Sayısı} \times \text{Sözleşme Fiyatı} = 100 \times 150 \times 5.10 = 76,500 \text{ TL}$$

19 Temmuz 2017 tarihinde ise 150 adet pozisyonu olan yatırımcının pozisyonu yeni açılan standart olmayan sözleşmelere aktarılmış olup pozisyonun değeri aşağıdaki gibi hesaplanır:

$$P_{yeni} = 150$$

$$D_{yeni} = (Ç_{yeni}) \times \text{Pozisyon Sayısı} \times \text{Yeni Sözleşmenin Baz Fiyatı}$$

$$D_{yeni} = 80 \times 150 \times 6.38 = 76,560 \text{ TL}$$

POS'larda Özsermaye Hallerine İlişkin Uyarlamalar

Bu bölümde örnek olarak POS'lara ilişkin olarak özsermaye hallerinde yapılan uyarlamalardan bahsedilmektedir.

Özsermaye hali uyarlaması öncesinde 02/17 vadeli, kullanım fiyatı 6.75 TL olan AKBNK kodlu paya bağlı Avrupa tipi alım veya satım opsiyonu standart sözleşmelerinin kodları Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo-3: Birinci Özsermaye Haline İlişkin Uyarlama Öncesi/Sonrası Sözleşme Kodları

Uyarlama Öncesi	Uyarlama Sonrası
-----------------	------------------

O_AKBNKE0217 C 6.75	O_AKBNKE0217 C 3.78 N1	O_AKBNKE0217 C 3.75
O_AKBNKE0217 P 6.75	O_AKBNKE0217 P 3.78 N1	O_AKBNKE0217 P 3.75
TM_O_AKBNKE060219 C 6.75	TM_O_AKBNKE060219 C 3.78 N1	

Tablo 3’de görüldüğü üzere, örneğin AKBNK payı üzerine 02/17 vadeli 6.75 TL kullanım fiyatlı Avrupa tipi alım veya satım opsiyonu standart sözleşmelerinin kodları sırasıyla O_AKBNKE0217C6.75, O_AKBNKE0217P6.75 ve TM_O_AKBNKE060219C6.75 şeklindedir.

Bedelli/bedelsiz sermaye artırımını gibi özsermaye uyarlaması olarak tanımlanan durumlar gerçekleştiğinde;

Standart sözleşmelerdeki pozisyonlar yeni işleme açılan standart olmayan sözleşmelere aktarılır, ayrıca O_AKBNKE0217C6.75, O_AKBNKE0217P6.75 ve TM_O_AKBNKE250419C6.75 standart sözleşmeleri işleme kapatılırken yeni standart sözleşmeler ilgili dayanak varlığın teorik fiyatı üzerinden sözleşme unsurlarında belirtilen esaslar dahilinde oluşturularak işleme açılır. Tablo 3’de görüldüğü gibi, birinci özsermaye hali sonrası AKBNK üzerine 02/17 vadeli 3.75 TL kullanım fiyatlı Avrupa tipi alım veya satım opsiyonu standart sözleşmelerinin kodları O_AKBNKE0217C3.75 ile O_AKBNKE0217P3.75 ve aynı vadeli düzeltilmiş kullanım fiyatı 3.78 TL olan standart olmayan sözleşmelerin kodları O_AKBNKE0217C3.78N1, O_AKBNKE0217P3.78N1 ve TM_O_AKBNKE060219C3.78N1 olur. İşleme açılacak sözleşmeler, alım satım sisteminde daha önce işleme açılmış ancak çeşitli nedenlerle işleme kapatılmış ise aynı ISIN kodları ile yeni sözleşmeler olarak yeniden işleme açılabilir. Bir özsermaye uyarlamasında, uyarlama yapılan tüm sözleşmelerde aynı grup kodu (N1, N2,..) kullanılmayabilir, dolayısıyla sözleşme grup kodları aynı olan sözleşmelerin sözleşme büyüklükleri farklı olabilir. Özsermaye hali uyarlamaları yapıldıktan sonra işleme açılacak yeni kullanım fiyatlı sözleşmeler standart sözleşme olarak işleme açılır.

Diğer taraftan, ikinci bir özsermaye uyarlaması yapılması durumunda kullanılan örnek sözleşme kodları Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo-4: İkinci Özsermaye Haline İlişkin Uyarlama Sonrası Sözleşme Kodları

Uyarlama Öncesi		
O_AKBNKE0217 C 3.78 N1	O_AKBNKE0217 C 3.75	
O_AKBNKE0217 P 3.78 N1	O_AKBNKE0217 P 3.75	

Uyarlama Sonrası		
O_AKBNKE0217 C 2.86 N1	O_AKBNKE0217 C 2.83 N1	O_AKBNKE0217 C 3.00
O_AKBNKE0217 P 2.86 N1	O_AKBNKE0217 P 2.83 N1	O_AKBNKE0217 P 3.00

AKBNK payı ikinci defa bedelli/bedelsiz sermaye artırımını gibi özsermaye uyarlaması olarak tanımlanan durumlar gerçekleştiğinde örnek olarak;

O_AKBNKE0217C3.78N1 ile O_AKBNKE0217P3.78N1 kodlu standart olmayan sözleşmeler işleme kapatılır. Bu sözleşmelerdeki pozisyonlar sırasıyla yeni işleme açılan O_AKBNKE0217C2.86N1 ve O_AKBNKE0217P2.86N1 kodlu standart olmayan sözleşmelere aktarılır, ayrıca O_AKBNKE0217C3.75 ile O_AKBNKE0217P3.75 standart sözleşmeleri işleme kapatılır. Bu sözleşmelerdeki pozisyonlar sırasıyla yeni işleme açılan O_AKBNKE0217C2.83N1 ve O_AKBNKE0217P2.83N1 kodlu standart olmayan sözleşmelere aktarılır. Son olarak yeni standart sözleşmeler ilgili dayanak varlığın teorik fiyatı üzerinden sözleşme unsurlarında belirtilen esaslar dahilinde oluşturularak işleme açılır.

Aşağıdaki bölümlerdeki örneklerde rüçhan haklarının 1 TL nominal değerli bir pay için 1 TL'den kullanıldığı kabul edilmiştir. Primli rüçhan hakkı kullanımı söz konusu olması durumunda, aşağıdaki genel formülde, ilgili tutarın rüçhan hakkı bedeli (R) olarak dikkate alınması gerekmektedir.

Hesaplanan Düzeltme Katsayısı, özsermaye halinin yapıldığı sırada açık olan tüm vade aylarındaki paya dayalı opsiyon sözleşmelerinin kullanım fiyatı ve sözleşme büyüklüğü için yapılacak düzeltmelerde kullanılır. Aşağıdaki örneklerde özsermaye hali sırasında sadece bir adet paya dayalı opsiyon sözleşmesi olduğu varsayılmıştır.

Bedelsiz Sermaye Artırımı Durumu

$$F_t = \frac{F_k}{1 + n_1}$$

B Şirketi'nin çıkarılmış sermayesinin %130 bedelsiz pay dağıtım işlemleri 10 Mayıs 2017 tarihinden itibaren gerçekleştirilmeye başlanmıştır. 9 Mayıs 2017 tarihinde son kapanış fiyatı 2.84 TL olan B payının 10 Mayıs 2017 tarihi itibarıyla teorik fiyatı 1.23 TL olmuştur.

$$F_k = 2.84$$

$$F_t = \frac{2.84}{(1 + 1.3)} = 1.23$$

Düzeltme Katsayısı (DK), payın Endeks Direktörlüğü tarafından hesaplanan yeni teorik fiyatının özsermaye hali öncesi son kapanış fiyatına bölünmesiyle aşağıdaki şekilde bulunur:

$$DK = 1.23 / 2.84 = 0.4330986$$

B payına dayalı alım opsiyonu sözleşmesinin yeni kullanım fiyatı ise önceki kullanım fiyatının DK ile çarpımıyla bulunur:

$$K_{eski} = 3.00$$

$$K_{yeni} = K_{eski} \times DK$$

$$K_{yeni} = 3.00 \times 0.4330986 = 1.30 \text{ (1.2993 en yakın iki ondalık haneye yuvarlanır.)}$$

Benzer şekilde kullanım fiyatı 3.00 TL'den 1.30 TL'ye düzeltildiği için pozisyonların toplam TL değerinin en az etkilenmesi amacıyla sözleşme çarpanı aşağıdaki gibi yeniden belirlenir:

$$Ç_{eski} = 100$$

$$Ç_{\text{yeni}} = Ç_{\text{eski}} / DK$$

$$Ç_{\text{yeni}} = 100 / 0.4330986 = 231 \text{ (230.8936 en yakın tam sayıya yuvarlanır.)}$$

Bedelli Sermaye Artırımı Durumu

$$F_t = \frac{F_k + (n_2 \times R)}{1 + n_2}$$

C Şirketi'nin çıkarılmış sermayesinin % 100 bedelli pay dağıtımı işlemleri 10 Mayıs 2017 tarihinden itibaren gerçekleştirilmeye başlanmıştır. 9 Mayıs 2017 tarihi itibarıyla Borsa İstanbul'daki son kapanış fiyatı 6.00 TL olan C payının 10 Mayıs 2017 tarihi itibarıyla teorik fiyatı 3.50 TL olmuştur.

$$F_k = 6.00$$

$$F_t = \frac{[6.00 + (1 \times 1)]}{(1 + 1)} = 3.50$$

Düzeltilme Katsayısı (DK), payının Endeks Direktörlüğü tarafından hesaplanan yeni teorik fiyatının özsermaye hali öncesi son kapanış fiyatına bölünmesiyle aşağıdaki gibi bulunur:

$$DK = 3.50 / 6.00 = 0.5833333$$

C payına dayalı alım opsiyonu sözleşmesinin yeni kullanım fiyatı ise önceki kullanım fiyatının DK ile çarpımıyla bulunur:

$$K_{\text{eski}} = 5.75$$

$$K_{\text{yeni}} = K_{\text{eski}} \times DK$$

$$K_{\text{yeni}} = 5.75 \times 0.5833333 = 3.35 \text{ (3.3541 en yakın iki ondalık haneye yuvarlanır.)}$$

Benzer şekilde kullanım fiyatı 5.75 TL'den 3.35 TL'ye düzeltildiği için pozisyonların toplam TL değerinin en az etkilenmesi amacıyla sözleşme çarpanı aşağıdaki gibi yeniden belirlenir:

$$Ç_{\text{eski}} = 100$$

$$Ç_{\text{yeni}} = Ç_{\text{eski}} / DK$$

$$Ç_{\text{yeni}} = 100 / 0.5833333 = 171 \text{ (171.4296 en yakın tam sayıya yuvarlanır.)}$$

Bedelsiz/Bedelli Sermaye Artırımı Durumu

$$F_t = \frac{F_k + (n_2 \times R)}{1 + n_1 + n_2}$$

D Şirketi'nin çıkarılmış sermayesinin %50 bedelsiz, % 100 bedelli pay dağıtımı işlemleri 10 Mayıs 2017 tarihinden itibaren gerçekleştirilmeye başlanmıştır. 9 Mayıs 2017 tarihi itibarıyla Borsa İstanbul'daki son kapanış fiyatı 4.82 TL olan D payının 10 Mayıs 2017 tarihi itibarıyla teorik fiyatı 2.33 TL olmuştur.

$$F_k = 4.82$$

$$F_t = \frac{[4.82 + (1 \times 1)]}{(1 + 1 + 0.5)} = 2.33$$

Düzeltilme Katsayısı (DK), payın Endeks Direktörlüğü tarafından hesaplanan yeni teorik fiyatının özsermaye hali öncesi son kapanış fiyatına bölünmesiyle aşağıdaki gibi bulunur:

$$DK = 2.33 / 4.82 = 0.4834025$$

D payına dayalı alım opsiyonu sözleşmesinin yeni kullanım fiyatı ise önceki kullanım fiyatının DK ile çarpımıyla bulunur:

$$K_{\text{eski}} = 5.00$$

$$K_{\text{yeni}} = K_{\text{eski}} \times DK$$

$$K_{\text{yeni}} = 5.00 \times 0.4834025 = 2.42 \text{ (2.4170 en yakın iki ondalık haneye yuvarlanır.)}$$

Benzer şekilde kullanım fiyatı 5.00 TL'den 2.42 TL'ye düzeltildiği için pozisyonların toplam TL değerinin en az etkilenmesi amacıyla sözleşme çarpanı aşağıdaki gibi yeniden belirlenir:

$$Ç_{\text{eski}} = 100$$

$$Ç_{\text{yeni}} = Ç_{\text{eski}} / DK$$

$$Ç_{\text{yeni}} = 100 / 0.4834025 = 207 \text{ (206.8680 en yakın tam sayıya yuvarlanır.)}$$

Sermaye Azaltımı Durumu

$$F_t = \frac{(\text{Azaltım Öncesi Pay Sayısı} \times \text{Azaltım Öncesi } F_k)}{\text{Şirketin Azaltım Sonrası Pay Sayısı}}$$

D Şirketi'nin çıkarılmış sermayesinin %20 oranında sermaye azaltılması işlemleri 19 Temmuz 2017 tarihinden itibaren gerçekleştirilmeye başlanmıştır. 18 Temmuz 2017 tarihi itibarıyla Borsa İstanbul'daki son kapanış fiyatı 4.84 TL olan D payının 19 Temmuz 2017 tarihi itibarıyla teorik fiyatı 6.05 TL olmuştur.

$$F_k = 4.84$$

$$F_t = \frac{[4.84 \times 1]}{(1 - 0.2)} = 6.05$$

Düzeltilme Katsayısı (DK), payın Endeks Direktörlüğü tarafından hesaplanan yeni teorik fiyatının özsermaye hali öncesi son kapanış fiyatına bölünmesiyle aşağıdaki gibi bulunur:

$$DK = 6.05/4.84 = 1.2500000$$

D payına dayalı alım opsiyonu sözleşmesinin yeni kullanım fiyatı ise önceki kullanım fiyatının DK ile çarpımıyla bulunur:

$$K_{\text{eski}} = 4.75$$

$$K_{\text{yeni}} = K_{\text{eski}} \times DK$$

$$K_{\text{yeni}} = 4.75 \times 1.2500000 = 5.94 \text{ (5.9375 en yakın iki ondalık haneye yuvarlanır.)}$$

Benzer şekilde kullanım fiyatı 4.75 TL'den 5.94 TL'ye düzeltildiği için pozisyonların toplam TL değerinin en az etkilenmesi amacıyla sözleşme çarpanı aşağıdaki gibi yeniden belirlenir:

$$Ç_{\text{eski}} = 100$$

$$Ç_{\text{yeni}} = Ç_{\text{eski}} / DK$$

$$Ç_{\text{yeni}} = 100 / 1.2500000 = 80$$

EK-8: BORSA İSTANBUL VADELİ İŞLEM VE OPSİYON PİYASASI PİYASA YAPICILIK TAAHHÜTNAMESİ

.../.../...

BORSA İSTANBUL A.Ş. GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE
İSTANBUL

Borsanız Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası'na piyasa yapıcısı olarak kabul edilmemiz halinde;

1. Gerçekleştirilecek tüm işlemler için Sermaye Piyasası Kurulu (Kurul), Borsa İstanbul A.Ş. (Borsa) ve Borsa tarafından seçilecek Takas Merkezi tarafından çıkartılan ilgili her türlü mevzuat ve benzeri tüm düzenleme hükümleri ile bu taahhütname şartlarının uygulanacağını, Kurul ve Borsa'nın söz konusu hükümler ve şartları yorumlamaya, açıklık bulunmayan hususlarda genel hükümleri de göz önünde bulundurarak karar vermeye, uygulamayı düzenlemeye ve yönlendirmeye yetkili olduğunu;
2. Borsa'nın ilgili mevzuat çerçevesinde Borsada gerçekleştirilecek işlemlerle ilgili olarak her türlü düzenleyici ve değiştirici yetkiye sahip olduğunu;
3. Borsa'da işlem yapmak üzere Şirketimiz tarafından görevlendirilen temsilcilerimiz ve tarafımıza tahsis edilen kullanıcılar tarafından gerçekleştirilen Borsa işlemlerinden doğan yükümlülükler açısından sınırsız sorumlu olduğumuzu, Borsa tarafından talep edilen tüm şartları yerine getireceğimizi; temsilcinin ve tarafımıza tahsis edilen kullanıcıların sisteme bağlanmak için kullandığı kullanıcı kodu ve şifrenin muhafazasının sorumluluğunun Şirketimize ait olduğunu, kullanıcı kodu ve şifrenin temsilcinin rızası ile veya rızası dışında 3. şahısların eline geçmesi ve/veya devredilmesi suretiyle piyasa yapıcı hesaplarının yetkisiz kişiler tarafından kullanılmasından doğacak hukuki ve/veya maddi zararlardan Şirketimizin sorumlu olduğunu;
4. Piyasa yapıcılık yetkisinin enstrüman, sözleşme grubu, sözleşme tipi, sözleşme sınıfı ve/veya sözleşme vadesi bazında Borsa tarafından ihdas edilebileceğini;
5. Sadece başvuru ve Borsa tarafından kabul edilecek sözleşme grubu, sözleşme tipi, sözleşme sınıfı ve/veya sözleşme vadelerinde piyasa yapıcılık görevinin yerine getirileceğini, yetki alınmamış sözleşme grubu, tipi, sınıfı ve vadelerinde piyasa yapıcılık faaliyetlerinin yürütülmeyeceğini;
6. Borsa'nın piyasa yapıcıların performanslarını Borsa'nın belirleyeceği kriterlerle ve Borsa'nın belirleyeceği dönemlerde ölçebileceğini ve performansları yeterli bulunmayan piyasa

yapıcıların piyasa yapıcılık yetkilerinin tek taraflı olarak Borsa tarafından iptal edilebileceğini, ayrıca Kurul, Borsa ve Takas Merkezi tarafından çıkartılan mevzuat ve benzeri düzenlemelere uyulmadığının tespiti halinde de piyasa yapıcılık yetkisinin Borsa tarafından tek taraflı olarak iptal edilebileceğini;

7. Piyasa yapıcılık taahhüdünden vazgeçmek istememiz halinde Borsa'ya yazılı olarak müracaat edeceğimizi, ancak Borsa'nın onayından sonra piyasa yapıcılık görevimizin sona ereceğini, Borsa'nın kararına kadar piyasa yapıcılık görevimizin devam edeceğini;
8. Piyasa yapıcılık görevimizi yürütürken müşteri ve diğer şirket portföy hesaplarından bağımsız piyasa yapıcılık faaliyetlerini yürütülmesi için bir piyasa yapıcı hesabı (hesapları) kullanacağımızı,
9. Piyasa yapıcı hesaplardaki pozisyonların, Borsa veya Takas Merkezi'nin izni alınmaksızın, Takas Mevzuatında tanımlanan Özel Şarta Bağlı Pozisyon Aktarımı yolu ile başka hesaplara aktarılmayacağını;
10. Piyasa yapıcılık yetkisi alacağımız sözleşmeler için Borsa tarafından belirlenen yükümlülükleri yerine getireceğimizi;
11. Borsa veya Takas Merkezi tarafından belirlenecek pozisyon limitleri ile sınırlı olunacağını ve bu limitlerin Borsa veya Takas Merkezi tarafından her an değiştirilebileceğini;
12. Borsa tarafından belirlenecek performans kriterlerine uyma konusunda azami özeni göstereceğimizi, Borsa tarafından belirlenecek başkaca kriter ve kuralların tümüne uyacağımızı;
13. Piyasa yapıcılık faaliyetlerini yürüttüğümüz piyasa yapıcı hesabında (hesaplarında) piyasa yapıcılık görevlerimizin yerine getirilebilmesini teminen yeterli miktarda teminat bulunduracağımızı;
14. Borsa'nın piyasa yapıcılara tanıyacağı avantajların her an Borsa tarafından kaldırılabilceğini;
15. Piyasa yapıcı hesabımızla (hesaplarımızla) ilgili temerrüt oluşması halinde Borsa ile imzaladığımız taahhütnamelerde yer alan ilgili hükümlerin geçerli olduğunu, faaliyetlerimizin iflas ve/veya tasfiye de dahil herhangi bir nedenle durdurulması, yetki belgelerimizin iptal edilmesi ve/veya bir başka kurum tarafından devralınma, satın alınma ya da birleşme sonucu başka bir tüzel kişiye dönüşmeye neden olan bir işleme taraf olunması veya piyasa yapıcılık asgari şartlarının kaybedilmesi durumunda Borsa'ya yazılı bildirimde bulunacağımızı, piyasa yapıcılığımızın devam edip etmeyeceğinin Borsa tarafından belirleneceğini; Borsa tarafından

piyasa yapıcılığımızın sonlandırılmasına karar verilmesi durumunda, bu durumdan kaynaklanan hak ve yükümlülüklerin tasfiyesi usulünün de belirlenebileceğini, bu durumda Borsa tarafından belirlenen usul ve esaslara da tarafımızca uyulacağını;

16. Nakit uzlaşma yerine fiziki teslim uygulaması söz konusu olduğunda diğer müşteri ve portföy hesaplarına uygulanan hükümlerin piyasa yapıcılık faaliyetlerini yürüttüğümüz piyasa yapıcı hesabı (hesapları) için de geçerli olduğunu;
17. Bu taahhütnamede yer almayan hususlarda Borsa Yönetmeliğinde ve ilgili diğer mevzuatta yer alan hükümlerin uygulanacağını, söz konusu mevzuatta değişiklik olması durumunda değişen hükümlerin tarafımıza uygulanacağını;
18. Herhangi bir ihtilaf halinde Borsa ve Takas Merkezinin kayıtlarının geçerli ve Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun ilgili maddesi uyarınca kesin delil niteliğinde olacağını kabul, beyan ve taahhüt ederiz.

Yetkili imzalar, Şirket Unvanı ve Kaşesi

EK-9: PİYASA YAPICILIK BAŞVURU DİLEKÇESİ

BORSA İSTANBUL A.Ş. GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgili düzenlemeler çerçevesinde piyasa yapıcılık faaliyetlerine başlayabilmek için sistemsel, teknik ve alt yapısal hazırlıklarımızın tamamlandığını beyan eder, piyasa yapıcılık faaliyetine başlayabilmemiz için gereğini arz ederiz.

Saygılarımızla,

Piyasa Yapıcı Olarak Yetkilendirilen Piyasa Üyesi:	
Piyasa Yapıcı Kurum:	
Piyasa Yapıcının VİOP Alım-Satım Sistemine Bağlanacağı Piyasa Üyesi:	
Piyasa Yapıcının İşlem Hesabının Bağlı Olduğu Saklamacı Piyasa Üyesi:	
Piyasa Yapıcılık Talep Edilen Sözleşme Sınıfı/Tipi/Grubu:	
Piyasa Yapıcılık Talep Edilen Seans: (Normal/Akşam)	
Piyasa Yapıcılık Faaliyetinin Müşteri Hesapları Üzerinden A Grubu Sözleşmelerde Yürütülmesi Durumunda PY Faaliyeti Yürütülecek Ek Sorumlu Sözleşme Sınıfı/Tipi/Grubu:	
Piyasa Yapıcılık Başlangıç Tarihi:	
Piyasa Yapıcılık İşlemlerinde Sorumlu Kurum Yetkilisi:	
Kurum Yetkilisi Unvanı:	
Kurum Yetkilisi İletişim Bilgileri:	
Piyasa Yapıcılık İşlemlerinde Sorumlu Kurum Yetkilisi:	
Kurum Yetkilisi Unvanı:	
Kurum Yetkilisi İletişim Bilgileri:	

YATIRIM KURULUŞU UNVANI

İMZA

İMZA

Yetkili Kişi

Yetkili Kişi

Ad Soyad

Ad Soyad

EK-10: NORMAL SEANS PİYASA YAPICILARIN YÜKÜMLÜLÜKLERİ

Sözleşmeler	Sorumlu Olunan Sözleşmeler	Spread Şartları**	Piyasada Bulunma Oranları***																																																																																																														
Pay Vadeli İşlem*	En az 10 farklı sözleşme sınıfında en yakın 2 vadedeki standart sözleşmeler.	<table><tr><th rowspan="3">GRUP 1 & 2 En İyi Alış Fiyatı TL</th><th colspan="4">Vadeye Kalan Gün Sayısı</th><th rowspan="3">Minimum Emir Büyüklüğü</th></tr><tr><th><15</th><th><30</th><th><45</th><th>≥45</th></tr><tr><th colspan="4">Maksimum Spread</th></tr><tr><td><1</td><td>0,02</td><td>0,02</td><td>0,02</td><td>0,02</td><td>500</td></tr><tr><td><5</td><td>0,03</td><td>0,03</td><td>0,04</td><td>0,05</td><td>150</td></tr><tr><td><10</td><td>0,04</td><td>0,05</td><td>0,07</td><td>0,10</td><td>50</td></tr><tr><td><20</td><td>0,08</td><td>0,10</td><td>0,14</td><td>0,20</td><td>25</td></tr><tr><td><40</td><td>0,14</td><td>0,20</td><td>0,30</td><td>0,40</td><td>15</td></tr><tr><td><60</td><td>0,20</td><td>0,30</td><td>0,40</td><td>0,60</td><td>10</td></tr><tr><td><80</td><td>0,30</td><td>0,40</td><td>0,60</td><td>0,80</td><td>10</td></tr><tr><td><100</td><td>0,40</td><td>0,50</td><td>0,70</td><td>1,00</td><td>10</td></tr><tr><td><150</td><td>0,50</td><td>0,70</td><td>0,90</td><td>1,20</td><td>10</td></tr><tr><td><200</td><td>0,60</td><td>0,90</td><td>1,40</td><td>1,80</td><td>10</td></tr><tr><td><250</td><td>0,80</td><td>1,20</td><td>1,70</td><td>2,40</td><td>7</td></tr><tr><td><375</td><td>1,00</td><td>1,50</td><td>2,20</td><td>3,00</td><td>7</td></tr><tr><td><500</td><td>1,50</td><td>2,30</td><td>3,30</td><td>4,50</td><td>5</td></tr><tr><td><750</td><td>2,00</td><td>3,00</td><td>4,50</td><td>6,00</td><td>5</td></tr><tr><td><1000</td><td>3,00</td><td>4,00</td><td>5,50</td><td>8,00</td><td>5</td></tr><tr><td>≥1000</td><td>4,00</td><td>4,50</td><td>6,00</td><td>9,00</td><td>5</td></tr></table>	GRUP 1 & 2 En İyi Alış Fiyatı TL	Vadeye Kalan Gün Sayısı				Minimum Emir Büyüklüğü	<15	<30	<45	≥45	Maksimum Spread				<1	0,02	0,02	0,02	0,02	500	<5	0,03	0,03	0,04	0,05	150	<10	0,04	0,05	0,07	0,10	50	<20	0,08	0,10	0,14	0,20	25	<40	0,14	0,20	0,30	0,40	15	<60	0,20	0,30	0,40	0,60	10	<80	0,30	0,40	0,60	0,80	10	<100	0,40	0,50	0,70	1,00	10	<150	0,50	0,70	0,90	1,20	10	<200	0,60	0,90	1,40	1,80	10	<250	0,80	1,20	1,70	2,40	7	<375	1,00	1,50	2,20	3,00	7	<500	1,50	2,30	3,30	4,50	5	<750	2,00	3,00	4,50	6,00	5	<1000	3,00	4,00	5,50	8,00	5	≥1000	4,00	4,50	6,00	9,00	5	Hesaplama dönemi itibarıyla piyasanın açık olduğu sürenin %60'ı
		GRUP 1 & 2 En İyi Alış Fiyatı TL		Vadeye Kalan Gün Sayısı					Minimum Emir Büyüklüğü																																																																																																								
				<15	<30	<45	≥45																																																																																																										
			Maksimum Spread																																																																																																														
		<1	0,02	0,02	0,02	0,02	500																																																																																																										
		<5	0,03	0,03	0,04	0,05	150																																																																																																										
		<10	0,04	0,05	0,07	0,10	50																																																																																																										
		<20	0,08	0,10	0,14	0,20	25																																																																																																										
		<40	0,14	0,20	0,30	0,40	15																																																																																																										
		<60	0,20	0,30	0,40	0,60	10																																																																																																										
		<80	0,30	0,40	0,60	0,80	10																																																																																																										
		<100	0,40	0,50	0,70	1,00	10																																																																																																										
		<150	0,50	0,70	0,90	1,20	10																																																																																																										
		<200	0,60	0,90	1,40	1,80	10																																																																																																										
		<250	0,80	1,20	1,70	2,40	7																																																																																																										
		<375	1,00	1,50	2,20	3,00	7																																																																																																										
		<500	1,50	2,30	3,30	4,50	5																																																																																																										
		<750	2,00	3,00	4,50	6,00	5																																																																																																										
		<1000	3,00	4,00	5,50	8,00	5																																																																																																										
		≥1000	4,00	4,50	6,00	9,00	5																																																																																																										
		<table><tr><th rowspan="3">GRUP 3 En İyi Alış Fiyatı TL</th><th colspan="4">Vadeye Kalan Gün Sayısı</th><th rowspan="3">Minimum Emir Büyüklüğü</th></tr><tr><th><15</th><th><30</th><th><45</th><th>≥45</th></tr><tr><th colspan="4">Maksimum Spread</th></tr><tr><td><1</td><td>0,02</td><td>0,02</td><td>0,03</td><td>0,04</td><td>200</td></tr></table>	GRUP 3 En İyi Alış Fiyatı TL	Vadeye Kalan Gün Sayısı				Minimum Emir Büyüklüğü	<15	<30	<45	≥45	Maksimum Spread				<1	0,02	0,02	0,03	0,04	200																																																																																											
		GRUP 3 En İyi Alış Fiyatı TL		Vadeye Kalan Gün Sayısı					Minimum Emir Büyüklüğü																																																																																																								
				<15	<30	<45	≥45																																																																																																										
			Maksimum Spread																																																																																																														
		<1	0,02	0,02	0,03	0,04	200																																																																																																										

Sözleşmeler	Sorumlu Olunan Sözleşmeler	Spread Şartları**							Piyasada Bulunma Oranları***																																															
			<5	0,04	0,04	0,06	0,08	40																																																
			<10	0,08	0,08	0,12	0,16	20																																																
			<20	0,12	0,16	0,24	0,34	10																																																
			<40	0,14	0,24	0,34	0,40	10																																																
			<60	0,30	0,46	0,60	0,80	5																																																
			<80	0,40	0,60	0,90	1,20	5																																																
			<100	0,50	0,80	1,10	1,30	5																																																
			<150	0,60	0,90	1,20	1,40	5																																																
			<200	0,70	1,40	1,80	2,10	5																																																
			<250	1,00	1,80	2,40	2,80	5																																																
			<375	1,50	2,00	3,00	3,50	5																																																
			<500	2,20	3,00	4,50	5,30	5																																																
			<750	3,00	4,00	6,00	7,00	5																																																
			<1000	4,50	5,40	8,00	9,10	5																																																
			≥1000	5,00	6,00	9,00	10,00	5																																																
Pay Opsiyon*	En az 5 farklı sözleşme sınıfında en yakın 2 vadedeki standart alım ve satım opsiyonları için;	<table><tr><th colspan="7">Yakın Vade</th><th rowspan="4">Minimum Emir Büyüklüğü</th></tr><tr><th colspan="8">Vadeye Kalan Gün Sayısı</th></tr><tr><th colspan="8">En İyi Alış Fiyatı-TL</th></tr><tr><td>0,00-0,99</td><td>1,00-3,00</td><td>3,01-5,00</td><td>5,01-15,00</td><td>15,01-25,00</td><td>25,01-50,00</td><td>>50,00</td></tr><tr><th colspan="8">Maksimum Spread</th><th rowspan="2">10</th></tr><tr><td>0,25</td><td>0,35</td><td>0,50</td><td>1,00</td><td>2,50</td><td>3,75</td><td>5,00</td></tr></table>								Yakın Vade							Minimum Emir Büyüklüğü	Vadeye Kalan Gün Sayısı								En İyi Alış Fiyatı-TL								0,00-0,99	1,00-3,00	3,01-5,00	5,01-15,00	15,01-25,00	25,01-50,00	>50,00	Maksimum Spread								10	0,25	0,35	0,50	1,00	2,50	3,75	5,00
	Yakın Vade									Minimum Emir Büyüklüğü																																														
Vadeye Kalan Gün Sayısı																																																								
En İyi Alış Fiyatı-TL																																																								
0,00-0,99	1,00-3,00	3,01-5,00	5,01-15,00	15,01-25,00	25,01-50,00	>50,00																																																		
Maksimum Spread								10																																																
0,25	0,35	0,50	1,00	2,50	3,75	5,00																																																		
	i. Yakın vadede 1 Karda, 1 Başabaşta ve 1 Zararda kullanım fiyatı,																																																							
	ii. Uzak vadede 1 Karda, 1 Başabaşta																																																							
		Hesaplama dönemi itibarıyla piyasanın açık olduğu sürenin %60'ı																																																						

Sözleşmeler	Sorumlu Olunan Sözleşmeler	Spread Şartları**								Piyasada Bulunma Oranları***																																																																																														
	ve 2 Zararda kullanım fiyatı. Karda ve zararda olan kullanım fiyatları başabaş kullanım fiyatına en yakın olan kullanım fiyatlarıdır.	<table><tr><th colspan="7">Uzak Vade</th><th rowspan="4">Minimum Emir Büyüklüğü</th></tr><tr><th colspan="7">Vadeye Kalan Gün Sayısı</th></tr><tr><th colspan="7">En İyi Alış Fiyatı-TL</th></tr><tr><td>0,00-0,99</td><td>1,00-3,00</td><td>3,01-5,00</td><td>5,01-15,00</td><td>15,01-25,00</td><td>25,01-50,00</td><td>>50,00</td></tr><tr><th colspan="7">Maksimum Spread</th><th rowspan="2">10</th></tr><tr><td>0,45</td><td>0,70</td><td>0,75</td><td>1,75</td><td>3,00</td><td>4,75</td><td>6,00</td></tr></table>								Uzak Vade							Minimum Emir Büyüklüğü	Vadeye Kalan Gün Sayısı							En İyi Alış Fiyatı-TL							0,00-0,99	1,00-3,00	3,01-5,00	5,01-15,00	15,01-25,00	25,01-50,00	>50,00	Maksimum Spread							10	0,45	0,70	0,75	1,75	3,00	4,75	6,00																																																			
Uzak Vade							Minimum Emir Büyüklüğü																																																																																																	
Vadeye Kalan Gün Sayısı																																																																																																								
En İyi Alış Fiyatı-TL																																																																																																								
0,00-0,99	1,00-3,00	3,01-5,00	5,01-15,00	15,01-25,00	25,01-50,00	>50,00																																																																																																		
Maksimum Spread							10																																																																																																	
0,45	0,70	0,75	1,75	3,00	4,75	6,00																																																																																																		
Endeks Opsiyon*	En yakın 2 vadedeki alım ve satım opsiyonları için; 1 Karda, 1 Başabaşta ve 2 Zararda kullanım fiyatı. Karda olan kullanım fiyatları başabaş kullanım fiyatına en yakın olan kullanım fiyatıdır. Zararda kullanım fiyatları ise alım opsiyonu için; i. Yakın vadede başabaş kullanım fiyatına en yakın 2. ve 3. kullanım fiyatları	<table><tr><th rowspan="6">Dayanak Varlık</th><th colspan="8">Yakın Vade</th><th rowspan="6">Minimum Emir Büyüklüğü</th></tr><tr><th colspan="8">Vadeye Kalan Gün Sayısı</th></tr><tr><th colspan="8">0-30 gün</th></tr><tr><th colspan="8">En İyi Alış Fiyatı-TL</th></tr><tr><td>0,00-19,99</td><td>20,00-59,99</td><td>60,00-99,99</td><td>100,00-249,99</td><td>250,00-499,99</td><td>500,00-749,99</td><td>750,00-1000,00</td><td>>1000,00</td></tr><tr><th colspan="8">Maksimum Spread</th></tr><tr><td>5,00</td><td>12,00</td><td>20,00</td><td>30,00</td><td>35,00</td><td>40,00</td><td>45,00</td><td>50,00</td><td>10</td></tr><tr><th rowspan="5">XU030D</th><th colspan="8">30-60 gün</th><th rowspan="5">Minimum Emir Büyüklüğü</th></tr><tr><th colspan="8">En İyi Alış Fiyatı-TL</th></tr><tr><td>0,00-19,99</td><td>20,00-59,99</td><td>60,00-99,99</td><td>100,00-249,99</td><td>250,00-499,99</td><td>500,00-749,99</td><td>750,00-1000,00</td><td>>1000,00</td></tr><tr><th colspan="8">Maksimum Spread</th></tr><tr><td>10,00</td><td>15,00</td><td>25,00</td><td>35,00</td><td>50,00</td><td>55,00</td><td>60,00</td><td>65,00</td><td>10</td></tr></table>	Dayanak Varlık	Yakın Vade								Minimum Emir Büyüklüğü	Vadeye Kalan Gün Sayısı								0-30 gün								En İyi Alış Fiyatı-TL								0,00-19,99	20,00-59,99	60,00-99,99	100,00-249,99	250,00-499,99	500,00-749,99	750,00-1000,00	>1000,00	Maksimum Spread								5,00	12,00	20,00	30,00	35,00	40,00	45,00	50,00	10	XU030D	30-60 gün								Minimum Emir Büyüklüğü	En İyi Alış Fiyatı-TL								0,00-19,99	20,00-59,99	60,00-99,99	100,00-249,99	250,00-499,99	500,00-749,99	750,00-1000,00	>1000,00	Maksimum Spread								10,00	15,00	25,00	35,00	50,00	55,00	60,00	65,00	10
	Dayanak Varlık			Yakın Vade									Minimum Emir Büyüklüğü																																																																																											
				Vadeye Kalan Gün Sayısı																																																																																																				
				0-30 gün																																																																																																				
				En İyi Alış Fiyatı-TL																																																																																																				
				0,00-19,99	20,00-59,99	60,00-99,99	100,00-249,99	250,00-499,99	500,00-749,99	750,00-1000,00	>1000,00																																																																																													
			Maksimum Spread																																																																																																					
	5,00		12,00	20,00	30,00	35,00	40,00	45,00	50,00	10																																																																																														
	XU030D		30-60 gün								Minimum Emir Büyüklüğü																																																																																													
			En İyi Alış Fiyatı-TL																																																																																																					
0,00-19,99		20,00-59,99	60,00-99,99	100,00-249,99	250,00-499,99	500,00-749,99	750,00-1000,00	>1000,00																																																																																																
Maksimum Spread																																																																																																								
10,00		15,00	25,00	35,00	50,00	55,00	60,00	65,00	10																																																																																															

Sözleşmeler	Sorumlu Olunan Sözleşmeler	Spread Şartları**								Piyasada Bulunma Oranları***	
	ii. Uzak vadede başabaş kullanım fiyatına en yakın 3. ve 4. kullanım fiyatları. Satım opsiyonu için; başabaş kullanım fiyatına en yakın kullanım fiyatı.	Dayanak Varlık	Uzak Vade								Minimum Emir Büyüklüğü
			Vadeye Kalan Gün Sayısı								
			60-90 gün								
			En İyi Alış Fiyatı-TL								
			0,00	20,00	60,00	100,00	250,00	500,00	750,00	>1000,00	
			-	-	-	-	-	-	-	-	
		19,99	59,99	99,99	249,99	499,99	749,99	1000,00			
		Maksimum Spread								10	
		10,00	18,00	30,00	40,00	60,00	70,00	75,00	80,00		
		XU030D	>90 gün								Minimum Emir Büyüklüğü
En İyi Alış Fiyatı-TL											
0,00	20,00		60,00	100,00	250,00	500,00	750,00	>1000,00			
-	-		-	-	-	-	-	-			
19,99	59,99		99,99	249,99	499,99	749,99	1000,00				
Maksimum Spread								10			
15,00	20,00	35,00	50,00	70,00	80,00	85,00	90,00				

Sözleşmeler	Sorumlu Olunan Sözleşmeler	Spread Şartları**						Piyasada Bulunma Oranları***
Endeks Vadeli İşlem	En yakın 2 vadedeki sözleşmeler.	En İyi Alış Fiyatı TL	Vadeye Kalan Gün Sayısı				Minimum Emir Büyüklüğü	Hesaplama dönemi itibarıyla piyasanın açık olduğu sürenin %70'i
			<30	<60	<90	≥90		
			Maksimum Spread					
		<1.000	4,00	4,00	5,00	5,00	10	
		<1.250	4,00	5,00	5,00	6,00	10	
		<1.500	5,00	5,00	6,00	6,00	10	
		<1.750	5,00	6,00	6,00	7,00	10	
		<2.000	6,00	6,00	7,00	7,00	10	
		<2.500	6,00	7,00	7,00	8,00	10	
		<3.000	7,00	7,00	8,00	8,00	10	
		<3.500	7,00	8,00	8,00	9,00	10	
		<4.000	8,00	8,00	9,00	10,00	10	
		<4.500	8,00	9,00	10,00	12,00	10	
		<5.000	9,00	10,00	12,00	14,00	10	
		<6.000	10,00	12,00	14,00	16,00	10	
		<7.000	12,00	14,00	16,00	18,00	10	
		<8.000	14,00	16,00	18,00	21,00	10	
		<9.000	16,00	18,00	20,00	24,00	10	
		<10.000	18,00	20,00	23,00	28,00	10	
		<12.500	22,00	25,00	28,00	33,00	10	
		<15.000	27,00	30,00	35,00	40,00	10	
		<17.500	32,00	35,00	43,00	48,00	10	
		<20.000	37,00	40,00	50,00	58,00	10	
		≥20.000	42,00	45,00	55,00	65,00	10	

Sözleşmeler	Sorumlu Olunan Sözleşmeler	Spread Şartları**										Piyasada Bulunma Oranları***
Döviz Vadelî İşlem	En yakın 2 vadedeki sözleşmeler.	Dayanak Varlık	Vadeye Kalan Gün Sayısı						Minimum Emir Büyüklüğü	Hesaplama dönemi itibarıyla piyasanın açık olduğu sürenin %70'i		
			<30	<60	<90	≥90						
			Maksimum Spread									
		RUBTRY	0,00150	0,00200	0,00300	0,00400	50					
		CNHTRY	0,0150	0,0200	0,0250	0,0350	50					
Döviz Opsiyon*	En yakın 2 vadedeki alım ve satım opsiyonları için; 1 Karda, 1 Başabaşta ve 2 Zararda kullanım fiyatı. Karda ve zararda olan kullanım fiyatları başabaş kullanım fiyatına en yakın olan kullanım fiyatlarıdır.	Yakın Vade									Minimum Emir Büyüklüğü	
		Vadeye Kalan Gün Sayısı										
		0-7 gün				8-14 gün						
		En İyi Alış Fiyatı - TL										
		0 - 39,99	40 - 99,99	100 - 174,99	≥175	0 - 39,99	40 - 99,99	100 - 174,99	175- 299,99	≥300		
		Maksimum Spread										
		15	20	30	45	30	35	60	75	105	100	
		Yakın Vade									Minimum Emir Büyüklüğü	
		Vadeye Kalan Gün Sayısı										
		>14 gün										
		En İyi Alış Fiyatı - TL										
		0 - 99,99	100 - 174,99	175 - 299,99	300- 499,99	≥500						
		Maksimum Spread										
		55	65	80	140	200	100					
		Uzak Vade										
		Vadeye Kalan Gün Sayısı										

Sözleşmeler	Sorumlu Olunan Sözleşmeler	Spread Şartları**										Piyasada Bulunma Oranları***	
		0-45 Gün					>45 gün					Minimum Emir Büyüklüğü	
		En İyi Alış Fiyatı - TL											
		0 - 99,99	100 - 174,99	175 - 299,99	300- 499,99	≥500	0 - 99,99	100 - 174,99	175- 299,99	300 - 499,99	≥500		
		Maksimum Spread											
		65	70	90	150	200	65	70	90	160	210	100	
Kıymetli Madenler Vadeli İşlem	En yakın 2 vadedeki sözleşmeler.	Dayanak Varlık	Vadeye Kalan Gün Sayısı				Minimum Emir Büyüklüğü						
			<30	<60	<90	≥90							
			Maksimum Spread										
		XAUTRY	2,40	3,60	4,80	6,00	200						
		XAUUSD	1,30	1,50	1,70	2,00	20						
		XAGUSD	0,050	0,060	0,070	0,080	200						
		XPTUSD	8	8	8	8	10						
		XPDUSD	15	15	15	15	10						
Metal Vadeli İşlem Sözleşmeleri	En yakın 2 vadedeki sözleşmeler.	Dayanak Varlık	Vadeye Kalan Gün Sayısı				Minimum Emir Büyüklüğü						
			<30	<60	<90	≥90							
			Maksimum Spread										
		XCUUSD	100	100	100	100	10						
												Hesaplama dönemi itibarıyla piyasanın açık olduğu sürenin %70'i	

Sözleşmeler	Sorumlu Olunan Sözleşmeler	Spread Şartları**								Piyasada Bulunma Oranları***
Aylık Baz Yük Elektrik Vadeli İşlem Sözleşmeleri	En yakın 2. ve 3. vadedeki sözleşmeler.									Hesaplama dönemi itibarıyla piyasanın açık olduğu sürenin %60'ı.
		Aylar	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Minimum Emir Büyüklüğü	
		Maksimum Spread	250	250	250	250	250	250	20	
		Aylar	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Minimum Emir Büyüklüğü	
Maksimum Spread	250	250	250	250	250	250	20			
Üç Aylık Baz Yük Elektrik Vadeli İşlem Sözleşmeleri	En yakın 3 aylık sözleşme									Hesaplama dönemi itibarıyla piyasanın açık olduğu sürenin %60'ı.
		3 Aylık Dönemler	Q1	Q2	Q3	Q4	Minimum Emir Büyüklüğü			
		Maksimum Spread	250	250	250	250	20			
Yıllık Baz Yük Elektrik Vadeli İşlem Sözleşmeleri	En yakın yıllık sözleşme									Hesaplama dönemi itibarıyla piyasanın açık olduğu sürenin %60'ı
		Yıl		Y	Minimum Emir Büyüklüğü					
		Maksimum Spread		250	20					

Sözleşmeler	Sorumlu Olunan Sözleşmeler	Spread Şartları**			Piyasada Bulunma Oranları***
Fiziki Teslimatlı DİBS Vadeli İşlem Sözleşmeleri****	En yakın vadeli sözleşme	Dayanak Varlık	Maksimum Spread	Minimum Emir Büyüklüğü	Hesaplama dönem itibarıyla piyasanın açık olduğu sürenin %60'ı
		Vadesine 0-2 yıl kalan (2 yıl dahil) DİBS	0,40	10	
		Vadesine 2-5 yıl kalan (5 yıl dahil) DİBS	0,60	10	
		Vadesine 5-10 yıl kalan DİBS	0,80	10	
		Vadesine 10 yıldan fazla kalan DİBS	1,00	10	

*Pay vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerinde yetkilendirilen piyasa yapımcıların sorumlu olmak için belirleyeceği sözleşme sınıflarını/tiplerini sorumluluk dönemi başlamadan en az 10 gün önce bildirmeleri gerekmektedir. Piyasa yapımcılar pay vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerinde özsermaye hali sonrası standart olmayan sözleşmelerden de sorumlu olabilirler. Esnek sözleşme olarak oluşturulan ancak standart vade tarihi ve/veya kullanım fiyatına sahip oldukları için sistem tarafından daha sonra olağan olarak işleme açılması gereken sözleşmeler, sözleşme kodları farklı olsa bile piyasa yapımcılar için sorumlu sözleşme olarak belirlenebilir. Piyasa yapıcının gün içinde sorumlu olduğu kullanım fiyatları ilgili gün sabahında raporla Piyasa üyelerine bildirilir.

**Piyasa yapımcılar sorumlu oldukları sözleşmelerde ilgili spread şartını çift taraflı (alış-satış) emir girmek suretiyle sağlamakla yükümlüdürler. Spread yükümlülüklerinin belirlenmesinde kullanılan en iyi alış fiyatı, piyasa yapıcı üyenin sorumlu olduğu sözleşmede piyasa yapıcı hesabı ile gönderdiği en iyi alış fiyatıdır. Sorumlu olunan sözleşmelerde belirlenen alış satış fiyat/miktar yükümlülükleri dahilinde yalnızca satış emri bulundurulması halinde, satış fiyatı ile bu fiyata karşılık gelen maksimum fiyat aralığı farkının ilgili sözleşmenin fiyat adımıdan küçük olması durumunda yükümlülük yerine getirilmiş sayılacaktır.

***Piyasada bulunma oranı değerlendirilirken piyasa yapıcının ilgili piyasa yapıcı hesabından gönderilmiş "Limit" emir yöntemli ve "Gün" geçerlilik süreli en iyi alış ve en iyi satış emirleri dikkate alınır.

**** Dayanak varlık vade süresi aylık olarak dikkate alınarak güncellenir.

EK-11: NORMAL SEANS PİYASA YAPICILARIN HAKLARI

Sözleşmeler	Dayanak Varlık	PY Portföy Hesabı Borsa Payı İndirimi	PY Yürütülen Müşteri Hesabı Borsa Payı İndirimi	Faaliyeti Borsa Payı	Borsa İndirimi Gereken Bulunma Oranı	Payı için Piyasada	İradi Emir Ücreti (PY İçin)	İptal Muafiyeti Hesapları	Gelir Paylaşım Oranı	İşlem Hacmi Katsayısı	Piyasada Bulunma Oranı Katsayısı	Bağlantı Avantajları *
Pay Vadeli İşlem	GRUP 1	%100	-		%35		Var		%10	0,60	0,40	Piyasa yapıcı faaliyetinin portföy hesapları üzerinden yürütülmesi halinde 1 adet ücretsiz Piyasa Yapıcı FixAPI veya OUCH

Sözleşmeler	Dayanak Varlık	PY Portföy Hesabı Borsa Payı İndirimi	PY Yürütülen Müşteri Hesabı Borsa Payı İndirimi	Faaliyeti Borsa Payı	Borsa İndirimi Gereken Bulunma Oranı	Payı için Piyasada	İradi Ücreti (PY İçin)	Emir Muafiyeti Hesapları	İptal	Gelir Paylaşım Oranı	İşlem Hacmi Katsayısı	Piyasada Bulunma Oranı Katsayısı	Bağlantı Avantajları *
Pay Vadeli İşlem	GRUP 2	%100	-		%35		Var			%20	0,60	0,40	

Sözleşmeler	Dayanak Varlık	PY Portföy Hesabı Borsa Payı İndirimi	PY Yürütülen Müşteri Hesabı Borsa Payı İndirimi	Faaliyeti Borsa Payı	Borsa İndirimi Gereken Bulunma Oranı	Payı için Piyasada	İradi Ücreti (PY İçin)	Emir Muafiyeti Hesapları	İptal	Gelir Paylaşım Oranı	İşlem Hacmi Katsayısı	Piyasada Bulunma Oranı Katsayısı	Bağlantı Avantajları *
Pay Vadeli İşlem Grup 3	GRUP 3	%100	-		%35		Var			%30	0,60	0,40	

Sözleşmeler	Dayanak Varlık	PY Portföy Hesabı Borsa Payı İndirimi	PY Yürütülen Müşteri Hesabı Borsa Payı İndirimi	Faaliyeti Borsa Payı	Borsa İndirimi Gereken Bulunma Oranı	Payı için Piyasada	İradi Ücreti (PY İçin)	Emir Muafiyeti Hesapları	İptal	Gelir Paylaşım Oranı	İşlem Hacmi Katsayısı	Piyasada Bulunma Oranı Katsayısı	Bağlantı Avantajları *
Pay Opsiyon	PAY	%100	%100		%10			Var		%50	0,60	0,40	1 adet ücretsiz Piyasa Yapıcı FixAPI veya OUCH

Sözleşmeler	Dayanak Varlık	PY Portföy Hesabı Borsa Payı İndirimi	PY Yürütülen Müşteri Hesabı Borsa Payı İndirimi	Faaliyeti Borsa Payı	Borsa İndirimi Gereken Bulunma Oranı	Payı için Piyasada	İradi Ücreti (PY İçin)	Emir Muafiyeti Hesapları	İptal	Gelir Paylaşım Oranı	İşlem Hacmi Katsayısı	Piyasada Bulunma Oranı Katsayısı	Bağlantı Avantajları *
Endeks Opsiyon	XU030D	%100	%100		%10			Var		%50	0,60	0,40	1 adet ücretsiz Piyasa Yapıcı FixAPI veya OUCH
Endeks Vadeli	XLBNK	%100	%100		%10			Var		%50	0,60	0,40	1 adet ücretsiz Piyasa Yapıcı FixAPI veya OUCH
	X10XB												
	XSD25												
Döviz Vadeli	RUBTRY	%100	%100		%10			Var		%50	0,60	0,40	1 adet ücretsiz Piyasa Yapıcı

Sözleşmeler	Dayanak Varlık	PY Portföy Hesabı Borsa Payı İndirimi	PY Yürütülen Müşteri Hesabı Borsa Payı İndirimi	Faaliyeti Borsa Payı	Borsa İndirimi Gereken Bulunma Oranı	Payı için Piyasada	İradi Ücreti (PY İçin)	Emir Muafiyeti Hesapları	İptal	Gelir Paylaşım Oranı	İşlem Hacmi Katsayısı	Piyasada Bulunma Oranı Katsayısı	Bağlantı Avantajları *
	CNHTRY												FixAPI veya OUCH
Döviz Opsiyon	USDTRYK	%100	%100		%10		Var	%50	0,60	0,40			1 adet ücretsiz Piyasa Yapıcı FixAPI veya OUCH
Kıymetli Madenler Vadeli	XAUTRY	%100	-		%35		Var	%15	0,60	0,40			Piyasa yapıcı faaliyetinin portföy hesapları üzerinden yürütülmesi halinde 1 adet ücretsiz Piyasa Yapıcı FixAPI veya OUCH
	XAUUSD												
	XAGUSD	%100	-		%35		Var	%25	0,60	0,40			

Sözleşmeler	Dayanak Varlık	PY Portföy Hesabı Borsa Payı İndirimi	PY Faaliyeti Yürütülen Müşteri Hesabı Borsa Payı İndirimi	Borsa İndirimi Gereken Bulunma Oranı	Payı için Piyasada	İradî Emir Ücreti (PY İçin)	İptal Muafiyeti Hesapları	Gelir Paylaşım Oranı	İşlem Hacmi Katsayısı	Piyasada Bulunma Oranı Katsayısı	Bağlantı Avantajları *
	XPTUSD	%100	%100	%10		Var		%50	0,60	0,40	1 adet ücretsiz Piyasa Yapıcı FixAPI veya OUCH
	XPDUSD	%100	%100	%10		Var		%50	0,60	0,40	
Metal Vadeli İşlem Sözleşmeleri	XCUUSD	%100	%100	%10		Var		%50	0,60	0,40	1 adet ücretsiz Piyasa Yapıcı FixAPI veya OUCH
Elektrik Vadeli	ELCBAS	%100	%100	%10		Var		%50	0,60	0,40	1 adet ücretsiz Piyasa Yapıcı FixAPI veya OUCH

Sözleşmeler	Dayanak Varlık	PY Portföy Hesabı Borsa Payı İndirimi	PY Yürütülen Müşteri Hesabı Borsa Payı İndirimi	Faaliyeti Borsa Payı	Borsa İndirimi Gereken Bulunma Oranı	Payı için Piyasada Bulunma Oranı	İradi Emir İptal Ücreti Muafiyeti Hesapları (PY için)	Gelir Paylaşım Oranı	İşlem Hacmi Katsayısı	Piyasada Bulunma Oranı Katsayısı	Bağlantı Avantajları *
Fiziki Teslimatlı DİBSVadeli İşlem Sözleşmeleri	DİBS	%100	%100		%10		Var	%50	0,60	0,40	1 adet ücretsiz Piyasa Yapıcı FixAPI veya OUCH

* Piyasa Yapıcı FixAPI veya OUCH sayısı/hızı piyasa yapıcısı olunan sözleşme sayısı ve emir iletim yoğunluğu göz önünde bulundurularak Genel Müdürlük kararıyla arttırılabilir.

Gelir Paylaşım Hesaplama Yöntemi:

Üç piyasa yapıcının olduğu bir sözleşme sınıfında/tipinde/grubunda, piyasa yapıcı A'nın piyasa bulunma oranının %80, piyasa yapıcı B'nin ise %100, piyasa yapıcı C'nin ise %20 olduğunu ve ilgili sözleşme sınıfında performans koşulunun %70 olduğunu varsayalım. Piyasa yapıcı A'nın piyasa yapıcı olmayan hesaplarla karşılaşarak yaptığı işlemlerden oluşan hacmin 100.000 TL, piyasa yapıcı B'nin ise 200.000 TL, piyasa yapıcı C'nin ise 100.000 TL olduğu bir durumda gelir paylaşımı hesaplaması aşağıdaki şekilde olur.

- X: Piyasa yapıcının piyasa yapıcı olmayan hesaplarla karşılaşarak gerçekleştirdiği hacim
- Y: İlgili sözleşme sınıfındaki/tipindeki/grubundaki tüm piyasa yapıcıların piyasa yapıcı olmayan hesaplarla karşılaşarak gerçekleştirdiği hacimlerin toplamı
- X/Y: İşlem Hacmi Oranı
- Z: Piyasa yapıcının piyasada bulunma oranı
- K: Sözleşme sınıfındaki/tipindeki/grubundaki tüm piyasa yapıcıların piyasada bulunma oranlarının toplamı
- A: (Pay piyasası sürekli işlem seansı süresi / VİOP normal seans süresi)*0,95

Formül: $0,60 * (X/Y) + 0,40 * (Z/K)$

Piyasa Yapıcı A: $0,60 * (100.000 / 400.000) + 0,40 * (0,8 / 2,0) = 0,31$

Piyasa Yapıcı B: $0,60 * (200.000 / 400.000) + 0,40 * (1 / 2,0) = 0,50$

Piyasa Yapıcı C: $0,60 * (100.000 / 400.000) + 0,40 * (0,2 / 2,0) = 0,19$

Borsa payının %50'sinin piyasa yapıcılar ile paylaşılacağı varsayımı ile eğer ilgili sözleşme sınıfındaki/tipindeki/grubundaki toplam borsa payı 20.000 TL ise bunun 10.000 TL tutarındaki kısmından, piyasa yapıcı A için 3.100 TL, piyasa yapıcı B için 5.000 TL, piyasa yapıcı C için 1.900 TL gelir paylaşım tutarı hesaplanır. Piyasa yapıcı C günlük performans koşulunu sağlayamadığı için bu tutarı hak edemez.

Pay vadeli işlem sözleşmelerinde hesaplanan gelir paylaşım tutarı (Z/A) ile çarpılır. Eğer (Z/A) oranı 1'den büyükse bu oran formülde "1" olarak kullanılır.

EK-12: AKŞAM SEANSI PİYASA YAPICILARIN YÜKÜMLÜLÜKLERİ

Sözleşme ler	Sorumlu Olunan Sözleşmeler	Spread Şartları*					Piyasada Bulunma Oranları**	
Endeks Vadeli İşlem	En yakın 2 vadedeki sözleşmeler.		En İyi Alış Fiyatı TL	Vadeye Kalan Gün Sayısı				Minimum Emir Büyüklüğü
				<30	<60	<90	≥90	
				Maksimum Spread				
			<1.000	7,00	8,00	9,00	10,00	10
			<1.250	8,00	9,00	10,00	11,00	10
			<1.500	9,00	10,00	11,00	12,00	10
			<1.750	10,00	11,00	12,00	13,00	10
			<2.000	11,00	12,00	13,00	14,00	10
			<2.500	12,00	13,00	14,00	15,00	10
			<3.000	13,00	14,00	15,00	16,00	10
			<3.500	14,00	15,00	16,00	18,00	10
			<4.000	15,00	16,00	18,00	20,00	10
			<4.500	16,00	18,00	20,00	24,00	10
			<5.000	18,00	20,00	24,00	28,00	10
			<6.000	20,00	24,00	28,00	32,00	10
			<7.000	24,00	28,00	32,00	36,00	10
			<8.000	28,00	32,00	36,00	42,00	10
			<9.000	32,00	36,00	40,00	48,00	10
			<10.000	36,00	40,00	46,00	56,00	10
			<12.500	44,00	50,00	56,00	66,00	10
			<15.000	54,00	60,00	70,00	80,00	10
			<17.500	64,00	70,00	86,00	96,00	10
			<20.000	74,00	80,00	100,00	116,00	10
			≥20.000	84,00	90,00	110,00	130,00	10
			Hesaplama dönemi itibarıyla piyasanın açık olduğu sürenin %70'i					

Kıymetli Madenler Vadeli İşlem	En yakın 2 vadedeki sözleşmeler.		Dayanak Varlık	Vadeye Kalan Gün Sayısı				Minimum Emir Büyüklüğü
				<30	<60	<90	≥90	
				Maksimum Spread				
			XAUUSD	2,60	3,00	3,40	4,00	20
			XAGUSD	0,100	0,120	0,140	0,160	200
			XPTUSD	16	16	16	16	10
			XPDUSD	30	30	30	30	10
Metal Vadeli İşlem	En yakın 2 vadedeki sözleşmeler.		Dayanak Varlık	Vadeye Kalan Gün Sayısı				Minimum Emir Büyüklüğü
				<30	<60	<90	≥90	
				Maksimum Spread				
			XCUUSD	200	200	200	200	10

*Piyasa yapımcılar sorumlu oldukları sözleşmelerde ilgili spread şartını çift taraflı (alış-satış) emir girmek suretiyle sağlamakla yükümlüdürler. Spread yükümlülüklerinin belirlenmesinde kullanılan en iyi alış fiyatı, piyasa yapıcı üyenin sorumlu olduğu sözleşmede piyasa yapıcı hesabı ile gönderdiği en iyi alış fiyatıdır. Sorumlu olunan sözleşmelerde belirlenen alış satış fiyat/miktar yükümlülükleri dahilinde yalnızca satış emri bulundurulması halinde, satış fiyatı ile bu fiyata karşılık gelen maksimum fiyat aralığı farkının ilgili sözleşmenin fiyat adımından küçük olması durumunda yükümlülük yerine getirilmiş sayılacaktır.

**Piyasada bulunma oranı değerlendirilirken piyasa yapıcının ilgili piyasa yapıcı hesabından gönderilmiş "Limit" emir yöntemi ve "Gün" geçerlilik süreli en iyi alış ve en iyi satış emirleri dikkate alınır.

EK-13: AKŞAM SEANSI PİYASA YAPICILARIN HAKLARI

Sözleşmeler	Dayanak Varlık	PY Portföy Hesabı Borsa Payı İndirimi	PY Faaliyeti Yürütülen Müşteri Hesabı Borsa Payı İndirimi	Borsa İndirimi Gereken Piyasada Bulunma Oranı	Payı için Piyasada Bulunma Oranı	İrادی Emir İptal Ücreti Muafiyeti (PY Hesapları İçin)	Gelir Paylaşım Oranı	İşlem Hacmi Katsayısı	Piyasada Bulunma Oranı Katsayısı	Bağlantı Avantajları*
Endeks Vadeli	XLBNK	%100	%100	%10	Var		%50	0,60	0,40	1 adet ücretsiz Piyasa Yapıcı FixAPI veya OUCH
	X10XB									
	XSD25									
Kıymetli Madenler Vadeli	XAUUSD	%100	%0	%35	Var		%15	0,60	0,40	Piyasa yapıcı faaliyetinin portföy hesapları üzerinden yürütülmesi halinde 1 adet ücretsiz Piyasa Yapıcı FixAPI veya OUCH
	XAGUSD	%100	%0	%35	Var		%25	0,60	0,40	
	XPTUSD	%100	%100	%10	Var		%50	0,60	0,40	1 adet ücretsiz Piyasa Yapıcı FixAPI veya OUCH
	XPDUSD	%100	%100	%10	Var		%50	0,60	0,40	
Metal Vadeli	XCUUSD	%100	%100	%10	Var		%50	0,60	0,40	1 adet ücretsiz Piyasa Yapıcı FixAPI veya OUCH

EK-14: OPSİYON SÖZLEŞMELERİNDE GÜNLÜK FİYAT DEĞİŞİM LİMİTLERİ

Sözleşme Sınıfı	Baz Fiyat	Limit Tanımı	Limit Değeri	Limit Örneği
Pay Opsiyon Sözleşmeleri	0,01-0,99	Sabit	+3,00	Baz Fiyat: 0,50 Alt Limit: - Üst Limit: 3,50
	1,00-14,99	Yüzde (%)	+%300	Baz Fiyat: 2,50 Alt Limit: - Üst Limit: 10,00
	15,00 ve üstü	Sabit	+100,00	Baz Fiyat: 60,00 Alt Limit: - Üst Limit: 160,00
Endeks Opsiyon Sözleşmeleri	0,01-14,99	Sabit	+20,00	Baz Fiyat: 5,00 Alt Limit: - Üst Limit: 25,00
	15,00-99,99	Yüzde (%)	+%200	Baz Fiyat: 50,00 Alt Limit: - Üst Limit: 150,00
	100,00 ve üstü	Sabit	+300,00	Baz Fiyat: 150,00 Alt Limit: - Üst Limit: 450,00
Döviz Opsiyon Sözleşmeleri	0,1-49,9	Sabit	+50,00	Baz Fiyat: 5,00 Alt Limit: - Üst Limit: 55,00
	50,0-99,9	Yüzde (%)	+%400	Baz Fiyat: 70,00 Alt Limit: - Üst Limit: 350,00
	100,0 ve üstü	Sabit	+500,00	Baz Fiyat: 150,00 Alt Limit: - Üst Limit: 650,00

EK-15: ALGORİTMİK EMİR İLETİM SİSTEMLERİ BİLGİ FORMU

**BORSA İSTANBUL A.Ş.
ALGORİTMİK EMİR İLETİM SİSTEMLERİ BİLGİ FORMU**

Yeni Algoritmik Emir İletim Sistemi Bilgi Formu		☐
Mevcut Algoritmik Emir İletim Sisteminde Değişiklik Bilgi Formu		☐
Tarih		
KONU	AÇIKLAMA	
Algoritmik emir iletim sisteminin numarası: (Çalışacak her algoritma için üye tarafından belirleyici bir kod/numara verilmelidir)		
Algoritmik emir iletim sistemine tahsis edilecek kullanıcı veya kullanıcılar:		
Algoritmik emir iletim sistemine tahsis edilecek hesap numarası veya hesap numaraları:		
MKK Sicil No:		
Algoritmik emir iletim sisteminin kullanılmaya başlandığı veya başlanması planlanan tarih:		
Algoritmik emir iletim sisteminin sahibi:	Üye ☐	Müşteri ☐
Algoritmik emir iletim sisteminin çalıştırılacağı sunucuların lokasyonu:	Üye Yerleşkesi ☐	Eş Yerleşim Merkezi ☐
Algoritmik emir iletim sistemi için kullanılacak protokol:	FIX ☐	OUCH ☐
Algoritmik emir iletim sisteminin devreye alınmadan önce test edildiği platform, tarih ve diğer detaylar:		
Test sonuçları hakkındaki değerlendirme:		
BISTECH PTRM/İşlem Öncesi Risk Yönetimi uygulaması kullanılıyor mu?	Evet ☐	Hayır ☐

BISTECH PTRM/İşlem Öncesi Risk Yönetimi uygulaması kullanılıyorsa riskler öngörülerek gerekli limitler tanımlandı mı?	
- Enstrüman tipi/sınıfı seviyesinde tanımlanan işlem limitleri	Evet ☐ Hayır ☐
- Enstrüman tipi/sınıfı seviyesinde tanımlanan bekleyen emir limitleri	Evet ☐ Hayır ☐
- Enstrüman tipi/sınıfı seviyesinde tanımlanan maksimum emir büyüklüğü limiti	Evet ☐ Hayır ☐
- Risk grubu seviyesinde tanımlanan emir/sn limiti	Evet ☐ Hayır ☐
- Risk grubu seviyesinde tanımlanan işlem yapılabilir enstrüman kısıtı	Evet ☐ Hayır ☐
- Otomatik toplu emir iptali fonksiyonu	Evet ☐ Hayır ☐
BISTECH PTRM/İşlem Öncesi Risk Yönetimi uygulaması dışında bir uygulama/sistem/durdurma mekanizması kullanılıyor mu? Eğer kullanılıyorsa ilgili uygulama/sistem/durdurma mekanizması hakkında bilgi:	
Varsa belirtilmek istenen diğer hususlar:	

Yukarıdaki formda sağlanan bilgilerin doğruluğundan Üye sorumludur. Herhangi bir değişiklik olması durumunda Borsamıza en kısa sürede bilgi verilerek işbu formun güncellenmesi gerekmektedir.

Etkin bir risk yönetimi açısından BISTECH PTRM/İşlem Öncesi Risk Yönetimi uygulaması altındaki özelliklerin tamamının kullanılması önerilmektedir.

Kurum yetkilisi/yetkilileri, imzası/imzaları, unvan ve kaşe

EK-16: BORSA İSTANBUL A.Ş. ALGORİTMİK EMİR İLETİM SİSTEMLERİ TAAHHÜTNAMESİ

..... / /

BORSA İSTANBUL A.Ş. GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE

Borsa İstanbul A.Ş. (bundan sonra Borsa olarak adlandırılacaktır) Pay Piyasasında ve Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasasında (bundan sonra Piyasa olarak adlandırılacaktır) algoritmik emir iletim sistemleri kullanan Piyasa Üyesi olarak;

- 1) Piyasada gerçekleştirilecek işlemler ile ilgili olarak Sermaye Piyasası Kurulunun (bundan sonra SPK olarak adlandırılacaktır) ve Borsanın her türlü düzenleme, denetim ve gözetim yetkisine sahip olduğunu ve işbu Taahhütnamenin imzalanmasından önce yapılmış ve sonra yapılacak olan bu konu ile ilgili tüm düzenleme ve değişikliklere uyacağımızı,
- 2) Algoritmik işlemler nedeniyle temerrüt oluşması durumunda ilgili mevzuatta temerrüde ilişkin olarak yer verilen hükümlerin uygulanacağını,
- 3) Alım satım emirlerinin sisteme girişi, eşleştirilmesi ve emir ve işlem bilgilerinin gösterilmesine ilişkin olarak Borsa Yönetim Kurulu tarafından belirlenen ve aşağıda belirtilen işlevsel sorumlulukları SPK ve Borsa düzenlemelerine uygun olarak yapacağımızı,
 - Mali kaynaklar ile tutarlı bir şekilde işlem yapmak,
 - Borsa düzenlemelerine uygun olarak emir vermek,
- 4) Algoritmik işlemlerin diğer yatırımcı işlemleri gibi sürekli olarak gözetim faaliyeti çerçevesinde izleneceğini, amacı dışında kullanımların tespiti hâlinde SPK ve Borsa mevzuatı gereğince idari ve cezai yaptırımlar uygulanabileceğini,
- 5) Piyasada gerçekleştirilecek işlemlerle ilgili doğabilecek herhangi bir ihtilaf hâlinde Borsa kayıtlarının geçerli ve ilgili hukuki düzenlemeler uyarınca kesin delil niteliğinde olacağını,
- 6) İşbu Taahhütname şartlarının SPK ve Borsa tarafından çıkartılmış olan her türlü mevzuat ve benzeri tüm düzenleme hükümleri çerçevesinde uygulanacağını, SPK ve Borsa Yönetim Kurulunun söz konusu hükümler ve şartları yorumlamaya, açıklık bulunmayan hususlarda genel hükümleri de göz önünde bulundurarak karar vermeye, uygulamayı düzenlemeye ve yönlendirmeye yetkili olduğunu,
- 7) Tarafımıza veya müşterilerimize ait olarak kullandığımız algoritmik emir iletim sistemlerinden, bu sistemlerin piyasada yaratacağı etkilerden ve sonuçlarından Borsaya karşı doğrudan ve devredilemez bir sorumluluğumuz olduğunu,
- 8) Algoritmik emir iletim sistemleri ile Sisteme emir iletiminde kullanılacak yazılımlar ile ilgili gerekli kontrolleri ve testleri yaptığımızı, bu sistemler devreye alındıktan sonra ise oluşabilecek riskleri gerçek zamanlı olarak izleyip, bu riskleri sınırlandırmak ve gerekli durumlarda en kısa sürede yazılımların üzerinde çalıştığı sunucuların faaliyetlerini durdurarak emir iletimini sonlandırmanın kurumumuz sorumluluğunda olduğunu,
- 9) Piyasaların işletildiği Sisteme algoritmik emir iletim sistemleri aracılığıyla emir göndermeye başlamadan önce bu sistemlerin performans ve fonksiyon açısından Borsa test ortamında test edildiğini, yapılan testler sonucunda Sisteme gönderilecek emirlerin piyasaların işleyişini engellemeyecek, bozmayacak, riske atmayacak ve yanlış yönlendirilmesine neden olmayacak şekilde sonuçlarının öngörülebilir olduğunu ve bu koşulları sağlamak amacı ile kontrol uygulamalarının oluşturulduğunu,
- 10) Algoritmik emir iletim sistemlerinin neden olduğu problemleri veya aksaklıkları gerçekleştiği andan itibaren en hızlı iletişim kanalı ile Borsaya bildirmekle yükümlü olduğumuzu,
- 11) Kendi yerleşkemizde veya Borsa eş yerleşim merkezinde kurumumuza veya müşterilerimize ait emir iletim sistemlerini kurmamız, bu sistemler üzerinde çalışan algoritmalar aracılığıyla emir üretip Sisteme iletmemiz halinde BISTECH PTRM/İşlem Öncesi Risk Yönetimi Uygulamasını etkin bir şekilde kullanarak risklerimizi yöneteceğimizi,
- 12) Emir iletiminde halihazırda kullandığımız ve kullanmaya başlayacağımız her algoritma yazılımı hakkında, yazılımın çalıştırılacağı sunucuların lokasyonu, yazılımın kime ait olduğu, emir iletiminde hangi protokolün kullanılacağı (FIX, OUCH), yazılımın hangi tarihler arasında kimler tarafından test

edildiği, test sonuçları hakkındaki değerlendirmemizi, hangi tarihten itibaren kullanıldığı veya kullanılmaya başlanacağı bilgilerini içerecek şekilde yazılı olarak Borsaya bilgi vereceğimizi,

13) BISTECH PTRM/İşlem Öncesi Risk Yönetimi Uygulaması kapsamında oluşturacağımız her bir risk grubu için belirleyeceğimiz risk limitlerinin hangi yöntem ve hesaplamalarla oluşturulduğunu dokümanete edeceğimizi ve Borsa tarafından talep edilmesi durumunda aynı gün içinde Borsaya bildireceğimizi,

14) Yüksek frekanslı işlem esaslı algoritmalar tarafından oluşturulan ve piyasaya iletilen emirlerin normal müşteri emirlerinden farklılaştırılmasını ve takibini sağlamak amacıyla her bir farklı algoritmik emir iletim sistemi için ayrı birer kullanıcı tanımlatıp kullanacağımızı,

15) Algoritmik emir iletim sistemleri aracılığı ile iletilen emirlerle gerçekleştirilen işlemler dolayısıyla piyasa bozucu durumların ortaya çıkması durumunda, Borsa tarafından ilgili kullanıcıların emir girmelerinin engellenebileceğini, işlemlerine ara verilebileceğini, bu kullanıcılara ve/veya üyelere Borsa tarafından verilen hizmetlerin kısmen veya tamamen durdurulabileceğini, verilen hizmetlerin Borsa tarafından durdurulması durumunda kâr mahrumiyeti, zarar ve sair tazminat talebinde bulunmayacağımızı,

kayıtsız, şartsız gayri kabil-i rücu kabul, beyan ve taahhüt ederiz.

Algoritmik İşlem Yapacak Piyasa Üyesini
Temsile Yetkili
Yöneticileri ve İmzaları

EK-17: VADELER ARASI STRATEJİ EMİRLERİNE İLİŞKİN AÇIKLAMALAR VE ÖRNEKLER

Vadeler arası strateji emirleri sözleşme kodu yerine özellikleri aşağıdaki gibi belirlenen strateji emri kodu kullanılarak Sisteme iletilir. Strateji kodu ile sözleşme kodu arasında Sistem açısından işlevsel olarak herhangi bir farklılık bulunmamaktadır. Bu kapsamda oluşturulan vadeler arası stratejiler sözleşmelere benzer şekilde işlem terminalleri veya FixAPI Reference Data ilgili ekranları (Örneğin; Fiyat Bilgisi, Emir Derinliği vb.) üzerinde yer alır ve strateji emirleri normal emirlerle aynı şekilde ilgili kod seçilerek/girilerek Piyasa erişiminde kullanılan protokoller vasıtasıyla iletilir.

Kod	Açıklama
F_	Vadeler arası strateji emri sözleşme grubu (Vadeli İşlem Sözleşmeleri)
XU030	Dayanak varlık kodu
M2-M1	Strateji emrinin hangi vade aylarını içerdiği (M1:en yakın vade ayı – M2: en yakın vadeden sonraki vade ayı)

Vadeler arası strateji emirlerinin aktif olduğu Pazar segmentleri ve sözleşmeler ile fiyat limiti hesaplamasında kullanılacak sabit parametre (k) değerleri aşağıda verilmektedir.

Pazar Segmenti	Dayanak Varlık	Strateji Kodu	Fiyat Limiti Sabiti (k)
Endeks VİS-TRY	XU030D	F_XU030M2-M1	100,00
Döviz VİS-TRY	USDTRY	F_USDTRYM2-M1	0,40
Kıymetli Madenler VİS-USD	XAUUSD	F_XAUUSDM2-M1	10,00

Uzak vade alış – Yakın vade satış strateji emirlerin Sistemdeki kodu sabit olup stratejiye dahil edilmiş sözleşmelerin vadesi değiştiğinde değişmez. Bunun yanında, stratejinin bacakları ilgili vadeler değiştiğinde güncellenir ve işlem terminali veya Fix API Reference Data üzerinden sorgulanabilir.

Sistemde bulunan strateji emirlerinin işleyişi emir girişi, eşleştirme ve işleme dönme safhaları göz önünde bulundurularak baştan uca aşağıdaki örnekte açıklanmaktadır:

Örnek:

A yatırımcısı Aralık-2018 vadeli Dolar/Ons sözleşmesinde bulunan 250 uzun pozisyonunu bir sonraki vade Şubat-2019’a taşımak (roll) istemektedir. Diğer bir ifadeyle, Şubat-2019 vadede alım yaparak yeni pozisyon açacak; Aralık-2018 vadede ise satım yaparak mevcut pozisyonunu kapatacaktır. Yatırımcının vadeler arasındaki taşıma işlemi için öngördüğü fiyat farkı (uzak vade – yakın vade spread) sözleşme başına maksimum 5 USD’dir.

İlgili Vadelerdeki Sözleşme Emir Defterleri (Başlangıç):

Vade Ayı	Baz Fiyat	En iyi alış		En iyi satış	
Aralık-2018 F_XAUUSD1218	1260	Fiyat:	1271	Fiyat:	1272
		Miktar:	150	Miktar:	115
Şubat-2019 F_XAUUSD0219	1270	Fiyat:	1274	Fiyat:	1275
		Miktar:	100	Miktar:	175

Yatırımcı stratejisi doğrultusunda iki sözleşmede gerçekleştireceği işlemleri **F_XAUUSDM2-M1** strateji emri koduna göndereceği tek alış emri ile gerçekleştirecektir. Piyasada aynı dayanak varlıkta ilgili strateji için pasif emir olup olmadığı işlem gören sözleşmelere benzer şekilde ilgili strateji koduna ait emir defteri incelenerek kontrol edilebilir. Bu örnek özelinde başlangıçta pasifte bekleyen başka strateji emri bulunmadığı varsayılmıştır.

Emir Girişi:

Strateji emri girişinde aktif olacak dinamik fiyat limitleri önceki bölümlerde açıklandığı üzere aşağıdaki gibi hesaplanmaktadır:

Alt Limit: $(1270 - 1260) - 5,50 = 4,50$; Üst Limit: $(1270 - 1260) + 5,50 = 15,50$

Sistemde 4,50 ve 15,50 spread değerleri arasındaki fiyatlardan strateji emri girişine izin verilecek bu değerler haricinde girilen strateji emirleri reddedilecektir.

Eşleştirme — Sözleşmelerde Bekleyen Emirler ile

Yatırımcı strateji alış emrini 5,00 spread fiyat, 250 miktar ile gönderdiğinde girilen spread Aralık-18 ve Şubat-19 vadelerdeki pasif emirlere göre hesaplanan fiyatı karşılayacağından $(5,00 \geq 1275 - 1271)$ A yatırımcısına ait strateji emrinin 150 lik kısmı uzak/yakın vadede bekleyen emirlerle eşleşip taraflar arasında aşağıdaki işlemler gerçekleşecektir (Azami eşleştirme vadelerde bekleyen emir miktarlarından küçük olan kadardır).

İşlem-1 : F_XAUUSD1218 sözleşmesinde 1271 fiyattan ve 150 miktarlı (A yatırımcısı satış)

İşlem-2 : F_XAUUSD0219 sözleşmesinde 1275 fiyattan ve 150 miktarlı (A yatırımcısı alış)

İşlem-1 ve İşlem-2 ilgili vadelerdeki sözleşmelerin fiyat ve miktar piyasa istatistiklerine yansıtılacaktır.

İşlemler sonrasında bacaklardaki sözleşme emir defterleri aşağıdaki şekilde güncellenmiştir:

Emir Defteri	En iyi alış		En iyi satış	
F_XAUUSD1218	Fiyat:	1268	Fiyat:	1272
	Miktar:	70	Miktar:	115
F_XAUUSD0219	Fiyat:	1274	Fiyat:	1275
	Miktar:	100	Miktar:	25

Strateji emrinin 100 miktarlık kısmı vadelerde bekleyen emirlerle, fiyat koşulunu sağlamadığından, eşleşemez $(5,00 < 1275 - 1268)$ ve pasifte beklemeye devam eder.

Emir Defteri	En iyi alış		En iyi satış	
F_XAUUSDM2-M1	Fiyat:	5,00	Fiyat:	
	Miktar:	100	Miktar:	

Eşleştirme — Ters Yönlü Başka Bir Strateji Emri ile

Bu durumda iken yakın vadedeki 100 kısa pozisyonunu (Şubat-2019 vadede satış Aralık-2018 vadede alış yapılması suretiyle) bir sonraki vadeye taşımak isteyen B yatırımcısı tarafından aktif fiyattan 100 miktarlı limit satış strateji emri gönderilirse sistem algoritması tarafından spread fiyatı karşılayacak aşağıdaki otomatik işlemler üretilir ve fiyat/miktar işlem bilgileri taraflara anlık bildirilir.

İşlem-3 : F_XAUUSD1218 sözleşmesinde 1269,5 fiyattan ve 100 miktarlı (A yatırımcısı satış)

İşlem-4 : F_XAUUSD0219 sözleşmesinde 1274,5 fiyattan ve 100 miktarlı (A yatırımcısı alış)

Otomatik işlem fiyatlarının belirlenmesinde ilk etapta (a) bacaklarda bekleyen en iyi alış ve en iyi satış fiyatları temel alınmaktadır. Eğer herhangi bir bacak için (b) alış ve/veya satış emri bulunmazsa diğer bacakdaki emirler ve aşağıda detayları belirtilen sabit bazı parametreler kullanılarak algoritmik hesaplamalar yapılır. Son olarak eğer bacaklarda (c) alış veya satış hiçbir emir bulunmazsa sistem algoritması fiyatları uzak ve yakın vadedeki sözleşmelerin o güne ait baz fiyatlarını referans alarak belirlemektedir. Daha açık ifadeyle, otomatik işlem fiyatlarına ilişkin hesaplamalar bacaklardaki emir defterlerinin durumuna göre ölçüt alınan referans değerden işlemlere konu spread fiyat yakalanana kadar uzaklaşılması suretiyle uygulanacak deneme-yanılma (trial-error) yöntemiyle gerçekleştirilmektedir. Otomatik işlem fiyatları ilgili vadedeki sözleşmenin fiyat limitleri dışında belirlenemez.

Bu çerçevede, emir defterlerinin yukarıdaki durumuna göre Sistem tarafından atanacak otomatik işlem fiyatları o an için bacaklarda bekleyen en iyi alış ve en iyi satış emirleri sınırları içinde kalmak koşuluyla bu iki fiyat ortalamasına (*mid-price*) yakınsar ve aşağıdaki gibi hesaplanır:

İşlem-3: $(1268 + 1272)/2 - (\text{Sözleşme fiyat adımı} \times p) \Rightarrow 1269,5 = 1270 - (0,05 \times 20)$

İşlem-4: $(1274 + 1275)/2 \Rightarrow 1274,5$

p parametresi deneme yanılmalarda kullanılacak sabit değeri temsil etmektedir. Algoritma hesaplamalar için rassal olarak uzak veya yakın herhangi bir bacağın *mid-price* değerini referans aldıktan sonra kalan bacak için spread fiyatı yakalayana kadar sözleşme fiyat adımlarıyla **p** parametresi kadar uzaklaşmaktadır. Sistemde **p** parametresi 20 olarak belirlenmiştir.

Bu kapsamda strateji emirlerinin bacaklar veya kendi aralarında eşleşmelerini sağlayan hesaplamalar aşağıdaki kurallara göre yapılmaktadır.

- Herhangi bir yönde strateji emri girildiğinde Sistem eşleşmeyi ilk olarak bacak olarak adlandırılan stratejiyi oluşturan yakın ve uzak vade sözleşmelerde bekleyen emirler ile gerçekleştirmeye çalışmaktadır. Eğer ilgili sözleşmelerde spread fiyat veya miktar yakalanamazsa sistem, zıt yönlü strateji emirlerin birbiri arasında eşleşmesi aşamasına geçmektedir.
- Sistem, strateji emirlerinin kendi içinde eşleşmeleri sonucunda algoritmanın hesaplayacağı işlem fiyatlarının mevcut piyasa fiyatlarından sapmasını önlemek amacıyla belirli bir spread içinde strateji emirlerinin kendi içinde eşleşmesine izin vermektedir. Bu spread türetilen spread olarak adlandırılmaktadır. Türetilen spread in hesaplaması, temel olarak bacaklardaki en iyi alış ve satış bekleyen emirler (BBO) üzerinden yapılmaktadır. Örneğin, aşağıdaki emir defterine sahip bir sözleşme için;

	Alış	Satış
Yakın Vade	8 (a)	10 (b)
Uzak Vade	12 (c)	15 (d)

Türetilen Spread = (c-b) alış ve (d-a) satış şeklinde hesaplanmakta; [2;7] haricindeki fiyatlar için strateji sözleşmelerinin kendi içinde eşleşmesi mümkün olmamaktadır.

- Herhangi bir bacağın emir defterinde en iyi alış-en iyi satış değerleri bulunmuyorsa Sistem aşağıdaki kuralları kullanarak öncelikle bacaklar için eksik alış, satış veya hem alış hem

satış fiyatları belirlemekte ve türetilen spread'i bu fiyatlar üzerinden hesaplamaktadır. Herhangi bir bacadaki:

a-i) Alış veya Satış eksikse (uzak vade BBO mevcut)=> Bu durumda diğer bacadaki bekleyen emirlerin BBO su üzerinden hesaplanan spread, minimum fiyat adımı kullanılıp bir satış fiyat oluşturulur ve türetilen spread bu değer üzerinden hesaplanır.

	Alış	Satış
Yakın Vade	8 (a)	11 (e)
Uzak Vade	12 (c)	15 (d)

$e = 8 + (15-12) = 11$. Bu durumda strateji emirlerinin eşleşmesine izin veren türetilen spread $[1; 7]$ e eşit olur (Aynı durum alış emrinin eksik olması durumunda da bekleyen satış emri – diğer bacak BBO su şeklinde aynı mantıkla yapılır).

a-ii) Eğer referans alınan uzak vadede de BBO bulunmuyorsa bu kez sistem 20 minimum fiyat adımı açılma (p) parametresini kullanacak (20 minimum fiyat adımı bacağın fiyat limiti dışına çıkılmasına neden olursa fiyat limiti içinde 20 ye en yakın değer) ve hesaplamaları bunun üzerinden yapar. Örneğin, aşağıdaki emir defterleri için; (minimum fiyat adımı=0,5 üst fiyat limiti yakın vade =21 uzak vade= 24 olsun.)

	Alış	Satış
Yakın Vade	8 (a)	18 (f)
Uzak Vade	15 (c)	24 (g)

$f = 8 + (20*0,5)=18$ ve $g = 15 + (20*0,5)=25$ fiyat limiti dışında, kabul edilen parametre değeri 18 set edilir $g=15+(18*0,5) = 24$ Türetilen spread $[15-18; 24-8]$ olarak hesaplanır.

b) Alış ve Satış her ikisi de eksikse => Sistem o gün için BBO su tamamen eksik bacadaki işlem olup olmadığını kontrol eder ve işlem varsa son işlem fiyatı, işlem yoksa baz fiyatı orta nokta kabul edip, 20 minimum fiyat adımı açılma parametresini (p), fiyat limitleri içinde olmak koşuluyla, 2 ye bölerek alış ve satış fiyatlarını hesaplar.

	Alış	Satış
Yakın Vade		
Uzak Vade	15	

Gün içindeki son işlem fiyatının yakın vade için 16 sözleşmenin fiyat limitlerinin 8 ve 24 olduğunu varsayalım.

	Alış	Satış
Yakın Vade	$16-(20/2*0,5)=11$	$16+(20/2*0,5)=21$
Uzak Vade	15	$15+(20*0,05)=16$

Bu örnekte algoritma uzak vade hesaplamalarını (a-ii) de belirtilen kurallara göre yaparken yakın vade için son işlem fiyatı 16 üzerinden yapar ve türetilen spread'i $(15- 21) (16-11) = [-6;5]$ hesaplar.

EK-18: TEK FİYAT İŞLEM YÖNTEMİ ÖRNEKLERİ

Açılış seansında oluşan denge fiyatı hesaplama algoritması aşağıdaki sıraya göre çalışmaktadır:

- 1- Sisteme iletilen emirlere ait fiyat seviyeleri içerisinde en çok işlem miktarının gerçekleşmesini sağlayan fiyat denge fiyatıdır.
- 2- En fazla işlemin gerçekleşmesini sağlayan birden fazla fiyat seviyesi bulunması halinde bu fiyat seviyelerinde eşleşme sağlayabilecek emirlerden işlem görmeden kalan miktarın en az olmasını sağlayan fiyat seviyesi denge fiyatı olarak belirlenir.
- 3- Belirtilen bu iki koşulu sağlayan birden fazla fiyat bulunması halinde, koşulu sağlayan fiyatlarla eşleşme sağlayabilecek fiyat seviyelerinde bekleyen emirlerden; alış emirlerinin toplam miktarı satış emirlerinin toplam miktarından fazla ise yüksek olan fiyat, satış emirlerinin toplam miktarı alış emirlerinin toplam miktarından fazla ise düşük olan fiyat, alış emirlerinin toplam miktarı satış emirlerinin toplam miktarına eşit ise fiyatların aritmetik ortalaması denge fiyatı olarak belirlenir.

Aşağıdaki örneklerde denge fiyatı hesaplanırken, “Alış Tarafı Toplam Miktar” ve “Satış Tarafı Toplam Miktar” sütunlarındaki rakamlar her bir fiyat seviyesindeki toplam emir miktarlarının en iyi fiyattan en kötü fiyata doğru, diğer bir ifadeyle alışı için en yüksek fiyattan en düşük fiyata; satış tarafı için ise en düşük fiyattan en yüksek fiyata doğru toplanması sonucu bulunmaktadır. Bu sütunların işlevi, denge fiyatı olarak seçilen herhangi bir fiyat seviyesinden kaç miktarlı işlem olabileceğinin hesaplanabilmesini sağlamaktır.

Örnek 1: En Çok İşlemin Gerçekleşebileceği Tek Bir Fiyat Seviyesi Bulunması Durumu:

Alış Tarafı		Fiyat	Satış Tarafı		İşlem Miktarı	Kalan	
Toplam Miktar	Emir Miktarı		Emir Miktarı	Toplam Miktar		Miktar	Taraf
10	10	8,70	10	150	10	140	Satış
10		8,60	10	140	10	130	Satış
10		8,50	10	130	10	120	Satış
40	30	8,40	40	120	40	80	Satış
55	15	8,30	5	80	55	25	Satış
60	5	8,20	35	75	60	15	Satış
80	20	8,10	30	40	40	40	Alış
105	25	8,00		10	10	95	Alış
155	50	7,90	10	10	10	145	Alış

En çok işlemin gerçekleşebileceği tek bir fiyat seviyesi olduğundan, eşleşme 60 miktarlı ve 8,20 denge fiyatı seviyesinde oluşur.

Örnek 2: En Fazla İşlem Şartını Sağlayan İki Fiyat Seviyesinin Bulunması Durumu

Alış Tarafı		Fiyat	Satış Tarafı		İşlem Miktarı	Kalan	
Toplam Miktar	Emir Miktarı		Emir Miktarı	Toplam Miktar		Miktar	Taraf
10	10	8,70	10	150	10	140	Satış
10		8,60	10	140	10	130	Satış
10		8,50	10	130	10	120	Satış
40	30	8,40	40	120	40	80	Satış

55	15	8,30	15	80	55	25	Satış
60	5	8,20	5	65	60	5	Satış
80	20	8,10	50	60	60	20	Alış
105	25	8,00		10	10	95	Alış
155	50	7,90	10	10	10	145	Alış

En fazla işlem şartını sağlayan iki fiyat seviyesi bulunduğundan arta kalan tutarın minimum olduğu fiyat seviyesi denge fiyatı olarak belirlenir. En çok işlemin gerçekleşebileceği 8,20 ve 8,10 fiyat seviyelerinden 8,20 fiyat seviyesinde arta kalan miktar daha az olduğundan denge fiyatı 8,20 olarak belirlenir ve 60 miktarlı işlem gerçekleşir.

Örnek 3: En Fazla İşlem ve En Az Arta Kalan Miktar Şartlarını Sağlayan Birden Fazla Fiyat Seviyesinin Bulunması Durumu:

A)

Alış Tarafı		Fiyat	Satış Tarafı		İşlem Miktar	Kalan	
Toplam Miktar	Emir Miktarı		Emir Miktarı	Toplam Miktar		Miktar	Taraf
10	10	8,50	20	240	10	230	Satış
10		8,40	80	220	10	210	Satış
80	70	8,30		140	80	60	Satış
80		8,20	100	140	80	60	Satış
125	45	8,10	40	40	40	85	Alış
135	10	8,00					

En fazla işlem ve en az arta kalan miktar şartlarını sağlayan iki fiyat seviyesi bulunduğundan denge fiyatı belirlenirken; koşulu sağlayan fiyatlarla eşleşme sağlayabilecek fiyat seviyelerinde bekleyen emirlerden alış emirlerinin toplam miktarı satış emirlerinin toplam miktarından fazla ise yüksek olan fiyat, satış emirlerinin toplam miktarı alış emirlerinin toplam miktarından fazla ise düşük olan fiyata bakılır. Örnekte, Piyasada satış emirleri toplamı daha fazla olduğu için düşük olan 8,20 fiyatı denge fiyatı olarak belirlenir ve 80 miktarlı işlem gerçekleşir.

B)

Alış Tarafı		Fiyat	Satış Tarafı		İşlem Miktar	Kalan	
Toplam Miktar	Emir Miktarı		Emir Miktarı	Toplam Miktar		Miktar	Taraf
20	20	8,40	50	150	20	130	Satış
50	30	8,30	50	100	50	50	Satış
100	50	8,20	30	50	50	50	Alış
150	50	8,10	20	20	20	130	Alış

En fazla işlem ve en az arta kalan miktar şartlarını sağlayan iki fiyat seviyesi bulunması durumunda, alış emirlerinin toplam miktarı satış emirlerinin toplam miktarına eşit ise fiyatların aritmetik ortalaması denge fiyatı olarak belirlenir. Örnekte, toplam alış ve satış miktarları eşit olduğu için iki fiyatın aritmetik ortalaması alınır ve 8,25 fiyatı denge fiyatı olarak belirlenerek 50 miktarlı işlem gerçekleşir.

**EK-19: BORSA İSTANBUL A.Ş. VADELİ İŞLEM VE OPSİYON PİYASASI
PROSEDÜRÜ REVİZYON KARŞILAŞTIRMA TABLOSU**

Revizyon Karşılaştırma tabloları, “Borsa İstanbul A.Ş. Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası Prosedürü Revizyon Karşılaştırma Tabloları” dokümanı olarak Borsa İstanbul web sitesinde yer almaktadır.